ΚΑΜΙΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ Ή ΔΕΞΙΑ, ΚΑΜΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ!

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμ. Φύλλου 132
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2013
1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ 2013

ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΔΙΗΜΕΡΟ
(στο Πολυτεχνείο της Αθήνας - Πατησίων)

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 Νοεμβρίου ώρα 6μμ

10 χρόνια από την Σύνοδο της Ε.Ε. στη Θεσσαλονίκη. Παρουσίαση του βιβλίου: «ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2013, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση».

ΣΑΒΒΑΤΟ 16 Νοεμβρίου ώρα 6μμ

1973: Η εξέγερση και η εισβολή του «Αττίλα» στην Κύπρο. 2013: Από τον «παλιό κόσμο» στην επιβολή της Νέας Τάξης Πραγμάτων και των μνημονίων. Η «μοίρα» της Κύπρου.

1,5 ΕΥΡΩ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ 2013
ΑΝΑΡΧΙΚΟ ΔΙΗΜΕΡΟ
(στο Πολυτεχνείο της Αθήνας - Πατησίων)
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15 Νοεμβρίου ώρα 6μμ
10 χρόνια από την Σύνοδο της Ε.Ε. στη Θεσσαλονίκη. Παρουσίαση του βιβλίου: «ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2013, Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση».
ΣΑΒΒΑΤΟ 16 Νοεμβρίου ώρα 6μμ
1973: Η εξέγερση και η εισβολή του «Αττίλα» στην Κύπρο. 2013: Από τον «παλιό κόσμο» στην επιβολή της Νέας Τάξης Πραγμάτων και των μνημονίων. Η «μοίρα» της Κύπρου.

ΣΑΒΒΑΤΟ 16 Νοεμβρίου ώρα 6μμ
1973: Η εξέγερση και η εισβολή του «Αττίλα» στην Κύπρο. 2013: Από τον «παλιό κόσμο» στην επιβολή της Νέας Τάξης Πραγμάτων και των μνημονίων. Η «μοίρα» της Κύπρου.
ΕΚΘΕΣΗ Φωτογραφίας και προβολές από τις 12 το μεσημέρι
Αναρχική Αρχειοθήκη

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

της Συσπείρωσης Αναρχικών

«Όταν το δάκτυλο δείχνει το φεγγάρι, ο ηλίθιος κοιτάζει το δάκτυλο»

Πώς αλλιώς θα μπορούσε να αποδοθεί η πράξη της δολοφονίας δυο μελών του Λαϊκού Συνδέσμου Χρυσή Αυγή έξω από τα γραφεία του κόμματος στο Ν. Ηράκλειο Αττικής;

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι ποντάρει στο πλαίσιο των ιδεολογικοπολιτικών αγκυλώσεων και διαδικασιών που ταλανίζουν για δεκαετίες το κίνημα (μετά ή άνευ εισαγωγικών), είτε αυτοπροσδιορίζεται ως επαναστατικό, είτε ως αντιφασιστικό, είτε ως ελευθεριακό-αντιεξουσιαστικό. Πρόκειται για πολιτικές εμμονές που επιμένουν να χάνουν το δάσος πίσω από το δέντρο, όπου οι δράστες με την λογική των συμμοριτικών αντιπαραθέσεων ανάμεσα σε «φασίστες και αντιφασίστες», προχώρησαν σε μια κίνηση αναβάθμισης φαντασιωνόμενοι εμφυλίους πολέμους, αλλά ταυτόχρονα με την συμπεριφορά τους και τις πράξεις τους φροντίζουν να απαξιώνουν τις προοπτικές απελευθερωτικών δραστηριοτήτων, αναλαμβάνοντας το ρόλο του «εκκαθαριστή»-«εκδικητή» και συμπορευόμενοι με τις μύχιες επιθυμίες των κρατιστών.

Δεν χωρά αμφιβολία πως η ενέργεια στο Ν. Ηράκλειο κινείται μέσα στο πλαίσιο μιας ενδοεξουσιαστικής διαμάχης, η οποία εντάθηκε με αφορμή τον φόνο του Παύλου Φύσσα και όπου όλες οι δυνάμεις του «συνταγματικού»-μνημονιακού και μη τόξου αποπροσανατόλισαν και προσπάθησαν να βγάλουν οφέλη (μη εξαιρουμένων και των διωκόμενων γι' αυτήν την υπόθεση). Κι ενώ οι κακοτεχνίες της πολιτικής σπέκουλας ξεθυμαίνουν, ενώ οι κρατικοί διαχειριστές έχουν αποκομίσει τα «κέρδη» από την εφαρμογή των πλέον ολοκληρωτικών μεθόδων, αλλά και τις ανάλογες ζημιές, ενώ όλοι οι εξουσιαστές αναμένουν την κίνηση του «από μηχανής θεού», ο «επί μηχανής» πράγματι κάνει την εμφάνισή του τροφοδοτώντας και πάλι την πολιτική σπέκουλα, που είχε αρχίσει να αλλάζει ρότα.

Δεν έχει καμμία σημασία αν η πράξη θα επενδυθεί με κάποιο «βαθυστόχαστο» κείμενο με το οποίο θα αναλαμβάνεται η ευθύνη (όποτε και εάν γίνει αυτό) ή αν θα μιλά στο όνομα του λαού, της αριστεράς, του κομμουνισμού, της επανάστασης, της αντιεξουσίας ή ακόμα και της αναρχίας. Αυτό που στην πράξη προσπαθεί να σιγοντάρει είναι την εξουσία και ιδιαίτερα αυτό το κομμάτι της που ήδη έχει χάσει αρκετά σε επίπεδο πολιτικών χειρισμών. Ακόμα και οι πλέον αδαείς περί τα συμβαίνοντα στην πολιτική α-

Τα Τρία Έψιλον έρχονται και η γης θα τρέμει...

Το 1927 ιδρύθηκε στην Θεσσαλονίκη, ή μάλλον επισημοποιήθηκε μία, ξεχασμένη σήμερα, «εθνικιστική» οργάνωση με την επωνυμία Εθνική Ένωσις Ελλάδος, ή τα «τρία έψιλον» ή «χαλυβδόκρανοι», επειδή τα μέλη της φορούσαν μεταλλικά κράνη στις «εξωτερικές δραστηριότητες». Η Ε.Ε.Ε. δρούσε ως παραστρατιωτική οργάνωση με ομοιόμορφη χακί αμφίεση με τυπωμένο το λογόσημο της οργάνωσης, χαιρετούσε με υψωμένη την δεξιά –όπως οι φασίστες του Μουσολίνι– και τα μέλη της έπρεπε να είναι υποχρεωτικά έλληνες το γένος και χριστιανοί. Η «ιδεολογία» της ήταν ένα συνοθύλευμα από αντιεβραϊκά και αντικομμουνιστικά συνθήματα και έβρισκαν πρακτική εφαρμογή στις οργανωμένες δολοφονικές επιθέσεις σε γραφεία εργατικών σωματείων της Θεσσαλονίκης, αλλά και σε εβραϊκούς μαχαλάδες, με σημαντικότερο τον εμπρησμό της συνοικίας Κάμπελ το 1931. Η αφορμή ήταν ότι ο πρόεδρος του εβραϊκού αθλητικού σωματείου «Μακάμπι» Θεσσαλονίκης, Ισαάκ Κοέν, παρευρέθηκε σε συνέδριο της «Μακεδονικής Επιτροπής» στη Σόφια, η οποία είχε συσταθεί από τους βούλγαρους «κομιτατζήδες» με σκοπό τη δημιουργία αυτόνομου Μακεδονικού κράτους. Ο ε-φοντας την μουσολινική «πορεία προς τη Ρώμη», το ΚΚΕ του Ζαχαριάδη αποφάσισε να αντιταχθεί στο «φασισμό» και έδωσε εντολή στους κομματικούς να αρχίσουν πετροπόλεμο με αρκετούς τραυματίες ένθεν και κακείθεν, αλλά αυτό δεν εμπόδισε την Ε.Ε.Ε. να παρελάσει στην Αθήνα και να καταθέσει στέφανο στον Άγνωστο Στρατιώτη. Η ΕΕΕ φαινόταν ασταμάτητη και άνοιγε παντού «πυρήνες» (τομείς) σε όλο το λεκανοπέδιο και τη νότια Ελλάδα. Οι ίδιοι ισχυρίζονται ότι τα μέλη τους ξεπερνούν τις 15.000 με πάνω από 50 παραρτήματα σε όλη τη χώρα.

Όμως το 1934, με αφορμή επεισόδια την 25η Μαρτίου που προκάλεσαν μέλη της που ήθελαν να παρελάσουν, η Χωροφυλακή «ανακάλυψε» ότι η Ε.Ε.Ε. είναι «αντεθνική οργάνωση» και σε συντονισμένη επιχείρηση συνέλαβε αρκετά ηγετικά στελέχη της. Η στιγμή δεν ήταν τυχαία, αφού η ηγεσία της Ε.Ε.Ε. είχε αποφασίσει να μετεξελιχθεί σε νόμιμο πολιτικό κόμμα, από σωματείο που ήταν πριν. Παράλληλα, το βενιζελικό και το λαϊκό κόμμα αποφασίζουν από κοινού να διακόψουν την χρηματοδότηση και ενίσχυση της η οποία μαραζώνει χωρίς την κρατική βοήθεια και πρακτικά διαλύεται μέσα σε διάστημα ενός χρόνου. Αρκετά μέλη της Ε.Ε.Ε. απορροφούνται από το Λαϊκό Κόμμα, αλλά οι περισσότεροι θα βρουν στέγη στον Μεταξά και απο εκεί στις γερμανικές δυνάμεις κατοχής, όπως ο διαβόητος Πούλος.

Βρισκόμαστε ήδη στις παραμονές του νόθου δημοψηφίσματος για την επαναφορά του Γεωργίου Β΄, ο οποίος με την σειρά του θα οργανώσει το βασιλομεταξικό πραξικόπημα το οποίο θα εγκριθεί από το ίδιο το κοινοβούλιο με το εξής αιτιολογικό: τον κίνδυνο των

πωσδήποτε είναι παιδί βορειοευρωπαίων τουριστών για να το φάνε ή για να το πουλήσουν για όργανα. Η αστυνομία άρπαξε το παιδί από τους τσιγγάνους, τους οποίους έστειλε στη φυλακή, ενώ ενέτεινε το πογκρόμ κατά των τσιγγάνικων καταυλισμών, που είχε ξεκινήσει από την αρχή του καλοκαιριού. Δεν είναι, βέβαια, η πρώτη φορά που επιχειρείται πογκρόμ κατά των τσιγγάνικων πληθυσμών με αφορμή την παραβατικότητα ενός μέρους τους, αυτές οι καταστάσεις είναι πλέον θεσμός στην Ευρώπη. Ποιός ξεχνά τον παριζιάνο Σαρκοζύ και τους διωγμούς των τσιγγάνων της Γαλλίας;

Εδώ είναι απαραίτητη μια διευκρίνηση προς όσους διαμαρτυρηθούν, επειδή δεν χρησιμοποιούμε τον πολιτικά ορθό όρο «Ρομά». Ο όρος αυτός είναι μια ρατσιστική επινόηση των γραφειοκρατών της Ε.Ε., πού σκοπεί στην απόδοση ενιαίων φυλετικών χαρακτηριστικών σε ετερόκλητα πληθυσμιακά κομμάτια που υπάρχουν σε όλη την Ευρώπη. Οι ίδιοι οι τσιγγάνοι στον ελλαδικό χώρο, στο συνολό τους, έχουν πεισματικά αρνηθεί αυτό τον φυλετικό προσδιορισμό, τον προερχόμενο από τις Βρυξέλλες, υπερασπιζόμενοι τις ελλαδικές ρίζες τους.

Τελικά, το τετράχρονο «ξανθό αγγελούδι» πρόδωσε την εμπιστοσύνη της κυβέρνησης και πιθανόν να ενέχεται σε «προπαρασκευαστικές κινήσεις για την ανατροπή του δημοκρατικού πολιτεύματος», αφού απέκρυψε με δόλο από τις αρχές ότι ήταν μια γυφτοπούλα από την Βουλγαρία, που οι γονείς της, μην μπορώντας να την ζήσουν, την έδωσαν σε ένα φιλικό ζευγάρι από την Ελλάδα, προκειμένου να μην πεθάνει από την πείνα. Ο Αντώνης ο Τρομερός έγινε έξω φρενών και διέταξε να απελαθεί αμέσως το «ξανθό αγγελούδι» και να εγκλειστεί σε κάποιο ίδρυμα στη Βουλγαρία, για να μάθει άλλη φορά να μην παίζει με τους θεσμούς του προτεκτοράτου του!

των ιδεολογικοπολιτικών αγκυλώσεων και διαδικασιών που ταλανίζουν για δεκαετίες το κίνημα (μετά ή άνευ εισαγωγικών), είτε αυτοπροσδιορίζεται ως επαναστατικό, είτε ως αντιφασιστικό, είτε ως ελευθεριακό-αντιεξουσιαστικό. Πρόκειται για πολιτικές εμμονές που επιμένουν να χάνουν το δάσος πίσω από το δέντρο, όπου οι δράστες με την λογική των συμμοριτικών αντιπαραθέσεων ανάμεσα σε «φασίστες και αντιφασίστες», προχώρησαν σε μια κίνηση αναβάθμισης φαντασιωνόμενου εμφυλίου πολέμους, αλλά ταυτόχρονα με την συμπεριφορά τους και τις πράξεις τους φροντίζουν να απαξιώνουν τις προοπτικές απελευθερωτικών δραστηριοτήτων, αναλαμβάνοντας το ρόλο του «εκκαθαριστή»-«εκδικητή» και συμπορευόμενοι με τις μύχιες επιθυμίες των κρατιστών.

Δεν χωρά αμφιβολία πως η ενέργεια στο Ν. Ηράκλειο κινείται μέσα στο πλαίσιο μιας ενδοεξουσιαστικής διαμάχης, η οποία εντάθηκε με αφορμή τον φόνο του Παύλου Φύσσα και όπου όλες οι δυνάμεις του «συνταγματικού»-μνημονιακού και μη τόξου αποπροσανατόλισαν και προσπάθησαν να βγάλουν οφέλη (μη εξαιρουμένων και των διωκόμενων γι' αυτήν την υπόθεση). Κι ενώ οι κακοτεχνίες της πολιτικής σπέκουλας ξεθυμαίνουν, ενώ οι κρατικοί διαχειριστές έχουν αποκομίσει τα «κέρδη» από την εφαρμογή των πλέον ολοκληρωτικών μεθόδων, αλλά και τις ανάλογες ζημιές, ενώ όλοι οι εξουσιαστές αναμένουν την κίνηση του «από μηχανής θεού», ο «επί μηχανής» πράγματι κάνει την εμφάνισή του τροφοδοτώντας και πάλι την πολιτική σπέκουλα, που είχε αρχίσει να αλλάζει ρότα.

Δεν έχει καμμία σημασία αν η πράξη θα επενδυθεί με κάποιο «βαθυστόχαστο» κείμενο με το οποίο θα αναλαμβάνεται η ευθύνη (οπότε και εάν γίνει αυτό) ή αν θα μιλά στο όνομα του λαού, της αριστεράς, του κομμουνισμού, της επανάστασης, της αντιεξουσίας ή ακόμα και της αναρχίας. Αυτό που στην πράξη προσπαθεί να σιγοντάρει είναι την εξουσία και ιδιαίτερα αυτό το κομμάτι της που ήδη έχει χάσει αρκετά σε επίπεδο πολιτικών χειρισμών. Ακόμα και οι πλέον αδαείς περί τα συμβαίνοντα στην πολιτική αντιλαμβάνονται ότι αυτή η ενέργεια συντάσσεται –με τον ένα ή τον άλλο τρόπο– με το λεγόμενο συνταγματικό τόξο, επιχειρώντας να σπείρει το φόβο στο άλλο εξουσιαστικό κομμάτι. Αυτό αποδεικνύεται και από το γεγονός πως στόχο αποτέλεσαν μέλη της περιφρούρησης των κομματικών γραφείων. Πρόκειται για μία οπισθοδρομική νοοτροπία την οποία ακόμη και οι σύντροφοι αναρχικοί που έδρασαν στα τέλη του 19ου αιώνα είχαν ξεπεράσει. Επειδή, όσο κι αν διαφωνήσει κάποιος με τις μεθόδους τους δεν μπορεί να μην τους αναγνωρίσει την αυτοθυσία, την ανιδιοτέλεια και το ότι στόχευαν τους τυράννους και όχι τους θαλαμηπόλους. Όμως, σύμφωνα με τα όσα είναι γνωστά στον τομέα της κοινωνικής ψυχολογίας, τα πράγματα δεν ακολουθούν την πορεία των υπολογισμών (αν πράγματι υπάρχουν τέτοιοι) και σε πολλές περιπτώσεις τα αποτελέσματα είναι διαφορετικά από τα αναμενόμενα. Γι' αυτό το λόγο η ενέργεια στο Ν. Ηράκλειο μοιάζει περισσότερο με μια ζαριά «κι ό,τι κάτσει» ή προσπάθεια εξόφλησης υποχρεώσεων. Όπως να και έχει το θέμα, ακόμα και οι πλέον καλά οργανωμένες μυστικές υπηρεσίες θα δυσκολεύονταν ή θα δίσταζαν να προβούν σε τέτοιου είδους ενέργεια. Σε κάθε περίπτωση, υπάρχει μί-

Τα Τρία Έψιλον έρχονται και η γης θα τρέμει...

Το 1927 ιδρύθηκε στην Θεσσαλονίκη, ή μάλλον επισημοποιήθηκε μία, ξεχασμένη σήμερα, «εθνικιστική» οργάνωση με την επωνυμία Εθνική Ένωσις Ελλάδος, ή τα «τρία έψιλον» ή «χαλυβδόκρανοι», επειδή τα μέλη της φορούσαν μεταλλικά κράνη στις «εξωτερικές δραστηριότητες». Η Ε.Ε.Ε. δρούσε ως παραστρατιωτική οργάνωση με ομοιόμορφη χακί αμφίεση με τυπωμένο το λογόσημο της οργάνωσης, χαιρετούσε με υψωμένη την δεξιά –όπως οι φασίστες του Μουσολίνι– και τα μέλη της έπρεπε να είναι υποχρεωτικά έλληνες το γένος και χριστιανοί. Η «ιδεολογία» της ήταν ένα συνονθύλευμα από αντιεβραϊκά και αντικομμουνιστικά συνθήματα και έβρισκαν πρακτική εφαρμογή στις οργανωμένες δολοφονικές επιθέσεις σε γραφεία εργατικών σωματείων της Θεσσαλονίκης, αλλά και σε εβραϊκούς μαχαλάδες, με σημαντικότερο τον εμπρησμό της συνοικίας Κάμπελ το 1931. Η αφορμή ήταν ότι ο πρόεδρος του εβραϊκού αθλητικού σωματείου «Μακάμπι» Θεσσαλονίκης, Ισαάκ Κοέν, παρευρέθηκε σε συνέδριο της «Μακεδονικής Επιτροπής» στη Σόφια, η οποία είχε συσταθεί από τους βούλγαρους «κομιτατζήδες» με σκοπό τη δημιουργία αυτόνομου Μακεδονικού κράτους. Ο εμπρησμός, που άφησε 150 οικογένειες άστεγες, προσέθεσε νέα μέλη και πρόθυμο κοινό στην Ε.Ε.Ε. Η δράση της στρεφόταν και κατά των μικρασιάτικων προσφυγικών καταυλισμών, πυρπολώντας τις παράγκες των «τουρκόσπορων», όπως τους ονόμαζαν.

Η κρίση που έπληξε την Ελλάδα μετά το 1931 πολλαπλασίασε την δύναμη της Ε.Ε.Ε. που προσανατολίστηκε στην ενίσχυση τόσο των άνεργων μελών της όσο και των άπορων ελλήνων με τρόφιμα, ρουχισμό και οικονομικά βοηθήματα, ενώ λειτουργούσε και γραφείο εύρεσης εργασίας. Πολυάριθμα παραρτήματα της Ε.Ε.Ε. άνοιξαν σε όλη την βόρεια και κεντρική Ελλάδα και πλέον τα μέλη της προχωρούσαν τακτικά σε λαμπαδηδρομίες και παρελάσεις για την τόνωση του εθνικού συναισθήματος. Η πειθαρχία και η αφοσίωση στον Αρχηγό και στο Κόμμα ήταν ο ακρογω-

ΕΕ φαινόταν ασταμάτητη και άνοιγε παντού «πυρήνες» (τομείς) σε όλο το λεκανοπέδιο και τη νότια Ελλάδα. Οι ίδιοι ισχυρίζονται ότι τα μέλη τους ξεπερνούν τις 15.000 με πάνω από 50 παραρτήματα σε όλη τη χώρα.

Όμως το 1934, με αφορμή επεισόδια την 25η Μαρτίου που προκάλεσαν μέλη της που ήθελαν να παρελάσουν, η Χωροφυλακή «ανακάλυψε» ότι η Ε.Ε.Ε. είναι «αντεθνική οργάνωση» και σε συντονισμένη επιχείρηση συνέλαβε αρκετά ηγετικά στελέχη της. Η στιγμή δεν ήταν τυχαία, αφού η ηγεσία της Ε.Ε.Ε. είχε αποφασίσει να μετεξελιχθεί σε νόμιμο πολιτικό κόμμα, από σωματείο που ήταν πριν. Παράλληλα, το βενιζελικό και το λαϊκό κόμμα αποφασίζουν από κοινού να διακόψουν την χρηματοδότηση και ενίσχυση της η οποία μαραζώνει χωρίς τη κρατική βοήθεια και πρακτικά διαλύεται μέσα σε διάστημα ενός χρόνου. Αρκετά μέλη της Ε.Ε.Ε. απορροφούνται από το Λαϊκό Κόμμα, αλλά οι περισσότεροι θα βρουν στέγη στον Μεταξά και απο εκεί στις γερμανικές δυνάμεις κατοχής, όπως ο διαβόητος Πούλος.

Βρισκόμαστε ήδη στις παραμονές του νόθου δημοψηφίσματος για την επαναφορά του Γεωργίου Β΄, ο οποίος με την σειρά του θα οργανώσει το βασιλομεταξικό πραξικόπημα το οποίο θα εγκριθεί από το ίδιο το κοινοβούλιο με το εξής αιτιολογικό: τον κίνδυνο των «δύο άκρων».

Συγγένειες

Το να απαντάς με ρατσισμό σε έναν ρατσιστή το θεωρούμε απαράδεκτο ούτως ή άλλως, πολύ περισσότερο όταν αυτός βρίσκεται στο καναβάτσο. Έτσι θεωρούμε αισχρές διάφορες απεικονίσεις του Νίκου Μιχαλολιάκου με πακιστανική αμφίεση, επειδή είναι μελαψός εκ φύσεως. Αν έχει κάτι ενδιαφέρον είναι ο παραλληλισμός συμπεριφορών.

Ο πακιστανικής καταγωγής Λόρδος Αχμέντ του Ρόδερχαμ, ο πρώτος μουσουλμάνος που έγινε Λόρδος στη Μεγάλη Βρετανία, σκότωσε από απροσεξία, το 2008, έναν φουκαρά σλοβάκο μετανάστη, πατέρα δύο παιδιών, με την Jaguar που οδηγούσε γιατί εκείνη την κρίσιμη στιγμή έστελνε SMS. Ο Λόρδος Αχμέντ (του Ρόδερχαμ) δηλω-

νο Σαρκοζί και τους διωγμούς των τσιγγάνων της Γαλλίας;

Εδώ είναι απαραίτητη μια διευκρίνηση προς όσους διαμαρτυρηθούν, επειδή δεν χρησιμοποιούμε τον πολιτικά ορθό όρο «Ρομά». Ο όρος αυτός είναι μια ρατσιστική επινόηση των γραφειοκρατών της Ε.Ε., που σκοπεί στην απόδοση ενιαίων φυλετικών χαρακτηριστικών σε ετερόκλητα πληθυσμιακά κομμάτια που υπάρχουν σε όλη την Ευρώπη. Οι ίδιοι οι τσιγγάνοι στον ελλαδικό χώρο, στο συνολό τους, έχουν πεισματικά αρνηθεί αυτό τον φυλετικό προσδιορισμό, τον προερχόμενο από τις Βρυξέλλες, υπερασπιζόμενοι τις ελλαδικές ρίζες τους.

Τελικά, το τετράχρονο «ξανθό αγγελούδι» πρόδωσε την εμπιστοσύνη της κυβέρνησης και πιθανόν να ενέχεται σε «προπαρασκευαστικές κινήσεις για την ανατροπή του δημοκρατικού πολιτεύματος», αφού απέκρυψε με δόλο από τις αρχές ότι ήταν μια γυφτοπούλα από την Βουλγαρία, που οι γονείς της, μην μπορώντας να την ζήσουν, την έδωσαν σε ένα φιλικό ζευγάρι από την Ελλάδα, προκειμένου να μην πεθάνει από την πείνα. Ο Αντώνης ο Τρομερός έγινε έξω φρενών και διέταξε να απελαθεί αμέσως το «ξανθό αγγελούδι» και να εγκλειστεί σε κάποιο ίδρυμα στη Βουλγαρία, για να μάθει άλλη φορά να μην παίζει με τους θεσμούς του προτεκτοράτου του!

Και εγένετο το συνταγματικό τόξο...

Συνιστούμε στους αναγνώστες να μην ξεχάσουν αυτή την ημερομηνία: 22/10/2013 γιατί θα μας χρειαστεί μάλλον σύντομα. Είναι η μέρα που με ενισχυμένη πλειοψηφία (άνω των 3/5), όπως απαίτησε ο ΣΥΡΙΖΑ υπερψηφίστηκε ο περίφημος νόμος για την «αναστολή χρηματοδότησης κομμάτων» που αναμένεται να είναι η αρχή για την ποινικοποίηση κάθε διαφορετικής άποψης από αυτή που θέλει η εξουσία. Οι κουφιοκεφαλάκηδες της Χρυσής Αυγής αποδείχτηκαν πολύ εύκολος στόχος και βολικές «παράπλευρες απώλειες» στο δρόμο του ολοκληρωτικού καθεστώτος, που στρώνουν οι εξωχώριοι παίκτες και οι ντόπιοι σέμπροι τους. Το νόμο ψήφισαν 235 βουλευτές, 34 βουλευτές ψήφισαν παρών, ενώ είναι χαρα-

μογή των πλέον ολοκληρωτικών μεθόδων, αλλά και τις ανάλογες ζημιές, ενώ όλοι οι εξουσιαστές αναμένουν την κίνηση του «από μηχανής θεού», ο «επί μηχανής» πράγματι κάνει την εμφάνισή του τροφοδοτώντας και πάλι την πολιτική σπέκουλα, που είχε αρχίσει να αλλάζει ρότα.

Δεν έχει καμμία σημασία αν η πράξη θα επενδυθεί με κάποιο «βαθυστόχαστο» κείμενο με το οποίο θα αναλαμβάνεται η ευθύνη (όποτε και εάν γίνει αυτό) ή αν θα μιλά στο όνομα του λαού, της αριστεράς, του κομμουνισμού, της επανάστασης, της αντιεξουσίας ή ακόμα και της αναρχίας. Αυτό που στην πράξη προσπαθεί να σιγοντάρει είναι την εξουσία και ιδιαίτερα αυτό το κομμάτι της που ήδη έχει χάσει αρκετά σε επίπεδο πολιτικών χειρισμών. Ακόμα και οι πλέον αδαείς περί τα συμβαίνοντα στην πολιτική αντιλαμβάνονται ότι αυτή η ενέργεια συντάσσεται –με τον ένα ή τον άλλο τρόπο– με το λεγόμενο συνταγματικό τόξο, επιχειρώντας να σπείρει το φόβο στο άλλο εξουσιαστικό κομμάτι. Αυτό αποδεικνύεται και από το γεγονός πως στόχο αποτέλεσαν μέλη της περιφρούρησης των κομματικών γραφείων. Πρόκειται για μία οπισθοδρομική νοοτροπία την οποία ακόμη και οι σύντροφοι αναρχικοί που έδρασαν στα τέλη του 19ου αιώνα είχαν ξεπεράσει. Επειδή, όσο κι αν διαφωνήσει κάποιος με τις μεθόδους τους δεν μπορεί να μην τους αναγνωρίσει την αυτοθυσία, την ανιδιοτέλεια και το ότι στόχευαν τους τυράννους και όχι τους θαλαμηπόλους. Όμως, σύμφωνα με τα όσα είναι γνωστά στον τομέα της κοινωνικής ψυχολογίας, τα πράγματα δεν ακολουθούν την πορεία των υπολογισμών (αν πράγματι υπάρχουν τέτοιοι) και σε πολλές περιπτώσεις τα αποτελέσματα είναι διαφορετικά από τα αναμενόμενα. Γι' αυτό το λόγο η ενέργεια στο Ν. Ηράκλειο μοιάζει περισσότερο με μια ζαριά «κι ό,τι κάτσει» ή προσπάθεια εξόφλησης υποχρεώσεων. Όπως να και έχει το θέμα, ακόμα και οι πλέον καλά οργανωμένες μυστικές υπηρεσίες θα δυσκολεύονταν ή θα δίσταζαν να προβούν σε τέτοιου είδους ενέργεια. Σε κάθε περίπτωση, υπάρχει μία κατάσταση για την οποία οι αναρχικοί δεν μπορούμε παρά να πούμε τα πράγματα όπως έχουν.

Δυστυχώς το κριτήριο τού πότε κάποιος κινείται επ' ωφελεία της απελευθερωτικής διεργασίας και προσπάθειας έχει χαθεί προ πολλού και, φοβούμαστε πως όσο κι αν προσπαθήσει κάποιος, δύσκολα θα ανακαλύψει σ' αυτή την ενέργεια κάποια απελευθερωτική ουσία. Αντίθετα, θα μπορούσε εύκολα να χαρακτηριστεί μία ξεδιάντροπη εξουσιαστικού περιεχομένου και σκοπιμοτήτων ενέργεια, που βαδίζει στα αχνάρια άλλων παρόμοιων που έβλαψαν ανεπανόρθωτα τις ιδέες τις οποίες υποτίθεται πως υποστήριζαν ή εκπροσωπούσαν.

Συσπείρωση Αναρχικών
Αθήνα, 2 Νοεμβρίου 2013

...καν πρακτική εφαρμογή στις οργανωμένες δολοφονικές επιθέσεις σε γραφεία εργατικών σωματείων της Θεσσαλονίκης, αλλά και σε εβραϊκούς μαχαλάδες, με σημαντικότερο τον εμπρησμό της συνοικίας Κάμπελ το 1931. Η αφορμή ήταν ότι ο πρόεδρος του εβραϊκού αθλητικού σωματείου «Μακάμπι» Θεσσαλονίκης, Ισαάκ Κοέν, παρευρέθηκε σε συνέδριο της «Μακεδονικής Επιτροπής» στη Σόφια, η οποία είχε συσταθεί από τους Βούλγαρους «κομιτατζήδες» με σκοπό τη δημιουργία αυτόνομου Μακεδονικού κράτους. Ο εμπρησμός, που άφησε 150 οικογένειες άστεγες, προσέθεσε νέα μέλη και πρόθυμο κοινό στην Ε.Ε.Ε. Η δράση της στρεφόταν και κατά των μικρασιάτικων προσφυγικών καταυλισμών, πυρπολώντας τις παράγκες των «τουρκόσπορων», όπως τους ονόμαζαν.

Η κρίση που έπληξε την Ελλάδα μετά το 1931 πολλαπλασίασε την δύναμη της Ε.Ε.Ε. που προσανατολίστηκε στην ενίσχυση τόσο των άνεργων μελών της όσο και των άπορων ελλήνων με τρόφιμα, ρουχισμό και οικονομικά βοηθήματα, ενώ λειτουργούσε και γραφείο εύρεσης εργασίας. Πολυάριθμα παραρτήματα της Ε.Ε.Ε. άνοιξαν σε όλη την βόρεια και κεντρική Ελλάδα και πλέον τα μέλη της προχωρούσαν τακτικά σε λαμπαδηδρομίες και παρελάσεις για την τόνωση του εθνικού συναισθήματος. Η πειθαρχία και η αφοσίωση στον Αρχηγό και στο Κόμμα ήταν ο ακρογωνιαίος λίθος της οργάνωσης.

Η Ε.Ε.Ε. κατασκευάστηκε από μηχανισμούς του βενιζελισμού έχαιρε, όμως, εκτίμησης και ισχυρών παραγόντων του Λαϊκού Κόμματος, ενώ μια μερίδα του Τύπου είχε αναλάβει την διαφήμιση των δραστηριοτήτων τους. Διατηρούσαν άριστες σχέσεις με τα σώματα ασφαλείας, που τους συνόδευαν διακριτικά στις καταδρομικές επιχειρήσεις τους.

Όταν τα μέλη της αποφάσισαν να κατέβουν στην Αθήνα το 1933, αντιγράενός χρόνου. Αρκετά μέλη της Ε.Ε.Ε. απορροφούνται από το Λαϊκό Κόμμα, αλλά οι περισσότεροι θα βρουν στέγη στον Μεταξά και απο εκεί στις γερμανικές δυνάμεις κατοχής, όπως ο διαβόητος Πούλος.

Βρισκόμαστε ήδη στις παραμονές του νόθου δημοψηφίσματος για την επαναφορά του Γεωργίου Β΄, ο οποίος με την σειρά του θα οργανώσει το βασιλομεταξικό πραξικόπημα το οποίο θα εγκριθεί από το ίδιο το κοινοβούλιο με το εξής αιτιολογικό: τον κίνδυνο των «δύο άκρων».

Συγγένειες

Το να απαντάς με ρατσισμό σε έναν ρατσιστή το θεωρούμε απαράδεκτο ούτως ή άλλως, πολύ περισσότερο όταν αυτός βρίσκεται στο καναβάτσο. Έτσι θεωρούμε αισχρές διάφορες απεικονίσεις του Νίκου Μιχαλολιάκου με πακιστανική αμφίεση, επειδή είναι μελαψός εκ φύσεως. Αν έχει κάτι ενδιαφέρον είναι ο παραλληλισμός συμπεριφορών.

Ο πακιστανικής καταγωγής Λόρδος Αχμέντ του Ρόδερχαμ, ο πρώτος μουσουλμάνος που έγινε Λόρδος στη Μεγάλη Βρετανία, σκότωσε από απροσεξία, το 2008, έναν φουκαρά σλοβάκο μετανάστη, πατέρα δύο παιδιών, με την Jaguar που οδηγούσε γιατί εκείνη την κρίσιμη στιγμή έστελνε SMS. Ο Λόρδος Αχμέντ (του Ρόδερχαμ) δήλωσε σε πακιστανική εφημερίδα ότι καταδικάστηκε σε 12 εβδομάδες φυλάκιση από βρετανικό δικαστήριο εξ αιτίας εβραϊκής συνωμοσίας, αφού οι εβραίοι κατέχουν τα ΜΜΕ και τα λοιπά...

Ξανθό αγγελούδι είσαι και φαίνεσαι!

Αφού απέτυχαν όλα τα άλλα κόλπα, οι κυβερνητικοί χρυσαυγίτες επινόησαν την χοντροκομμένη γελοιότητα των ημερών μας: κάτι μελαψοί τσιγγάνοι αρπάζουν ένα ξανθό αγγελούδι, που οματος», αφού απέκρυψε με δόλο από τις αρχές ότι ήταν μια γυφτοπούλα από την Βουλγαρία, που οι γονείς της, μην μπορώντας να την ζήσουν, την έδωσαν σε ένα φιλικό ζευγάρι από την Ελλάδα, προκειμένου να μην πεθάνει από την πείνα. Ο Αντώνης ο Τρομερός έγινε έξω φρενών και διέταξε να απελαθεί αμέσως το «ξανθό αγγελούδι» και να εγκλειστεί σε κάποιο ίδρυμα στη Βουλγαρία, για να μάθει άλλη φορά να μην παίζει με τους θεσμούς του προτεκτοράτου του!

Και εγένετο το συνταγματικό τόξο...

Συνιστούμε στους αναγνώστες να μην ξεχάσουν αυτή την ημερομηνία: 22/10/2013 γιατί θα μας χρειαστεί μάλλον σύντομα. Είναι η μέρα που με ενισχυμένη πλειοψηφία (άνω των 3/5), όπως απαίτησε ο ΣΥΡΙΖΑ υπερψηφίστηκε ο περίφημος νόμος για την «αναστολή χρηματοδότησης κομμάτων» που αναμένεται να είναι η αρχή για την ποινικοποίηση κάθε διαφορετικής άποψης από αυτή που θέλει η εξουσία. Οι κουφιοκεφαλάκηδες της Χρυσής Αυγής αποδείχτηκαν πολύ εύκολος στόχος και βολικές «παράπλευρες απώλειες» στο δρόμο του ολοκληρωτικού καθεστώτος, που στρώνουν οι εξωχώριοι παίκτες και οι ντόπιοι σέμπροί τους. Το νόμο ψήφισαν 235 βουλευτές, 34 βουλευτές ψήφισαν παρών, ενώ είναι χαρακτηριστικό ότι δεν βρέθηκε κανείς για να καταψηφίσει, ούτε καν οι της Χ.Α!

Αμάρτησα για το κόμμα μου

Με τον σταυραητό του ΣΥΡΙΖΑ και ηγέτη της αντιπολίτευσης μέσα στην αξιωματική αντιπολίτευση Παναγιώτη Λαφαζάνη επιβάλλεται να ασχοληθούμε χωριστά. Όχι μόνο από μια απροσδιόριστη ηθική υποχρέωση, αφού τα καμώματά του έρχονται σαν μάννα εξ ουρανού τις δύσκολες ώρες, που δεν έχω έμπνευση για το γράψιμο του παρό-

Αντιμνημονιακή ανταρσία και συνταγματική αναθεώρηση

Στη Ρώμη δόθηκε ο χρησμός,
έγιν' εκεί η μοιρασιά.
Κ. Καβαφης

Μας έχουν απασχολήσει επανειλημμένα οι λεγόμενοι αντιμνημονιακοί αγώνες και έχουμε προσπαθήσει να καταγράφουμε τακτικά, ύστερα από συζητήσεις που αφορούν τον κύκλο σύνταξης αλλά και ύστερα από εκδηλώσεις, σχετικές σκέψεις και απόψεις για το ζήτημα αυτό. Πιστεύουμε, μάλιστα, ότι παρά την ιδιαίτερη επιμονή, που έχουμε δείξει, υπάρχουν αρκετές ακόμα διαστάσεις, τις οποίες μπορούμε να αναδείξουμε, αλλά το βασικότερο να κατανοήσουμε. Η επιλογή μας αυτή έχει να κάνει με την πεποίθηση, ότι σ' αυτήν την περίπτωση είναι ιδιαίτερα επιτακτική η ανάγκη, όχι απλά να προσεγγίσουμε επιφανειακά την ουσία των πραγμάτων που συνεχίζουν να εξελίσσονται, αλλά να συμβάλλουμε ώστε να φωτιστούν ορισμένες «σκιές», ή αλλιώς κάποιες «λεπτομέρειες» που αφήνονται από τους τεχνικούς κάθε εξουσίας να παραμερίζονται από κάθε είδους μερικότητα.

Δεν έχουμε την εντύπωση ότι οι αναρχικοί είναι αλάνθαστοι, όμως θεωρούμε ότι έχουν μια απεριόριστη δυνατότητα να μαθαίνουν και να προχωρούν, εφ' όσον οι ιδέες τους και οι πρακτικές τους παραμένουν έξω και ενάντια στην πολιτική, στην διαχείριση των αγώνων στους οποίους συμμετέχουν, και σε κάθε είδους αποτίμηση, κοινωνική, πολιτική ή οικονομική των αγωνιστικών τους δυνατοτήτων.

Να προχωρούν, θα ρωτήσει κάποιος, όμως σε ποιά κατεύθυνση; Σ' αυτό το ερώτημα απαντούμε, εδώ και τώρα, κάθε φορά με τον τρόπο που προσεγγίσουμε κάθε ζήτημα, όταν εμπλουτίζουμε τις αναρχικές ιδέες ξεκαθαρίζοντας την στάση μας, την παρουσία μας ή την απουσία μας.

Η πολιτική μπορεί να καταπίνει την ζωντάνια, το αυθόρμητο, την ζωτικότητα, να μολύνει ανθρώπους και καταστάσεις που παρουσιάζονται να κινούνται κατ' αρχήν σε μια αντιθετική πορεία μ' αυτό που χαρακτηρίζεται «σύστημα». Σ' αυτές τις περιπτώσεις, οι κινητοποιούμενοι, ή τουλάχιστον ένα μέρος απ' αυτούς, περιέρχονται σε μια κατάσταση σύγχυσης, όταν καταλαβαίνουν ότι διαψεύδονται οι ελπίδες τους. Αμέσως μετά, συνήθως καταλήγουν στο ότι όποια αντίσταση έφεραν ήταν μάταιη, αφού δεν μπόρεσαν να επιτύχουν αυτό που προσδοκούσαν.

Είναι, βέβαια, λανθασμένη η εκτίμηση ότι το πλήθος των ανθρώπων, που κινητοποιήθηκαν και συμμετείχαν, σταθερά ή μη, στους λεγόμενους αντιμνημονιακούς αγώνες είχε την ίδια στόχευση. Αντίθετα, μάλιστα, χαρακτηριζόταν από μια ιδιαίτερη ανομοιομορφία. Αυτό, όμως, που θέλουμε να επισημάνουμε, δεν είναι ότι απλά βρέθηκαν και μάλιστα με μεγάλη συχνότητα έξω από το κοινοβούλιο, αριστεροί ή δεξιοί εθνικιστές, νεολαίοι, αναρχικοί, «αγανακτισμένοι», θεοβαρεμένοι, κ.ο.κ.. Στις κυριακάτικες και καθ' όλα ειρηνικές λαοσυνάξεις στις οποίες καλούσαν οι «αγανακτισμένοι», το παρόν έδωσαν και μάλιστα με εμφανή τρόπο πλήθος ανθρώπων, που δεν είχαν ξανακατέβει στον δρόμο για να διαμαρτυρηθούν, άνθρωποι κάθε ηλικίας, ψηφοφόροι των λεγόμενων αστικών κομμάτων, πλήθος, επίσης, ανθρώπων, που στις τελευταίες εκλογές στήριξαν τις μνημονιακές δυνάμεις ψηφίζοντας «σταθερότητα» προτιμώντας μια «ελεγχόμενη πτώχευση» από μια «ανεξέλεγκτη».

Ο χώρος των κινητοποιήσεων, η πλατεία Συντάγματος, ήταν και παραμένει φορτισμένη ιστορικά. Ένα σημαντικό τμήμα των κινητοποιούμενων διόλου τυχαία προέταξε

σ' αυτές τις κινητοποιήσεις ανάμεσα στα υπόλοιπα αντιμνημονιακά αιτήματα την αλλαγή συντάγματος, θεωρώντας, μάλιστα, τον συγκεκριμένο στόχο πρώτιστη επιδίωξη σε περίπτωση εισβολής των διαδηλωτών στο κοινοβούλιο. Το συγκεκριμένο, μάλιστα, πρόταγμα αφορούσε και συνεχίζει να αφορά, εκτός των άλλων, και μια διακομματική συζήτηση, στην οποία συμμετέχουν αδιαλείπτως και οι ειδικοί επιστήμονες, δηλαδή οι συνταγματολόγοι.

Μπορούμε να πούμε, ότι οι λεγόμενοι αντιμνημονιακοί αγώνες ξέφυγαν σε ορισμένες «στιγμές», λαμβάνοντας τον χαρακτήρα μιας «ανταρσίας»; Θεωρούμε πως ναι. Η απόπειρα εισβολής στο κοινοβούλιο στις 5 Μαΐου του 2010 είναι ενδεικτική, όπως και οι εκτεταμένοι προπηλακισμοί βουλευτών, που επιχειρούσαν να εξέλθουν από το κοινοβούλιο σε άλλη περίπτωση. Στην ίδια κατεύθυνση βρέθηκαν οι συχνές και σφοδρές συγκρούσεις έξω από το κοινοβούλιο, που δεν καταγράφηκαν σε καμία άλλη χώρα του ευρωπαϊκού νότου. Οι ανταρσίες ιστορικά αντιμετωπίζονται με συγκεκριμένους τρόπους από την κάθε είδους εξουσία, εφ' όσον βέβαια δεν επικρατήσουν οι στασιαστές. Είτε με την καταστολή, είτε με τον συμβιβασμό και την παραχώρηση εξουσιών, δικαιωμάτων, ή αλλαγών σε όποιο επίπεδο. Είτε όμως και με τις δύο μεθόδους, όπως φαίνεται ότι έχει επιλεγεί στην περίπτωσή μας.

Θα κάνουμε μια ακόμη παρατήρηση προτού προχωρήσουμε. Εφόσον δεχόμαστε, ότι οι αντιμνημονιακοί αγώνες έλαβαν τουλάχιστον σε κάποιες στιγμές τον χαρακτήρα «ανταρσίας», θα πρέπει να καταγρά-

συνέχεια στη σελίδα 4

Αντιμνημονιακή ανταρσία και συνταγματική αναθεώρηση

Στη Ρώμη δόθηκε ο χρησμός,
έγιν' εκεί η μοιρασιά.
Κ. Καβαφης

Μας έχουν απασχολήσει επανειλημμένα οι λεγόμενοι αντιμνημονιακοί αγώνες και έχουμε προσπαθήσει να καταγράφουμε τακτικά, ύστερα από συζητήσεις που αφορούν τον κύκλο σύνταξης αλλά και ύστερα από εκδηλώσεις, σχετικές σκέψεις και απόψεις για το ζήτημα αυτό. Πιστεύουμε, μάλιστα, ότι παρά την ιδιαίτερη επιμονή, που έχουμε δείξει, υπάρχουν αρκετές ακόμα διαστάσεις, τις οποίες μπορούμε να αναδείξουμε, αλλά το βασικότερο να κατανοήσουμε. Η επιλογή μας αυτή έχει να κάνει με την πεποίθηση, ότι σ' αυτήν την περίπτωση είναι ιδιαίτερα επιτακτική η ανάγκη, όχι απλά να προσεγγίσουμε επιφανειακά την ουσία των πραγμάτων που συνεχίζουν να εξελίσσονται, αλλά να συμβάλλουμε ώστε να φωτιστούν ορισμένες «σκιές», ή αλλιώς κάποιες «λεπτομέρειες» που αφήνονται από τους τεχνικούς κάθε εξουσίας να παραμερίζονται από κάθε είδους μερικότητα.

Δεν έχουμε την εντύπωση ότι οι αναρχικοί είναι αλάνθαστοι, όμως θεωρούμε ότι έχουν μια απεριόριστη δυνατότητα να μαθαίνουν και να προχωρούν, εφ' όσον οι ιδέες τους και οι πρακτικές τους παραμένουν έξω και ενάντια στην πολιτική, στην διαχείριση των αγώνων στους οποίους συμμετέχουν, και σε κάθε είδους αποτίμηση, κοινωνική, πολιτική ή οικονομική των αγωνιστικών τους δυνατοτήτων.

Να προχωρούν, θα ρωτήσει κάποιος, όμως σε ποιά κατεύθυνση; Σ' αυτό το ερώτημα απαντούμε, εδώ και τώρα, κάθε φορά με τον τρόπο που προσεγγίσουμε κάθε ζήτημα, όταν εμπλουτίζουμε τις αναρχικές ιδέες ξεκαθαρίζοντας την στάση μας, την παρουσία μας ή την απουσία μας.

Η πολιτική μπορεί να καταπίνει την ζωντάνια, το αυθόρμητο, την ζωτικότητα, να μολύνει ανθρώπους και καταστάσεις που παρουσιάζονται να κινούνται κατ' αρχήν σε μια αντιθετική πορεία μ' αυτό που χαρακτηρίζεται «σύστημα». Σ' αυτές τις περιπτώσεις, οι κινητοποιούμενοι, ή τουλάχιστον ένα μέρος απ' αυτούς, περιέρχονται σε μια κατάσταση σύγχυσης, όταν καταλαβαίνουν ότι διαψεύδονται οι ελπίδες τους. Αμέσως μετά, συνήθως καταλήγουν στο ότι όποια αντίσταση έφεραν ήταν μάταιη, αφού δεν μπόρεσαν να επιτύχουν αυτό που προσδοκούσαν.

Είναι, βέβαια, λανθασμένη η εκτίμηση ότι το πλήθος των ανθρώπων, που κινητοποιήθηκαν και συμμετείχαν, σταθερά ή μη, στους λεγόμενους αντιμνημονιακούς αγώνες είχε την ίδια στόχευση. Αντίθετα, μάλιστα, χαρακτηριζόταν από μια ιδιαίτερη ανομοιομορφία. Αυτό, όμως, που θέλουμε να επισημάνουμε, δεν είναι ότι απλά βρέθηκαν και μάλιστα με μεγάλη συχνότητα έξω από το κοινοβούλιο, αριστεροί ή δεξιοί εθνικιστές, νεολαίοι, αναρχικοί, «αγανακτισμένοι», θεοβαρεμένοι, κ.ο.κ.. Στις κυριακάτικες και καθ' όλα ειρηνικές λαοσυνάξεις στις οποίες καλούσαν οι «αγανακτισμένοι», το παρόν έδωσαν και μάλιστα με εμφανή τρόπο πλήθος ανθρώπων, που δεν είχαν ξανακατέβει στον δρόμο για να διαμαρτυρηθούν, άνθρωποι κάθε ηλικίας, ψηφοφόροι των λεγόμενων αστικών κομμάτων, πλήθος, επίσης, ανθρώπων, που στις τελευταίες εκλογές στήριξαν τις μνημονιακές δυνάμεις ψηφίζοντας «σταθερότητα» προτιμώντας μια «ελεγχόμενη πτώχευση» από μια «ανεξέλεγκτη».

Ο χώρος των κινητοποιήσεων, η πλατεία Συντάγματος, ήταν και παραμένει φορτισμένη ιστορικά. Ένα σημαντικό τμήμα των κινητοποιούμενων διόλου τυχαία προέταξε

σ' αυτές τις κινητοποιήσεις ανάμεσα στα υπόλοιπα αντιμνημονιακά αιτήματα την αλλαγή συντάγματος, θεωρώντας, μάλιστα, τον συγκεκριμένο στόχο πρώτιστη επιδίωξη σε περίπτωση εισβολής των διαδηλωτών στο κοινοβούλιο. Το συγκεκριμένο, μάλιστα, πρόταγμα αφορούσε και συνεχίζει να αφορά, εκτός των άλλων, και μια διακομματική συζήτηση, στην οποία συμμετέχουν αδιαλείπτως και οι ειδικοί επιστήμονες, δηλαδή οι συνταγματολόγοι.

Μπορούμε να πούμε, ότι οι λεγόμενοι αντιμνημονιακοί αγώνες ξέφυγαν σε ορισμένες «στιγμές», λαμβάνοντας τον χαρακτήρα μιας «ανταρσίας»; Θεωρούμε πως ναι. Η απόπειρα εισβολής στο κοινοβούλιο στις 5 Μαΐου του 2010 είναι ενδεικτική, όπως και οι εκτεταμένοι προπηλακισμοί βουλευτών, που επιχειρούσαν να εξέλθουν από το κοινοβούλιο σε άλλη περίπτωση. Στην ίδια κατεύθυνση βρέθηκαν οι συχνές και σφοδρές συγκρούσεις έξω από το κοινοβούλιο, που δεν καταγράφηκαν σε καμία άλλη χώρα του ευρωπαϊκού νότου. Οι ανταρσίες ιστορικά αντιμετωπίζονται με συγκεκριμένους τρόπους από την κάθε είδους εξουσία, εφ' όσον βέβαια δεν επικρατήσουν οι στασιαστές. Είτε με την καταστολή, είτε με τον συμβιβασμό και την παραχώρηση εξουσιών, δικαιωμάτων, ή αλλαγών σε όποιο επίπεδο. Είτε όμως και με τις δύο μεθόδους, όπως φαίνεται ότι έχει επιλεγεί στην περίπτωσή μας.

Θα κάνουμε μια ακόμη παρατήρηση προτού προχωρήσουμε. Εφόσον δεχόμαστε, ότι οι αντιμνημονιακοί αγώνες έλαβαν τουλάχιστον σε κάποιες στιγμές τον χαρακτήρα «ανταρσίας», θα πρέπει να καταγρά-

συνέχεια στη σελίδα 4

ντος αλλά γιατί ο επονομαζόμενος και «Παναγιωτακόπουλος» του Σύριζα είναι απλώς

ριζική του διαφωνία –και όταν διαφωνεί ο Λαφαζάνης, μυρίζει μπαρούτι–. Την ψήφισε

συμφωνούν ότι το Κόμμα πάνω από όλα και δεν πα να γίνει και δικτατορία!

στην ιδρυτική διακήρυξη του οποίου, μαντέψτε, δεν θέτουν καν ζήτημα για έξοδο

θαίνουν και να προχωρούν, εφ' όσον οι ι-δέες τους και οι πρακτικές τους παραμένουν έξω και ενάντια στην πολιτική, στην διαχείριση των αγώνων στους οποίους συμμετέχουν, και σε κάθε είδους αποτίμηση, κοινωνική, πολιτική ή οικονομική των α-γωνιστικών τους δυνατοτήτων.

Να προχωρούν, θα ρωτήσει κάποιος, ό-μως σε ποιά κατεύθυνση; Σ' αυτό το ερώτημα απαντούμε, εδώ και τώρα, κάθε φορά με τον τρόπο που προσεγγίσουμε κάθε ζήτημα, όταν εμπλουτίζουμε τις αναρχικές ι-δέες ξεκαθαρίζοντας την στάση μας, την τρόπο πλήθος ανθρώπων, που δεν είχαν ξανακατέβει στον δρόμο για να διαμαρτυρηθούν, άνθρωποι κάθε ηλικίας, ψηφοφόροι των λεγόμενων αστικών κομμάτων, πλήθος, επίσης, ανθρώπων, που στις τελευταίες εκλογές στήριξαν τις μνημονιακές δυνάμεις ψηφίζοντας «σταθερότητα» προτιμώντας μια «ελεγχόμενη πτώχευση» από μια «ανεξέλεγκτη».

Ο χώρος των κινητοποιήσεων, η πλατεία Συντάγματος, ήταν και παραμένει φορτισμένη ιστορικά. Ένα σημαντικό τμήμα των κινητοποιούμενων διόλου τυχαία προέταξε να αφορά, εκτός των άλλων, και μια διακομματική συζήτηση, στην οποία συμμετέχουν αδιαλείπτως και οι ειδικοί επιστήμονες, δηλαδή οι συνταγματολόγοι.

Μπορούμε να πούμε, ότι οι λεγόμενοι α-ντιμνημονιακοί αγώνες ξέφυγαν σε ορισμένες «στιγμές», λαμβάνοντας τον χαρακτήρα μιας «ανταρσίας»; Θεωρούμε πως ναι. Η απόπειρα εισβολής στο κοινοβούλιο στις 5 Μαΐου του 2010 είναι ενδεικτική, όπως και οι εκτεταμένοι προπηλακισμοί βουλευτών, που επιχειρούσαν να εξέλθουν από το κοινοβούλιο σε άλλη περίπτωση. Στην ίδια κα-στές. Είτε με την καταστολή, είτε με τον συμβιβασμό και την παραχώρηση εξουσιών, δικαιωμάτων, ή αλλαγών σε όποιο ε-πίπεδο. Είτε όμως και με τις δύο μεθόδους, όπως φαίνεται ότι έχει επιλεγεί στην περίπτωσή μας.

Θα κάνουμε μια ακόμη παρατήρηση προτού προχωρήσουμε. Εφόσον δεχόμαστε, ότι οι αντιμνημονιακοί αγώνες έλαβαν τουλάχιστον σε κάποιες στιγμές τον χαρακτήρα «ανταρσίας», θα πρέπει να καταγρά-

συνέχεια στη σελίδα 4

ντος αλλά γιατί ο επονομαζόμενος και «Παναγιωτακόπουλος» του Σύριζα είναι απλώς κα-τα-πλη-κτι-κός και δικαίως έχει την τιμητική του. Λοιπόν, σε σχέση με την τροπολογία για την αναστολή χρηματοδότησης της Χρυσής Αυγής που γυρίζει πίσω στη «δημοκρατία της Βαϊμάρης», ο Παναγιώτης (ας μας επιτραπεί αυτή η οικειότητα) διαφώνησε. Και μάλιστα διαφώνησε έντονα, μέσα στη μπανιέρα του, μπροστά στον καθρέφτη, στο καφενείο, το είπε και στα όργανα του Σύριζα και αμαρτίαν ουκ έχει. «Γιατί», όπως τονίζει, «το «τρομοάρθρο» 187Α δίνει τη δυνατότητα για **εφιαλτικές αυθαιρεσίες**, μακάβριες **σκευωρίες** και διώξεις **πολιτικής σκοπιμότητας** σε βάρος **κινημάτων**, **κοινωνικών αγώνων** και δυνάμεων της **ανατρεπτικής Αριστεράς**.» (Τα τονισμένα ανήκουν στον ίδιο).

Αυτά τα φοβερά πράγματα τα ξεστόμισε ο Παναγιώτης Λαφαζάνης (φαντάζομαι σε έντονο τόνο) και την επόμενη μέρα πήγε και το ψήφισε φαρδιά-πλατιά. Μήπως πρόκειται περί συνωνυμίας; Μήπως τον ψέκασαν τίποτα μυστικές υπηρεσίες; Όχι! Ο Ιμάνουελ Καντ έγραφε ότι ο άνθρωπος είναι τα έργα που αφήνει και ο Λαφαζάνης είναι οι λαφαζανιές του.

Και πριν προλάβουν να συνέλθουν οι «φαν» του, πρόλαβε και έκανε και δήλωση! Ο Παναγιώτης κατήγγειλε το ΠΑΣΟΚ που πρότεινε ονομαστική ψηφοφορία (και πως να κρυφτούμε τώρα...) και τόνισε ξανά **τη ριζική του διαφωνία** –και όταν διαφωνεί ο Λαφαζάνης, μυρίζει μπαρούτι–. Την ψήφισε όμως για να μην δοθεί η ευκαιρία στο «Μνημονιακό μπλοκ να παίξει βρώμικα παιχνίδια κατά του Συριζα», αλλά ο Παναγιώτης ως το τέλος θα φωνάζει ότι έχει κατηγορηματική αντίθεση «στο απαράδεκτο άρθρο 187Α και στον αντισυνταγματικό «τρομονόμο»». Μην νομίζετε δηλαδή ότι του α-ρέσει κιόλας του Λαφαζάνη, επειδή το ψήφισε.

Δρυός πεσούσης

Τον αυτοεξευτελισμό του Λαφαζάνη έ-σπευσαν να εκμεταλλευθούν τα εγγόνια του Ιωσήφ Βησσαριόνοβιτς Στάλιν και να αρχίσουν τις χαιρεκακίες και τις ποταπότητες προς τον αντρειωμένο που ξαστόχησε. Ας θυμηθούμε, όμως, τι ψήφισαν οι πολιτικοί του τιμημένου –από κάθε άποψη– ΚΚΕ και πως το δικαιολόγησαν: Ψήφισαν «παρών», δηλαδή προχωράτε εσείς και εδώ είμαστε εμείς και ορίστε η δικαιολογία «*προκειμένου να αποφευχθεί κάθε λογής σπέκουλα και παρερμηνεία της θέσης του ΚΚΕ, το οποίο είναι αποφασιστικά υπέρ της δίωξης και της διακοπής της χρηματοδότησης της Χρυσής Αυγής*». Τι το διαφορετικό είπε ο Λαφαζάνης; Ο ένας ψηφίζει διαφωνώντας ο άλλος κάνει την πάπια συμφωνώντας. Όποιος έχει όρεξη μπορεί να ασχοληθεί με τις λεπτές θεολογικές διαφορές, ωστόσο και οι δύο παρέες κατεργαρέων συμφωνούν ότι το Κόμμα πάνω από όλα και δεν πα να γίνει και δικτατορία!

ΚΚΕ εξωτερικού

Ως γνωστόν το ΚΚΕ είναι «υπέρ της εξόδου από την ΕΕ», αλλά με μία υποσημειωσούλα: Υποχρεωτικά μέσα από την κλειδαρότρυπα της «λαϊκής εξουσίας», όπερ εστί μεθερμηνευόμενον με το ΚΚΕ στο σβέρκο των ανθρώπων. Πρώτα θα γίνει ο Μήτσος Κουτσούμπας πρωθυπουργός και μάλιστα αυτοδύναμος σαν τον Στάλιν και βλέπουμε. Και επειδή αυτό είναι απίθανο –αν και θα είχε πολύ πλάκα– θα πρέπει σύμφωνα με το ΚΚΕ να μην το κουνήσουμε από την ΕΕ. Αν τολμήσει ο κόσμος έξοδο από την ΕΕ χωρίς τον Κουτσούμπα θα είναι οπωσδήποτε προβοκάτσια των αστών και του μεγάλου κεφαλαίου. Ωραία ντρίπλα, δεν συμφωνείτε; Έτσι έχει ήσυχη τη συνειδησή του το κρατικοδίαιτο κομματικό απαράτ στο εσωτερικό της χώρας ότι «σας τα λέγαμε και δεν μας ακούγατε».

Στο κάστρο του Περισσού, όμως, βλέπουν πιο μακριά και οραματίζονται το ΚΚΕ μέσα στο ευρωπαϊκό υπερκράτος που θα απορροφήσει –και θα καταργήσει– σταδιακά όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ. Μην φανταστείτε πως έχουν πρόβλημα με αυτό, ίσα-ίσα. Τι θα γίνει όμως με την χρηματοδότηση βρε παιδιά; Γι' αυτό μαγειρέψαν πριν πεινάσουν: Μαζί με άλλα ευρωπαϊκά κομμουνιστικά απο-κόμματα ίδρυσαν έναν άξονα, στην ιδρυτική διακήρυξη του οποίου, μαντέψτε, δεν θέτουν καν ζήτημα για έξοδο από την ΕΕ! Εδώ που τα λέμε, έξοδος προς τα πού; Από τη στιγμή που αναγνωρίζουν το «Τέταρτο Ράιχ» ως μετεξέλιξη της ΕΕ, που προϋποθέτει την διάλυση των (πρώην) κρατών-μελών, –η πεμπτουσία του προλεταριακού διεθνισμού– το ζήτημα θεωρείται λήξαν. Οπότε ποιος Λαφαζάνης;

Δαπάνες για τους πανκς και όχι για τα τανκς

Στο προτεκτοράτο του Αντώνη του Τρομερού, που τώρα μοιράζει στους υπηκόους του τα «πρωτογενή πλεονάσματα», είχαν ένα μεγάλο πρόβλημα: Θα κατέβαζαν τα τεθωρακισμένα στην παρέλαση της 28ης Οκτωβρίου; Και αν ναι ποιός θα πλήρωνε τα καύσιμα; Ήταν έτοιμοι να προτείνουν νέο φόρο «υπέρ δημοσίων θεαμάτων», αλλά ευτυχώς βρέθηκε χορηγός και ήταν ο μεγαλοεφοπλιστής, πετρελαιάς, καναλάρχης και πολυπράγμων Βαρδής Βαρδινογιάννης, ο οποίος κάλυψε τα 35.000 ευρώ που απαιτούνταν για την μετακίνηση των σιδερικών. Αυτό επιβάλλεται να γίνει θεσμός και να έ-χουμε όχι μόνο τα Βαρδινογιάννεια της 28ης Οκτωβρίου, αλλά και τα Μελισσανίδεια της 25ης Μαρτίου. Θεωρούμε βέβαιο, ότι δεν θα αρνηθεί ο έτερος μεγιστάνας και φίλος του Σαμαρά, στο κάτω-κάτω.

συνέχεια στη σελίδα 4

συνέχεια από τη σελίδα 3

Ο Νότης Μηταράκης και η πολιορκία της οδού Σίντνεϋ

Η επιχείρηση των σαμαριστών για την άγρα ψήφων από τα ορφανά της Χρυσής Αυγής συνεχίζεται. Ο υφυπουργός Νότης Μηταράκης με το αστείο μουτράκι, –το κουνελάκι που έβγαλε ο Σαμαράς από το καπέλο του πριν λίγα χρόνια– παρέστη αυτοπροσώπως και διήυθηνε μια επιχείρηση για την καταπολέμηση τού παρα-εμπορίου γύρω από την ΑΣΟΕΕ. Με αφορμή το γεγονός αυτό έχουμε να διηγηθούμε τρία ιστορικά ανέκδοτα.

Το πρώτο αφορά τον ίδιο τον Νότη Μηταράκη, που σύμφωνα με την διαδικτυακή μυθολογία, παραμονές των εκλογών του 2012, έπιασε με τα χέρια του έναν αλλοδαπό πορτοφολά και τον παρέδωσε στην αστυνομία στην συμβολή των οδών Πατησίων και Δεριγνύ, μέσα στην «κεκαυμμένη» ζώνη του παραεμπορίου.

Το δεύτερο είναι η γνωστή ιστορία της οδού Σίντνευ που γυρίστηκε και ταινία, όπου ο Ουίνστον Τσώρτσιλ το 1911 ήταν παρών και φωτογραφήθηκε όπως ο Μηταράκης, δίπλα στους αστυνομικούς της Σκοτλαντ Γιαρντ λίγο πριν επέμβουν σε σπίτι-γιάφκα της οδού Σιντνεϋ, όπου κρύβονταν μια μικρή αλλά πάνοπλη ομάδα αναρχικών(;) που εκτός των άλλων είχε κατηγορηθεί για πολλές ληστείες σε τράπεζες. Η επιχείρηση κατέληξε σε φιάσκο αφού ο σημαντικότερος για τις διωκτικές αρχές, κατόρθωσε να εξαφανιστεί ενώ βαριές απώλειες (τέσσερις νεκροί και πολλοί τραυματίες) υπέστησαν οι αντιτρομοκρατικές ομάδες.

Το τρίτο δεν είναι περιστατικό αλλά ολόκληρη η ζωή του Έντγκαρ Χούβερ, του ιδρυτή και πρώτου διευθυντή του FBI, που έδινε πάντοτε το παρών στις συλλήψεις μεγαλοκακοποιών, για να γίνεται πρωτοσέλιδο στις εφημερίδες. Μετά βέβαια έπαιρνε αγκαζέ τον Κλάιντ Τόλσον, έναν ομορφονιό από το Μιζούρι που τον είχε διορίσει υπαρχηγό του FBI και έκαναν τα δικά τους...

Μια «Χαλυβουργία» στην Πατησίων

Ας παραμείνουμε, όμως, στην Πατησίων. Ως γνωστόν το λεγόμενο υπουργείο δια βίου μάθησης, ή κάπως έτσι, καταργεί την κρατική εκπαίδευση για να την δώσει είτε σε διάφορα ιδιωτικά συμφέροντα είτε στον «ελληνογερμανικό εταιρικό σύνδεσμο». Και βέβαια το κάνει ανοιχτά, χωρίς τις αναστολές του παρελθόντος. Για παράδειγμα, την ίδια μέρα που υπέγραψε την κατάργηση δεκάδων ειδικοτήτων στα επαγγελματικά λύκεια, ο υπουργός ήταν παρών στη δεξίωση γνωστού ιδιωτικού ΙΕΚ που διαφήμιζε τις ...ίδιες ειδικότητες που καταργήθηκαν προ ολίγου! Η ίδια ιστορία γίνεται και στα κεντρικά πανεπιστήμια, όπου μέσω του

συνέχεια από τη σελίδα 3

ψουμε ότι αυτή η «ανταρσία» καλύφθηκε πολιτικά από κόμματα τόσο δεξιά όσο και αριστερά, ενώ θα ήταν παράλειψη η μη αναφορά στην ξεκάθαρη συμβολή του ΚΚΕ στην καταστολή της σε γνωστή κρίσιμη στιγμή, όταν παρέταξε τους διαδηλωτές ως ασπίδα του κοινοβουλίου. Σ' αυτό ακριβώς το πλαίσιο εντάσσονται και οι διώξεις της ηγεσίας και των βουλευτών της Χρυσής Αυγής και όχι βέβαια σε κάποιου είδους δημοκρατική ευαισθησία που μοστράρουν οι εμπνευστές της. Και επειδή ορισμένοι, σκόπιμα ή μη μιλούν, για «αχαρτογράφητα θεσμικά εδάφη» στα οποία βαδίζει η «συντεταγμένη πολιτεία» με την φυλάκιση λόγου χάρη του αρχηγού ή ορισμένων βουλευτών ενός κόμματος που εκπροσωπεί στην βουλή εκατοντάδες χιλιάδες ψηφοφόρων, που μάλιστα δεν δείχνουν την διάθεση να μετακομίσουν σε άλλο κόμμα, θα τους θυμίσουμε ότι **το 1875, ο σχεδόν άγνωστος στο πολιτικό σύστημα Χαρίλαος Τρικούπης βρέθηκε από την φυλακή στην Πρωθυπουργία, χωρίς να θέλουμε βέβαια να πούμε ότι ο Μιχαλολιάκος θα διαγράψει την ίδια πορεία**.

Θα αναφέρουμε, επίσης, την εκτίμηση ορισμένων συνταγματολόγων, ότι **το 1909 το κίνημα του Γουδί δεν ανέτρεψε το πολίτευμα, έθεσε, όμως, οριστικό τέρμα στον «αδιέξοδο» τρόπο που αυτό λειτουργούσε και οδήγησε στην εξουσία έναν νέο και επίσης περίπου άγνωστο στο πολιτικό σύστημα πολιτικό, τον Ελευθέριο Βενιζέλο**. Έτσι, η λειτουργία ενός Συντάγματος είχε αποδειχτεί ιστορικά ότι είναι δυνατόν να περιέχει περισσότερες διακριτές μεταξύ τους περιόδους, χωρίς αυτές να προσδιορίζονται αναγκαστικά από συνταγματικές αναθεωρήσεις ή ανατροπές.

Πριν από δύο χρόνια περίπου, ο Αντώνης Σαμαράς, από του βήματος της 76ης ΔΕΘ τον Σεπτέμβριο του 2011 ως αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, φορώντας τότε τον αντι-μνημονιακό μανδύα, μεταξύ άλλων, είχε αναφέρει τα εξής:

«Η Ελλάδα χρειάζεται μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές. Αλλά χρειάζεται και σωστά μέτρα. Με άμεσα αποτελέσματα. Θα σας μιλήσω τώρα επιγραμματικά για τις πέντε μεγάλες προτεραιότητές μας σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Όμως, το πιο σημαντικό –προϋπόθεση και επιστέγασμα όλων όσων θα ακούσετε– είναι η μεγάλη αναθεώρηση του Συντάγματος. Για να γίνουν οι θεσμοί πιο λειτουργικοί, η χώρα πιο ανταγωνιστική και ο πολίτης να αισθάνεται ασφαλής. Είναι αυτή η κεντρική ιδέα της σαρωτικής συνταγματικής αναθεώρησης 31 σημείων, που προτείνει η παράταξή μας. ***Και όλες οι μεταρρυθμιστικές τομές, που θα σας πω τώρα, μαζί με την συνταγματική αναθεώρηση, θα αποτελέσουν ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο.*** *Ώστε να*

ολοένα και μεγαλύτερη κατανάλωση των «ευρωπαίων» πια κατοίκων του ελλαδικού χώρου βαπτίστηκε «λαϊκή κατάκτηση» από τους κινηματίες του Πασόκ, που ανέλαβαν την εξουσία το 1981, οι οποίοι άρχιζαν να διαχειρίζονται ένα πακτωλό χρημάτων που εξασφάλιζε η συμμετοχή στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, κυρίως από επιδοτήσεις γεωργικών προϊόντων αλλά και όχι μόνο.

Υποστηρίζεται, επίσης από συνταγματολόγους, ότι υπαγόμενοι στον Μνημόνιο περιήλθαμε σε μία νέα περίοδο λειτουργίας του πολιτεύματος, παρ' ότι αυτή η νέα περίοδος εκτυλίσσεται, μέχρις στιγμής, τυπικά μέσα στο ίδιο συνταγματικό κείμενο της προηγούμενης και συνιστά, στροφή μεγαλύτερη και ποιοτικά διάφορη από εκείνη που έφερε, για παράδειγμα, η προχουντικά αδιανόητη άνοδος στην εξουσία της Κεντροαριστεράς το 1981, αλλά και η συνταγματική αναθεώρηση του 1985. Θεωρούν μάλιστα ότι, βάσει της συνταγματικής θεώρησης, το κρίσιμο στοιχείο στο Μνημόνιο δεν είναι οι χρηματοδοτικοί του όροι, αλλά το ότι αποτελεί ένα εξαιρετικά εκτεταμένο πρόγραμμα εσωτερικών πολιτικών και, ενόψει της ασφυκτικής πίεσης για την εφαρμογή του, εξαλείφει κάθε δυνατότητα άλλων ή και προσθέτων ακόμη εσωτερικών πολιτικών. Σύμφωνα με τον Γιάννη Δρόσο, καθηγητή συνταγματικού δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, «*το Μνημόνιο καθίσταται στοιχείο του πολιτεύματος όχι μόνο ως περιεχόμενο, αλλά και επειδή θέτει ένα νέο forum για την τελική διαμόρφωση των εσωτερικών πολιτικών επιλογών της χώρας. Από καιρό η αναλυτική συζήτηση για το ακριβές και εξειδικευμένο περιεχόμενο των κυβερνητικών πολιτικών, τους ρυθμούς υλοποίησής τους κ.λπ. είχε φύγει από την Βουλή και είχε περιέλθει αποκλειστικά στην Κυβέρνηση. Υπό το Μνημόνιο έφυγε και από το αρμόδιο για την γενική πολιτική της χώρας συνταγματικό όργανο που λέγεται Κυβέρνηση και περιήλθε σε ένα ιδιόμορφο άτυπο μόρφωμα -αποφεύγω την λέξη όργανο διότι το μόρφωμα αυτό δεν έχει την τυπική μορφή ενός οργάνου και για να αποφύγω, στο σημείο αυτό, συγχύσεις που θα απαιτούσαν δαιδαλώδεις νομικές συζητήσεις για να ξεκαθαριστούν.* ***Το μόρφωμα αυτό, αποτελείται από τους τρείς της τρόικας και τον κυβερνητικό εκπρόσωπο σε ρόλο μεταξύ διαπραγματευτή και ιμάντα μεταβίβασης αποφάσεων. Αυτή η ομάδα επεξεργάζεται τις πολιτικές επιλογές και στη συνέχεια τα συνταγματικά σχήματα -εν προκειμένω η Κυβέρνηση και αν χρειασθεί ή ζητηθεί η Βουλή- τις περιβάλλουν με την αναγκαία για την αποτελεσματική εφαρμογή τους τυπική μορφή (νόμος, κανονιστική πράξη της διοίκησης κ.ο.κ.) και, επίσης και όχι έλασσον, αναλαμβάνουν, στο σύνολό της, την πολιτική ευθύνη για τις επιλογές αυτές. Την εικόνα συμπληρώνουν οι οργανωμένες ευθείες και άμεσες σχέσεις της τρόικας με το σύνολο των συνιστωσών***

εκλογών του 2012, έπιασε με τα χέρια του έναν αλλοδαπό πορτοφολά και τον παρέδωσε στην αστυνομία στην συμβολή των οδών Πατησίων και Δεριγνύ, μέσα στην «κεκαυμένη» ζώνη του παραεμπορίου.

Το δεύτερο είναι η γνωστή ιστορία της οδού Σίντνευ που γυρίστηκε και ταινία, όπου ο Ουίνστον Τσώρτσιλ το 1911 ήταν παρών και φωτογραφήθηκε όπως ο Μηταράκης, δίπλα στους αστυνομικούς της Σκοτλαντ Γιαρντ λίγο πριν επέμβουν σε σπίτι-γιάφκα της οδού Σιντνεϋ, όπου κρύβονταν μια μικρή αλλά πάνοπλη ομάδα αναρχικών(;) που εκτός των άλλων είχε κατηγορηθεί για πολλές ληστείες σε τράπεζες. Η επιχείρηση κατέληξε σε φιάσκο αφού ο σημαντικότερος για τις διωκτικές αρχές, κατόρθωσε να εξαφανιστεί ενώ βαριές απώλειες (τέσσερις νεκροί και πολλοί τραυματίες) υπέστησαν οι αντιτρομοκρατικές ομάδες.

Το τρίτο δεν είναι περιστατικό αλλά ολόκληρη η ζωή του Έντγκαρ Χούβερ, του ιδρυτή και πρώτου διευθυντή του FBI, που έδινε πάντοτε το παρών στις συλλήψεις μεγαλοκακοποιών, για να γίνεται πρωτοσέλιδο στις εφημερίδες. Μετά βέβαια έπαιρνε αγκαζέ τον Κλάιντ Τόλσον, έναν ομορφονιό από το Μιζούρι που τον είχε διορίσει υπαρχηγό του FBI και έκαναν τα δικά τους...

Μια «Χαλυβουργία» στην Πατησίων

Ας παραμείνουμε, όμως, στην Πατησίων. Ως γνωστόν το λεγόμενο υπουργείο δια βίου μάθησης, ή κάπως έτσι, καταργεί την κρατική εκπαίδευση για να την δώσει είτε σε διάφορα ιδιωτικά συμφέροντα είτε στον «ελληνογερμανικό εταιρικό σύνδεσμο». Και βέβαια το κάνει ανοιχτά, χωρίς τις αναστολές του παρελθόντος. Για παράδειγμα, την ίδια μέρα που υπέγραψε την κατάργηση δεκάδων ειδικοτήτων στα επαγγελματικά λύκεια, ο υπουργός ήταν παρών στη δεξίωση γνωστού ιδιωτικού ΙΕΚ που διαφήμιζε τις ...ίδιες ειδικότητες που καταργήθηκαν προ ολίγου! Η ίδια ιστορία γίνεται και στα κεντρικά πανεπιστήμια, όπου μέσω του κόλπου της «διαθεσιμότητας», είναι υποχρεωμένα ή να κλείσουν ή να συγχωνευθούν με τον τρόπο που θα ορίσουν οι γερμανοί διοικητές. Βέβαια ένας αντικειμενικός συνομιλητής θα αναρωτιόταν σε τι χρειάζονται τα πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία σε μια χώρα που προορίζεται να γίνει η Αγκόλα της Ευρώπης. Τέλος πάντων.

Οι διοικητικοί υπάλληλοι των οκτώ κεντρικών ιδρυμάτων που πλήττονται κατέβηκαν από τις αρχές Σεπτέμβρη σε απεργία διαρκείας και ανεστάλησαν όλες οι εξετάσεις και τα μαθήματα προκειμένου να μπλοκαριστεί το μέτρο της «διαθεσιμότητας». Ο θεός να την κάνει απεργία, όλοι έχουν πάει διακοπές μιας και το επιτρέπει ακόμα ο καιρός. Ο λεγόμενος υπουργός και οι προϊστάμενοι του δεν δείχνουν να βιάζονται καθόλου και ποσώς τους ενδιαφέρει τι θα γίνουν τα πανεπιστήμια, αλλά για να δικαιολογήσει τη θέση του σκαρφίστηκε ένα νόστιμο κόλπο: Να απογραφούν ατομικά οι (απεργοί) υπάλληλοι σε ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα, ώστε να γίνει εφικτή η «αξιολόγηση». Όσοι δεν απογραφούν βγαίνουν αυτομάτως σε «αργία».

Το κόλπο όχι απλώς έπιασε αλλά έκανε θραύση χάρη στους συνδικαλιστές του Σύριζα, της Ανταρσύα, του ΚΚΕ και διαφόρων άτακτων καθηγητών. Από την μία υπέγρα-

χιλιάδες ψηφοφόρων, που μάλιστα δεν δείχνουν την διάθεση να μετακομίσουν σε άλλο κόμμα, θα τους θυμίσουμε ότι **το 1875, ο σχεδόν άγνωστος στο πολιτικό σύστημα Χαρίλαος Τρικούπης βρέθηκε από την φυλακή στην Πρωθυπουργία, χωρίς να θέλουμε βέβαια να πούμε ότι ο Μιχαλολιάκος θα διαγράψει την ίδια πορεία.**

Θα αναφέρουμε, επίσης, την εκτίμηση ορισμένων συνταγματολόγων, ότι **το 1909 το κίνημα του Γουδί δεν ανέτρεψε το πολίτευμα, έθεσε, όμως, οριστικό τέρμα στον «αδιέξοδο» τρόπο που αυτό λειτουργούσε και οδήγησε στην εξουσία έναν νέο και επίσης περίπου άγνωστο στο πολιτικό σύστημα πολιτικό, τον Ελευθέριο Βενιζέλο.** Έτσι, η λειτουργία ενός Συντάγματος είχε αποδειχτεί ιστορικά ότι είναι δυνατόν να περιέχει περισσότερες διακριτές μεταξύ τους περιόδους, χωρίς αυτές να προσδιορίζονται αναγκαστικά από συνταγματικές αναθεωρήσεις ή ανατροπές.

Πριν από δύο χρόνια περίπου, ο Αντώνης Σαμαράς, από του βήματος της 76ης ΔΕΘ τον Σεπτέμβριο του 2011 ως αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης, φορώντας τότε τον αντι-μνημονιακό μανδύα, μεταξύ άλλων, είχε αναφέρει τα εξής:

«Η Ελλάδα χρειάζεται μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές. Αλλά χρειάζεται και σωστά μέτρα. Με άμεσα αποτελέσματα. Θα σας μιλήσω τώρα επιγραμματικά για τις πέντε μεγάλες προτεραιότητές μας σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Όμως, το πιο σημαντικό –προϋπόθεση και επιστέγασμα όλων όσων θα ακούσετε– είναι η μεγάλη αναθεώρηση του Συντάγματος. Για να γίνουν οι θεσμοί πιο λειτουργικοί, η χώρα πιο ανταγωνιστική και ο πολίτης να αισθάνεται ασφαλής. Είναι αυτή η κεντρική ιδέα της σαρωτικής συνταγματικής αναθεώρησης 31 σημείων, που προτείνει η παράταξή μας. ***Και όλες οι μεταρρυθμιστικές τομές, που θα σας πω τώρα, μαζί με την συνταγματική αναθεώρηση, θα αποτελέσουν ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο. Ώστε να υπάρξουν προοπτικές επανεκκίνησης παντού. Και να μπούμε πια στην εποχή της Νέας Μεταπολίτευσης...»**.*

Αλλά και λίγους μήνες προηγουμένως και συγκεκριμένα στις 6 Απριλίου 2011, δήλωνε στο ίδιο μήκος κύματος: **«το μεταπολιτευτικό πολιτικό σύστημα χρεοκόπησε και απαιτείται τολμηρή συνταγματική αναθεώρηση».**

Εδώ, λοιπόν, μπορούμε να αντιληφθούμε με ευκολία την πλαστότητα του διαχωρισμού σε αντιμνημονιακές και μνημονιακές δυνάμεις, όχι μόνο από την ευκολία που «άλλαξε στρατόπεδο» ο Σαμαράς, αλλά από την «εκκρεμότητα», που από κοινού αναγνωρίζουν ότι πρέπει να λυθεί και οι μεν και οι δε. Το χαλί έχει ήδη στρωθεί από τους λεγόμενους αντιμνημονιακούς κάθε είδους, που αμφισβητούν την συνταγματικότητα των μνημονιακών νόμων, που ξιφουλκούν ενάντια στις αντιδημοκρατικές πρακτικές που κατά την γνώμη τους χαρακτηρίζουν την ψήφιση την τελευταία τριετία εκατοντάδων νόμων, δηλαδή την λειτουργία της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας.

Σε κάθε περίπτωση, εκτιμούν πάλι ορισμένοι συνταγματολόγοι, εφ' όσον και όποτε επιχειρηθεί να αποκτήσει συνταγματική περιωπή το πλέγμα των μεταρρυθμίσεων που ήδη, κυρίως λόγω Μνημονίου, επιχειρούνται, αυτό μάλλον

συνταγματική αναθεώρηση του 1985. Θεωρούν μάλιστα ότι, βάσει της συνταγματικής θεώρησης, το κρίσιμο στοιχείο στο Μνημόνιο δεν είναι οι χρηματοδοτικοί του όροι, αλλά το ότι αποτελεί ένα εξαιρετικά εκτεταμένο πρόγραμμα εσωτερικών πολιτικών και, ενόψει της ασφυκτικής πίεσης για την εφαρμογή του, εξαλείφει κάθε δυνατότητα άλλων ή και προσθέτων ακόμη εσωτερικών πολιτικών. Σύμφωνα με τον Γιάννη Δρόσο, καθηγητή συνταγματικού δικαίου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, *«το Μνημόνιο καθίσταται στοιχείο του πολιτεύματος όχι μόνο ως περιεχόμενο, αλλά και επειδή θέτει ένα νέο forum για την τελική διαμόρφωση των εσωτερικών πολιτικών επιλογών της χώρας. Από καιρό η αναλυτική συζήτηση για το ακριβές και εξειδικευμένο περιεχόμενο των κυβερνητικών πολιτικών, τους ρυθμούς υλοποίησής τους κ.λπ. είχε φύγει από την Βουλή και είχε περιέλθει αποκλειστικά στην Κυβέρνηση. Υπό το Μνημόνιο έφυγε και από το αρμόδιο για την γενική πολιτική της χώρας συνταγματικό όργανο που λέγεται Κυβέρνηση και περιήλθε σε ένα ιδιόμορφο άτυπο μόρφωμα -αποφεύγω την λέξη όργανο διότι το μόρφωμα αυτό δεν έχει την τυπική μορφή ενός οργάνου και για να αποφύγω, στο σημείο αυτό, συγχύσεις που θα απαιτούσαν δαιδαλώδεις νομικές συζητήσεις για να ξεκαθαρισθούν.* ***Το μόρφωμα αυτό, αποτελείται από τους τρείς της τρόϊκας και τον κυβερνητικό εκπρόσωπο σε ρόλο μεταξύ διαπραγματευτή και ιμάντα μεταβίβασης αποφάσεων. Αυτή η ομάδα επεξεργάζεται τις πολιτικές επιλογές και στη συνέχεια τα συνταγματικά σχήματα -εν προκειμένω η Κυβέρνηση και αν χρειασθεί ή ζητηθεί η Βουλή- τις περιβάλλουν με την αναγκαία για την αποτελεσματική εφαρμογή τους τυπική μορφή (νόμος, κανονιστική πράξη της διοίκησης κ.ο.κ.) και, επίσης και όχι έλασσον, αναλαμβάνουν, στο σύνολό της, την πολιτική ευθύνη για τις επιλογές αυτές. Την εικόνα συμπληρώνουν οι οργανωμένες ευθείες και άμεσες σχέσεις της τρόϊκας με το σύνολο των συνιστωσών του πολιτικού συστήματος, δηλαδή την αντιπολίτευση και κοινωνικούς φορείς, όπως επίσης και οι άμεσες σχέσεις της με την δημοσιότητα: η τρόϊκα εμφανίζεται τακτικά στα ελληνικά μέσα ενημέρωσης και εξηγεί αυτά που νομίζει ότι πρέπει να εξηγήσει»**.*

Η «επόμενη ημέρα», λοιπόν, είναι ήδη εδώ, όσο και αν δεν έχουν ακόμη «χωνευτεί» τα νέα στοιχεία, όσο και αν ξενίζει η «αλλόκοτη» άνοδος της Χ.Α., όσο και αν «ανεβαίνει» το θερμόμετρο μιας αντιμνημονιακής αντιπαράθεσης, που εντάσσεται και αυτή στην αναμόρφωση των νέων συνθηκών επιβολής με μια φρασεολογία στην οποία επαναλαμβάνονται ρυθμικά οι λέξεις πραξικόπημα, απώλεια της εθνικής κυριαρχίας, προδοσία των πολιτικών και άλλα «επαναστατικά» που πλέον έχουν μπουχτίσει και τον τελευταίο «αγανακτισμένο» πολίτη...

Η «κρίση», θα το επαναλάβουμε, εντάσσεται σε μια ευρύτερη διαδικασία ενοποίησης, η οποία επιτάσσει την επιβολή με βίαιους ρυθμούς του νέων όρων στα «καθυστερημένα» σημεία, όπως ο ελλαδικός χώρος. Η βιαιότητα αυτή έρχεται να δικαιολογήσει ή να επιβεβαιώσει καλύτερα την ανάγκη μιας μόνιμης συνθήκης έκτακτης ανάγκης, η οποία θεωρείται από τους κυρίαρχους ως η ασφαλιστι-

Μια «Χαλυβουργία» στην Πατησίων

Ας παραμείνουμε, όμως, στην Πατησίων. Ως γνωστόν το λεγόμενο υπουργείο δια βίου μάθησης, ή κάπως έτσι, καταργεί την κρατική εκπαίδευση για να την δώσει είτε σε διάφορα ιδιωτικά συμφέροντα είτε στον «ελληνογερμανικό εταιρικό σύνδεσμο». Και βέβαια το κάνει ανοιχτά, χωρίς τις αναστολές του παρελθόντος. Για παράδειγμα, την ίδια μέρα που υπέγραψε την κατάργηση δεκάδων ειδικοτήτων στα επαγγελματικά λύκεια, ο υπουργός ήταν παρών στη δεξίωση γνωστού ιδιωτικού ΙΕΚ που διαφήμιζε τις ...ίδιες ειδικότητες που καταργήθηκαν προ ολίγου! Η ίδια ιστορία γίνεται και στα κεντρικά πανεπιστήμια, όπου μέσω του κόλπου της «διαθεσιμότητας», είναι υποχρεωμένα ή να κλείσουν ή να συγχωνευθούν με τον τρόπο που θα ορίσουν οι γερμανοί διοικητές. Βέβαια ένας αντικειμενικός συνομιλητής θα αναρωτιόταν σε τι χρειάζονται τα πανεπιστήμια και τα πολυτεχνεία σε μια χώρα που προορίζεται να γίνει η Αγκόλα της Ευρώπης. Τέλος πάντων.

Οι διοικητικοί υπάλληλοι των οκτώ κεντρικών ιδρυμάτων που πλήττονται κατέβηκαν από τις αρχές Σεπτέμβρη σε απεργία διαρκείας και ανεστάλησαν όλες οι εξετάσεις και τα μαθήματα προκειμένου να μπλοκαριστεί το μέτρο της «διαθεσιμότητας». Ο θεός να την κάνει απεργία, όλοι έχουν πάει διακοπές μιας και το επιτρέπει ακόμα ο καιρός. Ο λεγόμενος υπουργός και οι προϊστάμενοι του δεν δείχνουν να βιάζονται καθόλου και ποσώς τους ενδιαφέρει τι θα γίνουν τα πανεπιστήμια, αλλά για να δικαιολογήσει τη θέση του σκαρφίστηκε ένα νόστιμο κόλπο: Να απογραφούν ατομικά οι (απεργοί) υπάλληλοι σε ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα, ώστε να γίνει εφικτή η «αξιολόγηση». Όσοι δεν απογραφούν βγαίνουν αυτομάτως σε «αργία».

Το κόλπο όχι απλώς έπιασε αλλά έκανε θραύση χάρη στους συνδικαλιστές του Σύριζα, της Ανταρσύα, του ΚΚΕ και διαφόρων άτακτων καθηγητών. Από την μία υπέγραφαν φανφαρόνες διακηρύξεις πως δεν θα απογραφεί ούτε ένας υπάλληλος, ενώ παρασκηνιακά ασκούσαν όλων των ειδών τις πιέσεις, τους εκβιασμούς και έσπερναν πανικό προκειμένου να συγκεντρώσουν όσους περισσότερους «δηλωσίες» μπορούν, για να τους ρίξουν στον **γκρεμό**. Μία μειοψηφία, προς τιμήν της, αψήφησε το μέτρο. Με τόσο κόσμο στο λαιμό του ο κομματικός εσμός θα μπορέσει να διαπραγματευτεί καλύτερα στο μέλλον την δική του τύχη. Η απεργία φυσικά συνεχίζεται επ' αόριστον. Δεν έχει νόημα να ρωτήσουμε ποια είναι τα αιτήματα, τα έχουν ξεχάσει ήδη...

Λεόν

«Η Ελλάδα χρειάζεται μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές. Αλλά χρειάζεται και σωστά μέτρα. Με άμεσα αποτελέσματα. Θα σας μιλήσω τώρα επιγραμματικά για τις πέντε μεγάλες προτεραιότητές μας σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Όμως, το πιο σημαντικό –προϋπόθεση και επιστέγασμα όλων όσων θα ακούσετε– είναι η μεγάλη αναθεώρηση του Συντάγματος. Για να γίνουν οι θεσμοί πιο λειτουργικοί, η χώρα πιο ανταγωνιστική και ο πολίτης να αισθάνεται ασφαλής. Είναι αυτή η κεντρική ιδέα της σαρωτικής συνταγματικής αναθεώρησης 31 σημείων, που προτείνει η παράταξή μας. ***Και όλες οι μεταρρυθμιστικές τομές, που θα σας πω τώρα, μαζί με την συνταγματική αναθεώρηση, θα αποτελέσουν ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο. Ώστε να υπάρξουν προοπτικές επανεκκίνησης παντού. Και να μπούμε πια στην εποχή της Νέας Μεταπολίτευσης…».***

Αλλά και λίγους μήνες προηγουμένως και συγκεκριμένα στις 6 Απριλίου 2011, δήλωνε στο ίδιο μήκος κύματος: **«το μεταπολιτευτικό πολιτικό σύστημα χρεοκόπησε και απαιτείται τολμηρή συνταγματική αναθεώρηση»**.

Εδώ, λοιπόν, μπορούμε να αντιληφθούμε με ευκολία την πλαστότητα του διαχωρισμού σε αντιμνημονιακές και μνημονιακές δυνάμεις, όχι μόνο από την ευκολία που «άλλαξε στρατόπεδο» ο Σαμαράς, αλλά από την «εκκρεμότητα», που από κοινού αναγνωρίζουν ότι πρέπει να λυθεί και οι μεν και οι δε. Το χαλί έχει ήδη στρωθεί από τους λεγόμενους αντιμνημονιακούς κάθε είδους, που αμφισβητούν την συνταγματικότητα των μνημονιακών νόμων, που ξιφουλκούν ενάντια στις αντιδημοκρατικές πρακτικές που κατά την γνώμη τους χαρακτηρίζουν την ψήφιση την τελευταία τριετία εκατοντάδων νόμων, δηλαδή την λειτουργία της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας.

Σε κάθε περίπτωση, εκτιμούν πάλι ορισμένοι συνταγματολόγοι, εφ' όσον και όποτε επιχειρηθεί να αποκτήσει συνταγματική περιωπή το πλέγμα των μεταρρυθμίσεων που ήδη, κυρίως λόγω Μνημονίου, επιχειρούνται, αυτό μάλλον θα γίνει με μία αναθεώρηση τύπου 1911, όταν αναθεωρήθηκαν προσαρμοζόμενες στις νέες συνθήκες αρκετές επί μέρους συνταγματικές διατάξεις, δεν ανατράπηκαν, όμως, ούτε οι βασικοί συνταγματικοί θεσμοί, ούτε η μεταξύ τους βασική πολιτική ισορροπία.

Πιο πρόσφατα, μεταπολιτευτικά η συνταγματική απόφαση για αφαίρεση κάθε νομικού εμποδίου συμμετοχής της Ελλάδας στην ΕΟΚ, όπως αυτή αποτυπώθηκε στο άρθρο 28 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος, ολοκληρώθηκε με την ταχεία κατάληξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων της χώρας στην ΕΟΚ. Και ο λεγόμενος πολιτειακός βίος στηρίχθηκε σε δύο βασικούς άξονες: δημοκρατία, πολιτικοποίηση, ελευθερίες και δικαιώματα και ταυτόχρονα ένταξη μέσω της συμμετοχής στην ΕΟΚ, στην εξελισσόμενη παγκοσμιοποιούμενη ολοκλήρωση. Το δικαίωμα στην συζητήσεις για να ξεκαθαρισθούν. ***Το μόρφωμα αυτό, αποτελείται από τους τρείς της τρόϊκας και τον κυβερνητικό εκπρόσωπο σε ρόλο μεταξύ διαπραγματευτή και ιμάντα μεταβίβασης αποφάσεων. Αυτή η ομάδα επεξεργάζεται τις πολιτικές επιλογές και στη συνέχεια τα συνταγματικά σχήματα -εν προκειμένω η Κυβέρνηση και αν χρειασθεί ή ζητηθεί η Βουλή- τις περιβάλλουν με την αναγκαία για την αποτελεσματική εφαρμογή τους τυπική μορφή (νόμος, κανονιστική πράξη της διοίκησης κ.ο.κ.) και, επίσης και όχι έλασσον, αναλαμβάνουν, στο σύνολό της, την πολιτική ευθύνη για τις επιλογές αυτές. Την εικόνα συμπληρώνουν οι οργανωμένες ευθείες και άμεσες σχέσεις της τρόϊκας με το σύνολο των συνιστωσών του πολιτικού συστήματος, δηλαδή την αντιπολίτευση και κοινωνικούς φορείς, όπως επίσης και οι άμεσες σχέσεις της με την δημοσιότητα: η τρόϊκα εμφανίζεται τακτικά στα ελληνικά μέσα ενημέρωσης και εξηγεί αυτά που νομίζει ότι πρέπει να εξηγήσει»***.

Η «επόμενη ημέρα», λοιπόν, είναι ήδη εδώ, όσο και αν δεν έχουν ακόμη «χωνευτεί» τα νέα στοιχεία, όσο και αν ξενίζει η «αλλόκοτη» άνοδος της Χ.Α., όσο και αν «ανεβαίνει» το θερμόμετρο μιας αντιμνημονιακής αντιπαράθεσης, που εντάσσεται και αυτή στην αναμόρφωση των νέων συνθηκών επιβολής με μια φρασεολογία στην οποία επαναλαμβάνονται ρυθμικά οι λέξεις πραξικόπημα, απώλεια της εθνικής κυριαρχίας, προδοσία των πολιτικών και άλλα «επαναστατικά» που πλέον έχουν μπουχτίσει και τον τελευταίο «αγανακτισμένο» πολίτη…

Η «κρίση», θα το επαναλάβουμε, εντάσσεται σε μια ευρύτερη διαδικασία ενοποίησης, η οποία επιτάσσει την επιβολή με βίαιους ρυθμούς των νέων όρων στα «καθυστερημένα» σημεία, όπως ο ελλαδικός χώρος. Η βιαιότητα αυτή έρχεται να δικαιολογήσει ή να επιβεβαιώσει καλύτερα την ανάγκη μιας μόνιμης συνθήκης έκτακτης ανάγκης, η οποία θεωρείται από τους κυρίαρχους ως η ασφαλιστική δικλείδα για την αποτροπή «απρόοπτων» καταστάσεων. Αυτή ακριβώς η ραγδαία μεταβολή των όρων επιβολής δεν εποπτεύεται, σε καμία περίπτωση, με την «χαλαρότητα» προηγούμενων περιόδων, πολύ απλά γιατί οι «απρόοπτες» καταστάσεις δεν είναι απλά ανεπιθύμητες αλλά αδιανόητες για τους κυρίαρχους.

Αυταπάτες, λοιπόν, δεν μπορούν να υπάρχουν ούτε στο ελάχιστο για τις προθέσεις τους, αλλά και για τα μέσα που θα χρησιμοποιήσουν για την επίτευξη των σχεδιασμών τους. Κάθε αυταπάτη που συντηρείται σε αυτές τις συνθήκες, σημαίνει και μια ακόμη χαμένη ευκαιρία και δυστυχώς οι χαμένες ευκαιρίες θα κοστίζουν στο μέλλον πολύ περισσότερο από ότι γνωρίζαμε μέχρι τώρα…

Συσπείρωση αναρχικών

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
Μία σύντομη αναδρομή

Υπάρχουν πολλά γεγονότα που έχουν ιδιαίτερη σημασία σε ό,τι αφορά τους κοινωνικούς αγώνες. Το Πολυτεχνείο, όμως, έχει συνδεθεί όχι μόνο με τη πτώση της δικτατορίας και τη μετάβαση στο δημοκρατικό καθεστώς, αλλά και με μία εξέγερση που ξεπέρασε τα δεδομένα ανοίγοντας ορίζοντες και αφήνοντας παρακαταθήκες. Κάποιοι από αυτούς που συμμετείχαν στη εξέγερση του Νοέμβρη του 1973 δεν αγωνίστηκαν απλά για την πτώση της χούντας, αλλά για την καταστροφή του κράτους, μπορεί να μην υπερτερούσαν αριθμητικά, «αλλά ουκ εν τω πολλώ το ευ». Οι εκάστοτε εξουσιαστές προσπάθησαν να διατηρήσουν μέρος των γεγονότων τοποθετώντας τα στα μουσεία της ιστορίας, αποσιωπώντας τα κυριότερα στοιχεία της εξέγερσης, ανάλογα με τα συμφέροντα τους και πλασάροντας τα στον κόσμο σαν κάτι το οποίο εκπλήρωσε τους στόχους του, που στην προκειμένη περίπτωση ήταν η πτώση της χούντας. Η ημέρα του πολυτεχνείου για τους αγωνιζόμενους παραμένει μέρα μνήμης, όπου αγωνιζόμενοι άνθρωποι δίνουν το δικό τους στίγμα, είναι μέρα αγώνα ενάντια στη λήθη.

Καθώς εφέτος συμπληρώνονται 40 χρόνια από την εξέγερση του Νοεμβρίου 1973, παραθέτουμε μερικές χαρακτηριστικές επετείους, που η έντασή τους αναδεικνύει την αντίθεση ανάμεσα στην τυπική επετειακή γιορτή και στην ημέρα μνήμης και δράσης ενάντια στους συνεχιστές της καταπίεσης και του εξανδραποδισμού των ανθρώπων.

1977

Οι εξωκοινοβουλευτικές οργανώσεις πραγματοποιούν συγκέντρωση στις 17 του μηνός στο χώρο του Πολυτεχνείου. Η αστυνομία την έχει απαγορεύσει. Δυνάμεις των ΜΑΤ επιτίθενται και χτυπούν τους διαδηλωτές μπροστά στο Πολυτεχνείο και διαλύουν κάθε συγκέντρωση. Για περισσότερο από μια ώρα διαδηλωτές κυνηγιούνται από τα ΜΑΤ γύρω από το Πολυτεχνείο, ενώ πραγματοποιούνται και συλλήψεις. Η πορεία μετατίθεται στις 27 του μηνός. Παρ' όλα αυτά, όταν φτάνει εκείνη η ημέρα, η απαγό-

ΚΝΕ που αποτελούν την περιφρούρηση της ΕΦΕΕ και 3 αναρχικοί συλλαμβάνονται από Κνίτες, φωτογραφίζονται και παραδίδονται στους μπάτσους. Στις 5.30μμ περίπου τελειώνουν οι ομιλίες και οι συγκεντρωμένοι καλούνται να γυρίσουν ησύχως στα σπίτια τους. Μάταια, όμως, γιατί ο κόσμος αρνείται να διαλυθεί, δημιουργώντας πηγαδάκια ενώ τα πνεύματα είναι οξυμένα. Αρχίζουν να ακούγονται συνθήματα, όπως ΠΟΥΛΗΜΕΝΗ ΕΦΕΕ, ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ. Στην Πανεπιστημίου σχηματίζεται διαδήλωση που μέσω της πλ. Ομόνοιας και Γ΄ Σεπτεμβρίου φτάνει στο Πολυτεχνείο. ΟΛΟΙ ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ακούγεται από

ροι μπάτσοι από την Κάνιγγος και τη Στουρνάρα χτυπούν από τα πλάγια τη διαδήλωση. Αύρες και περιπολικά τρέχουν πάνω κάτω στην Πατησίων για να μην επιστρέψουν οι διαδηλωτές. Οι τελευταίοι χρησιμοποιούν 3 βόμβες μολότοφ, αλλά είναι αδύνατο να αντιμετωπίσουν τις αύρες. Οι συμπλοκές μεταξύ διαδηλωτών και αστυνομικών γύρω από το Πολυτεχνείο και την Ομόνοια κρατούν ως το βράδυ. Αύρες περιπολούν στους δρόμους, ενώ κρανοφόροι καταδιώκουν ομάδες διαδηλωτών και κακοποιούν όσους προλαβαίνουν.

1980

Σύντροφοι/ισσες

και φίλες/φίλοι,

Επειδή, σε πολλές περιπτώσεις τα εμπόδια στη διανομή της εφημερίδας σας συνεχίζουν να υπάρχουν, σε διάφορες περιοχές, από τους γνωστούς και μη εξαιρετέους καλοθελητές και με δεδομένη την παρότρυνση που υπήρχε εδώ και πολύ καιρό, έχουμε ενεργοποιήσει τη δυνατότητα να λαμβάνετε με **συνδρομή** την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Η συνδρομή για το **εσωτερικό** είναι: **20 ευρώ για 10 φύλλα.**

Η συνδρομή για την **Ευρώπη** είναι: **30 ευρώ για 10 φύλλα.**

Καθένας/καθεμία μπορεί να ορίσει τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλει να γίνεται συνδρομητής/τρια και να μας το γνωστοποιήσει με e-mail ή ταχυδρομικά και με κατάθεση του αντίστοιχου ποσού στον **τραπεζικό λογαριασμό** που έχουμε σε άλλη στήλη ή στέλνοντας **ταχυδρομική επιταγή αντικαταβολής** στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και ακριβή στοιχεία, δηλαδή: **Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός**

ντας τα στα μουσεία της ιστορίας, αποσιωπώντας τα κυριότερα στοιχεία της εξέγερσης, ανάλογα με τα συμφέροντά τους και πλασάροντάς τα στον κόσμο σαν κάτι το οποίο εκπλήρωσε τους στόχους του, που στην προκειμένη περίπτωση ήταν η πτώση της χούντας. Η ημέρα του πολυτεχνείου για τους αγωνιζόμενους παραμένει μέρα μνήμης, όπου αγωνιζόμενοι άνθρωποι δίνουν το δικό τους στίγμα, είναι μέρα αγώνα ενάντια στη λήθη.

Καθώς εφέτος συμπληρώνονται 40 χρόνια από την εξέγερση του Νοεμβρίου 1973, παραθέτουμε μερικές χαρακτηριστικές επετείους, που η ένταση τους αναδεικνύει την αντίθεση ανάμεσα στην τυπική επετειακή γιορτή και στην ημέρα μνήμης και δράσης ενάντια στους συνεχιστές της καταπίεσης και του εξανδραποδισμού των ανθρώπων.

1977

Οι εξωκοινοβουλευτικές οργανώσεις πραγματοποιούν συγκέντρωση στις 17 του μηνός στο χώρο του Πολυτεχνείου. Η αστυνομία την έχει απαγορεύσει. Δυνάμεις των ΜΑΤ επιτίθενται και χτυπούν τους διαδηλωτές μπροστά στο Πολυτεχνείο και διαλύουν κάθε συγκέντρωση. Για περισσότερο από μια ώρα διαδηλωτές κυνηγιούνται από τα ΜΑΤ γύρω από το Πολυτεχνείο, ενώ πραγματοποιούνται και συλλήψεις. Η πορεία μετατίθεται στις 27 του μηνός. Παρ' όλα αυτά, όταν φτάνει εκείνη η ημέρα, η απαγόρευση συνεχίζει να ισχύει. ενώ η ΕΦΕΕ επιμένει ότι θα πραγματοποιηθεί. Ο κόσμος αρχίζει να συγκεντρώνεται στο Πολυτεχνείο νωρίς το απόγευμα έτοιμος για την πορεία. Όμως στις 4.15μμ η ΕΦΕΕ ανακοινώνει ότι η πορεία δεν θα γίνει, λόγω των ισχυρών αστυνομικών δυνάμεων που βρίσκονται σε ετοιμότητα και διαβεβαιώνει τον κόσμο ότι θα υπάρξουν έντονες διαμαρτυρίες για τα αστυνομικά μέτρα. Στο χώρο του Μουσείου και στην περιοχή της Κάνιγγος, αναρχικοί συμπλέκονται με μέλη της ΚΝΕ που αποτελούν την περιφρούρηση της ΕΦΕΕ και 3 αναρχικοί συλλαμβάνονται από Κνίτες, φωτογραφίζονται και παραδίδονται στους μπάτσους. Στις 5.30μμ περίπου τελειώνουν οι ομιλίες και οι συγκεντρωμένοι καλούνται να γυρίσουν ήσυχως στα σπίτια τους. Μάταια, όμως, γιατί ο κόσμος αρνείται να διαλυθεί, δημιουργώντας πηγαδάκια ενώ τα πνεύματα είναι οξυμένα. Αρχίζουν να ακούγονται συνθήματα, όπως ΠΟΥΛΗΜΕΝΗ ΕΦΕΕ, ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ. Στην Πανεπιστημίου σχηματίζεται διαδήλωση που μέσω της πλ. Ομόνοιας και Γ' Σεπτεμβρίου φτάνει στο Πολυτεχνείο. ΟΛΟΙ ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ακούγεται από παντού. Γύρω στις 6.30μμ μπροστά από το Πολυτεχνείο τα συνθήματα συνεχίζουν να δονούν την ατμόσφαιρα ΟΛΟΙ ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ, Ο ΛΑΟΣ ΑΠΑΙΤΕΙ Η ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΝΑ ΚΑΕΙ. Οι διαδηλωτές καλύπτουν πολιτικά ένα μεγάλο φάσμα. Αυτό που τους ενώνει είναι να μην περάσει η απαγόρευση της αστυνομίας. Η κεφαλή της πορείας φτάνει στα Χαυτεία. Κρανοφόροι, περιπολικά και αύρες επιτίθενται. Οι διαδηλωτές άοπλοι υποχωρούν στους γύρω δρόμους. Κρανοφόροι μπάτσοι από την Κάνιγγος και τη Σταυρνάρα χτυπούν από τα πλάγια τη διαδήλωση. Αύρες και περιπολικά τρέχουν πάνω κάτω στην Πατησίων για να μην επιστρέψουν οι διαδηλωτές. Οι τελευταίοι χρησιμοποιούν 3 βόμβες μολότοφ, αλλά είναι αδύνατο να αντιμετωπίσουν τις αύρες. Οι συμπλοκές μεταξύ διαδηλωτών και αστυνομικών γύρω από το Πολυτεχνείο και την Ομόνοια κρατούν ως το βράδυ. Αύρες περιπολούν στους δρόμους, ενώ κρανοφόροι καταδιώκουν ομάδες διαδηλωτών και κακοποιούν όσους προλαβαίνουν.

1980

Η κυβέρνηση έχει απαγορεύσει να φτάσει η πορεία μέχρι την αμερικάνικη πρεσβεία και η ΕΦΕΕ φυσικά έχει υποχωρήσει, αποφασίζοντας να φτάσει η πορεία μέχρι την Βουλή. Όμως, στις 16 Νοεμβρίου, ο κόσμος που βρίσκεται για τη πορεία είναι εντυπωσιακά πολύς και διακρίνεται για τον ενθουσιασμό του, σε αντίθεση με τις προηγούμενες χρονιές. Στο χώρο της συγκέντρωσης υπάρχουν πολλά πηγαδάκια, όπου πολλοί κριτικάρουν αρνητικά την απόφαση της ΕΦΕΕ για την πορεία. Στις 6.15μμ η πορεία ξεκινά ενώ ταυτόχρονα ξεκινά πορεία αναρχικών και αυτόνομων από τα προπύλαια που κα-

συνέχεια στη σελίδα 6

Σύντροφοι/σσες και φίλοι/ες,

Η προσπάθεια, ώστε να μη θάβεται η εφημερίδα αυτή, στους πάγκους και στις αποθήκες των εφημεριδοπωλών και των διανομέων, είναι διαρκής και γι' αυτό σας στέλνουμε αδελφικούς χαιρετισμούς για την έμπρακτη αλληλεγγύη σας.

Θυμίζουμε, ακόμη, την πάγια πρακτική μας (από το πρώτο φύλλο και μέχρι σήμερα), σύμφωνα με την οποία, μετά την επιστροφή του κάθε φύλλου από το πρακτορείο, να γίνεται –με δική μας επιμέλεια και ευθύνη– διανομή χιλιάδων αντιτύπων ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ σε διάφορα κεντρικά σημεία, πλα-

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Η συνδρομή για το **εσωτερικό** είναι: **20 ευρώ για 10 φύλλα.**

Η συνδρομή για την **Ευρώπη** είναι: **30 ευρώ για 10 φύλλα.**

Καθένας/καθεμία μπορεί να ορίσει τον αριθμό των φύλλων για τα οποία θέλει να γίνεται συνδρομητής/τρια και να μας το γνωστοποιήσει με e-mail ή ταχυδρομικά και με κατάθεση του αντίστοιχου ποσού στον **τραπεζικό λογαριασμό** που έχουμε σε άλλη στήλη ή στέλνοντας **ταχυδρομική επιταγή αντικαταβολής** στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και ακριβή στοιχεία, δηλαδή: **Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο για επικοινωνία.**

Ο χώρος της ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ Αθήνας ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ και ΠΕΜΠΤΗ 5-7μμ

****

Η ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Θεσσαλονίκης
(Δελμούζου 3, πρώτη παράλληλος της Φιλίππου, από Αγίας Σοφίας)
ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΗ
κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ 5.30 - 8 μμ
και το ΣΑΒΒΑΤΟ από 10^{30} πμ-12^{30} μμ

και του εξανθρωπισμού των ανθρώπων.

1977

Οι εξωκοινοβουλευτικές οργανώσεις πραγματοποιούν συγκέντρωση στις 17 του μηνός στο χώρο του Πολυτεχνείου. Η αστυνομία την έχει απαγορεύσει. Δυνάμεις των ΜΑΤ επιτίθενται και χτυπούν τους διαδηλωτές μπροστά στο Πολυτεχνείο και διαλύουν κάθε συγκέντρωση. Για περισσότερο από μια ώρα διαδηλωτές κυνηγιούνται από τα ΜΑΤ γύρω από το Πολυτεχνείο, ενώ πραγματοποιούνται και συλλήψεις. Η πορεία μετατίθεται στις 27 του μηνός. Παρ' όλα αυτά, όταν φτάνει εκείνη η ημέρα, η απαγόρευση συνεχίζει να ισχύει. ενώ η ΕΦΕΕ επιμένει ότι θα πραγματοποιηθεί. Ο κόσμος αρχίζει να συγκεντρώνεται στο Πολυτεχνείο νωρίς το απόγευμα έτοιμος για την πορεία. Όμως στις 4.15μμ η ΕΦΕΕ ανακοινώνει ότι η πορεία δεν θα γίνει, λόγω των ισχυρών αστυνομικών δυνάμεων που βρίσκονται σε ετοιμότητα και διαβεβαιώνει τον κόσμο ότι θα υπάρξουν έντονες διαμαρτυρίες για τα αστυνομικά μέτρα. Στο χώρο του Μουσείου και στην περιοχή της Κάνιγγος, αναρχικοί συμπλέκονται με μέλη της ΚΝΕ που αποτελούν την περιφρούρηση της ΕΦΕΕ και 3 αναρχικοί συλλαμβάνονται από Κνίτες, φωτογραφίζονται και παραδίδονται στους μπάτσους. Στις 5.30μμ περίπου τελειώνουν οι ομιλίες και οι συγκεντρωμένοι καλούνται να γυρίσουν ησύχως στα σπίτια τους. Μάταια, όμως, γιατί ο κόσμος αρνείται να διαλυθεί, δημιουργώντας πηγαδάκια ενώ τα πνεύματα είναι οξυμένα. Αρχίζουν να ακούγονται συνθήματα, όπως ΠΟΥΛΗΜΕΝΗ ΕΦΕΕ, ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ. Στην Πανεπιστημίου σχηματίζεται διαδήλωση που μέσω της πλ. Ομόνοιας και Γ' Σεπτεμβρίου φτάνει στο Πολυτεχνείο. ΟΛΟΙ ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ακούγεται από παντού. Γύρω στις 6.30μμ μπροστά από το Πολυτεχνείο τα συνθήματα συνεχίζουν να δονούν την ατμόσφαιρα ΟΛΟΙ ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ, Ο ΛΑΟΣ ΑΠΑΙΤΕΙ Η ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΝΑ ΚΑΕΙ. Οι διαδηλωτές καλύπτουν πολιτικά ένα μεγάλο φάσμα. Αυτό που τους ενώνει είναι να μην περάσει η απαγόρευση της αστυνομίας. Η κεφαλή της πορείας φτάνει στα Χαυτεία. Κρανοφόροι, περιπολικά και αύρες επιτίθενται. Οι διαδηλωτές άοπλοι υποχωρούν στους γύρω δρόμους. Κρανοφόροι μπάτσοι από την Κάνιγγος και τη Στουρνάρα χτυπούν από τα πλάγια τη διαδήλωση. Αύρες και περιπολικά τρέχουν πάνω κάτω στην Πατησίων για να μην επιστρέψουν οι διαδηλωτές. Οι τελευταίοι χρησιμοποιούν 3 βόμβες μολότοφ, αλλά είναι αδύνατο να αντιμετωπίσουν τις αύρες. Οι συμπλοκές μεταξύ διαδηλωτών και αστυνομικών γύρω από το Πολυτεχνείο και την Ομόνοια κρατούν ως το βράδυ. Αύρες περιπολούν στους δρόμους, ενώ κρανοφόροι καταδιώκουν ομάδες διαδηλωτών και κακοποιούν όσους προλαβαίνουν.

1980

Η κυβέρνηση έχει απαγορεύσει να φτάσει η πορεία μέχρι την αμερικάνικη πρεσβεία και η ΕΦΕΕ φυσικά έχει υποχωρήσει, αποφασίζοντας να φτάσει η πορεία μέχρι την Βουλή. Όμως, στις 16 Νοεμβρίου, ο κόσμος που βρίσκεται για τη πορεία είναι εντυπωσιακά πολύς και διακριτεί για τον ενθουσιασμό του, σε αντίθεση με τις προηγούμενες χρονιές. Στο χώρο της συγκέντρωσης υπάρχουν πολλά πηγαδάκια, όπου πολλοί κριτικάρουν αρνητικά την απόφαση της ΕΦΕΕ για την πορεία. Στις 6.15μμ η πορεία ξεκινά ενώ ταυτόχρονα ξεκινά πορεία αναρχικών και αυτόνομων από τα προπύλαια που κα-

συνέχεια στη σελίδα 6

Σύντροφοι/σσες και φίλοι/ες,

Η προσπάθεια, ώστε να μη θάβεται η εφημερίδα αυτή, στους πάγκους και στις αποθήκες των εφημεριδοπωλών και των διανομέων, είναι διαρκής και γι' αυτό σας στέλνουμε αδελφικούς χαιρετισμούς για την έμπρακτη αλληλεγγύη σας.

Θυμίζουμε, ακόμη, την πάγια πρακτική μας (από το πρώτο φύλλο και μέχρι σήμερα), σύμφωνα με την οποία, μετά την επιστροφή του κάθε φύλλου από το πρακτορείο, να γίνεται –με δική μας επιμέλεια και ευθύνη– διανομή χιλιάδων αντιτύπων ΧΩΡΙΣ ΑΝΤΙΤΙΜΟ σε διάφορα κεντρικά σημεία, πλατείες, χώρους όπου γίνονται εκδηλώσεις κ.λπ., για να την αποκτήσουν και όσοι για διάφορους λόγους δεν μπορούν να την προμηθευτούν με αντίτιμο (που είναι μια συμβολή για την συνέχιση έκδοσης της εφημερίδας).

Επίσης, όσοι/ες έχουν κάποια σκέψη ή πρόταση που μπορεί να συμβάλλει θετικά στη μορφή και την ύλη της εφημερίδας, μπορούν να επικοινωνήσουν μαζί μας, προσωπικά, τηλεφωνικά ή με email.

Προς όσους/ες επιθυμούν να ενισχύσουν οικονομικά την ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ υπάρχει ο παρακάτω αριθμός λογαριασμού:

(Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03

IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803

bic: ETHNGRAA

στο όνομα:

Γιώργος Βλασσόπουλος
Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033,
ΑΘΗΝΑ

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η αναγραφή του αριθμού ή η επισύναψη αντίγραφου του παραστατικού της κατάθεσης στο λογαριασμό της ΕΤΕ, καθώς και ακριβή στοιχεία, δηλαδή: **Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο για επικοινωνία.**

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 11ος, Φύλλο 132
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2013

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Διόλιος

Ο χώρος της ΑΝΑΡΧΙΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗΣ Αθήνας
ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΟΣ
ΔΕΥΤΕΡΑ και ΠΕΜΠΤΗ 5-7μμ

* * * * * * * * * * * * * * * * *

Η ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Θεσσαλονίκης
(Δελμούζου 3, πρώτη παράλληλος της Φιλίππου, από Αγίας Σοφίας)
ΕΙΝΑΙ ΑΝΟΙΚΤΗ
κάθε ΤΕΤΑΡΤΗ 5.30 - 8 μμ
και το ΣΑΒΒΑΤΟ από 10^{30} πμ-12^{30} μμ
τηλέφωνο επικοινωνίας: 69 92 23 12 86

* * * * * * * * * * * * * * * * *

Σας υπενθυμίζουμε πως όταν στέλνετε ΣΥΣΤΗΜΕΝΕΣ επιστολές ή δέματα, θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Διόλιο, ή στο Γιώργο Βλασσόπουλο

συνέχεια από τη σελίδα 5

τεβαίνει την Πανεπιστημίου και μπαίνει στην πορεία, παρα τις κάποιες προσπάθειες που γίνονται από μπλοκ του ΠΑΣΟΚ για να εμποδιστούν. Και ενώ η πορεία συνεχίζεται και η κεφαλή της φτάνει στο Σύνταγμα, πολύς κόσμος συγκεντρώνεται στις αρχές της Βασ. Σοφίας, αλλά και στα πεζοδρόμια του Συντάγματος, περιμένοντας τις εξελίξεις και τη συνέχεια προς τη αμερικάνικη πρεσβεία. Όμως, η κεφαλή της πορείας κατεβαίνει την Πανεπιστημίου, ενώ τα μπλοκ του ΚΚΕ και του ΠΑΣΟΚ αποδοκιμάζονται. Εν τω μεταξύ τα μπλοκ των αναρχικών και των αυτόνομων, καθώς περνά μπροστά απο τα δικαστήρια, επιτίθεται στο κτίριο με πέτρες και μια μολότοφ, ενώ ακούγονται τα συνθήματα: ΕΞΩ ΟΙ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΜΕΣΑ ΟΙ ΜΠΑΤΣΟΙ ΚΙ ΟΙ ΔΙΚΑΣΤΕΣ. ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΜΟΝΟΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΗΣ. Στο Σύνταγμα η διάθεση να συνεχιστεί η πορεία προς την αμερικάνικη πρεσβεία είναι ζωγραφισμένη στα πρόσωπα όλων αυτών που δεν μπήκαν στα κομματικά μπλοκ αλλά περίμεναν στα πεζοδρόμια. Το μπλοκ της μειοψηφίας της ΕΦΕΕ φτάνει στο Σύνταγμα. Ο χώρος μπροστά στα ανθοπωλεία αδειάζει. Αστυνομικοί και κρανοφόροι παρατάσσονται σε αλλεπάλληλες σειρές. Πίσω τους οι αύρες με τις μηχανές αναμμένες. Η πορεία προχωρεί στη Βασ. Σοφίας. Πάνω από 10.000 θέλουν να προχωρήσουν στη πρεσβεία. Οι συγκρούσεις είναι άγριες. Οι διαδηλωτές οπλισμένοι με ξύλα αντιστέκονται στη βία των κρανοφόρων αλλά δεν μπορούν να αντέξουν για πολύ. Τα ΜΑΤ προχωρούν σιγά σιγά προς τη Μ. Βρετάνια και επιτίθενται με μένος σε όλο τον κόσμο. Στις αρχές της Πανεπιστημίου δολοφονούν την εργάτρια Σταματίνα Κανελλοπούλου και στα ζαχαροπλαστεία του Συντάγματος τον φοιτητή Ιάκωβο Κουμή. Πολλοί διαδηλωτές κατεβαίνουν την Πανεπιστημίου και κάποιοι από αυτούς προσπαθούν να στήσουν οδοφράγματα, ενώ σπάζονται και πολυτελή μαγαζιά. Τα ΜΑΤ τούς κυνηγούν και αρκετοί καταφεύγουν στο Πολυτεχνείο.

Προπύλαια, εισχωρούν στην κυρίως πορεία, ξεφεύγοντας από τον ασφυκτικό κλοιό των μπάτσων που προσπαθούσαν να τους προσεγγίσουν. Το ΚΚΕ Μ-Λ προσπαθεί να κάνει ελιγμούς ώστε να απομονωθούν οι αναρχικοί και να είναι ευάλωτοι στα ΜΑΤ. Όμως, η αποφασιστικότητα των συντρόφων δεν τους επιτρέπει κάτι τέτοιο.

Κατά την διάρκεια της πορείας προς την αμερικάνικη πρεσβεία οι αναρχικοί φωνάζουν δυναμικά συνθήματα, ενώ σύντροφοι που συμμετέχουν στη πορεία κάνουν επίθεση στα γραφεία των νοτιοαφρικανικών αερογραμμών και στο ξενοδοχείο Χίλτον και σπάζουν αρκετά τζάμια. Μετά το τέλος της πορείας και ενώ οι αναρχικοί αποχωρούν προς τα Εξάρχεια μέσω της Βασ. Σοφίας-Λεωφόρου Αλεξάνδρας, ΜΑΤ και ΚΚΕδες καταδιώκουν αρκετούς συντρόφους. Τα επεισόδια συνεχίζονται στα Εξάρχεια, όπου γίνεται επίθεση με βόμβα μολότοφ ενάντια σε κλούβα των ΜΑΤ. Κατά την διάρκειά της ο μπάτσος των ΜΑΤ Αθ. Μελίστας δολοφονεί με το υπηρεσιακό του περίστροφο τον 15χρόνο Μιχάλη Καλτεζά, πυροβολώντας τον πισώπλατα. Η αντίδραση είναι άμεση. Καταλαμβάνεται το Χημείο και οι οργισμένοι καταληψίες του αποφασίζουν να το κρατήσουν με κάθε τρόπο, καταγγέλ-

χνείου. Όλα ξεκίνησαν όταν το μπλοκ των περίπου 3.000 αναρχικών έφτασε στην αμερικάνικη πρεσβεία. Άτομα που βρίσκονταν μπροστά από το πανώ της Ένωσης Αναρχικών επιτέθηκαν στους μπάτσους που φύλαγαν την αμερικάνικη πρεσβεία. Οι μπάτσοι έκαναν χρήση δακρυγόνων και γκλομπ, με αποτέλεσμα τα επεισόδια να γενικευθούν σε όλη τη Βασ. Σοφίας και στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Στήθηκαν οδοφράγματα,έγιναν επιθέσεις σε περιπολικά, τράπεζες, πολυτελή αυτοκίνητα, ενώ τα επεισόδια συνεχίστηκαν και στην ευρύτερη περιοχή των Εξαρχείων και του Πολυτεχνείου (που τελούσε υπό κατάληψη από ομάδες φοιτητών).

1989

Στις 16 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε πορεία που καλέστηκε από την Πρωτοβουλία Αναρχικών Ομάδων. Κλείνεται η Πατησίων και η Στουρνάρα, ενώ φωνάζονται συνθήματα, όπως Σ' ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ Σ' ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΙΑ ΜΕΡΑ Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΔΕΝ ΘΑ 'ΝΑΙ ΟΥΤΟΠΙΑ. Η πορεία πήγε έως τα Προπύλαια και ξαναγύρισε προς το Πολυτεχνείου, ενώ η ΕΦΕΕ περιχαρακώθηκε σε αλυσίδες από φόβο μη χαθεί το κοπάδι. Μετά το τέλος της πορείας των αναρχικών, εντοπίσθηκαν μπάτσοι των ΜΕ-

στο Πολυτεχνείο στήνονται οδοφράγματα, ενώ εκτοξεύονται βόμβες μολότοφ εναντίον των αστυνομικών δυνάμεων στους δρόμους γύρω από το Πολυτεχνείο. Κι ενώ οι εορταστικές εκδηλώσεις στις 17 Νοεμβρίου κορυφώνονται, πυρπολείται εκδοτήριο εισιτηρίων στη συμβολή των οδών Πατησίων και Στουρνάρα. Το μπλοκ των αναρχικών αριθμεί τις περίπου 3.000. Η πορεία ξεκινάει από το Πολυτεχνείο και τα επεισόδια συνεχίζονται στα γραφεία της ΝΔ στη πλατεία Κάνιγγος και σε ένα ακόμη εκδοτήριο του ΟΑΣ στην οδό Βερανζέρου. Επίθεση δέχονται και οι πυροσβέστες που προσπαθούν να σβήσουν τις φωτιές ενώ υποστηρίζονται από δυνάμεις των ΜΑΤ. Γίνεται επίθεση στο ΜΙΝΙΟΝ και στις σχολές ΟΜEGA. Αυτή η δραστηριότητα των αναρχικών προκάλεσε προβλήματα στο ΚΚΕ και οι δυνάμεις καταστολής του ανέλαβαν δράση. Δυστυχώς, το αποτέλεσμα για αυτούς ήταν το αντίθετο από αυτό που επιδίωκαν (από το Πολυτεχνείο έως τη Σταδίου γίνονταν αψιμαχίες μεταξύ αναρχικών και ΚΝΑΤ. Οι επιθέσεις συνεχίζονται με μεγαλύτερη ένταση. Μεταξύ των άλλων πραγματοποιείται επίθεση στην Εθνική Τράπεζα (Πανεπιστημίου και Πατησίων), πυρπολούνται και καταστρέφονται ολοσχερώς τα κεντρικά γραφεία του Ταχυδρομείου στην Αιόλου, ενώ επίθεση γίνεται και στην Τράπεζα της Ελλάδος (Εμμ. Μπενάκη και Σταδίου). Εκείνη τη στιγμή αρχίζει η ταυτόχρονη επίθεση ΜΑΤ και ΚΝΑΤ με αποτέλεσμα 26 συλλήψεις. Σε έξι από τους συλληφθέντες απαγγέλλονται κατηγορίες. Το Πολυτεχνείο είναι ήδη κυκλωμένο από ισχυρότατες αστυνομικές δυνάμεις.

1994

Στις 15-16-17 Νοεμβρίου η Συνεργασία Αναρχικών Ομάδων για την κοινωνική αλληλεγγύη και την πολύμορφη δράση παρεμβαίνει στο τριήμερο των εκδηλώσεων για το Πολυτεχνείο με έντυπα, προκηρύξεις, αφίσες κλπ. Στις 16 Νοεμβρίου πραγματοποιείται επίθεση με μολότοφ σε κινητές μονάδες (VAN) του ραδιοφωνικού σταθμού FLASH και του τηλεοπτικού συνεργείου του ANTENNA στην οδό Πατησίων. Το απόγευ-

μπροστά από τα δικαστήρια, επιτίθεται στο κτίριο με πέτρες και μια μολότοφ, ενώ ακούγονται τα συνθήματα: ΕΞΩ ΟΙ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΜΕΣΑ ΟΙ ΜΠΑΤΣΟΙ ΚΙ ΟΙ ΔΙΚΑΣΤΕΣ. ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΜΟΝΟΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΗΣ. Στο Σύνταγμα η διάθεση να συνεχιστεί η πορεία προς την αμερικάνικη πρεσβεία είναι ζωγραφισμένη στα πρόσωπα όλων αυτών που δεν μπήκαν στα κομματικά μπλοκ αλλά περίμεναν στα πεζοδρόμια. Το μπλοκ της μειοψηφίας της ΕΦΕΕ φτάνει στο Σύνταγμα. Ο χώρος μπροστά στα ανθοπωλεία αδειάζει. Αστυνομικοί και κρανοφόροι παρατάσσονται σε αλλεπάλληλες σειρές. Πίσω τους οι αύρες με τις μηχανές αναμμένες. Η πορεία προχωρεί στη Βασ. Σοφίας. Πάνω από 10.000 θέλουν να προχωρήσουν στη πρεσβεία. Οι συγκρούσεις είναι άγριες. Οι διαδηλωτές οπλισμένοι με ξύλα αντιστέκονται στη βία των κρανοφόρων αλλά δεν μπορούν να αντέξουν για πολύ. Τα ΜΑΤ προχωρούν σιγά σιγά προς τη Μ. Βρετάνια και επιτίθενται με μένος σε όλο τον κόσμο. Στις αρχές της Πανεπιστημίου δολοφονούν την εργάτρια Σταματίνα Κανελλοπούλου και στα ζαχαροπλαστεία του Συντάγματος τον φοιτητή Ιάκωβο Κουμή. Πολλοί διαδηλωτές κατεβαίνουν την Πανεπιστημίου και κάποιοι από αυτούς προσπαθούν να στήσουν οδοφράγματα, ενώ σπάζονται και πολυτελή μαγαζιά. Τα ΜΑΤ τούς κυνηγούν και αρκετοί καταφεύγουν στο Πολυτεχνείο.

1985

Στις 17 Νοεμβρίου, ημέρα της πορείας, οι αναρχικοί, που έχουν προσυγκέντρωση στα

Κατά την διάρκεια της πορείας προς την αμερικάνικη πρεσβεία οι αναρχικοί φωνάζουν δυναμικά συνθήματα, ενώ σύντροφοι που συμμετέχουν στη πορεία κάνουν επίθεση στα γραφεία των νοτιοαφρικανικών αερογραμμών και στο ξενοδοχείο Χίλτον και σπάζουν αρκετά τζάμια. Μετά το τέλος της πορείας και ενώ οι αναρχικοί αποχωρούν προς τα Εξάρχεια μέσω της Βασ. Σοφίας-Λεωφόρου Αλεξάνδρας, ΜΑΤ και ΚΚΕδες καταδιώκουν αρκετούς συντρόφους. Τα επεισόδια συνεχίζονται στα Εξάρχεια, όπου γίνεται επίθεση με βόμβα μολότοφ ενάντια σε κλούβα των ΜΑΤ. Κατά την διάρκειά της ο μπάτσος των ΜΑΤ Αθ. Μελίστας δολοφονεί με το υπηρεσιακό του περίστροφο τον 15χρόνο Μιχάλη Καλτεζά, πυροβολώντας τον πισώπλατα. Η αντίδραση είναι άμεση. Καταλαμβάνεται το Χημείο και οι οργισμένοι καταληψίες του αποφασίζουν να το κρατήσουν με κάθε τρόπο, καταγγέλλοντας τη δολοφονία του Καλτεζά, αλλά και την ευρύτερη καταστολή της σοσιαλιστικής κυβέρνησης του Πασοκ. Την επόμενη μέρα, με μια συντονισμένη επιχείρηση των ειδικών δυνάμεων της αστυνομίας, εκατοντάδες μπάτσοι εισβάλουν στο Χημείο και αφού κακοποιούν βάναυσα τους καταληψίες, τους συλλαμβάνουν. Την ίδια μέρα πολύς κόσμος συγκεντρώνεται στο Πολυτεχνείο και κλείνει τη Στουρνάρα, στο σημείο που το προηγούμενο βράδυ έγινε η δολοφονία. Πολλοί αναρχικοί - αντιεξουσιαστές πραγματοποιούν πορεία, όπου κατά την διάρκειά της σπάζονται τράπεζες. Οι διαδηλωτές από το ύψος της Σταδίου και Πεσμαζόγλου, κατευθύνονται στο Πολυτεχνείο. Δυνάμεις των ΜΑΤ συγκλίνουν προς το Πολυτεχνείο, όπου μετά από λίγο ξεσπούν άγριες μάχες με μπάτσους και φασίστες. Οι αριστεροί-

σε όλη τη Βασ. Σοφίας και στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας. Στήθηκαν οδοφράγματα,έγιναν επιθέσεις σε περιπολικά, τράπεζες, πολυτελή αυτοκίνητα, ενώ τα επεισόδια συνεχίστηκαν και στην ευρύτερη περιοχή των Εξαρχείων και του Πολυτεχνείου (που τελούσε υπό κατάληψη από ομάδες φοιτητών).

1989

Στις 16 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε πορεία που καλέστηκε από την Πρωτοβουλία Αναρχικών Ομάδων. Κλείνεται η Πατησίων και η Στουρνάρα, ενώ φωνάζονται συνθήματα, όπως Σ' ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ Σ' ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΙΑ ΜΕΡΑ Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΔΕΝ ΘΑ 'ΝΑΙ ΟΥΤΟΠΙΑ. Η πορεία πήγε έως τα Προπύλαια και ξαναγύρισε προς το Πολυτεχνείο, ενώ η ΕΦΕΕ περιχαρακώθηκε σε αλυσίδες από φόβο μη χαθεί το κοπάδι. Μετά το τέλος της πορείας των αναρχικών, εντοπίσθηκαν μπάτσοι των ΜΕΑ, με αποτέλεσμα να δεχθούν επίθεση από τους διαδηλωτές. Επενέβησαν τα ΜΑΤ, ρίχνοντας δακρυγόνα και αμέσως στήθηκαν οδοφράγματα. Η ΕΦΕΕ μπροστά στον κίνδυνο να χαλάσει το πανηγύρι της, διαπραγματεύεται με τα ματ την αποχώρηση τους. Στις 17 Νοεμβρίου και στο τέλος της καθιερωμένης πορείας, υπήρχαν στην «ουρά» της αναρχικοί και ανυπότακτοι νεολαίοι που δυναμίτιζαν την ατμόσφαιρα με συνθήματα, όπως «ΒΙΑ ΣΤΗ ΒΙΑ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ». Επιτέθηκαν στο Υπουργείο Εξωτερικών με μολότοφ, έκαψαν κλούβα των ΜΑΤ, έβαλαν φωτιά στο MINION, κατέστρεψαν εκλογικά κέντρα της ΝΔ, έσπασαν και έβαλαν φωτιά σε τράπεζες, ενώ επιχείρησαν να επιτεθούν στη Βουλή με μολότοφ και αντιμετώπισαν δυναμικά τις διμοιρίες των ΜΑΤ.

1992

Το Πολυτεχνείο του 1992 έχει σαν χαρακτηριστικό του την έντονη δραστηριότητα των εξεγερτικών-συγκρουσιακών καταστά-

επίθεση στο MINION και στις σχολές OMEGA. Αυτή η δραστηριότητα των αναρχικών προκάλεσε προβλήματα στο ΚΚΕ και οι δυνάμεις καταστολής του ανέλαβαν δράση. Δυστυχώς, το αποτέλεσμα για αυτούς ήταν το αντίθετο από αυτό που επιδίωκαν (από το Πολυτεχνείο έως τη Σταδίου γινόνταν αψιμαχίες μεταξύ αναρχικών και ΚΝΑΤ. Οι επιθέσεις συνεχίζονται με μεγαλύτερη ένταση. Μεταξύ των άλλων πραγματοποιείται επίθεση στην Εθνική Τράπεζα (Πανεπιστημίου και Πατησίων), πυρπολούνται και καταστρέφονται ολοσχερώς τα κεντρικά γραφεία του Ταχυδρομείου στην Αιόλου, ενώ επίθεση γίνεται και στην Τράπεζα της Ελλάδος (Εμμ. Μπενάκη και Σταδίου). Εκείνη τη στιγμή αρχίζει η ταυτόχρονη επίθεση ΜΑΤ και ΚΝΑΤ με αποτέλεσμα 26 συλλήψεις. Σε έξι από τους συλληφθέντες απαγγέλλονται κατηγορίες. Το Πολυτεχνείο είναι ήδη κυκλωμένο από ισχυρότατες αστυνομικές δυνάμεις.

1994

Στις 15-16-17 Νοεμβρίου η Συνεργασία Αναρχικών Ομάδων για την κοινωνική αλληλεγγύη και την πολύμορφη δράση παρεμβαίνει στο τριήμερο των εκδηλώσεων για το Πολυτεχνείο με έντυπα, προκηρύξεις, αφίσες κλπ. Στις 16 Νοεμβρίου πραγματοποιείται επίθεση με μολότοφ σε κινητές μονάδες (VAN) του ραδιοφωνικού σταθμού FLASH και του τηλεοπτικού συνεργείου του ANTENNA στην οδό Πατησίων. Το απόγευμα καταδιώκεται συνεργείο του ΣΚΑΙ που βιντεοσκοπούσε όσους βρίσκονταν μπροστά από το Πολυτεχνείο. Κυκλοφορεί η φήμη ότι οι δημοσιογράφοι που αποτελούσαν το συνεργείο επιδείκνυαν περίστροφα. Οι δημοσιογράφοι παραμένουν εγκλωβισμένοι σε πολυκατοικία της οδού Στουρνάρα,

Υπενθυμίζουμε ότι Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεν διεκδικεί κανενός είδους ...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική

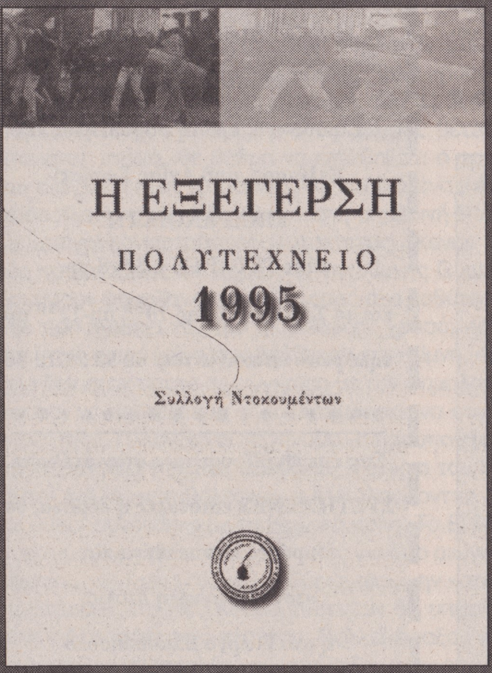
των κρανοφόρων αλλά δεν μπορούν να αντέξουν για πολύ. Τα ΜΑΤ προχωρούν σιγά σιγά προς τη Μ. Βρετάνια και επιτίθενται με μένος σε όλο τον κόσμο. Στις αρχές της Πανεπιστημίου δολοφονούν την εργάτρια Σταματίνα Κανελλοπούλου και στα ζαχαροπλαστεία του Συντάγματος τον φοιτητή Ιάκωβο Κουμή. Πολλοί διαδηλωτές κατεβαίνουν την Πανεπιστημίου και κάποιοι από αυτούς προσπαθούν να στήσουν οδοφράγματα, ενώ σπάζονται και πολυτελή μαγαζιά. Τα ΜΑΤ τούς κυνηγούν και αρκετοί καταφεύγουν στο Πολυτεχνείο.

1985

Στις 17 Νοεμβρίου, ημέρα της πορείας, οι αναρχικοί, που έχουν προσυγκέντρωση στα

Από την Αναρχική Αρχειοθήκη κυκλοφορεί το βιβλίο:

Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ, Πολυτεχνείο 1995

της πορείας και ενώ οι αναρχικοί αποχωρούν προς τα Εξάρχεια μέσω της Βασ. Σοφίας-Λεωφόρου Αλεξάνδρας, ΜΑΤ και ΚΚΕδες καταδιώκουν αρκετούς συντρόφους. Τα επεισόδια συνεχίζονται στα Εξάρχεια, όπου γίνεται επίθεση με βόμβα μολότοφ ενάντια σε κλούβα των ΜΑΤ. Κατά την διάρκειά της ο μπάτσος των ΜΑΤ Αθ. Μελίστας δολοφονεί με το υπηρεσιακό του περίστροφο τον 15χρόνο Μιχάλη Καλτεζά, πυροβολώντας τον πισώπλατα. Η αντίδραση είναι άμεση. Καταλαμβάνεται το Χημείο και οι οργισμένοι καταληψίες του αποφασίζουν να το κρατήσουν με κάθε τρόπο, καταγγέλλοντας τη δολοφονία του Καλτεζά, αλλά και την ευρύτερη καταστολή της σοσιαλιστικής κυβέρνησης του Πασοκ. Την επόμενη μέρα, με μια συντονισμένη επιχείρηση των ειδικών δυνάμεων της αστυνομίας, εκατοντάδες μπάτσοι εισβάλουν στο Χημείο και αφού κακοποιούν βάναυσα τους καταληψίες, τους συλλαμβάνουν. Την ίδια μέρα πολύς κόσμος συγκεντρώνεται στο Πολυτεχνείο και κλείνει τη Στουρνάρα, στο σημείο που το προηγούμενο βράδυ έγινε η δολοφονία. Πολλοί αναρχικοί - αντιεξουσιαστές πραγματοποιούν πορεία, όπου κατά την διάρκειά της σπάζονται τράπεζες. Οι διαδηλωτές από το ύψος της Σταδίου και Πεσμαζόγλου, κατευθύνονται στο Πολυτεχνείο. Δυνάμεις των ΜΑΤ συγκλίνουν προς το Πολυτεχνείο, όπου μετά από λίγο ξεσπούν άγριες μάχες με μπάτσους και φασίστες. Οι αριστεριστές προσπαθούν να κατευνάσουν τα πνεύματα. Στις συγκρούσεις εμφανίζονται μέχρι και αύρες σε βοήθεια των ήδη μεγάλων δυνάμεων των μπάτσων. Μετά από συνέλευση των αριστεριστών ο κόσμος αποχωρεί με 3 ξεχωριστά μπλοκ.

1987

Τα επεισόδια που συνέβησαν στη πορεία για την 14η επέτειο του Πολυτεχνείου θεωρούνται από τα σοβαρότερα που έχουν συμβεί κατά καιρούς στην πορεία τού Πολυτε-

1989

Στις 16 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε πορεία που καλέστηκε από την Πρωτοβουλία Αναρχικών Ομάδων. Κλείνεται η Πατησίων και η Στουρνάρα, ενώ φωνάζονται συνθήματα, όπως Σ' ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ Σ' ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΙΑ ΜΕΡΑ Η ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΔΕΝ ΘΑ 'ΝΑΙ ΟΥΤΟΠΙΑ. Η πορεία πήγε έως τα Προπύλαια και ξαναγύρισε προς το Πολυτεχνείου, ενώ η ΕΦΕΕ περιχαρακώθηκε σε αλυσίδες από φόβο μη χαθεί το κοπάδι. Μετά το τέλος της πορείας των αναρχικών, εντοπίσθηκαν μπάτσοι των ΜΕΑ, με αποτέλεσμα να δεχθούν επίθεση από τους διαδηλωτές. Επενέβησαν τα ΜΑΤ, ρίχνοντας δακρυγόνα και αμέσως στήθηκαν οδοφράγματα. Η ΕΦΕΕ μπροστά στον κίνδυνο να χαλάσει το πανηγύρι της, διαπραγματεύεται με τα ματ την αποχώρηση τους. Στις 17 Νοεμβρίου και στο τέλος της καθιερωμένης πορείας, υπήρχαν στην «ουρά» της αναρχικοί και ανυπότακτοι νεολαίοι που δυναμίτιζαν την ατμόσφαιρα με συνθήματα, όπως «ΒΙΑ ΣΤΗ ΒΙΑ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ». Επιτέθηκαν στο Υπουργείο Εξωτερικών με μολότοφ, έκαψαν κλούβα των ΜΑΤ, έβαλαν φωτιά στο ΜΙΝΙΟΝ, κατέστρεψαν εκλογικά κέντρα της ΝΔ, έσπασαν και έβαλαν φωτιά σε τράπεζες, ενώ επιχείρησαν να επιτεθούν στη Βουλή με μολότοφ και αντιμετώπισαν δυναμικά τις διμοιρίες των ΜΑΤ.

1992

Το Πολυτεχνείο του 1992 έχει σαν χαρακτηριστικό του την έντονη δραστηριότητα των εξεγερτικών-συγκρουσιακών καταστάσεων. Ήδη από τις 16-11 φαίνεται, ότι η 19η «επέτειος» του Πολυτεχνείου θα είναι θερμή. Το μεσημέρι εκδηλώνεται επίθεση με μολότοφ στο Υπουργείο Εμπορίου στη Πλατεία Κάνιγγος και στο σταθμαρχείο των αστικών συγκοινωνιών που βρίσκεται έξω από το υπουργείο. Το ίδιο απόγευμα πραγματοποιείται συγκέντρωση και πορεία από τα Προπύλαια προς το Πολυτεχνείο με τη συμμετοχή 200 περίπου ατόμων. Η συγκέντρωση και πορεία οργανώθηκε από τη Συνεργασία Αναρχικών Ομάδων και ατόμων για την Κοινωνική αλληλεγγύη και τη Πολύμορφη Δράση. Μετά την λήξη της πορείας

τεχνείο είναι ήδη κυκλωμένο από ισχυρότατες αστυνομικές δυνάμεις.

1994

Στις 15-16-17 Νοεμβρίου η Συνεργασία Αναρχικών Ομάδων για την κοινωνική αλληλεγγύη και την πολύμορφη δράση παρεμβαίνει στο τριήμερο των εκδηλώσεων για το Πολυτεχνείο με έντυπα, προκηρύξεις, αφίσες κλπ. Στις 16 Νοεμβρίου πραγματοποιείται επίθεση με μολότοφ σε κινητές μονάδες (VAN) του ραδιοφωνικού σταθμού FLASH και του τηλεοπτικού συνεργείου του ANTENNA στην οδό Πατησίων. Το απόγευμα καταδιώκεται συνεργείο του ΣΚΑΙ που βιντεοσκοπούσε όσους βρίσκονταν μπροστά από το Πολυτεχνείο. Κυκλοφορεί η φήμη ότι οι δημοσιογράφοι που αποτελούσαν το συνεργείο επιδείκνυαν περίστροφα. Οι δημοσιογράφοι παραμένουν εγκλωβισμένοι σε πολυκατοικία της οδού Στουρνάρα,

όπου και συνεχίζουν να βιντεοσκοπούν προκλητικά. Με επέμβαση των ΜΑΤ φυγαδεύονται. Μπροστά στο Πολυτεχνείο υπάρχει αρκετός κόσμος συγκεντρωμένος. Εγκλωβίζεται φορτηγό διανομής τύπου και πυρπολείται με μολότοφ. Μολότοφ ρίχνεται και σε ένα άδειο διερχόμενο τρόλεϊ καθώς και σε ένα άδειο τουριστικό πούλμαν. Ξσπούν άγριες συγκρούσεις με τα ΜΑΤ και με «αγανακτισμένους πολίτες». Ένας νεαρός πέφτει στα χέρια των αγανακτισμένων και ξυλοκοπείται άγρια. Οι αγωνιζόμενοι που βρίσκονται στο Πολυτεχνείο δηλώνουν ότι δεν κάνουν καμιά διαπραγμάτευση και δεν πρόκειται να φύγουν αν δεν αποσυρθούν οι δυνάμεις των ΜΑΤ και αν δεν το θελήσουν και οι ίδιοι. Σε ενίσχυση μάλιστα των λεγομένων τους, επιτίθενται σε διμοιρία των ΜΑΤ στην οδό Τοσίτσα. Οι μπάτσοι φεύγουν και ο κόσμος σιγά σιγά αποχωρεί. Στις 17 Νοεμβρίου όπως και τις δύο προηγούμενες μέρες η Συνεργασία Αναρχικών Ομάδων συνεχίζει την παρέμβασή της στο τριήμερο. Στις 1.30 το μεσημέρι με συντονισμένη επιχείρηση τεσσάρων τουλάχιστον διμοιριών των ΜΑΤ, το κράτος συλλαμβάνει 64 άτομα που βρίσκονται στο χώρο γύρω από το τραπεζάκι της Συνεργασίας Αναρχικών Ομάδων. Εν τω μεταξύ, την ίδια μέρα το πρωί, το κράτος έχει επιτεθεί σε 4 κατειλημμένα σπίτια συλλαμβάνοντας 26 άτομα. Στο Πολυτεχνείο, οι εναπομείναντες σύντροφοι γνωστοποιούν τις κρατικές κινήσεις και καλούν τον κόσμο σε άμεση απάντηση. Πραγματοποιείται κατάληψη του Πολυτεχνείου με αίτημα την απελευθέρωση όλων των συλληφθέντων. Οι αγωνιζόμενοι, που σε κάποια στιγμή πλησιάζουν τις 3.000, κάνουν φανερές τις προθέσεις τους, καθώς επιτίθενται σε βαν τηλεοπτικού σταθμού, ενώ ξυλοκοπούν και ασφαλίτη. Παρά τις προσπάθειες διαφόρων αριστεριστών και ρεφορμιστών για ειρηνική κατάληψη και ενώ οι συλληφθέντες έχουν απελευθερωθεί, συνεχίζονται οι επιθέσεις σε κρατικά κτίρια, σε δημοσιογράφους, σε μπάτσους και στους γνωστούς αγανακτισμένους πολίτες. Οι συγκρούσεις συνεχίζονται μέχρι το πρωί.

1995

περιφρούρησης του ΚΚΕ. Αργότερα στήνονται οδοφράγματα στην οδό Στουρνάρα και στην οδό Τζωρτζ και αναρχικοί συγκρούονται με φασίστες, οι οποίοι υποστηρίζονται από δυνάμεις των ΜΑΤ. Στις 17/11 η κατάληψη της Θεολογικής σταματάει. Στην Αθήνα, όμως, από πολύ νωρίς αρχίζει να συγκεντρώνεται μεγάλος αριθμός αναρχι-

κών και νεολαίων. Η περιφρούρηση του Πολυτεχνείου καταλαβαίνει ότι η κατάσταση αρχίζει να ξεφεύγει από τα χέρια της κι έτσι αμέσως μετά το τέλος της κατάθεσης στεφανιών, κλείνει τις πόρτες του Πολυτεχνείου. Αμέσως αρχίζουν αψιμαχίες στην πόρτα της Οδού Τοσίτσα. 2.000-2.500 άτομα βρίσκονται μέσα κι έξω από το Πολυτεχνείο, συμμετέχοντας στην κατάληψη του, με αιτήματα την άμεση αποφυλάκιση των απεργών πείνας Χριστόφορου Μαρίνου και Κώστα Καλαρέμα, των τεσσάρων συλληφθέντων της Θεσσαλονίκης και τέλος σε ένδειξη έμπρακτης αλληλεγγύης στους εξεγερμένους των φυλακών Κορυδαλλού. Μέσω της μικροφωνικής μεταδίδονται μηνύματα αλληλεγγύης και καλέσματα προς τον κόσμο να κατέβει στο κατειλημμένο Πολυτεχνείο. Ο κλοιός των μπάτσων ολοένα και στενεύει γύρω από το Πολυτεχνείο, αλλά ο κόσμος δεν αποθαρρύνεται. Μάλιστα, μικρή ομάδα καταληψιών επιτίθεται σε τρά-

ται από δακρυγόνο σε κτίριο της Αρχιτεκτονικής προτού αυτή επεκταθεί. Οι καταληψίες, παρ' όλα αυτά, αποφασίζουν, μέσα από γενικές συνελεύσεις, να μην αποχωρήσουν και να κρατήσουν την κατάληψη. Το ξημέρωμα βρίσκει πάνω από 500 άτομα μέσα στο Πολυτεχνείο και τη σύγκλητο να δίνει το πράσινο φως για την είσοδο των ΜΑΤ μέσα στο Πολυτεχνείο και τη σύλληψη όλων όσων βρίσκονται στο εσωτερικό του. Οι καταληψίες, πιασμένοι χέρι-χέρι σε αλυσίδες, φωνάζουν συνθήματα: ΟΥΤΕ ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΟΥΤΕ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΤΩ Ο ΚΡΑΤΙΣΜΟΣ ΖΗΤΩ Η ΑΝΑΡΧΙΑ, ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΤΡΕΛΟΙ ΚΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΙ κ.ά. Τα ΜΑΤ και τα ΕΚΑΜ, αφού ανοίγουν τις πόρτες με αλλυσοπρίονα, μπαίνουν μέσα στο Πολυτεχνείο. Κατά ομάδες και δεχόμενοι τις «περιποιήσεις των μπάτσων», οι καταληψίες στοιβάζονται στις κλούβες και οδηγούνται στα κρατητήρια της ασφάλειας. Στην ασφάλεια οι κρατούμενοι, που κατανέμονται σε εννέα ορόφους, φωνάζουν συνθήματα, όπως ΜΠΑΤΣΟΙ ΓΟΥΡΟΥΝΙΑ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ, ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ ΚΕΛΙΑ, ενώ δεν διστάζουν να κάνουν και συνελεύσεις μέσα στα κελιά. Οι συλληφθέντες, τελικά, χωρίζονται σε ομάδες, ανάλογα με την ηλικία τους και το φάκελο τους

βόμβες μολότοφ εναντίον του κτιρίου, αλλά και των μπάτσων οι οποίοι απαντούν με καταιγισμό χημικών. Στη συνέχεια στόχος γίνονται τράπεζες και άλλες πρεσβείες, ενώ πραγματοποιούνται συμπλοκές με μέλη της ΠΑΣΠ που επιχειρούν να συνδράμουν το έργο των μπάτσων. Μετά το τέλος της πορείας συλλαμβάνονται 12 άτομα, ενώ ένας ακόμα συλλαμβάνεται έξω από το σπίτι του, αφού «αναγνωρίστηκε» από ασφαλίτες. Ταυτόχρονα γνωστοποιείται ότι δύο ακόμα άτομα αναζητούνται βάση καταθέσεων από μπάτσους. Και οι δύο παρουσιάστηκαν την επομένη με τους δικηγόρους τους στην ασφάλεια. Τελικά όλοι αφήνονται ελεύθεροι με περιοριστικούς όρους και με χρηματικές εγγυήσεις. Εκτός, όμως, από την Αθήνα, αναρχικοί παρεμβαίνουν και στην Θεσσαλονίκη, όπου και εκεί εκδηλώνονται συγκρούσεις και επιθέσεις σε κρατικά κτίρια, ενώ συλλαμβάνονται και 4 άτομα.

2003

Στις 15 Νοεμβρίου αρχίζει ο εορτασμός του Πολυτεχνείου. Στην γωνία Στουρνάρα και Πατησίων υπάρχουν τραπεζάκια αναρχικών ομάδων με έντυπα και προκηρύξεις, ενώ έχουν αναρτήσει πανό αλληλεγγύης στους 7 συλληφθέντες της συνόδου κορυφής στη Θεσσαλονίκη, για το αναρχικό διήμερο 15 και 16 Νοεμβρίου που γίνεται στο κτίριο της αρχιτεκτονικής. Εν όψει της πορείας γίνεται κάλεσμα (και με γράψιμο στους τοίχους του Πολυτεχνείου) για προσυγκέντρωση των αναρχικών-αντιεξουσιαστών στην πλατεία Κλαυθμώνος στις 3μμ. Εκεί δημιουργείται μπλοκ με περισσότερους από 2.500 ανθρώπους που φωνάζουν κυρίως συνθήματα αλληλεγγύης στους 7. Αυτή η πορεία γίνεται για αλληλεγγύη στους προφυλακισμένους συντρόφους και στην πορεία υπάρχει πανό που γράφει: ΑΜΕΣΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΣΥΝΟΔΟ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Από το ξεκίνημα της πορείας, η παρουσία των μπάτσων και των ασφαλιτών στο τέλος και τα πλάγια του μπλοκ είναι έντονη, ενώ από τη βουλή και μετά γίνεται ολοένα και πιο πιεστική και προκλητική. Παρ' όλα αυτά, κα-

θούν οι δυνάμεις των ΜΑΤ και αν δεν το θελήσουν και οι ίδιοι. Σε ενίσχυση μάλιστα των λεγομένων τους, επιτίθενται σε διμοιρία των ΜΑΤ στην οδό Τοσίτσα. Οι μπάτσοι φεύγουν και ο κόσμος σιγά σιγά αποχωρεί. Στις 17 Νοεμβρίου όπως και τις δύο προηγούμενες μέρες η Συνεργασία Αναρχικών Ομάδων συνεχίζει την παρέμβασή της στο τριήμερο. Στις 1.30 το μεσημέρι με συντονισμένη επιχείρηση τεσσάρων τουλάχιστον διμοιριών των ΜΑΤ, το κράτος συλλαμβάνει 64 άτομα που βρίσκονται στο χώρο γύρω από το τραπεζάκι της Συνεργασίας Αναρχικών Ομάδων. Εν τω μεταξύ, την ίδια μέρα το πρωί, το κράτος έχει επιτεθεί σε 4 κατειλημμένα σπίτια συλλαμβάνοντας 26 άτομα. Στο Πολυτεχνείο, οι εναπομείναντες σύντροφοι γνωστοποιούν τις κρατικές κινήσεις και καλούν τον κόσμο σε άμεση απάντηση. Πραγματοποιείται κατάληψη του Πολυτεχνείου με αίτημα την απελευθέρωση όλων των συλληφθέντων. Οι αγωνιζόμενοι, που σε κάποια στιγμή πλησιάζουν τις 3.000, κάνουν φανερές τις προθέσεις τους, καθώς επιτίθενται σε βαν τηλεοπτικού σταθμού, ενώ ξυλοκοπούν και ασφαλίτη. Παρά τις προσπάθειες διαφόρων αριστεριστών και ρεφορμιστών για ειρηνική κατάληψη και ενώ οι συλληφθέντες έχουν απελευθερωθεί, συνεχίζονται οι επιθέσεις σε κρατικά κτίρια, σε δημοσιογράφους, σε μπάτσους και στους γνωστούς αγανακτησμένους πολίτες. Οι συγκρούσεις συνεχίζονται μέχρι το πρωί.

1995

Ο Νοέμβρης μύριζε από νωρίς «μπαρούτι». Μαθητές και φοιτητές βρίσκονται ήδη στο δρόμο. ενώ η ένταση που υπάρχει στις φυλακές οδηγεί σε εξεγέρσεις με χαρακτηριστικότερη τη μεγάλη εξέγερση των φυλακών Κορυδαλλού. Την ίδια στιγμή σε εξέλιξη βρίσκεται και η απεργία πείνας του Κώστα Καλαρέμα και του Χριστόφορου Μαρίνου. Στην Θεσσαλονίκη, σε πορεία αλληλεγγύης στους δύο απεργούς πείνας στις 14/11, συλλαμβάνονται 4 άτομα (κατηγορούνται για στάση), μετά από επίθεση των ΜΑΤ στη συγκέντρωση που είχε ως αποτέλεσμα –εκτός από τις συλλήψεις– δεκάδες τραυματισμούς. Αμέσως αναρχικοί και αντιεξουσιαστές συγκεντρώνονται στο κτίριο της Θεολογικής Σχολής της Θεσσαλονίκης και καταλαμβάνεται το κτίριο. Πραγματοποιούνται συγκρούσεις με τις δυνάμεις του κράτους. Το ίδιο πρωί (14-11) στην Αθήνα, σε μαθητική πορεία καίγεται τζιπ

κών και νεολαίων. Η περιφρούρηση του Πολυτεχνείου καταλαβαίνει ότι η κατάσταση αρχίζει να ξεφεύγει από τα χέρια της κι έτσι αμέσως μετά το τέλος της κατάθεσης στεφανιών, κλείνει τις πόρτες του Πολυτεχνείου. Αμέσως αρχίζουν αψιμαχίες στην πόρτα της Οδού Τοσίτσα. 2.000-2.500 άτομα βρίσκονται μέσα κι έξω από το Πολυτεχνείο, συμμετέχοντας στην κατάληψη του, με αιτήματα την άμεση αποφυλάκιση των απεργών πείνας Χριστόφορου Μαρίνου και Κώστα Καλαρέμα, των τεσσάρων συλληφθέντων της Θεσσαλονίκης και τέλος σε ένδειξη έμπρακτης αλληλεγγύης στους εξεγερμένους των φυλακών Κορυδαλλού. Μέσω της μικροφωνικής μεταδίδονται μηνύματα αλληλεγγύης και καλέσματα προς τον κόσμο να κατέβει στο κατειλημμένο Πολυτεχνείο. Ο κλοιός των μπάτσων ολοένα και στενεύει γύρω από το Πολυτεχνείο, αλλά ο κόσμος δεν αποθαρρύνεται. Μάλιστα, μικρή ομάδα καταληψιών επιτίθεται σε τράπεζα και σε διμοιρίες των ΜΑΤ στην οδό Στουρνάρα στο ύψος της Γ΄ Σεπτεμβρίου. Πολύ γρήγορα εκδηλώνεται οργανωμένη επίθεση των ΜΑΤ, η οποία συνοδεύεται από χρήση εκατοντάδων δακρυγόνων (χρησιμοποιήθηκαν για πρώτη φορά τα δακρυγόνα CS που έχουν πιο δυνατή επίδραση) και υποστηρίζεται από ΕΚΑΜίτες, ασφαλίτες, ΖΗΤΑδες, χρυσαυγίτες και από αστυνομικό ελικόπτερο. Τα οδοφράγματα στην Πατησίων είναι πρόχειρα και όταν επεμβαίνουν και οι κατασταλτικές δυνάμεις της πυροσβεστικής, τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο δύσκολα για τους καταληψίες. Ασθενοφόρα καταφθάνουν συνεχώς στο Πολυτεχνείο για πρώτες βοήθειες και για την μεταφορά φιαλών οξυγόνου για την αντιμετώπιση των σοβαρών αναπνευστικών προβλημάτων που έχουν πολλοί από τους καταληψίες. Κάποιοι μεταφέρονται σε νοσοκομεία και αργότερα στην ασφάλεια. 15χρονος κατα-

μέσα στο Πολυτεχνείο και τη σύλληψη όλων όσων βρίσκονται στο εσωτερικό του. Οι καταληψίες, πιασμένοι χέρι-χέρι σε αλυσίδες, φωνάζουν συνθήματα: ΟΥΤΕ ΦΑΣΙΣΜΟΣ ΟΥΤΕ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΤΩ Ο ΚΡΑΤΙΣΜΟΣ ΖΗΤΩ Η ΑΝΑΡΧΙΑ, ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΤΡΕΛΟΙ ΚΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΙ κ.ά. Τα ΜΑΤ και τα ΕΚΑΜ, αφού ανοίγουν τις πόρτες με αλλυσοπρίονα, μπαίνουν μέσα στο Πολυτεχνείο. Κατά ομάδες και δεχόμενοι τις «περιποιήσεις των μπάτσων», οι καταληψίες στοιβάζονται στις κλούβες και οδηγούνται στα κρατητήρια της ασφάλειας. Στην ασφάλεια οι κρατούμενοι, που κατανέμονται σε εννέα ορόφους, φωνάζουν συνθήματα, όπως ΜΠΑΤΣΟΙ ΓΟΥΡΟΥΝΙΑ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ, ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ ΚΕΛΙΑ, ενώ δεν διστάζουν να κάνουν και συνελεύσεις μέσα στα κελιά. Οι συλληφθέντες, τελικά, χωρίζονται σε ομάδες, ανάλογα με την ηλικία τους και το φάκελο τους στην ασφάλεια, και οδηγούνται σε δίκες παρωδία που συνεχίστηκαν για πολλά χρόνια. Για τους θεωρούμενους πρωταίτιους η πρωτόδικη ποινή φτάνει τα τριάμισυ χρόνια φυλακή, ενώ για 7 συντρόφους δεν υπήρχε αναστολή της ποινής.

2002

Στις 15 Νοεμβρίου ξεκινάει ο εορτασμός στο χώρο του Πολυτεχνείου, με αναρχικούς να πραγματοποιούν εκδήλωση συζήτηση με θέμα: «Κρατική τρομοκρατία. Ένοπλη πάλη και κοινωνικοί αγώνες. Η ανασυγκρότηση των κατασταλτικών μηχανισμών του κράτους και του κεφαλαίου εν όψει του 2003 και των ολυμπιακών αγώνων». Ακολουθεί προβολή ντοκυμαντέρ σχετικά με την εξέγερση του 1973, ενώ μετά το τέλος της εκδήλωσης οι συγκεντρωμένοι αποχωρούν οργανωμένοι σε μπλοκ, φωνάζοντας συνθήματα εναντίον των μελών του ΚΚΕ

νται ελεύθεροι με περιοριστικούς όρους και με χρηματικές εγγυήσεις. Εκτός, όμως, από την Αθήνα, αναρχικοί παρεμβαίνουν και στην Θεσσαλονίκη, όπου και εκεί εκδηλώνονται συγκρούσεις και επιθέσεις σε κρατικά κτίρια, ενώ συλλαμβάνονται και 4 άτομα.

2003

Στις 15 Νοεμβρίου αρχίζει ο εορτασμός του Πολυτεχνείου. Στην γωνία Στουρνάρα και Πατησίων υπάρχουν τραπεζάκια αναρχικών ομάδων με έντυπα και προκηρύξεις, ενώ έχουν αναρτήσει πανό αλληλεγγύης στους 7 συλληφθέντες της συνόδου κορυφής στη Θεσσαλονίκη, για το αναρχικό διήμερο 15 και 16 Νοεμβρίου που γίνεται στο κτίριο της αρχιτεκτονικής. Εν όψει της πορείας γίνεται κάλεσμα (και με γράψιμο στους τοίχους του Πολυτεχνείου) για προσυγκέντρωση των αναρχικών-αντιεξουσιαστών στην πλατεία Κλαυθμώνος στις 3μμ. Εκεί δημιουργείται μπλοκ με περισσότερους από 2.500 ανθρώπους που φωνάζουν κυρίως συνθήματα αλληλεγγύης στους 7. Αυτή η πορεία γίνεται για αλληλεγγύη στους προφυλακισμένους συντρόφους και στην πορεία υπάρχει πανό που γράφει: ΑΜΕΣΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΣΥΝΟΔΟ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Από το ξεκίνημα της πορείας, η παρουσία των μπάτσων και των ασφαλιτών στο τέλος και τα πλάγια του μπλοκ είναι έντονη, ενώ από τη βουλή και μετά γίνεται ολοένα και πιο πιεστική και προκλητική. Παρ' όλα αυτά, κανείς από τους συντρόφους δεν αποθαρρύνεται, ενώ αρκετοί είναι αυτοί που οπλίζονται με πέτρες. Λίγο πριν από την αμερικάνικη πρεσβεία διπλώνεται το πανό και ο κόσμος συνεχίζει με άγριες διαθέσεις, ενώ εκδηλώνονται και οι πρώτες επιθέσεις στις διμοιρίες με βροχή από πέτρες και μια μολότοφ. Τα δακρυγόνα συνεχίζουν να πέφτουν κάνοντας την ατμόσφαιρα αποπνικτική, αλλά, παρ' όλα αυτά, ο κόσμος δεν σταματά να φωνάζει συνθήματα και να επιτίθεται σε διμοιρίες και σε άλλους στόχους. Ένα μεγάλο τμήμα της πορείας κατευθύνεται προς την Λεωφ. Αλεξάνδρας και εκεί συγκροτείται ένα νέο μαχητικό μπλοκ. Το μπλοκ αυτό θα διανύσει όλη την Λεωφ. Αλεξάνδρας έως την διασταύρωση με Πατησίων. Δυνάμεις των ΜΑΤ προσπαθούν να ακολουθήσουν και να διαλύσουν το μπλοκ αυτό με χρήση δακρυγόνων αλλά δεν καταφέρουν να φτάσουν κοντά του. Οι διαδη-

νοι, που σε κάποια στιγμή πλησιάζουν τις 3.000, κάνουν φανερές τις προθέσεις τους, καθώς επιτίθενται σε βαν τηλεοπτικού σταθμού, ενώ ξυλοκοπούν και ασφαλίτη. Παρά τις προσπάθειες διαφόρων αριστεριστών και ρεφορμιστών για ειρηνική κατάληψη και ενώ οι συλληφθέντες έχουν απελευθερωθεί, συνεχίζονται οι επιθέσεις σε κρατικά κτίρια, σε δημοσιογράφους, σε μπάτσους και στους γνωστούς αγανακτησμένους πολίτες. Οι συγκρούσεις συνεχίζονται μέχρι το πρωί.

1995

Ο Νοέμβρης μύριζε από νωρίς «μπαρούτι». Μαθητές και φοιτητές. βρίσκονται ήδη στο δρόμο. ενώ η ένταση που υπάρχει στις φυλακές οδηγεί σε εξεγέρσεις με χαρακτηριστικότερη τη μεγάλη εξέγερση των φυλακών Κορυδαλλού. Την ίδια στιγμή σε εξέλιξη βρίσκεται και η απεργία πείνας του Κώστα Καλαρέμα και του Χριστόφορου Μαρίνου. Στην Θεσσαλονίκη, σε πορεία αλληλεγγύης στους δύο απεργούς πείνας στις 14/11, συλλαμβάνονται 4 άτομα (κατηγορούνται για στάση), μετά από επίθεση των ΜΑΤ στη συγκέντρωση που είχε ως αποτέλεσμα –εκτός από τις συλλήψεις– δεκάδες τραυματισμούς. Αμέσως αναρχικοί και αντιεξουσιαστές συγκεντρώνονται στο κτίριο της Θεολογικής Σχολής της Θεσσαλονίκης και καταλαμβάνεται το κτίριο. Πραγματοποιούνται συγκρούσεις με τις δυνάμεις του κράτους. Το ίδιο πρωί (14-11) στην Αθήνα, σε μαθητική πορεία καίγεται τζιπ του ραδιοτηλεοπτικού σταθμού «ΣΚΑΪ», ενώ στη συνέχεια γίνονται επιθέσεις σε τράπεζες και στις αστυνομικές δυνάμεις. Η πορεία τελειώνει στο Υπουργείο Παιδείας, όπου γίνεται προσπάθεια κατάληψής του, την οποία αποτρέπουν ΜΑΤ, αλλά και διάφοροι «καθώς πρέπει» διαδηλωτές. Την επόμενη μέρα αρχίζει κι επίσημα ο εορτασμός της 22ης επετείου του Πολυτεχνείου. Η Θεολογική σχολή στη Θεσσαλονίκη εξακολουθεί να είναι κατειλημμένη και οι συγκρούσεις με τους μπάτσους συνεχίζονται. Στην Αθήνα, αναρχικοί συγκρούονται και τρέπουν σε φυγή πρώτα την περιφρούρηση της ΠΑΣΠ και στη συνέχεια τα μέλη της

χνείο, συμμετέχοντας στην κατάληψη του, με αιτήματα την άμεση αποφυλάκιση των απεργών πείνας Χριστόφορου Μαρίνου και Κώστα Καλαρέμα, των τεσσάρων συλληφθέντων της Θεσσαλονίκης και τέλος σε ένδειξη έμπρακτης αλληλεγγύης στους εξεγερμένους των φυλακών Κορυδαλλού. Μέσω της μικροφωνικής μεταδίδονται μηνύματα αλληλεγγύης και καλέσματα προς τον κόσμο να κατέβει στο κατειλημμένο Πολυτεχνείο. Ο κλοιός των μπάτσων ολοένα και στενεύει γύρω από το Πολυτεχνείο, αλλά ο κόσμος δεν αποθαρρύνεται. Μάλιστα, μικρή ομάδα καταληψιών επιτίθεται σε τράπεζα και σε διμοιρίες των ΜΑΤ στην οδό Στουρνάρα στο ύψος της Γ' Σεπτεμβρίου. Πολύ γρήγορα εκδηλώνεται οργανωμένη επίθεση των ΜΑΤ, η οποία συνοδεύεται από χρήση εκατοντάδων δακρυγόνων (χρησιμοποιήθηκαν για πρώτη φορά τα δακρυγόνα CS που έχουν πιο δυνατή επίδραση) και υποστηρίζεται από ΕΚΑΜίτες, ασφαλίτες, ΖΗΤΑδες, χρυσαυγίτες και από αστυνομικό ελικόπτερο. Τα οδοφράγματα στην Πατησίων είναι πρόχειρα και όταν επεμβαίνουν και οι κατασταλτικές δυνάμεις της πυροσβεστικής, τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο δύσκολα για τους καταληψίες. Ασθενοφόρα καταφθάνουν συνεχώς στο Πολυτεχνείο για πρώτες βοήθειες και για την μεταφορά φιαλών οξυγόνου για την αντιμετώπιση των σοβαρών αναπνευστικών προβλημάτων που έχουν πολλοί από τους καταληψίες. Κάποιοι μεταφέρονται σε νοσοκομεία και αργότερα στην ασφάλεια. 15χρονος καταληψίας ξυλοκοπείται άγρια και συλλαμβάνεται κατά την διάρκεια συγκρούσεων στην Πατησίων (έξω από την κεντρική πύλη του Πολυτεχνείου). Κι ενώ οι ώρες περνούν, αρχίζει να διαφαίνεται σαν πολύ πιθανό ενδεχόμενο οι κατασταλτικές δυνάμεις να προχωρήσουν σε εισβολή στο χώρο του Πολυτεχνείου. Επαναλαμβανόμενες ρίψεις δακρυγόνων, παρ' ότι σταματούν οι συγκρούσεις, κάνουν φανερή την προσπάθεια εμπρησμού κάποιου κτιρίου, ώστε να διευκολυνθεί η επέμβαση. Μια τέτοια προσπάθεια παρ' ολίγο να στεφθεί με επιτυχία, όταν οι καταληψίες πραγματικά την τελευταία στιγμή σβήνουν φωτιά που εκδηλώνε-

πόρτες με αλλυσοπρίονα, μπαίνουν μέσα στο Πολυτεχνείο. Κατά ομάδες και δεχόμενοι τις «περιποιήσεις των μπάτσων», οι καταληψίες στοιβάζονται στις κλούβες και οδηγούνται στα κρατητήρια της ασφάλειας. Στην ασφάλεια οι κρατούμενοι, που κατανέμονται σε εννέα ορόφους, φωνάζουν συνθήματα, όπως ΜΠΑΤΣΟΙ ΓΟΥΡΟΥΝΙΑ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ, ΤΟ ΠΑΘΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΟΛΑ ΤΑ ΚΕΛΙΑ, ενώ δεν διστάζουν να κάνουν και συνελεύσεις μέσα στα κελιά. Οι συλληφθέντες, τελικά, χωρίζονται σε ομάδες, ανάλογα με την ηλικία τους και το φάκελο τους στην ασφάλεια, και οδηγούνται σε δίκες παρωδία που συνεχίστηκαν για πολλά χρόνια. Για τους θεωρούμενους πρωταίτιους η πρωτόδικη ποινή φτάνει τα τριάμισυ χρόνια φυλακή, ενώ για 7 συντρόφους δεν υπήρχε αναστολή της ποινής.

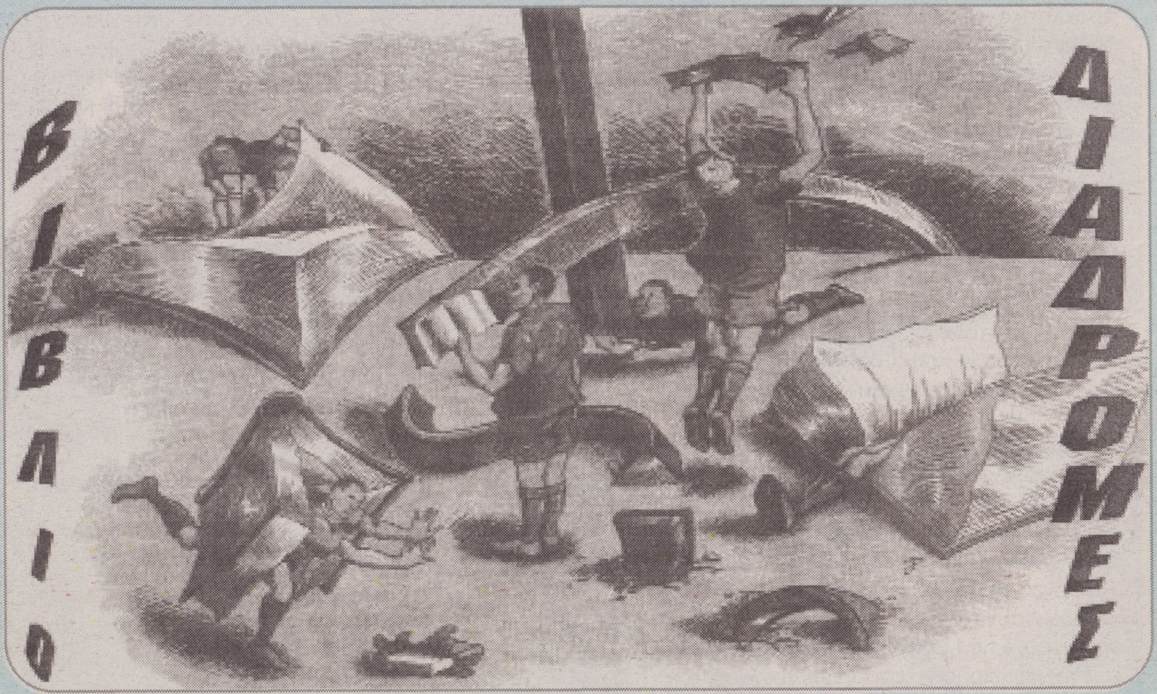
2002

Στις 15 Νοεμβρίου ξεκινάει ο εορτασμός στο χώρο του Πολυτεχνείου, με αναρχικούς να πραγματοποιούν εκδήλωση συζήτηση με θέμα: «Κρατική τρομοκρατία. Ένοπλη πάλη και κοινωνικοί αγώνες. Η ανασυγκρότηση των κατασταλτικών μηχανισμών του κράτους και του κεφαλαίου εν όψει του 2003 και των ολυμπιακών αγώνων». Ακολουθεί προβολή ντοκυμαντέρ σχετικά με την εξέγερση του 1973, ενώ μετά το τέλος της εκδήλωσης οι συγκεντρωμένοι αποχωρούν οργανωμένοι σε μπλοκ, φωνάζοντας συνθήματα εναντίον των μελών του ΚΚΕ, που για μια φορά ακόμη έχουν αναλάβει σε συνεργασία με τους μπάτσους την αστυνόμευση του τριημέρου. Στις 17-11 πραγματοποιείται η καθιερωμένη πορεία προς την αμερικάνικη πρεσβεία με το μπλοκ των αναρχικών να αποτελείται από 1.000 περίπου άτομα και με το πανό το οποίο γράφει ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΕ ΟΣΟΥΣ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΛΕΥΚΑ ΚΕΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ Ε.Ο. 17 ΝΟΕΜΒΡΗ. Στο ύψος της Βουλής εκτοξεύονται πέτρες, ξύλα και ένα καπνογόνο κατά των διμοιριών των ΜΑΤ που βρίσκονται στον προαύλιο χώρο. Έξω από την βρετανική πρεσβεία οι συγκρούσεις γενικεύονται. Πετάγονται πέτρες και

γείται μπλοκ με περισσότερους από 2.500 ανθρώπους που φωνάζουν κυρίως συνθήματα αλληλεγγύης στους 7. Αυτή η πορεία γίνεται για αλληλεγγύη στους προφυλακισμένους συντρόφους και στην πορεία υπάρχει πανό που γράφει: ΑΜΕΣΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗ ΣΥΝΟΔΟ ΤΗΣ Ε.Ε. ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. Από το ξεκίνημα της πορείας, η παρουσία των μπάτσων και των ασφαλιτών στο τέλος και τα πλάγια του μπλοκ είναι έντονη, ενώ από τη βουλή και μετά γίνεται ολοένα και πιο πιεστική και προκλητική. Παρ' όλα αυτά, κανείς από τους συντρόφους δεν αποθαρρύνεται, ενώ αρκετοί είναι αυτοί που οπλίζονται με πέτρες. Λίγο πριν από την αμερικάνικη πρεσβεία διπλώνεται το πανό και ο κόσμος συνεχίζει με άγριες διαθέσεις, ενώ εκδηλώνονται και οι πρώτες επιθέσεις στις διμοιρίες με βροχή από πέτρες και μια μολότοφ. Τα δακρυγόνα συνεχίζουν να πέφτουν κάνοντας την ατμόσφαιρα αποπνικτική, αλλά, παρ' όλα αυτά, ο κόσμος δεν σταματά να φωνάζει συνθήματα και να επιτίθεται σε διμοιρίες και σε άλλους στόχους. Ένα μεγάλο τμήμα της πορείας κατευθύνεται προς την Λεωφ. Αλεξάνδρας και εκεί συγκροτείται ένα νέο μαχητικό μπλοκ. Το μπλοκ αυτό θα διανύσει όλη την Λεωφ. Αλεξάνδρας έως την διασταύρωση με Πατησίων. Δυνάμεις των ΜΑΤ προσπαθούν να ακολουθήσουν και να διαλύσουν το μπλοκ αυτό με χρήση δακρυγόνων αλλά δεν καταφέρνουν να φτάσουν κοντά του. Οι διαδηλωτές επιτίθενται με πέτρες στην Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Αθηνών και στην διμοιρία που την φυλά. Γίνεται πάλι χρήση δακρυγόνων. Το ίδιο συμβαίνει και με το κτίριο του Αρείου Πάγου και με την διμοιρία που βρίσκεται εκεί. Στην συνέχεια γίνονται επιθέσεις σε διάφορες τράπεζες που βρίσκονται εκεί. Έξω από το ΥΠΕΧΩΔΕ η μικρή ομάδα που το φυλά. δέχεται επίθεση και καταφεύγει στο εσωτερικό του κτιρίου. Επίθεση με πέτρες γίνεται και σε μια αντιπροσωπεία πολυτελών αυτοκινήτων. Το μπλοκ διαλύεται στην πλατεία Βικτωρίας.

Α. Ν.

Οι πολέμιοι της Παγκοσμιοποίησης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003

Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση

Συλλογή ντοκουμέντων

Εκδοση:
ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ
Αθήνα, Νοέμβριος 2013

αυτήν την συνάντηση αγώνα, δικαιώνεται όχι μόνο σε σχέση με την ιστορική στιγμή, κατά την οποία εκδηλώθηκε, αλλά και με τα όσα διαδραματίζονται στις ημέρες μας, αφού η κατάσταση την οποία βιώνουν σήμερα οι άνθρωποι του ελλαδικού χώρου οφείλεται σε μεγάλο βαθμό ΚΑΙ σε εκείνη τη συνάντηση των εξουσιαστών.

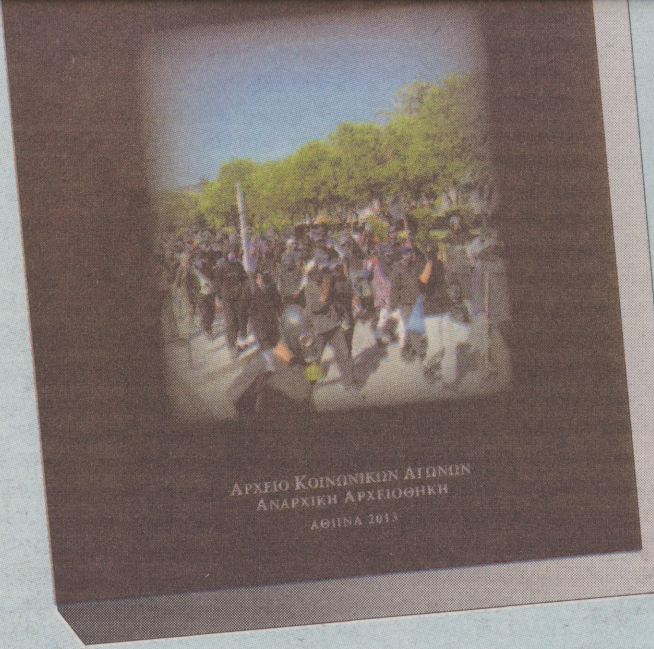
Η μεγάλη παρουσία αγωνιζόμενων ανθρώπων στο μπλοκ των αναρχικών και των αντιεξουσιαστών, κατά την διάρκεια εκείνων των ημερών, επισφράγιζε μία κοινωνική και απελευθερωτική δυναμική, την οποία μόνον όσοι αγωνίζονται με ανιδιοτέλεια και έχουν πετάξει στα σκουπίδια τούς μυωπικούς φακούς της πολιτικής, μπορούν να αντιληφθούν. Ούτως ή άλλως, η παρακαταθήκη παραμένει.

Ας έρθουμε, όμως, στην ύλη που περιλαμβάνεται σ' αυτό το βιβλίο.

Με αυτήν την έκδοση επιχειρούμε πέραν της καταγραφής, την ανάδειξη των εμπειριών και την παρουσία του αναρχικού λόγου. Μέσα και από το υλικό που παρατίθεται (κείμενα, προκηρύξεις, αφίσες, συλλογικές και ατομικές απόψεις, φωτογραφίες, το υλικό που συμπεριελήφθη στην μπροσούρα που εκδόθηκε

και των αναρχικών απελευθερωτικών αγώνων, θα πρέπει να περιλαμβάνει όλο το συγκεντρωμένο στα χέρια μας υλικό, ανεξαρτήτως τού κατά πόσον μας εύρισκε ή δεν μας εύρισκε, τότε ή τώρα, σύμφωνους με το περιεχόμενό τους. Μ' αυτό τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα σ' όσους το μελετήσουν να εξάγουν τα συμπεράσματά τους, συνεκτιμώντας τις, επίσης, κατατεθειμένες απόψεις της συλλογικότητας που τα εκδίδει, οι οποίες αποτελούν κι αυτές μέρος της προσπάθειας για την ανάδειξη της ΑΛΗΘΕΙΑΣ, των πραγματικών δηλαδή γεγονότων. Αντίθετα, εκείνες οι απόπειρες με τις οποίες επιχειρείται «κριτική» γεγονότων και καταστάσεων με μεθόδους παραπληροφόρησης, με την αποσιώπηση γεγονότων, με την παραχάραξη και την ψευδολογία, αρμόζουν σε αυτούς που κινούνται με ιδιοτελείς προθέσεις και ανταγωνιστικές προς την απελευθερωτική διεργασία κατευθύνσεις.

Άλλωστε, είναι γνωστό πως τέτοιες μέθοδοι «έκφρασης απόψεων» αποσκοπούν μόνο και μόνο στο να σκεπαστεί η αλήθεια, η οποία θίγει τις τζιριτζάντζουλες των κάθε είδους πολιτικολογούντων, πολιτικοποιημένων και νεοπολιτικών. Δεν παραξενεύουν τέτοιες καταστάσεις. Είναι οι συνήθεις πρακτικές των κάθε είδους μαθητευόμενων μάγων της πολιτικής, οι οποίοι συνήθως **είναι πολύ πιο επικίνδυνοι από τους**

Οι πολέμιοι της Παγκοσμιοποίησης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003

Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση

Συλλογή ντοκουμέντων

Εκδοση:
ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ
Αθήνα, Νοέμβριος 2013

Καθώς συμπληρώθηκαν εφέτος 10 χρόνια από την σύνοδο Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον Ιούνιο του 2003 στη Θεσσαλονίκη, θεωρήσαμε υποχρέωση απέναντι στην ιστορία των κοινωνικών και ιδιαίτερα των αναρχικών αγώνων, να μην αφήσουμε να περάσει απαρατήρητο αυτό το τόσο σημαντικό γεγονός, του οποίου –όπως και τόσων άλλων– τα σημάδια παραμένουν ανεξίτηλα.

Η δράση των ανθρώπων, που έδωσαν το παρόν σ' αυτήν την συνάντηση αγώνα, δικαιώνεται όχι μόνο σε σχέση με την ιστορική στιγμή, κατά την οποία εκδηλώθηκε, αλλά και με τα όσα διαδραματίζονται στις ημέρες μας, αφού η κατάσταση την οποία βιώνουν σήμερα οι άνθρωποι του ελλαδικού χώρου οφείλεται σε μεγάλο βαθμό ΚΑΙ σε εκείνη τη συνάντηση των εξουσιαστών.

Η μεγάλη παρουσία αγωνιζόμενων ανθρώπων στο μπλοκ των αναρχικών και των αντιεξουσιαστών, κατά την διάρκεια εκείνων των ημερών, επισφράγιζε μία κοινωνική και απελευθερωτική δυναμική, την οποία μόνον όσοι αγωνίζονται με ανιδιοτέλεια και έχουν πετάξει στα σκουπίδια τούς μυωπικούς φακούς της πολιτικής, μπορούν να αντιληφθούν. Ούτως ή άλλως, η παρακαταθήκη παραμένει.

Ας έρθουμε, όμως, στην ύλη που περιλαμβάνεται σ' αυτό το βιβλίο.

Με αυτήν την έκδοση επιχειρούμε πέραν της καταγραφής, την ανάδειξη των εμπειριών και την παρουσία του αναρχικού λόγου. Μέσα και από το υλικό που παρατίθεται (κείμενα, προκηρύξεις, αφίσες, συλλογικές και ατομικές απόψεις, φωτογραφίες, το υλικό που συμπεριελήφθη στην μπροσούρα που εκδόθηκε τον Ιούνιο του 2013 –αποτέλεσμα της συνεργασίας των ομάδων: Συσπείρωση Αναρχικών, Σύντροφοι για την Αναρχική Απελευθερωτική Δράση, Αναρχικός Πυρήνας ΞΑΝΑ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ, καθώς και συντρόφων/συντροφισσών– χρονικά κινητοποιήσεων) μπορεί ο καθένας να κατανοήσει περισσότερα από αυτά που εμφανίζονται, αλλά συγκαλύπτονται πίσω από διπλωματικές και γενικόλογες διατυπώσεις.

Ανέκαθεν θεωρούσαμε –και επιμένουμε πάνω στην θέση μας αυτή– πως η παρουσίαση γεγονότων και υλικών, που συνδέονται με την ιστορία των κοινωνικών και των αναρχικών απελευθερωτικών αγώνων, θα πρέπει να περιλαμβάνει όλο το συγκεντρωμένο στα χέρια μας υλικό, ανεξαρτήτως τού κατά πόσον μας εύρισκε ή δεν μας εύρισκε, τότε ή τώρα, σύμφωνους με το περιεχόμενό τους. Μ' αυτό τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα σ' όσους το μελετήσουν να εξάγουν τα συμπεράσματά τους, συνεκτιμώντας τις, επίσης, κατατεθειμένες απόψεις της συλλογικότητας που τα εκδίδει, οι οποίες αποτελούν κι αυτές μέρος της προσπάθειας για την ανάδειξη της ΑΛΗΘΕΙΑΣ, των πραγματικών δηλαδή γεγονότων. Αντίθετα, εκείνες οι απόπειρες με τις οποίες επιχειρείται «κριτική» γεγονότων και καταστάσεων με μεθόδους παραπληροφόρησης, με την αποσιώπηση γεγονότων, με την παραχάραξη και την ψευδολογία, αρμόζουν σε αυτούς που κινούνται με ιδιοτελείς προθέσεις και ανταγωνιστικές προς την απελευθερωτική διεργασία κατευθύνσεις.

Άλλωστε, είναι γνωστό πως τέτοιες μέθοδοι «έκφρασης απόψεων» αποσκοπούν μόνο και μόνο στο να σκεπαστεί η αλήθεια, η οποία θίγει τις τζιριτζάντζουλες των κάθε είδους πολιτικολογούντων, πολιτικοποιημένων και νεοπολιτικών. Δεν παραξενεύουν τέτοιες καταστάσεις. Είναι οι συνήθεις πρακτικές των κάθε είδους μαθητευόμενων μάγων της πολιτικής, οι οποίοι συνήθως **είναι πολύ πιο επικίνδυνοι από τους βαθείς γνώστες του είδους αυτού, επειδή δρουν αδίστακτα και καταστροφικά προς κάθε απελευθερωτική διεργασία**.

Αυτό το βιβλίο αποτελεί την συνέχεια του βιβλίου-άλμπουμ που εκδόθηκε, επίσης, από την Αναρχική Αρχειοθήκη πριν από δέκα χρόνια και είχε τον τίτλο ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ «ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ». Περιελάμβανε έγχρωμο φωτογραφικό υλικό, από το αρχείο της Ελένης Γρηγοριάδου (από το οποίο προέρχονται και οι φωτογραφίες που δημοσιεύονται σ' αυτό το βιβλίο), με 203 φωτογραφίες από τις κινητοποιή-

Οι πολέμιοι της Παγκοσμιοποίησης

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003

Η τελευταία μεγάλη σύγκρουση

Συλλογή ντοκουμέντων

Εκδοση:
ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ
Αθήνα, Νοέμβριος 2013

Καθώς συμπληρώθηκαν εφέτος 10 χρόνια από την σύνοδο Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον Ιούνιο του 2003 στη Θεσσαλονίκη, θεωρήσαμε υποχρέωση απέναντι στην ιστορία των κοινωνικών και ιδιαίτερα των αναρχικών αγώνων, να μην αφήσουμε να περάσει απαρατήρητο αυτό το τόσο σημαντικό γεγονός, του οποίου –όπως και τόσων άλλων– τα σημάδια παραμένουν ανεξίτηλα.

Η δράση των ανθρώπων, που έδωσαν το παρόν σ' μερών, επισφράγιζε μία κοινωνική και απελευθερωτική δυναμική, την οποία μόνον όσοι αγωνίζονται με ανιδιοτέλεια και έχουν πετάξει στα σκουπίδια τούς μυωπικούς φακούς της πολιτικής, μπορούν να αντιληφθούν. Ούτως ή άλλως, η παρακαταθήκη παραμένει.

Ας έρθουμε, όμως, στην ύλη που περιλαμβάνεται σ' αυτό το βιβλίο.

Με αυτήν την έκδοση επιχειρούμε πέραν της καταγραφής, την ανάδειξη των εμπειριών και την παρουσία του αναρχικού λόγου. Μέσα και από το υλικό που παρατίθεται (κείμενα, προκηρύξεις, αφίσες, συλλογικές και ατομικές απόψεις, φωτογραφίες), το υλικό που συμπεριελήφθη στην μπροσούρα που εκδόθηκε τον Ιούνιο του 2013 –αποτέλεσμα της συνεργασίας των ομάδων: Συσπείρωση Αναρχικών, Σύντροφοι για την Αναρχική Απελευθερωτική Δράση, Αναρχικός Πυρήνας ΞΑΝΑ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ, καθώς και συντρόφων/συντροφισσών– χρονικά κινητοποιήσεων) μπορεί ο καθένας να κατανοήσει περισσότερα από αυτά που εμφανίζονται, αλλά συγκαλύπτονται πίσω από διπλωματικές και γενικόλογες διατυπώσεις.

Ανέκαθεν θεωρούσαμε –και επιμένουμε πάνω στην θέση μας αυτή– πως η παρουσίαση γεγονότων και υλικών, που συνδέονται με την ιστορία των κοινωνικών

πειρες με τις οποίες επιχειρείται «κριτική» γεγονότων και καταστάσεων με μεθόδους παραπληροφόρησης, με την αποσιώπηση γεγονότων, με την παραχάραξη και την ψευδολογία, αρμόζουν σε αυτούς που κινούνται με ιδιοτελείς προθέσεις και ανταγωνιστικές προς την απελευθερωτική διεργασία κατευθύνσεις.

Άλλωστε, είναι γνωστό πως τέτοιες μέθοδοι «έκφρασης απόψεων» αποσκοπούν μόνο και μόνο στο να σκεπαστεί η αλήθεια, η οποία θίγει τις τζιριτζάντζουλες των κάθε είδους πολιτικολογούντων, πολιτικοποιημένων και νεοπολιτικών. Δεν παραξενεύουν τέτοιες καταστάσεις. Είναι οι συνήθεις πρακτικές των κάθε είδους μαθητευόμενων μάγων της πολιτικής, οι οποίοι συνήθως **είναι πολύ πιο επικίνδυνοι από τους βαθείς γνώστες του είδους αυτού, επειδή δρουν αδίστακτα και καταστροφικά προς κάθε απελευθερωτική διεργασία**.

Αυτό το βιβλίο αποτελεί την συνέχεια του βιβλίου-άλμπουμ που εκδόθηκε, επίσης, από την Αναρχική Αρχειοθήκη πριν από δέκα χρόνια και είχε τον τίτλο ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΟΙ ΤΗΣ «ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ». Περιελάμβανε έγχρωμο φωτογραφικό υλικό, από το αρχείο της Ελένης Γρηγοριάδου (από το οποίο προέρχονται και οι φωτογραφίες που δημοσιεύονται σ' αυτό το βιβλίο), με 203 φωτογραφίες από τις κινητοποιή-

σεις που είχαν πραγματοποιηθεί από το Άμστερνταμ (Ιούνιος 1997) μέχρι την Κοπεγχάγη (Δεκέμβριος 2002). Παράλληλα καταγράφηκαν χρονικά από τις κινητοποιήσεις, αφηγήσεις γεγονότων και απόψεις σ' ό,τι αφορά την λεγόμενη παγκοσμιοποίηση.

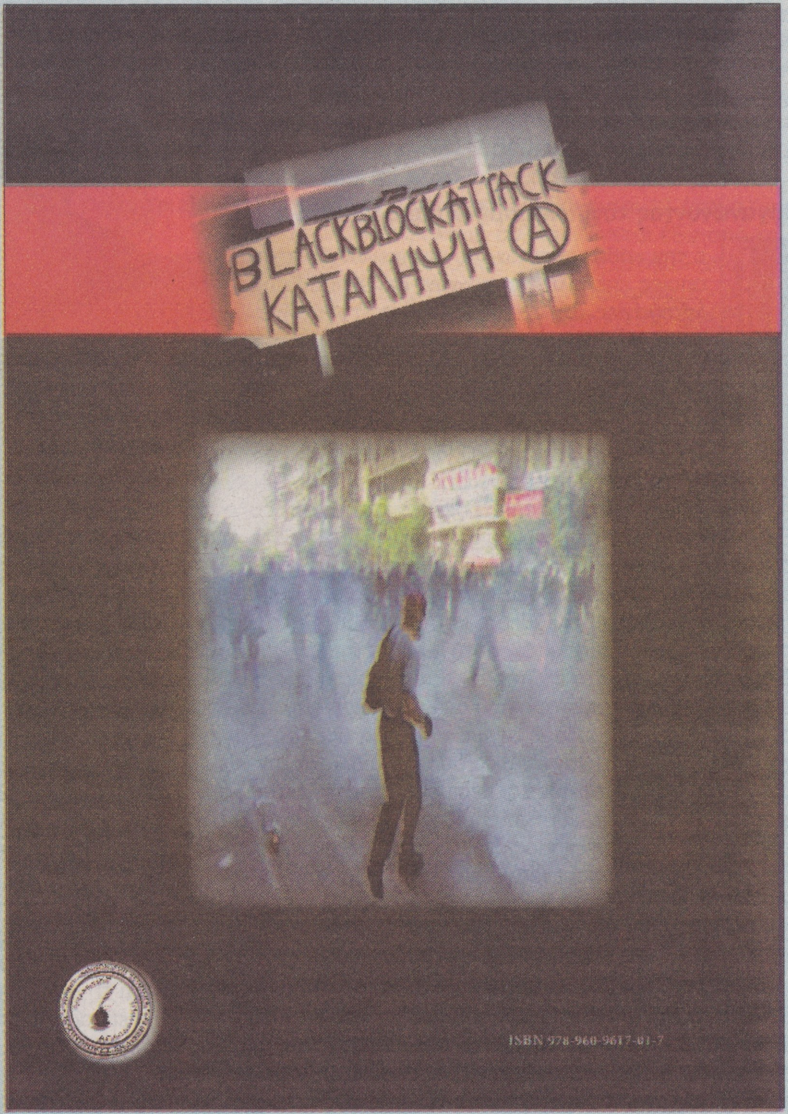
Η παρούσα έκδοση αποτελεί την δεύτερη ενότητα των ΠΟΛΕΜΙΩΝ ΤΗΣ «ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ». Εδώ, γίνεται αναφορά στις κινητοποιήσεις που έλαβαν χώρα στον ελλαδικό χώρο και εξέφραζαν την εναντίωση στην εισβολή της ενοποιημένης κυριαρχίας στο Ιράκ, η οποία αποτέλεσε μέρος της υλοποίησης στην περιοχή, των όρων της Νέας Τάξης Πραγμάτων την οποία είχαν διακηρύξει οι Μιχαήλ Γκορμπατσώφ και Τζώρτζ Μπους (ο πρεσβύτερος) στην Μάλτα, τον Δεκέμβριο του 1989. Περιλαμβάνονται, επίσης, οι συγκεντρώσεις, πορείες και διαδηλώσεις κατά των προπαρασκευαστικών συνόδων των υπουργών της Ε.Ε., οι οποίες άρχισαν τον Οκτώβριο του 2002 στο Ρέθυμνο και συνεχίστηκαν καθ' όλο το πρώτο εξάμηνο του 2003, καθώς και οι κινητοποιήσεις για την αποφυλάκιση των 7 συλληφθέντων κατά την πορεία της 21ης Ιουνίου. Η Σύνοδος της Ε.Ε., όσο και τα γεγονότα που προαναφέραμε αποτελούν συστατικά της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης.

Όταν, όμως, ομιλούμε για «Παγκοσμιοποίηση» και για Νέα Τάξη Πραγμάτων δεν εννοούμε εντελώς διαφορετικά πράγματα. Στην πραγματικότητα πρόκειται για διαφορετικές διατυπώσεις μιας διαδικασίας, που συντείνει σε ένα και το αυτό: την ενοποίηση της κυριαρχίας.

Παρά το ότι η έννοια «Παγκοσμιοποίηση» χρησιμοποιείται, ενίοτε, ως οικονομικός όρος, παραπλανώντας και προκαλώντας σύγχυση, αφού σκοπίμως περιορίζεται στον τομέα των «αγορών» (όπου, όμως, και αυτή η διατύπωση εξακολουθεί να αναφέρεται με μεγάλη δόση αοριστίας) στην πράξη παραμένει ταυτισμένη με την ενοποίηση της κυριαρχίας σε όλο τον πλανήτη. Αυτή η ενοποίηση δεν είναι μία μονοσήμαντη ούτε κάποια αυτοματοποιημένη διαδικασία. Τα θεμέλια αυτής της ενοποίησης έχουν ήδη τεθεί από τα μέσα της δεκαετίας του 1950, μετά δηλαδή από την λήξη της δεύτερης παγκόσμιας ανθρωποσφαγής, αλλά οι ρυθμοί εντάθηκαν από τα τέλη της δεκαετίας του 1980. Αυτήν την εποχή, η διαδικασία έχει προχωρήσει σε σημαντικό βαθμό ώστε η πλάστιγγα ανάμεσα στην ενοποιημένη της διάσταση (τα κράτη που έχουν καθιερώσει ενιαίους κανόνες για τις σχέσεις τόσο μεταξύ τους όσο και ως προς τα υπόλοιπα) και την ενοποιούμενη να γέρνει προς την μεριά της πρώτης κατάστασης. Ωστόσο, τα ζητήματα που ανοίγονται για την κυριαρχία είναι πολλά και ανάμεσα σ' αυτά και το κατά πόσον θα είναι πολυκεντρική ή ενός κέντρου.

Σε κάθε περίπτωση, αυτό που αφορά την ανθρωπότητα και τον πλανήτη δεν είναι η μορφή την οποία θα λάβει αυτή η ενοποίηση, αλλά η ίδια η κυριαρχία, που αποτελεί την συμπυκνωμένη δόμηση των επί μέρους συγκροτημένων εξουσιών.

Είναι σημαντική, ως εκ τούτου, η γνώση των αντιπαραθέσεων και των συγκρούσεων, αλλά και κάτω από ποιο πρίσμα έχουν πραγματοποιηθεί αυτές. Για όσους ενδιαφέρονται για μία ελεύθερη και ανεξούσια ζωή οι λέξεις, η στάση ζωής και η δράση δεν διαχωρίζονται, δεν κλιμακοποιούνται και δεν πολιτικοποιούνται. Όταν λέμε ότι είμαστε πολέμιοι της παγκοσμιοποίησης (παγκόσμια ενοποίηση της κυριαρχίας) οφείλουμε να εξετάζουμε λεπτομερειακά κάθε κίνησή μας σε σχέση με αυτό το στόχο, έτσι ώστε να μη συνδράμουμε άθελά μας στην ενδυνάμωση της παγκόσμιας εξουσίας. Ο λόγος είναι απλός και κατανοητός: Η ενδυνάμωση της κυριαρχίας θα φέρει μεγαλύτερα δεινά.

Η δραστηριότητα ενάντια στην ενοποίηση της κυριαρχίας, πάντως, είναι αμετακίνητα ενταγμένη στο συνολικότερο αγώνα ενα-ντίον κάθε είδους εξουσία επειδή δεν σημαίνει, επ' ουδενί λόγω, πως η μη ενοποιημένη μορφή της είναι καλύτερη ή

Έτσι δέκα χρόνια μετά, η σιωπή του λεγόμενου Αντιεξουσιαστικού-Αναρχικού χώρου γύρω από αυτό το τόσο σημαντικό γεγονός στο οποίο συμμετείχαν χιλιάδες άνθρωποι, σημαίνει πολλά.

Δεν θα επιχειρήσουμε να εξηγήσουμε πως αντιλαμβανόμαστε αυτή την σιωπή. Άλλωστε, με κείμενα συντρόφων και συντροφισσών στην μηνιαία αναρχική εφημερίδα ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, έχουν γίνει αρκετές τοποθετήσεις σε σχέση με την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει αυτός ο χώρος.

Εκείνο, πάντως, που έχει σχέση με την ενοποίηση

Γνωστοποίηση

Σας κάνουμε γνωστό πως τα e-mail (ηλεκτρονικές ταχυδρομικές

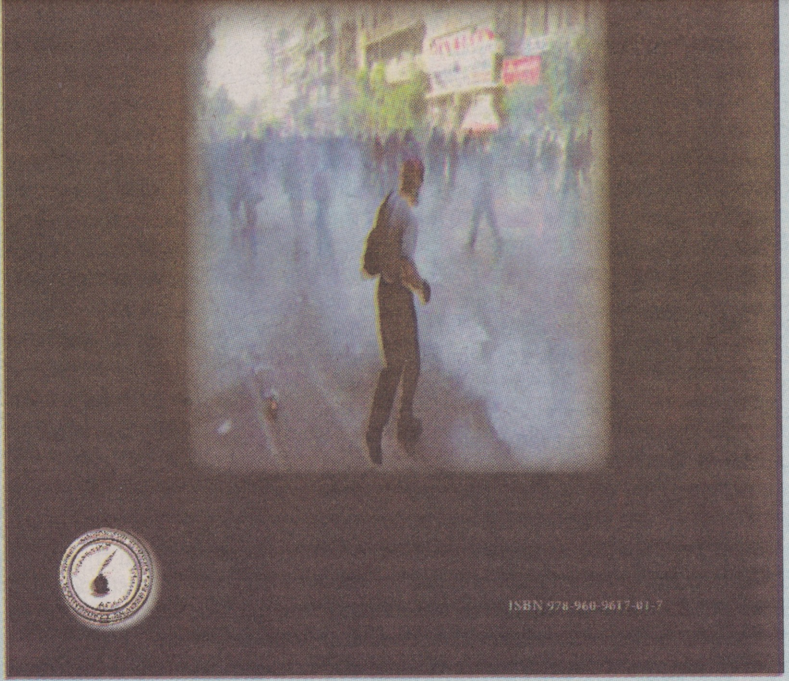
κέμβριο του 1989. Περιλαμβάνονται, επίσης, οι συγκεντρώσεις, πορείες και διαδηλώσεις κατά των προπαρασκευαστικών συνόδων των υπουργών της Ε.Ε., οι οποίες άρχισαν τον Οκτώβριο του 2002 στο Ρέθυμνο και συνεχίστηκαν καθ' όλο το πρώτο εξάμηνο του 2003, καθώς και οι κινητοποιήσεις για την αποφυλάκιση των 7 συλληφθέντων κατά την πορεία της 21ης Ιουνίου. Η Σύνοδος της Ε.Ε., όσο και τα γεγονότα που προαναφέραμε αποτελούν συστατικά της λεγόμενης παγκοσμιοποίησης.

Όταν, όμως, ομιλούμε για «Παγκοσμιοποίηση» και για Νέα Τάξη Πραγμάτων δεν εννοούμε εντελώς διαφορετικά πράγματα. Στην πραγματικότητα πρόκειται για διαφορετικές διατυπώσεις μιας διαδικασίας, που συντείνει σε ένα και το αυτό: την ενοποίηση της κυριαρχίας.

Παρά το ότι η έννοια «Παγκοσμιοποίηση» χρησιμοποιείται, ενίοτε, ως οικονομικός όρος, παραπλανώντας και προκαλώντας σύγχυση, αφού σκοπίμως περιορίζεται στον τομέα των «αγορών» (όπου, όμως, και αυτή η διατύπωση εξακολουθεί να αναφέρεται με μεγάλη δόση αοριστίας) στην πράξη παραμένει ταυτισμένη με την ενοποίηση της κυριαρχίας σε όλο τον πλανήτη. Αυτή η ενοποίηση δεν είναι μία μονοσήμαντη ούτε κάποια αυτοματοποιημένη διαδικασία. Τα θεμέλια αυτής της ενοποίησης έχουν ήδη τεθεί από τα μέσα της δεκαετίας του 1950, μετά δηλαδή από την λήξη της δεύτερης παγκόσμιας ανθρωποσφαγής, αλλά οι ρυθμοί εντάθηκαν από τα τέλη της δε-

Σε κάθε περίπτωση, αυτό που αφορά την ανθρωπότητα και τον πλανήτη δεν είναι η μορφή την οποία θα λάβει αυτή η ενοποίηση, αλλά η ίδια η κυριαρχία, που αποτελεί την συμπυκνωμένη δόμηση των επί μέρους συγκροτημένων εξουσιών.

Είναι σημαντική, ως εκ τούτου, η γνώση των αντιπαραθέσεων και των συγκρούσεων, αλλά και κάτω από ποιο πρίσμα έχουν πραγματοποιηθεί αυτές. Για όσους ενδιαφέρονται για μία ελεύθερη και ανεξούσια ζωή οι λέξεις, η στάση ζωής και η δράση δεν διαχωρίζονται, δεν κλιμακοποιούνται και δεν πολιτικοποιούνται. Όταν λέμε ότι είμαστε πολέμιοι της παγκοσμιοποίησης (παγκόσμια ενοποίηση της κυριαρχίας) οφείλουμε να εξετάζουμε λεπτομερειακά κάθε κίνησή μας σε σχέση με αυτό το στόχο, έτσι ώστε να μη συνδράμουμε άθελά μας στην ενδυνάμωση της παγκόσμιας εξουσίας. Ο λόγος είναι απλός και κατανοητός: Η ενδυνάμωση της κυριαρχίας θα φέρει μεγαλύτερα δεινά.

Η δραστηριότητα ενάντια στην ενοποίηση της κυριαρχίας, πάντως, είναι αμετακίνητα ενταγμένη στο συνολικότερο αγώνα ενα-ντίον κάθε είδους εξουσία επειδή δεν σημαίνει, επ' ουδενί λόγω, πως η μη ενοποιημένη μορφή της είναι καλύτερη ή προτιμότερη.

Αυτό αποτέλεσε, σε γενικές γραμμές, το περιεχόμενο των κινητοποιήσεων από την αρχή του έτους 2003 μέχρι και την στιγμή της αποφυλάκισης των 7 της 21ης Ιουνίου.

Πέρα, όμως, από τις συγκρούσεις, η σημασία αυτών των κινητοποιήσεων που διήρκεσαν για περισσότερο από

Έτσι δέκα χρόνια μετά, η σιωπή του λεγόμενου Αντιεξουσιαστικού-Αναρχικού χώρου γύρω από αυτό το τόσο σημαντικό γεγονός στο οποίο συμμετείχαν χιλιάδες άνθρωποι, σημαίνει πολλά.

Δεν θα επιχειρήσουμε να εξηγήσουμε πως αντιλαμβανόμαστε αυτή την σιωπή. Άλλωστε, με κείμενα συντρόφων και συντροφισσών στην μηνιαία αναρχική εφημερίδα ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, έχουν γίνει αρκετές τοποθετήσεις σε σχέση με την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει αυτός ο χώρος.

Εκείνο, πάντως, που έχει σχέση με την ενοποίηση της κυριαρχίας είναι πως όσοι εμμένουν στις αναρχικές απελευθερωτικές απόψεις και θεωρήσεις, παραμένουν αμετακίνητα πολέμιοι της εξουσίας, της κυριαρχίας και της «παγκοσμιοποίησής» της. Σε αντίθεση με εκείνους που κινητοποιήθηκαν εξ αρχής με σκοπό να ενταχθούν στις νέες συνθήκες που προετοιμάζονταν από τους κρατούντες και οι οποίοι δεν έχουν σχέση με την έννοια και θέση πολέμιος, ξέχωρα από τους άλλους που έχουν χάσει προ πολλού το δρόμο προς την συνολική απελευθέρωση, παραμένουμε σταθερά προσανατολισμένοι στο όραμα της αναρχίας.

Γνωρίζουμε ότι οι χείμαρροι μπορεί να είναι ορμητικοί, αλλά είναι εύκολο να ξεραθούν. Οι πηγές, όμως, δεν θα στερέψουν όσο υπάρχει η μάνα γη. Συνεχίζουν να αναβλύζουν και αυτή την φορά δεν θα ενωθούν απλά σε χείμαρρο, αλλά σε ένα απέραντο ποτάμι, τέτοιο που όμοιό του βρίσκεται μόνον στους χρόνους εκείνους που πλημμυρίζονται από την ζωντάνια και την απελευθερωτική δύναμη που είναι έ-

Γνωστοποίηση

Σας κάνουμε γνωστό πως τα e-mail (ηλεκτρονικές ταχυδρομικές διευθύνσεις) άλλαξαν.
Προκειμένου να απευθυνθείτε σε κάποια από τις ομάδες ή συλλογικότητες θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσετε τις ακόλουθες:

Συσπείρωση Αναρχικών: **anarchy@anarchy.gr**
Συλλογικότητα anarchypress.gr: **anarchypress@anarchy.gr**
Εφημερίδα ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ: **diadromi@anarchy.gr**
Αναρχική Αρχειοθήκη: **anarxiki_arxeiothiki@anarchy.gr**
www.anarchy.gr: **revolution@anarchy.gr**

Προκειμένου να υπάρξει μία ομαλή μετάβαση στις νέες ταχυδρομικές διευθύνσεις, οι προηγούμενες:
anarchy@vip.gr,
diadromi@revolution.gr και
anarchypress@revolution.gr
θα εξακολουθήσουν να είναι ενεργές μέχρι τις 31-12-2013.

μεγάλη δόση αοριστίας) στην πράξη παραμένει ταυτισμένη με την ενοποίηση της κυριαρχίας σε όλο τον πλανήτη. Αυτή η ενοποίηση δεν είναι μία μονοσήμαντη ούτε κάποια αυτοματοποιημένη διαδικασία. Τα θεμέλια αυτής της ενοποίησης έχουν ήδη τεθεί από τα μέσα της δεκαετίας του 1950, μετά δηλαδή από την λήξη της δεύτερης παγκόσμιας ανθρωποσφαγής, αλλά οι ρυθμοί εντάθηκαν από τα τέλη της δε- μη συνδράμουμε άθελά μας στην ενδυνάμωση της παγκόσμιας εξουσίας. Ο λόγος είναι απλός και κατανοητός: Η ενδυνάμωση της κυριαρχίας θα φέρει μεγαλύτερα δεινά.

Η δραστηριότητα ενάντια στην ενοποίηση της κυριαρχίας, πάντως, είναι αμετακίνητα ενταγμένη στο συνολικότερο αγώνα ενα-ντίον κάθε είδους εξουσία επειδή δεν σημαίνει, επ' ουδενί λόγω, πως η μη ενοποιημένη μορφή της είναι καλύτερη ή προτιμότερη.

Αυτό αποτέλεσε, σε γενικές γραμμές, το περιεχόμενο των κινητοποιήσεων από την αρχή του έτους 2003 μέχρι και την στιγμή της αποφυλάκισης των 7 της 21ης Ιουνίου.

Πέρα, όμως, από τις συγκρούσεις, η σημασία αυτών των κινητοποιήσεων που διήρκεσαν για περισσότερο από ένα χρόνο, έγκειται στο γεγονός πως ήταν το αποτέλεσμα μιας ποσοτικής και ποιοτικής συσσώρευσης των αναρχικών και κοινωνικών αγώνων κατά τις δεκαετίες που είχαν προηγηθεί.

Έτσι δέκα χρόνια μετά, η σιωπή του λεγόμενου Αντιεξουσιαστικού-Αναρχικού χώρου γύρω από αυτό το τόσο σημαντικό γεγονός στο οποίο συμμετείχαν χιλιάδες άνθρωποι, σημαίνει πολλά.

Δεν θα επιχειρήσουμε να εξηγήσουμε πως αντιλαμβανόμαστε αυτή την σιωπή. Άλλωστε, με κείμενα συντρόφων και συντροφισσών στην μηνιαία αναρχική εφημερίδα ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, έχουν γίνει αρκετές τοποθετήσεις σε σχέση με την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει αυτός ο χώρος.

Εκείνο, πάντως, που έχει σχέση με την ενοποίηση της κυριαρχίας είναι πως όσοι εμμένουν στις αναρχικές απελευθερωτικές απόψεις και θεωρήσεις, παραμένουν αμετακίνητα πολέμιοι της εξουσίας, της κυριαρχίας και της «παγκοσμιοποίησής» της. Σε αντίθεση με εκείνους που κινητοποιήθηκαν εξ αρχής με σκοπό να ενταχθούν στις νέες συνθήκες που προετοιμάζονταν από τους κρατούντες και οι οποίοι δεν έχουν σχέση με την έννοια και θέση πολέμιος, ξέχωρα από τους άλλους που έχουν χάσει προ πολλού το δρόμο προς την συνολική απελευθέρωση, παραμένουμε σταθερά προσανατολισμένοι στο όραμα της αναρχίας.

Γνωρίζουμε ότι οι χείμαρροι μπορεί να είναι ορμητικοί, αλλά είναι εύκολο να ξεραθούν. Οι πηγές, όμως, δεν θα στερέψουν όσο υπάρχει η μάνα γη. Συνεχίζουν να αναβλύζουν και αυτή την φορά δεν θα ενωθούν απλά σε χείμαρρο, αλλά σε ένα απέραντο ποτάμι, τέτοιο που όμοιό του βρίσκεται μόνον στους χρόνους εκείνους που πλημμυρίζονται από την ζωντάνια και την απελευθερωτική δύναμη που είναι έτοιμη να δημιουργήσει ένα νέο κόσμο, μια νέα εποχή για τον πλανήτη.

Σ' αυτό το νέο ρεύμα οι αναρχικοί θα είμαστε και πάλι παρόντες, ξεκάθαροι στις απόψεις μας, εντελώς απολιτικοί, περισσότερο βέβαιοι για τα όσα είμαστε ικανοί να δημιουργήσουμε και προπαντώς εμπλουτισμένοι από τις εμπειρίες του παρελθόντος. Μέρος αυτής της συμβολής στην απόκτηση εμπειρίας και γνώσης θεωρούμε πως αποτελεί και το βιβλίο αυτό.

Αναρχική Αρχειοθήκη,
Νοέμβριος 2013

Γνωστοποίηση

Σας κάνουμε γνωστό πως τα e-mail (ηλεκτρονικές ταχυδρομικές διευθύνσεις) άλλαξαν.
Προκειμένου να απευθυνθείτε σε κάποια από τις ομάδες ή συλλογικότητες θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσετε τις ακόλουθες:

Συσπείρωση Αναρχικών: **anarchy@anarchy.gr**
Συλλογικότητα anarchypress.gr: **anarchypress@anarchy.gr**
Εφημερίδα ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ: **diadromi@anarchy.gr**
Αναρχική Αρχειοθήκη: **anarxiki_arxeiothiki@anarchy.gr**
www.anarchy.gr: **revolution@anarchy.gr**

Προκειμένου να υπάρξει μία ομαλή μετάβαση στις νέες ταχυδρομικές διευθύνσεις, οι προηγούμενες:
anarchy@vip.gr,
diadromi@revolution.gr και
anarchypress@revolution.gr
θα εξακολουθήσουν να είναι ενεργές μέχρι τις 31-12-2013.

«Ο παράδεισος, έτσι όπως συμβατικά περιγράφεται, είναι ένα μέρος τόσο μάταιο, τόσο αδιάφορο, τόσο άχρηστο, τόσο άθλιο, που κανείς δεν επιχείρησε ποτέ να περιγράψει μια ολόκληρη μέρα στον παράδεισο, παρότι αρκετοί έχουν περιγράψει μια μέρα στην ακροθαλασσιά».

Τζωρτζ Μπερναρντ Σω

Οι ρίζες της αναρχίας εις το «χρυσούν γένος»

(μέρος γ΄)

Οργανώνοντας τον πολιτισμένο παράδεισο

Με την καθιέρωση των οργανωμένων θρησκειών, οι οποίες επέβαλαν ιεραρχικές και εξουσιαστικές τελετουργίες και κατόπιν δόγματα –το έχουμε εν μέρει αναπτύξει και σε προηγούμενο κείμενο, ας μην κουράσουμε εδώ– η «χρυσή εποχή», μετατράπηκε σε παράδεισο, που παγίωσε κάποια χαρακτηριστικά. Ιδιαίτερα ο χριστιανικός και ο ισλαμικός παράδεισος αποτέλεσαν ένα είδος υπόσχεσης, επιστροφής, άρα και ένα μέσο υποδούλωσης και εκμετάλλευσης. Με την ψεύτικη υπόσχεση της επιστροφής στον παράδεισο, όσοι ήθελαν να γευτούν τους αιώνιους καρπούς του, έπρεπε να είναι καλοί και πιστοί, σύμφωνα με τα προστάγματα του δόγματος. Δηλαδή, να ακολουθούν αυστηρά τους θρησκευτικούς νόμους. Ήταν βέβαια ελεύθεροι να παρακούσουν, αλλά βέβαια θα έπρεπε να ξέρουν ότι αυτή η λάθος επιλογή θα τους οδηγούσε στο «πυρ το εξώτερον». Επί πλέον, ο παράδεισος δεν αποτελεί μια κατάσταση που ανά πάσα στιγμή μπορεί να καταστραφεί, όπως είδαμε στους πρώτους μύθους για την «χρυσή εποχή», από έναν κατακλυσμό ή ένα άλλο φυσικό φαινόμενο, αλλά είναι αιώνιος και περιμένει τους εκλεκτούς. Άλλωστε, η ίδια η προέλευση της λέξης Παράδεισος (από την περσική λέξη pardez=κήπος/ pairi-daeza= περίκλειστος κήπος), σημαίνει έναν περιφραγμένο τόπο ομορφιάς και αγαλλίασης, που δεν προορίζεται για όλους, αλλιώς δεν υπήρχε λόγος να διαθέτει σύνορα. Επομένως, η λέξη Παράδεισος από μόνη της σηματοδοτεί μία άλλη διάσταση από αυτήν που συμπυκνώνει η έννοια του «χρυσού γένους». Αξίζει, λοιπόν, να εξετάσουμε κάποιες επιμέρους πτυχές του θέματος, για να δείξουμε ότι ο πολιτισμός και οι εξουσιαστικές σχέσεις που τον συνοδεύουν κατάφεραν να αξιοποιήσουν ωφελιμιστικά και χρησιμοθηρικά ακόμη και τις πιο όμορφες πλευρές της φύσης.

Δεν είναι τυχαίο που πέρα από τους γνωστούς, τέτοιου είδους χρησιμοθηρικούς παραδείσους συναντάμε σε λαούς που ζουν ακόμη και στα πρώιμα στάδια πολιτισμού και ήδη καλλιεργούν τη γη. Έτσι, στους Τούπι-Γκουαρανί, έναν λαό που ζούσε στη σημερινή Βραζιλία και μετανάστευε για να βρει νέα γη να καλλιεργήσει και να κατακτήσει, όπως διαβάζουμε στον Hans Staden στο «Γυμνοί, άγριοι και ανθρωποφάγοι», είχαν ως οδηγούς τους μάγους τους, οι οποίοι τους υπόσχονταν, ως κίνητρο των νέων κατακτητικών τους σχεδίων, ότι θα έφταναν σε μια γη ουτοπική, την «Γη χωρίς δυστυχία». Οι Τούπι-Γκουαρανί ήταν λαός πολεμικός και η εκδίκηση απο-

Και στην αρχαία ελληνική μυθολογία όμως συναντάμε αντίστοιχους «οργανωμένους» παραδείσους, αφού ήδη ο πολιτισμός έχει επικρατήσει για τα καλά. Έτσι, λοιπόν, η αρχαία ελληνική μυθολογία έχει την χώρα των Εσπερίδων, τα Ηλύσια Πεδία, τις Νήσους των Μακάρων και την Ατλαντίδα, ένα σύνολο από ιδανικές πολιτείες, σμιλεμένες σίγουρα με ζηλευτή τέχνη, όχι όμως απ' τον ανθό της ελεύθερης συνύπαρξης, αλλά απ' το βαρύ καλέμι του πολιτισμού. Οι πρώτες Αμαζόνες κατοικούσαν στη νήσο Εσπέρα, στη μακρινή Δύση, στην άκρη του κατοικημένου κόσμου, μέσα στη λίμνη Τριτωνίδα, ανάμεσα στις χώρες των Αιθιόπων (=αυτών που είχαν ηλιοκαμένη όψη) και στην αδιάβατη οροσειρά του Άτλαντα. Η Εσπέρα ήταν μεγάλο νησί, με καρποφόρα δέντρα και ζώα, έτσι που οι άνθρωποί της τρέφονταν με τους καρπούς των δέντρων και με το κρέας και το γάλα των ζώων, γιατί ως τότε δεν ήξεραν το στάρι, για να κάνουν ψωμί. Οι Αμαζόνες κατέστρεψαν πρώτα τις άλλες πόλεις που υπήρχαν πάνω στη νήσο Εσπέρα, εκτός από την πόλη των ιχθυοφάγων Αιθιόπων, τη Μήνη, γιατί τη θεωρούσαν ιερή. Κοντά της η γη ξεφυσούσε φωτιές και έβγαζε πολύτιμους λίθους. Έπειτα, οι Αμαζόνες υπέταξαν τους άλλους νομαδικούς λαούς και έχτισαν τη νέα πρωτεύουσά τους μέσα στη λίμνη Τριτωνίδα, την Χερσόνησο. Με ορμητήριο τη Χερσόνησο οι Αμαζόνες έκαναν διάφορες εκστρατείες. Πρώτα επιτέθηκαν στην Ατλαντίδα, που οι κάτοικοί της ζούσαν σε μια ευτυχισμένη χώρα μέσα σε όμορφες και μεγάλες πολιτείες.

Οι νήσοι των Μακάρων επιτελούσαν έναν άλλον σκοπό και έμοιαζαν πιο πολύ με τον χριστιανικό παράδεισο (ή, για να ακριβολογούμε, ο χριστιανικός παράδεισος έμοιαζε μαζί τους). Ο Δίας, όταν έδωσε χάρη στους εχθρούς του τους Τιτάνες, τους έστειλε στις νήσους των Μακάρων, όπου όρισε και βασιλιά τον πατέρα του τον Κρόνο, αφού πρώτα τον έβγαλε απ' τη μέση. Εκεί πήγαιναν κάποιοι ήρωες ή θεοί. Οι Μάκαρες μάλιστα, πριν καθίσουν να συμποσιαστούν, έπιναν από δύο πηγές, της Ηδονής και του Γέλιου. Ο Δίας χάρισε τη μα-

Ο Ησίοδος στη «Θεογονία» (535) αφηγείται ότι, όταν οι θεοί και οι θνητοί διαχωρίστηκαν, γεννήθηκε η θυσία: επάνω οι θεοί, αιώνιοι, ανέγγιχτοι από τον θάνατο, ουράνιοι, προς αυτούς κατευθύνεται η φλόγα της θυσίας των ανθρώπων, που είναι από κάτω, θνητοί, εξαρτημένοι από την τροφή, προξενούντες τον θάνατο. Είναι χαρακτηριστικό ότι αυτοί οι παράδεισοι είναι μακριά, χαρίζονται σε εκλεκτούς ήρωες και τους προσφέρουν ό,τι έχουν οι θεοί στον Όλυμπο ή οι Υπερβόρειοι. Πέρα από τα ειδυλλιακά τοπία, όπου πουλιά κελαηδούν και ποτάμια ρέουν ήρεμα, ένας ήλιος φωτίζει μόνιμα, ζεσταίνοντας ευχάριστα και κανένας πόνος και θλίψη δεν εισβάλλει, ενώ οι κάτοικοί τους κάθονται και μιλούν για τα περασμένα ευχάριστα (χωρίς όμως και εκεί να ξεχνούν τις θυσίες στους

δεισος αποτέλεσαν ένα είδος υπόσχεσης, επιστροφής, άρα και ένα μέσο υποδούλωσης και εκμετάλλευσης. Με την ψεύτικη υπόσχεση της επιστροφής στον παράδεισο, όσοι ήθελαν να γευτούν τους αιώνιους καρπούς του, έπρεπε να είναι καλοί και πιστοί, σύμφωνα με τα προστάγματα του δόγματος. Δηλαδή, να ακολουθούν αυστηρά τους θρησκευτικούς νόμους. Ήταν βέβαια ελεύθεροι να παρακούσουν, αλλά βέβαια θα έπρεπε να ξέρουν ότι αυτή η λάθος επιλογή θα τους οδηγούσε στο «πυρ το εξώτερον». Επί πλέον, ο παράδεισος δεν αποτελεί μια κατάσταση που ανά πάσα στιγμή μπορεί να καταστραφεί, όπως είδαμε στους πρώτους μύθους για την «χρυσή εποχή», από έναν κατακλυσμό ή ένα άλλο φυσικό φαινόμενο, αλλά είναι αιώνιος και περιμένει τους εκλεκτούς. Άλλωστε, η ίδια η προέλευση της λέξης Παράδεισος (από την περσική λέξη pardez=κήπος/ pairi-daeza= περίκλειστος κήπος), σημαίνει έναν περιφραγμένο τόπο ομορφιάς και αγαλλίασης, που δεν προορίζεται για όλους, αλλιώς δεν υπήρχε λόγος να διαθέτει σύνορα. Επομένως, η λέξη Παράδεισος από μόνη της σηματοδοτεί μία άλλη διάσταση από αυτήν που συμπυκνώνει η έννοια του «χρυσού γένους». Αξίζει, λοιπόν, να εξετάσουμε κάποιες επιμέρους πτυχές του θέματος, για να δείξουμε ότι ο πολιτισμός και οι εξουσιαστικές σχέσεις που τον συνοδεύουν κατάφεραν να αξιοποιήσουν ωφελιμιστικά και χρησιμοθηρικά ακόμη και τις πιο όμορφες πλευρές της φύσης.

Δεν είναι τυχαίο που πέρα από τους γνωστούς, τέτοιου είδους χρησιμοθηρικούς παραδείσους συναντάμε σε λαούς που ζουν ακόμη και στα πρώιμα στάδια πολιτισμού και ήδη καλλιεργούν τη γη. Έτσι, στους Τούπι-Γκουαρανί, έναν λαό που ζούσε στη σημερινή Βραζιλία και μετανάστευε για να βρει νέα γη να καλλιεργήσει και να κατακτήσει, όπως διαβάζουμε στον Hans Staden στο «Γυμνοί, άγριοι και ανθρωποφάγοι», είχαν ως οδηγούς τους μάγους τους, οι οποίοι τους υπόσχονταν, ως κίνητρο των νέων κατακτητικών τους σχεδίων, ότι θα έφταναν σε μια γη ουτοπική, την «Γη χωρίς δυστυχία». Οι Τούπι-Γκουαρανί ήταν λαός πολεμικός και η εκδίκηση αποτελούσε θεμελιώδες στοιχείο της ατομικής και συλλογικής τους ηθικής[1]. Είναι επίσης αποδεδειγμένο πως καννιβάλιζαν τους αντιπάλους τους και όριζαν τη γη που κατακτούσαν με παγίδες (ξύλινους φράχτες με μυτερές-αιχμηρές κορυφές). Επομένως, αντιμετώπιζαν τη γη ωφελιμιστικά· την «κατανάλωναν» και πήγαιναν παρακάτω. Το ότι είχαν μόνο προφορική παράδοση δεν τους καθιστά απολίτιστους. Ίσα-ίσα είχαν ήδη ένα σύνθετο σύστημα εξουσίας και οργανωμένης θρησκείας. Η αναζήτηση του γήινου αυτού παραδείσου μοιάζει με τη Γη της Επαγγελίας(=υπόσχεσης) ή το Eldorado των χρυσοθήρων του Αμαζονίου. Όσο ο παράδεισος οργανώνεται, τόσο μοιάζει με αντανάκλαση της «χρυσής εποχής» στο νερό, το είδωλό της δηλαδή, που καταλήγει σε ουτοπία-υπόσχεση ή και εφιάλτη.

Αυτή η αντανάκλαση μας φέρνει στο μυαλό μια αφήγηση της παλαιάς διαθήκης (Γένεση, 25: 29- 34), όπου ο Ησαύ, ο μεγαλύτερος γιος του Ισαάκ και της Ρεβέκκας και μεγαλύτερος αδερφός του Ιακώβ, χάνει τα πρωτοτόκια, δηλαδή τα κληρονομικά δικαιώματα των πρωτότοκων γιων της εποχής. Ο Ησαύ, λάτρης του κυνηγιού και της υπαίθριας ζωής, επιστρέφοντας κατάκοπος από μια κυνηγετική εξόρμηση, δέχεται να παραχωρήσει τα πρωτοτόκια στον αδερφό του έναντι

Και στην αρχαία ελληνική μυθολογία όμως συναντάμε αντίστοιχους «οργανωμένους» παραδείσους, αφού ήδη ο πολιτισμός έχει επικρατήσει για τα καλά. Έτσι, λοιπόν, η αρχαία ελληνική μυθολογία έχει την χώρα των Εσπερίδων, τα Ηλύσια Πεδία, τις Νήσους των Μακάρων και την Ατλαντίδα, ένα σύνολο από ιδανικές πολιτείες, σμιλεμένες σίγουρα με ζηλευτή τέχνη, όχι όμως απ' τον ανθό της ελεύθερης συνύπαρξης, αλλά απ' το βαρύ καλέμι του πολιτισμού. Οι πρώτες Αμαζόνες κατοικούσαν στη νήσο Εσπέρα, στη μακρινή Δύση, στην άκρη του κατοικημένου κόσμου, μέσα στη λίμνη Τριτωνίδα, ανάμεσα στις χώρες των Αιθιόπων (=αυτών που είχαν ηλιοκαμένη όψη) και στην αδιάβατη οροσειρά του Άτλαντα. Η Εσπέρα ήταν μεγάλο νησί, με καρποφόρα δέντρα και ζώα, έτσι που οι άνθρωποί της τρέφονταν με τους καρπούς των δέντρων και με το κρέας και το γάλα των ζώων, γιατί ως τότε δεν ήξεραν το στάρι, για να κάνουν ψωμί. Οι Αμαζόνες κατέστρεψαν πρώτα τις άλλες πόλεις που υπήρχαν πάνω στη νήσο Εσπέρα, εκτός από την πόλη των ιχθυοφάγων Αιθιόπων, τη Μήνη, γιατί τη θεωρούσαν ιερή. Κοντά της η γη ξεφυσούσε φωτιές και έβγαζε πολύτιμους λίθους. Έπειτα, οι Αμαζόνες υπέταξαν τους άλλους νομαδικούς λαούς και έχτισαν τη νέα πρωτεύουσά τους μέσα στη λίμνη Τριτωνίδα, την Χερσόνησο. Με ορμητήριο τη Χερσόνησο οι Αμαζόνες έκαναν διάφορες εκστρατείες. Πρώτα επιτέθηκαν στην Ατλαντίδα, που οι κάτοικοί της ζούσαν σε μια ευτυχισμένη χώρα μέσα σε όμορφες και μεγάλες πολιτείες.

Οι νήσοι των Μακάρων επιτελούσαν έναν άλλον σκοπό και έμοιαζαν πιο πολύ με τον χριστιανικό παράδεισο (ή, για να ακριβολογούμε, ο χριστιανικός παράδεισος έμοιαζε μαζί τους). Ο Δίας, όταν έδωσε χάρη στους εχθρούς του τους Τιτάνες, τους έστειλε στις νήσους των Μακάρων, όπου όρισε και βασιλιά τον πατέρα του τον Κρόνο, αφού πρώτα τον έβγαλε απ' τη μέση. Εκεί πήγαιναν κάποιοι ήρωες ή θεοί. Οι Μάκαρες μάλιστα, πριν καθίσουν να συμποσιαστούν, έπιναν από δύο πηγές, της Ηδονής και του Γέλιου. Ο Δίας χάρισε τη μακάρια ζωή στο γένος των ηρώων, ύστερα από τους μεγάλους πολέμους στη Θήβα και στην Τροία[2]. Και τέλος όρισε τρεις μυριάδες φύλακες δικούς του πάνω σε όλη τη γη, «να επιβλέπουν το σωστό και το δίκαιο».

Στην «Οδύσσεια» ο Μενέλαος μαθαίνει από τον Πρωτέα ότι οι θεοί αποφάσισαν για αυτόν να μην τον αφήσουν να πεθάνει σαν κοινός θνητός στο παλάτι του, αλλά, όταν θα ερχόταν η ώρα του, να τον έστελναν στα Ηλύσια Πεδία, όπου κυβερνούσε ο Ραδάμανθυς και βρίσκονταν στα πέρατα της γης. Οι εκλεκτοί που είχαν το προνόμιο να βρεθούν εκεί περνούσαν μια ξένοιαστη ζωή (μετά θάνατον βέβαια), χωρίς να τους ταλαιπωρούν μήτε χιόνια μήτε βαρυχειμωνιές και νεροποντές. Οι απαλές πνοές του Ζέφυρου που έφταναν από τον Ωκεανό τους δρόσιζαν, χωρίς να τους παγώνουν. Άλλο χαρακτηριστικό των κατοίκων τους ήταν η αθανασία. Πολλοί γνωστοί ήρωες κατέληξαν στα Ηλύσια πεδία: Αχιλλέας (χρησιμοποίησε μάλιστα ως «μέσον» τη μητέρα του Θέτιδα), Κάδμος, Πηλέας κλπ. Η πίστη στα Ηλύσια Πεδία δεν είναι άσχετη με τα Νησιά των Μακάρων, απλά διαφέρουν στην γεωγραφική έκταση: στη μια έχουμε πεδιάδα και στην άλλη νησιά (ή νησί). Ανάλογα με τις προτιμήσεις του καθενός λοιπόν...

Βλέπουμε, επομένως, πως ο παράδεισος γίνεται πλέον η α-

Ο Ησίοδος στη «Θεογονία» (535) αφηγείται ότι, όταν οι θεοί και οι θνητοί διαχωρίστηκαν, γεννήθηκε η θυσία: επάνω οι θεοί, αιώνιοι, ανέγγιχτοι από τον θάνατο, ουράνιοι, προς αυτούς κατευθύνεται η φλόγα της θυσίας των ανθρώπων, που είναι από κάτω, θνητοί, εξαρτημένοι από την τροφή, προξενούντες τον θάνατο. Είναι χαρακτηριστικό ότι αυτοί οι παράδεισοι είναι μακριά, χαρίζονται σε εκλεκτούς ήρωες και τους προσφέρουν ό,τι έχουν οι θεοί στον Όλυμπο ή οι Υπερβόρειοι. Πέρα από τα ειδυλλιακά τοπία, όπου πουλιά κελαηδούν και ποτάμια ρέουν ήρεμα, ένας ήλιος φωτίζει μόνιμα, ζεσταίνοντας ευχάριστα και κανένας πόνος και θλίψη δεν εισβάλλει, ενώ οι κάτοικοί τους κάθονται και μιλούν για τα περασμένα ευχάριστα (χωρίς όμως και εκεί να ξεχνούν τις θυσίες στους θεούς), εκείνο που αξίζει να διακρίνουμε σε αυτούς τους παραδείσους είναι ότι αποτελούν οργανωμένες πολιτείες. Διατηρούν δηλαδή χαρακτηριστικά των πόλεων και της οργανωμένης θρησκείας. **Αποτελούν την εξιδανικευμένη αντανάκλαση των επίγειων πολιτειών**. Ακόμη και οι γιορτές έχουν τη μορφή συμποσίων. Αυτό μας θυμίζει τη λογική της «Ουτοπίας» του Τόμας Μωρ ή την Ατλαντίδα, που το ιδανικό τους είναι η άριστη διοίκηση και οργάνωση, διατηρώντας όμως τις συμβάσεις του πολιτισμού. Οπότε, αυτό τις καθιστά ιδεατές, στον κόσμο των ιδεών, που τόσο αγαπούσε και ο Πλάτων που μας πληροφορεί για τη δεύτερη (στον «Τίμαιο»). Θα μπορούσαμε να διακρίνουμε σε αυτές την αριστερή και κινηματική λογική, που συνδυάζει ιδανικές πολιτείες, στις οποίες διατηρείται το κράτος, αλλά ωραιοποιημένο με έναν μεταφυσικό τρόπο.

Μία κάπως ιδιαίτερη περίπτωση αποτελούν οι Υπερβόρειοι[3], οι οποίοι παρουσιάστηκαν και στους μύθους που συγγενεύουν με το «χρυσούν γένος». Για αυτούς, δεν είναι βέβαιο αν υπήρξαν ή αποτελούν μια αποκλειστικά φανταστική πολιτεία. Σύμφωνα με μια διαφορετική πηγή (τον Κακριδή) παρουσιάζονται να ζουν σε ένα οργανωμένο κράτος, με βασιλιάδες και θυσίες στους θεούς, στην ελληνική τους εκδοχή εί-

να δείξουμε ότι ο πολιτισμός και οι εξουσιαστικές σχέσεις που τον συνοδεύουν κατάφεραν να αξιοποιήσουν ωφελιμιστικά και χρησιμοθηρικά ακόμη και τις πιο όμορφες πλευρές της φύσης.

Δεν είναι τυχαίο που πέρα από τους γνωστούς, τέτοιου είδους χρησιμοθηρικούς παραδείσους συναντάμε σε λαούς που ζουν ακόμη και στα πρώιμα στάδια πολιτισμού και ήδη καλλιεργούν τη γη. Έτσι, στους Τούπι-Γκουαρανί, έναν λαό που ζούσε στη σημερινή Βραζιλία και μετανάστευε για να βρει νέα γη να καλλιεργήσει και να κατακτήσει, όπως διαβάζουμε στον Hans Staden στο «Γυμνοί, άγριοι και ανθρωποφάγοι», είχαν ως οδηγούς τους μάγους τους, οι οποίοι τους υπόσχονταν, ως κίνητρο των νέων κατακτητικών τους σχεδίων, ότι θα έφταναν σε μια γη ουτοπική, την «Γη χωρίς δυστυχία». Οι Τούπι-Γκουαρανί ήταν λαός πολεμικός και η εκδίκηση αποτελούσε θεμελιώδες στοιχείο της ατομικής και συλλογικής τους ηθικής[1]. Είναι επίσης αποδεδειγμένο πως καννιβάλιζαν τους αντιπάλους τους και όριζαν τη γη που κατακτούσαν με παγίδες (ξύλινους φράχτες με μυτερές-αιχμηρές κορυφές). Επομένως, αντιμετώπιζαν τη γη ωφελιμιστικά· την «κατανάλωναν» και πήγαιναν παρακάτω. Το ότι είχαν μόνο προφορική παράδοση δεν τους καθιστά απολίτιστους. Ίσα-ίσα είχαν ήδη ένα σύνθετο σύστημα εξουσίας και οργανωμένης θρησκείας. Η αναζήτηση του γήινου αυτού παραδείσου μοιάζει με τη Γη της Επαγγελίας(=υπόσχεσης) ή το Eldorado των χρυσοθήρων του Αμαζονίου. Όσο ο παράδεισος οργανώνεται, τόσο μοιάζει με αντανάκλαση της «χρυσής εποχής» στο νερό, το είδωλό της δηλαδή, που καταλήγει σε ουτοπία-υπόσχεση ή και εφιάλτη.

Αυτή η αντανάκλαση μας φέρνει στο μυαλό μια αφήγηση της παλαιάς διαθήκης (Γένεση, 25: 29- 34), όπου ο Ησαύ, ο μεγαλύτερος γιος του Ισαάκ και της Ρεβέκκας και μεγαλύτερος αδερφός του Ιακώβ, χάνει τα πρωτοτόκια, δηλαδή τα κληρονομικά δικαιώματα των πρωτότοκων γιων της εποχής. Ο Ησαύ, λάτρης του κυνηγιού και της υπαίθριας ζωής, επιστρέφοντας κατάκοπος από μια κυνηγετική εξόρμηση, δέχεται να παραχωρήσει τα πρωτοτόκια στον αδερφό του έναντι «πινακίου φακής». Για άλλη μια φορά γίνεται εμφανές το γεγονός ότι στην πολιτική ο δόλος γίνεται ο απόλυτος πρωταγωνιστής. Προκειμένου να εξασφαλιστεί το κέρδος –και μάλιστα από ένα προϊόν γεωργίας– επιστρατεύονται όλα τα μέσα. Πιο βίαιη είναι η εκδοχή του Κάιν και του Άβελ, που ενδεχομένως συμβολίζει το πέρασμα από το κυνήγι στην γεωργία. Το ότι ο Άβελ αναφέρεται ως κτηνοτρόφος και όχι κυνηγός δεν φαίνεται να ταιριάζει και ίσως η ιστορία να δέχτηκε αργότερα αυτή τη μεταβολή, αφού η κτηνοτροφία, ως πολιτισμικό στοιχείο, συμπλέει και συμφωνεί με την γεωργία, όσον αφορά τη σχέση του ανθρώπου τόσο με το χθόνιο, όσο και με το μεταφυσικό. Ο μύθος μοιάζει να συμβολίζει το πέρασμα στην αστικοποίηση των Ισραηλιτών, που προηγουμένως ήταν νομαδικός λαός.

τους άλλους νομαδικούς λαούς και έχτισαν τη νέα πρωτεύουσά τους μέσα στη λίμνη Τριτωνίδα, την Χερσόνησο. Με ορμητήριο τη Χερσόνησο οι Αμαζόνες έκαναν διάφορες εκστρατείες. Πρώτα επιτέθηκαν στην Ατλαντίδα, που οι κάτοικοί της ζούσαν σε μια ευτυχισμένη χώρα μέσα σε όμορφες και μεγάλες πολιτείες.

Οι νήσοι των Μακάρων επιτελούσαν έναν άλλον σκοπό και έμοιαζαν πιο πολύ με τον χριστιανικό παράδεισο (ή, για να ακριβολογούμε, ο χριστιανικός παράδεισος έμοιαζε μαζί τους). Ο Δίας, όταν έδωσε χάρη στους εχθρούς του τους Τιτάνες, τους έστειλε στις νήσους των Μακάρων, όπου όρισε και βασιλιά τον πατέρα του τον Κρόνο, αφού πρώτα τον έβγαλε απ' τη μέση. Εκεί πήγαιναν κάποιοι ήρωες ή θεοί. Οι Μάκαρες μάλιστα, πριν καθίσουν να συμποσιαστούν, έπιναν από δύο πηγές, της Ηδονής και του Γέλιου. Ο Δίας χάρισε τη μακάρια ζωή στο γένος των ηρώων, ύστερα από τους μεγάλους πολέμους στη Θήβα και στην Τροία[2]. Και τέλος όρισε τρεις μυριάδες φύλακες δικούς του πάνω σε όλη τη γη, «να επιβλέπουν το σωστό και το δίκαιο».

Στην «Οδύσσεια» ο Μενέλαος μαθαίνει από τον Πρωτέα ότι οι θεοί αποφάσισαν για αυτόν να μην τον αφήσουν να πεθάνει σαν κοινός θνητός στο παλάτι του, αλλά, όταν θα ερχόταν η ώρα του, να τον έστελναν στα Ηλύσια Πεδία, όπου κυβερνούσε ο Ραδάμανθυς και βρίσκονταν στα πέρατα της γης. Οι εκλεκτοί που είχαν το προνόμιο να βρεθούν εκεί περνούσαν μια ξένοιαστη ζωή (μετά θάνατον βέβαια), χωρίς να τους ταλαιπωρούν μήτε χιόνια μήτε βαρυχειμωνιές και νεροποντές. Οι απαλές πνοές του Ζέφυρου που έφταναν από τον Ωκεανό τους δρόσιζαν, χωρίς να τους παγώνουν. Άλλο χαρακτηριστικό των κατοίκων τους ήταν η αθανασία. Πολλοί γνωστοί ήρωες κατέληξαν στα Ηλύσια πεδία: Αχιλλέας (χρησιμοποίησε μάλιστα ως «μέσον» τη μητέρα του Θέτιδα), Κάδμος, Πηλέας κλπ. Η πίστη στα Ηλύσια Πεδία δεν είναι άσχετη με τα Νησιά των Μακάρων, απλά διαφέρουν στην γεωγραφική έκταση: στη μια έχουμε πεδιάδα και στην άλλη νησιά (ή νησί). Ανάλογα με τις προτιμήσεις του καθενός λοιπόν...

Βλέπουμε, επομένως, πως ο παράδεισος γίνεται πλέον η ανταμοιβή μιας ζωής σύμφωνα με τα κρατικά-πολιτισμικά, άρα και επιβεβλημένα, πρότυπα. Αποτελεί ένα κλειστό «club» για «μυημένους», δεν αφορά το σύνολο των ανθρώπων και η είσοδος σε αυτόν γίνεται έπειτα από πίστη και αναντίρρητη εφαρμογή των κρατικών ιδανικών. Επίσης οι αναφορές στον Άδη, την κόλαση των αρχαίων ελλήνων, είναι απείρως περισσότερες από αυτές είτε των Ηλυσίων Πεδίων είτε των νήσων των Μακάρων. Η τιμωρία δεν τελειώνει πλέον στην επίγεια ύπαρξη, αλλά παίρνει και μεταφυσικές διαστάσεις έξω απ' το χρόνο. Τίθενται, ως θέσφατο, τα κρατικά ιδανικά. Αν τα εφαρμόσεις, ως κανόνες ζωής, θα σε δροσίζουν οι απαλοί Ζέφυροι, αλλιώς θα βγάζεις βόλτα τρικέφαλους σκύλους και θα κάνεις θερμά λουτρά, σε τεράστια καζάνια εις την αιωνιότητα...

Ο Ησίοδος στη «Θεογονία» (535) αφηγείται ότι, όταν οι θεοί και οι θνητοί διαχωρίστηκαν, γεννήθηκε η θυσία: επάνω οι θεοί, αιώνιοι, ανέγγιχτοι από τον θάνατο, ουράνιοι, προς αυτούς κατευθύνεται η φλόγα της θυσίας των ανθρώπων, που είναι από κάτω, θνητοί, εξαρτημένοι από την τροφή, προξενούντες τον θάνατο. Είναι χαρακτηριστικό ότι αυτοί οι παράδεισοι είναι μακριά, χαρίζονται σε εκλεκτούς ήρωες και τους προσφέρουν ό,τι έχουν οι θεοί στον Όλυμπο ή οι Υπερβόρειοι. Πέρα από τα ειδυλλιακά τοπία, όπου πουλιά κελαηδούν και ποτάμια ρέουν ήρεμα, ένας ήλιος φωτίζει μόνιμα, ζεσταίνοντας ευχάριστα και κανένας πόνος και θλίψη δεν εισβάλλει, ενώ οι κάτοικοί τους κάθονται και μιλούν για τα περασμένα ευχάριστα (χωρίς όμως και εκεί να ξεχνούν τις θυσίες στους θεούς), εκείνο που αξίζει να διακρίνουμε σε αυτούς τους παραδείσους είναι ότι αποτελούν οργανωμένες πολιτείες. Διατηρούν δηλαδή χαρακτηριστικά των πόλεων και της οργανωμένης θρησκείας. **Αποτελούν την εξιδανικευμένη αντανάκλαση των επίγειων πολιτειών**. Ακόμη και οι γιορτές έχουν τη μορφή συμποσίων. Αυτό μας θυμίζει τη λογική της «Ουτοπίας» του Τόμας Μωρ ή την Ατλαντίδα, που το ιδανικό τους είναι η άριστη διοίκηση και οργάνωση, διατηρώντας όμως τις συμβάσεις του πολιτισμού. Οπότε, αυτό τις καθιστά ιδεατές, στον κόσμο των ιδεών, που τόσο αγαπούσε και ο Πλάτων που μας πληροφορεί για τη δεύτερη (στον «Τίμαιο»). Θα μπορούσαμε να διακρίνουμε σε αυτές την αριστερή και κινηματική λογική, που συνδυάζει ιδανικές πολιτείες, στις οποίες διατηρείται το κράτος, αλλά ωραιοποιημένο με έναν μεταφυσικό τρόπο.

Μία κάπως ιδιαίτερη περίπτωση αποτελούν οι Υπερβόρειοι[3], οι οποίοι παρουσιάστηκαν και στους μύθους που συγγενεύουν με το «χρυσούν γένος». Για αυτούς, δεν είναι βέβαιο αν υπήρξαν ή αποτελούν μια αποκλειστικά φανταστική πολιτεία. Σύμφωνα με μια διαφορετική πηγή (τον Κακριδή) παρουσιάζονται να ζουν σε ένα οργανωμένο κράτος, με βασιλιάδες και θυσίες στους θεούς, στην ελληνική τους εκδοχή είναι στο βορειότερο άκρο του κόσμου και αγαπημένοι του Απόλλωνα. Αυτή η εκδοχή μοιάζει να είναι μεταγενέστερη, όπως την επεξεργάστηκε ο ελληνικός πολιτισμός, μέσα από τη μυθολογία του. Γενικά, περιγράφονται φιλειρηνικοί, χορτοφάγοι, φιλόθεοι και θρησκευόμενοι (ουσιαστικά όλοι ήταν ιερείς του ναού του Απόλλωνα και έψελναν συνέχεια ύμνους προς τιμήν του), ζώντας και αυτοί σε ένα πανέμορφο φυσικό τοπίο, με χαρές, γιορτές και τραγούδια, μέσα στους ήχους της λύρας και του αυλού. Είναι πολύ εντυπωσιακό ότι ζούσαν χίλια χρόνια και όταν έκριναν ότι χόρτασαν τη ζωή τους, έδιναν τέλος, πηδώντας από έναν ψηλό βράχο στη θάλασσα, στεφανωμένοι και γελαστοί, ύστερα από ένα πλούσιο συμπόσιο. Πέρα από τα αρκετά ιδιαίτερα στοιχεία αυτού του παραδείσου, τον εντάσσουμε κυρίως εδώ, γιατί παρουσιάζει πολ-

λά κοινά με τα Ηλύσια Πεδία και τις Νήσους των Μακάρων.

Η Valhalla της νορβηγικής μυθολογίας πάλι είναι ένας στρατιωτικός παράδεισος (σημαίνει «η αίθουσα του σφαγιασθέντος»), όπου πηγαίνουν οι καλύτεροι πολεμιστές, για να βοηθήσουν τον Odin να αντιμετωπίσει τους γίγαντες. Η ύπαρξή της μαρτυρείται σε νορβηγικά έπη του 13ου αι. ν.χ (Edda). Είναι μια τεράστια, μαγευτική αίθουσα στο Asgard, όπου οι εκλεκτοί του Odin οδηγούνται από τις Βαλκυρίες. Εδώ δεν έχουμε να κάνουμε με περιφραγμένο κήπο ούτε με μια απλή αίθουσα, αλλά με έναν χώρο αποτελούμενο από οπλισμό: η στέγη της ήταν φτιαγμένη από χρυσές ασπίδες, αντί για δοκούς είχε δόρατα και οι θύρες της ήταν τεράστιες, για να χωρούν να περνούν από αυτές γρήγορα 800 πολεμιστές. Μπροστά σε αυτή την αίθουσα βρίσκεται το χρυσό δέντρο και γύρω της κατοικούν διάφορα πλάσματα, όπως το αρσενικό ελά-

φι Eikpyrnir και η κατσίκα Heiorun, που στέκονταν στην κορυφή της Valhalla, τρώγοντας τα φυλλώματα του δέντρου Laeraor. Ο παράδεισος αυτός αποτελούσε ένα είδος κέντρου εκπαίδευσης νεοσυλλέκτων, που θα ζήλευαν και οι αρχαίοι Σπαρτιάτες. Ακόμη και από αυτούς τους εκλεκτούς όμως, «διύλιζαν τον κώνωπα» και έμεναν μόνο όσοι περνούσαν τις σκληρές, απάνθρωπες δοκιμασίες. Όσοι «κόβονταν», στέλνονταν σε έναν δεύτερης κατηγορίας παράδεισο, στα χωράφια της βασίλισσας Freya, στο Folkvangr.

Οι πολιτισμένοι παράδεισοι, πέρα από το γεγονός της υπόσχεσης μιας καλύτερης ζωής, έχουν το στοιχείο του εκλεκτού. Δεν είναι παράδεισοι για τον καθένα, αλλά για τους ε-

αυτούς. Η στιγμή της εμφάνισης του φιδιού είναι και αυτή προεπιλεγμένη. Είναι ενδεικτικό ότι όσο πιο βαθειά εισχωρεί ο άνθρωπος στον πολιτισμό, τόσο κάποιος άλλος αποφασίζει για αυτόν, αλλά τόσο πιο πολύ νομίζει ότι είναι ελεύθερος, ακριβώς τη στιγμή που υποδουλώνεται περισσότερο. Παραβλέπει συνήθως το γεγονός ότι ο ίδιος ο πολιτισμός και η πολιτική που τον συγκρατεί σαν κόλλα είναι που στερούν τις επιλογές και την ελευθερία μας να αποφασίσουμε να κερδίσουμε τον «παράδεισο» που μας ταιριάζει εδώ και τώρα. **Από όσα ήδη παρουσιάσαμε, από αναρχικής πλευράς διαπιστώνουμε ότι έχουμε επιλογή για έναν αληθινά ελεύθερο κόσμο σε αρμονία με τη φύση, ακόμη κι αν τώρα βρισκόμαστε μακριά από αυτόν. Αυτός ο κόσμος ήδη υπήρξε, δεν είναι μια υπόσχεση μιας άλλης ζωής.** Μπορεί να έχει να κάνει με μια επί-στροφή, όχι οπισθοδρόμηση, γιατί η γραμμικότητα του χρόνου και η πρόοδος είναι πολιτισμική επινόηση, όπως έχουμε ξαναγράψει. Προτιμούμε να αντιλαμβανόμαστε τον χρόνο όπως, για παράδειγμα, οι Αβοριγίνες με τον ονειροχρόνο, όπου δεν υπάρχει παρελθόν-παρόν-μέλλον. Οι αντιλήψεις για έναν καλύτερο κόσμο ενέχουν την προϋπόθεση της γραμμικότητας, που θέλει να χτίσει μέσα στους τέσσερις τοίχους του πολιτισμού μια ζωή με δείκτες οικονομίας, αποδοτικότητας, πολιτικής σταθερότητας και κάθε είδους νόμο, που περιορίζει την αληθινή ελευθερία. Το λέει καλύτερα άλλωστε ο Αρθούρος Ρεμπώ (στο *Βρώμικο αίμα*) «Επιστήμη, είναι η κάθε νέα τάξις. Λοιπόν... βαδίζει ο κόσμος. Ευθεία στο ανεπιστρεπτί».

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι πρωτόπλαστοι νιώθουν γυμνοί μετά το «αμάρτημα», ντρέπονται για αυτό που είναι, συνειδητοποιούν ότι είναι ανεπαρκείς, λίγοι, εκπίπτουν, χωρίς καμία αντίδραση. Πιστεύουν ότι αξίζουν όσα έπαθαν. Μόνο ο μιλτονικός παράδεισος («Απολεσθείς Παράδεισος») θα επαναφέρει ένα είδος αντίστασης στο θεϊκό κατεστημένο από τον ίδιο το Σατανά[5]. Η εσωτερική μας ματιά, όταν αφήνεται ελεύθερη, αντανακλά το «χρυσούν γένος», όταν καταφέρνουμε να τρέφουμε μέσα μας ένα παιδί που μένει ζωντανό και μεγαλώνει παράλληλα με εκείνον τον άλλο κόσμο, που προστάζει να είμαστε «καθώς πρέπει», όπως ορίζει η κρατούσα άποψη, που όχι μόνο απαρνήθηκε, αλλά και περιφρόνησε την ελευθερία.

Η περιγραφή του «Χαμένου Παραδείσου» από τον Τζον Μίλτον σε μια τελείως διαφορετική εποχή μας βοηθάει να αντιληφθούμε την χριστιανική εκδοχή της «χρυσής εποχής». Ο χριστιανικός παράδεισος δεν είναι χαμένος για πάντα, είναι μια υπόσχεση για τους εκλεκτούς, δεν είναι απλώς μια ανάμνηση, αλλά και ένας στόχος για επουράνια ζωή, ένα στοίχημα που θέτει πολλούς περιορισμούς στο παρόν, προκειμένου να κερδηθεί το μεταθανάτιο μέλλον. Έτσι, δίνει άλλες διαστάσεις στην καθημερινότητα, τη διαποτίζει με κανόνες και νόμους, είναι εκεί για να θυμίζει ότι υπάρχει ο θεϊκός νόμος εδώ, ο οποίος είναι πανταχού παρών και τα πάντα πληρών. Το «αμάρτημα» δεν έγινε άπαξ, είναι διαρκώς επαναλαμβανόμε-

Ωστόσο, και για τις δύο θρησκείες υπάρχει η αντίληψη για την έσχατη μέρα της κρίσης, που ξεχωρίζει πιστούς και απίστους και οδηγεί τους καλούς πιστούς στον παράδεισο. Η πίστη είναι το εισιτήριο χωρίς επιστροφή στη μέλλουσα ζωή, η ατομική επιβράβευση για τις θυσίες της επίγειας ζωής. Στο κοράνι η δοκιμασία πριν την είσοδο γίνεται με το βιβλίο της ζωής, που ο καθένας έχει γράψει στον επίγειο κόσμο και το φέρνει στο θεό, για να το διαβάσει και να ζυγίσει τις καλές με τις κακές πράξεις, για να δει ποιες βαραίνουν περισσότερο στο μανάβικο του ουρανού. Έπειτα, όλοι περνούν από μια γέφυρα (sirat) «λεπτή σαν τρίχα, κοφτερή σαν το ξίφος και σκοτεινότερη της νύχτας». Όσοι περάσουν απέναντι, βρίσκονται στον παράδεισο, όσοι πέσουν κάτω, κατακρημνίζονται στην κόλαση. Όσοι όμως από τους εκπίπτοντες είναι μουσουλμάνοι, δε μένουν αιώνια στην κόλαση, αλλά προσωρινά εν είδει καθαρτηρίου, μέχρι να εξαγνιστούν και να βρεθούν και αυτοί στον παράδεισο. Για τους άπιστους δεν υπάρχει εξιλέωση. Μόνο κάποιοι μυστικοί μουσουλμάνοι, όπως ο Τζαλαλεντίν Ρουμή (1204-1273), εξέφρασαν την γνώμη ότι τελικά ο θεός θα δείξει συμπόνια σε όλους. Γενικά οι λεγόμενοι μυστικοί εξέφρασαν πιο πανανθρώπινες αντιλήψεις σε σχέση με τη θρησκεία. Η ιδέα του καθαρτηρίου ενέπνευσε και τον Dante Aligheri να βάλει στη «Θεία Κωμωδία» του τα επτά πατώματα της κόλασης, όπου τα τρομερά βασανιστήρια κλιμακώνονται και υπάρχει το πέρασμα από το καθαρτήριο, πριν τον παράδεισο.

Ο παράδεισος είναι η μεγάλη ελπίδα και των μουσουλμάνων. Λέγεται jan (janna) eden και Firdaws (περσική λέξη). Σε αυτό τον παράδεισο οι μάκαρες ντυμένοι με χιτώνες μεταξωτούς και στολισμένοι με χρυσά ψελλίδια, θα κάθονται ο ένας απέναντι στον άλλο και θα συνδιαλέγονται πανευτυχείς. Ο προφήτης τους Μωάμεθ τους υπόσχεται ότι στον παράδεισο θα βρουν ποτάμια που θα ρέουν συνέχεια με γάλα, που η γεύση του δε θα αλλοιώνεται ποτέ, καθώς επίσης και ποτάμια κρασιού και μέλιτος και κάθε είδους καρπούς και θα προσφέρεται άφεση αμαρτιών («Το Κοράνι», 47,15). Οι μυστικοί του Ισλάμ, που έδωσαν μια πιο πνευματική διάσταση στον παράδεισο, υποστήριξαν ότι αυτός θα αποτελεί την ύψιστη ευδαιμονία της θέασης του θεού. Για τους Σουννίτες όμως, που φοβούνται μήπως παραβιαστεί το γράμμα του κορανίου, ο παράδεισος είναι αυτό ακριβώς που λέει το ιερό τους κείμενο, τελεία και παύλα.

Ο κήπος του παραδείσου αντανακλάται στη γη με τις μορφές που παίρνει στον ισλαμικό κόσμο ο οριοθετημένος κήπος ως παλάτι, ως καταυλισμός, αλλά και πόλη του βασιλιά, που ορίζει το ευρύτερο τοπίο. Παντού από την Αλάμπρα μέχρι το Νέο Δελχί συναντάμε μεγάλες παρεμβάσεις πρασίνου, με την χρήση αρδευτικών καναλιών και πηγών, που ορίζουν τον χώρο του κήπου. Από τον μικρότερο ως τον μεγαλύτερο χώρο αντανακλάται έτσι όχι μόνο η θεϊκή εξουσία (του παραδείσου), αλλά και η επίγεια (του Αλλάχ στη γη, δηλαδή του βα-

ρω της κατοικούν διάφορα πλάσματα, όπως το αρσενικό ελάφι Eikpyrnir και η κατσίκα Heiorun, που στέκονταν στην κορυφή της Valhalla, τρώγοντας τα φυλλώματα του δέντρου Laeraor. Ο παράδεισος αυτός αποτελούσε ένα είδος κέντρου εκπαίδευσης νεοσυλλέκτων, που θα ζήλευαν και οι αρχαίοι Σπαρτιάτες. Ακόμη και από αυτούς τους εκλεκτούς όμως, «διύλιζαν τον κώνωπα» και έμεναν μόνο όσοι περνούσαν τις σκληρές, απάνθρωπες δοκιμασίες. Όσοι «κόβονταν», στέλνονταν σε έναν δεύτερης κατηγορίας παράδεισο, στα χωράφια της βασίλισσας Freya, στο Folkvangr.

Οι πολιτισμένοι παράδεισοι, πέρα από το γεγονός της υπόσχεσης μιας καλύτερης ζωής, έχουν το στοιχείο του εκλεκτού. Δεν είναι παράδεισοι για τον καθένα, αλλά για τους εκλεκτούς, τους προικισμένους, όσους έκαναν τις απαιτούμενες θυσίες στους θεούς, νήστεψαν και πίστεψαν. Είναι για αυτούς που αξίζουν, σύμφωνα με τα κατασκευασμένα από την κυριαρχία κοινωνικά πρότυπα: καλός πολίτης, καλός πολεμιστής-ήρωας, καλός πιστός. Πληροί προϋποθέσεις, οι οποίες είναι ίδιες με την υπάρχουσα ζωή, όπως την υπαγορεύει ένα κράτος. Με αυτή την έννοια, είναι οι χαμένοι παράδεισοι, οι οποίοι μοιάζουν ή είναι απραγματοποίητοι στη γη με τον έναν ή τον άλλον τρόπο.

Μιλώντας για χαμένους παραδείσους, περνάμε σε μια άλλη σφαίρα, αυτή του χριστιανικού παραδείσου. Ο κήπος της Εδέμ είναι ένα εξαιρετικής ομορφιάς φυσικό τοπίο, θυμίζοντας τα Ηλύσια Πεδία και τις νήσους των Μακάρων, αλλά εξ αρχής έχει μια εγγενή ιδιαιτερότητα: ανήκει στο θεό. Αυτός έχει προκαθορίσει τους νόμους του και τη λειτουργία του. Το δέντρο της γνώσης είναι εκεί ούτως ή άλλως, από τη στιγμή που δημιουργείται ο Αδάμ και η Εύα. Η απαγόρευση είναι βασικό στοιχείο του παραδείσου και προϋποθέτει την παραβίαση· το μόνο που μένει είναι το πότε θα συμβεί αυτή. Είναι, θα μπορούσαμε να πούμε, το χρονικό ενός προαναγγελθέντος

πί-στροφή, όχι οπισθοδρόμηση, γιατί η γραμμικότητα του χρόνου και η πρόοδος είναι πολιτισμική επινόηση, όπως έχουμε ξαναγράψει. Προτιμούμε να αντιλαμβανόμαστε τον χρόνο όπως, για παράδειγμα, οι Αβοριγίνες με τον ονειροχρόνο, όπου δεν υπάρχει παρελθόν-παρόν-μέλλον. Οι αντιλήψεις για έναν καλύτερο κόσμο ενέχουν την προϋπόθεση της γραμμικότητας, που θέλει να χτίσει μέσα στους τέσσερις τοίχους του πολιτισμού μια ζωή με δείκτες οικονομίας, αποδοτικότητας, πολιτικής σταθερότητας και κάθε είδους νόμο, που περιορίζει την αληθινή ελευθερία. Το λέει καλύτερα άλλωστε ο Αρθούρος Ρεμπώ (στο *Βρώμικο αίμα*) «Επιστήμη, είναι η κάθε νέα τάξις. Λοιπόν… βαδίζει ο κόσμος. Ευθεία στο ανεπιστρεπτί».

Είναι χαρακτηριστικό ότι οι πρωτόπλαστοι νιώθουν γυμνοί μετά το «αμάρτημα», ντρέπονται για αυτό που είναι, συνειδητοποιούν ότι είναι ανεπαρκείς, λίγοι, εκπίπτουν, χωρίς καμία αντίδραση. Πιστεύουν ότι αξίζουν όσα έπαθαν. Μόνο ο μιλτονικός παράδεισος («Απολεσθείς Παράδεισος») θα επαναφέρει ένα είδος αντίστασης στο θεϊκό κατεστημένο από τον ίδιο το Σατανά[5]. Η εσωτερική μας ματιά, όταν αφήνεται ελεύθερη, αντανακλά το «χρυσούν γένος», όταν καταφέρνουμε να τρέφουμε μέσα μας ένα παιδί που μένει ζωντανό και μεγαλώνει παράλληλα με εκείνον τον άλλο κόσμο, που προστάζει να είμαστε «καθώς πρέπει», όπως ορίζει η κρατούσα άποψη, που όχι μόνο απαρνήθηκε, αλλά και περιφρόνησε την ελευθερία.

Η περιγραφή του «Χαμένου Παραδείσου» από τον Τζον Μίλτον σε μια τελείως διαφορετική εποχή μας βοηθάει να αντιληφθούμε την χριστιανική εκδοχή της «χρυσής εποχής». Ο χριστιανικός παράδεισος δεν είναι χαμένος για πάντα, είναι μια υπόσχεση για τους εκλεκτούς, δεν είναι απλώς μια ανάμνηση, αλλά και ένας στόχος για μια επουράνια ζωή, ένα στοίχημα που θέτει πολλούς περιορισμούς στο παρόν, προκειμένου να κερδηθεί το μεταθανάτιο μέλλον. Έτσι, δίνει άλλες διαστάσεις στην καθημερινότητα, τη διαποτίζει με κανόνες και νόμους, είναι εκεί για να θυμίζει ότι υπάρχει ο θεϊκός νόμος εδώ, ο οποίος είναι πανταχού παρών και τα πάντα πληρών. Το «αμάρτημα» δεν έγινε άπαξ, είναι διαρκώς επαναλαμβανόμενο, η ίδια η ύπαρξη γίνεται αμαρτία. Κάθε επιλογή γίνεται ενοχή και κυρίως η ίδια η ελευθερία είναι ενοχή: «οι ίδιοι όμως θέσπισαν για την εξέγερσή τους, κι όχι εγώ […] οι ίδιοι αμαρτήσανε ως εμπνευστές σε όλα, στην κρίση και στην εκλογή, κι ακόμη αμαρτάνουν. Έτσι τους διαμόρφωσα, ελεύθεροι να είναι κι έτσι να παραμείνουνε πρέπον είναι, ωσότου απ' την αφεντοσύνη τους καταγοητευτούνε», λέει ο θεός για τους ανθρώπους («Απολεσθείς Παράδεισος», Βιβλίο 3). **Ο χριστιανικός παράδεισος ουσιαστικά είναι η στρέβλωση της άναρχης κοινοτικής συμβίωσης από τους χριστιανικούς φακούς[6].**

Η Εδέμ και ο Παράδεισος είναι ο περιφραγμένος κήπος των απολαύσεων. Των απολαύσεων φυσικά όπως τους ορίζει η κρατική μηχανή. Έναν τέτοιο κήπο επιφυλάσσει και το Ισλάμ (= η υποταγή στο θεό) για τους πιστούς του Αλλάχ. Ο επουράνιος αιώνιος κήπος διαποτίζει τη συνείδηση του πιστού και την καθημερινότητά του και οι επίγειοι κήποι σε διάφορα ανατολικά κράτη έχουν το σκοπό της υπενθύμισης: του κήπου που κάθε απόλαυση τον κατακλύζει· δίχως τους πόνους της επίγειας ζωής, είναι το βραβείο των θυσιών και των μαρτυρίων. Οι μυθολογικοί συγγενείς του «χρυσού γένους» δεν ανα-

νοι, δε μένουν αιώνια στην κόλαση, αλλά προσωρινά εν είδει καθαρτηρίου, μέχρι να εξαγνιστούν και να βρεθούν και αυτοί στον παράδεισο. Για τους άπιστους δεν υπάρχει εξιλέωση. Μόνο κάποιοι μυστικοί μουσουλμάνοι, όπως ο Τζαλαλεντίν Ρουμή (1204-1273), εξέφρασαν την γνώμη ότι τελικά ο θεός θα δείξει συμπόνια σε όλους. Γενικά οι λεγόμενοι μυστικοί εξέφρασαν πιο πανανθρώπινες αντιλήψεις σε σχέση με τη θρησκεία. Η ιδέα του καθαρτηρίου ενέπνευσε και τον Dante Aligheri να βάλει στη «Θεία Κωμωδία» του τα επτά πατώματα της κόλασης, όπου τα τρομερά βασανιστήρια κλιμακώνονται και υπάρχει το πέρασμα από το καθαρτήριο, πριν τον παράδεισο.

Ο παράδεισος είναι η μεγάλη ελπίδα και των μουσουλμάνων. Λέγεται jan (janna) eden και Firdaws (περσική λέξη). Σε αυτό τον παράδεισο οι μάκαρες ντυμένοι με χιτώνες μεταξωτούς και στολισμένοι με χρυσά ψελλίδια, θα κάθονται ο ένας απέναντι στον άλλο και θα συνδιαλέγονται πανευτυχείς. Ο προφήτης τους Μωάμεθ τους υπόσχεται ότι στον παράδεισο θα βρουν ποτάμια που θα ρέουν συνέχεια με γάλα, που η γεύση του δε θα αλλοιώνεται ποτέ, καθώς επίσης και ποτάμια κρασιού και μέλιτος και κάθε είδους καρπούς και θα προσφέρεται άφεση αμαρτιών («Το Κοράνι», 47,15). Οι μυστικοί του Ισλάμ, που έδωσαν μια πιο πνευματική διάσταση στον παράδεισο, υποστήριξαν ότι αυτός θα αποτελεί την ύψιστη ευδαιμονία της θέασης του θεού. Για τους Σουννίτες όμως, που φοβούνται μήπως παραβιαστεί το γράμμα του κορανίου, ο παράδεισος είναι αυτό ακριβώς που λέει το ιερό τους κείμενο, τελεία και παύλα.

Ο κήπος του παραδείσου αντανακλάται στη γη με τις μορφές που παίρνει στον ισλαμικό κόσμο ο οριοθετημένος κήπος ως παλάτι, ως καταυλισμός, αλλά και πόλη του βασιλιά, που ορίζει το ευρύτερο τοπίο. Παντού από την Αλάμπρα μέχρι το Νέο Δελχί συναντάμε μεγάλες παρεμβάσεις πρασίνου, με την χρήση αρδευτικών καναλιών και πηγών, που ορίζουν τον χώρο του κήπου. Από τον μικρότερο ως τον μεγαλύτερο χώρο αντανακλάται έτσι όχι μόνο η θεϊκή εξουσία (του παραδείσου), αλλά και η επίγεια (του Αλλάχ στη γη, δηλαδή του βασιλιά). Η εξημέρωση και εξύμνηση της φύσης, που περικλείεται μέσα σε τέσσερις τοίχους, αντιπαρατίθεται τις περισσότερες φορές με την έρημο που την περιβάλλει, θυμίζοντας ότι ούτε ο επίγειος ούτε ο επουράνιος παράδεισος είναι για όλους. Η κόλαση έχει το κίτρινο χρώμα της ερήμου. Δεν είναι τυχαίο ότι το Ισλάμ ένωσε σε ένα κράτος τις νομαδικές φυλές της ερήμου που πριν ήταν ανεξάρτητες και μετακινούνταν σε συγκεκριμένους δρόμους για αιώνες, χρησιμοποιώντας σταθερούς σταθμούς. Άρα, ο περίκλειστος κήπος εκφράζει και τη νέα σαρωτική εξουσία, που υπέταξε τα «κακά πνεύματα» των νομαδικών φυλών, οι οποίες ήξεραν να ζουν με αυτάρκεια.

Μέσα στα τείχη του επίγειου παραδείσου βέβαια δεν χωρούσαν παρά μόνο οι εκλεκτοί της εξουσίας: ο βασιλιάς και οι αυλικοί του. Δε θα πρέπει επίσης να φανταζόμαστε μία οργιαστική φύση, αλλά το αντίθετο: έναν οργανωμένο και διαχωρισμένο με γεωμετρική ακρίβεια χώρο, όπου όλα τα φυτά είχαν καλλιεργηθεί και μεγάλωναν τιθασευμένα στην αισθητική της εποχής. Μεγάλες κρήνες και δεξαμενές, νερά που κυλούσαν κάτω από τον θρόνο του βασιλιά, δημιουργούσαν την

φι Eikrygrnir και η κατσίκα Heiorun, που στέκονταν στην κορυφή της Valhalla, τρώγοντας τα φυλλώματα του δέντρου Laeraor. Ο παράδεισος αυτός αποτελούσε ένα είδος κέντρου εκπαίδευσης νεοσυλλέκτων, που θα ζήλευαν και οι αρχαίοι Σπαρτιάτες. Ακόμη και από αυτούς τους εκλεκτούς όμως, «διύλιζαν τον κώνωπα» και έμεναν μόνο όσοι περνούσαν τις σκληρές, απάνθρωπες δοκιμασίες. Όσοι «κόβονταν», στέλνονταν σε έναν δεύτερης κατηγορίας παράδεισο, στα χωράφια της βασίλισσας Freya, στο Folkvangr.

Οι πολιτισμένοι παράδεισοι, πέρα από το γεγονός της υπόσχεσης μιας καλύτερης ζωής, έχουν το στοιχείο του εκλεκτού. Δεν είναι παράδεισοι για τον καθένα, αλλά για τους εκλεκτούς, τους προικισμένους, όσους έκαναν τις απαιτούμενες θυσίες στους θεούς, νήστεψαν και πίστεψαν. Είναι για αυτούς που αξίζουν, σύμφωνα με τα κατασκευασμένα από την κυριαρχία κοινωνικά πρότυπα: καλός πολίτης, καλός πολεμιστής-ήρωας, καλός πιστός. Πληροί προϋποθέσεις, οι οποίες είναι ίδιες με την υπάρχουσα ζωή, όπως την υπαγορεύει ένα κράτος. Με αυτή την έννοια, είναι οι χαμένοι παράδεισοι, οι οποίοι μοιάζουν ή είναι απραγματοποίητοι στη γη με τον έναν ή τον άλλον τρόπο.

Μιλώντας για χαμένους παραδείσους, περνάμε σε μια άλλη σφαίρα, αυτή του χριστιανικού παραδείσου. Ο κήπος της Εδέμ είναι ένα εξαιρετικής ομορφιάς φυσικό τοπίο, θυμίζοντας τα Ηλύσια Πεδία και τις νήσους των Μακάρων, αλλά εξ αρχής έχει μια εγγενή ιδιαιτερότητα: ανήκει στο θεό. Αυτός έχει προκαθορίσει τους νόμους του και τη λειτουργία του. Το δέντρο της γνώσης είναι εκεί ούτως ή άλλως, από τη στιγμή που δημιουργείται ο Αδάμ και η Εύα. Η απαγόρευση είναι βασικό στοιχείο του παραδείσου και προϋποθέτει την παραβίαση· το μόνο που μένει είναι το πότε θα συμβεί αυτή. Είναι, θα μπορούσαμε να πούμε, το χρονικό ενός προαναγγελθέντος θανάτου. Η Εδέμ της ιουδαϊκής κοσμοαντίληψης δεν έχει καμία σχέση με το «χρυσούν γένος»· εμπεριέχει το νόμο, την παραβίασή του, αλλά και την άνωθεν τιμωρία. Στους μύθους που ανήκουν στον κύκλο του «χρυσού γένους», για να το πούμε έτσι σύντομα, η πτώση από την ελεύθερη φυσική ζωή προήλθε από μια μεγάλη φυσική καταστροφή, που δεν αποδιδόταν στην τιμωρία ενός θεού, αλλά σε έναν κατακλυσμό[4]. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε ότι ο κατακλυσμός πέρασε στην χριστιανική μυθολογία πάλι ως τιμωρία των παραβατών και σωτηρία των εκλεκτών, ένα είδος κάθαρσης του θεού, κάτι που δεν βρίσκουμε στους σχετικούς λατινοαμερικάνικους μύθους για παράδειγμα.

Ο χριστιανικός παράδεισος είναι βαθιά πολιτισμένος, ένα είναι το βασικό στοιχείο που τον κρατάει «αγνό»: ο Νόμος. Από κατασκευής του ο παράδεισος έχει πύλη εξόδου, γιατί γνωρίζει την απειλή της αμφισβήτησης. Σε αυτόν οι άνθρωποι είναι φτιαγμένοι για να αμαρτήσουν, όπως λέει η Τζίνα Πολίτη. Δεν υπάρχει επιλογή, ούτε το πότε είναι επιλεγμένο από νει παράλληλα με εκείνον τον άλλο κόσμο, που προστάζει να είμαστε «καθώς πρέπει», όπως ορίζει η κρατούσα άποψη, που όχι μόνο απαρνήθηκε, αλλά και περιφρόνησε την ελευθερία.

Η περιγραφή του «Χαμένου Παραδείσου» από τον Τζον Μίλτον σε μια τελείως διαφορετική εποχή μας βοηθάει να αντιληφθούμε την χριστιανική εκδοχή της «χρυσής εποχής». Ο χριστιανικός παράδεισος δεν είναι χαμένος για πάντα, είναι μια υπόσχεση για τους εκλεκτούς, δεν είναι απλώς μια ανάμνηση, αλλά και ένας στόχος για επουράνια ζωή, ένα στοίχημα που θέτει πολλούς περιορισμούς στο παρόν, προκειμένου να κερδηθεί το μεταθανάτιο μέλλον. Έτσι, δίνει άλλες διαστάσεις στην καθημερινότητα, τη διαποτίζει με κανόνες και νόμους, είναι εκεί για να θυμίζει ότι υπάρχει ο θεϊκός νόμος εδώ, ο οποίος είναι πανταχού παρών και τα πάντα πληρών. Το «αμάρτημα» δεν έγινε άπαξ, είναι διαρκώς επαναλαμβανόμενο, η ίδια η ύπαρξη γίνεται αμαρτία. Κάθε επιλογή γίνεται ενοχή και κυρίως η ίδια η ελευθερία είναι ενοχή: «οι ίδιοι όμως θέσπισαν για την εξέγερσή τους, κι όχι εγώ [...] οι ίδιοι αμαρτήσανε ως εμπνευστές σε όλα, στην κρίση και στην εκλογή, κι ακόμη αμαρτάνουν. Έτσι τους διαμόρφωσα, ελεύθεροι να είναι κι έτσι να παραμείνουν πρέπον είναι, ωσότου απ' την αφεντοσύνη τους καταγοητευτούνε», λέει ο θεός για τους ανθρώπους («Απολεσθείς Παράδεισος», Βιβλίο 3). **Ο χριστιανικός παράδεισος ουσιαστικά είναι η στρέβλωση της άναρχης κοινοτικής συμβίωσης από τους χριστιανικούς φακούς[6].**

Η Εδέμ και ο Παράδεισος είναι ο περιφραγμένος κήπος των απολαύσεων. Των απολαύσεων φυσικά όπως τους ορίζει η κρατική μηχανή. Έναν τέτοιο κήπο επιφυλάσσει και το Ισλάμ (= η υποταγή στο θεό) για τους πιστούς του Αλλάχ. Ο επουράνιος αιώνιος κήπος διαποτίζει τη συνείδηση του πιστού και την καθημερινότητά του και οι επίγειοι κήποι σε διάφορα ανατολικά κράτη έχουν το σκοπό της υπενθύμισης: του κήπου που κάθε απόλαυση τον κατακλύζει· δίχως τους πόνους της επίγειας ζωής, είναι το βραβείο των θυσιών και των μαρτυρίων. Οι μυθολογικοί συγγενείς του «χρυσού γένους» δεν αναφέρονταν σε περιφραγμένους κήπους, γιατί άχρονος κήπος ήταν όλη η γη. Η χριστιανική παράδοση, αν και παρουσιάζει πολλά κοινά με την ισλαμική, άλλωστε η μία τροφοδότησε την άλλη, εμφανίζουν μία ουσιαστική διαφορά που εδώ μας ενδιαφέρει, γιατί αλλάζει την έννοια του παραδείσου για τις δύο θρησκείες. Ο θεός του κορανίου συγχωρεί το προπατορικό αμάρτημα του Αδάμ, ο οποίος δεν το κληροδοτεί στους απογόνους του, όπως κάνει αυτός της παλαιάς διαθήκης. Έτσι, στο Ισλάμ απουσιάζει και το σχέδιο σωτηρίας της ανθρωπότητας με την αποστολή του Χριστού. Από την άλλη το Ισλάμ δεν είναι, κατά βάση, μυστηριακή θρησκεία, όπως ο χριστιανισμός και δεν διακρίνεται η θρησκευτική δραστηριότητα από την καθημερινή. Η πολιτική και θρησκευτική εξουσία είναι ενιαία. Αφού δεν υπάρχει μεσσίας, δεν υπάρχει ιερατείο που τελεί τα μυστήρια. Υπάρχουν νομοδιδάσκαλοι («ulama» και «fuguha»), που μελετούν και γνωρίζουν το θεϊκό νόμο, καθοδηγώντας την κοινότητα, χωρίς να διαθέτουν ένα ιδιαίτερο ιερατικό χάρισμα.

σλάμ, που έδωσαν μια πιο πνευματική διάσταση στον παράδεισο, υποστήριξαν ότι αυτός θα αποτελεί την ύψιστη ευδαιμονία της θέασης του θεού. Για τους Σουννίτες όμως, που φοβούνται μήπως παραβιαστεί το γράμμα του κορανίου, ο παράδεισος είναι αυτό ακριβώς που λέει το ιερό τους κείμενο, τελεία και παύλα.

Ο κήπος του παραδείσου αντανακλάται στη γη με τις μορφές που παίρνει στον ισλαμικό κόσμο ο οριοθετημένος κήπος ως παλάτι, ως καταυλισμός, αλλά και πόλη του βασιλιά, που ορίζει το ευρύτερο τοπίο. Παντού από την Αλάμπρα μέχρι το Νέο Δελχί συναντάμε μεγάλες παρεμβάσεις πρασίνου, με την χρήση αρδευτικών καναλιών και πηγών, που ορίζουν τον χώρο του κήπου. Από τον μικρότερο ως τον μεγαλύτερο χώρο αντανακλάται έτσι όχι μόνο η θεϊκή εξουσία (του παραδείσου), αλλά και η επίγεια (του Αλλάχ στη γη, δηλαδή του βασιλιά). Η εξημέρωση και εξύμνηση της φύσης, που περικλείεται μέσα σε τέσσερις τοίχους, αντιπαρατίθεται τις περισσότερες φορές με την έρημο που την περιβάλλει, θυμίζοντας ότι ούτε ο επίγειος ούτε ο επουράνιος παράδεισος είναι για όλους. Η κόλαση έχει το κίτρινο χρώμα της ερήμου. Δεν είναι τυχαίο ότι το Ισλάμ ένωσε σε ένα κράτος τις νομαδικές φυλές της ερήμου που πριν ήταν ανεξάρτητες και μετακινούνταν σε συγκεκριμένους δρόμους για αιώνες, χρησιμοποιώντας σταθερούς σταθμούς. Άρα, ο περίκλειστος κήπος εκφράζει και τη νέα σαρωτική εξουσία, που υπέταξε τα «κακά πνεύματα» των νομαδικών φυλών, οι οποίες ήξεραν να ζουν με αυτάρκεια.

Μέσα στα τείχη του επίγειου παραδείσου βέβαια δεν χωρούσαν παρά μόνο οι εκλεκτοί της εξουσίας: ο βασιλιάς και οι αυλικοί του. Δε θα πρέπει επίσης να φανταζόμαστε μία οργιαστική φύση, αλλά το αντίθετο: έναν οργανωμένο και διαχωρισμένο με γεωμετρική ακρίβεια χώρο, όπου όλα τα φυτά είχαν καλλιεργηθεί και μεγάλωναν τιθασευμένα στην αισθητική της εποχής. Μεγάλες κρήνες και δεξαμενές, νερά που κυλούσαν κάτω από τον θρόνο του βασιλιά, δημιουργούσαν την αίσθηση ενός ασφαλούς καταφυγίου, όπου ο βασιλιάς ήταν απερίσπαστος για ξεκούραση και περισυλλογή. Ούτως ή άλλως, αισθητικά συγκέντρωνε στοιχεία από όλες τις προ-ισλαμικές παραδόσεις των νομαδικών φυλών, που η ανάμιξή τους συνδέθηκε με την επικυριαρχία πάνω τους: των περσών, των αράβων και των τούρκων. Κοινό στοιχείο που ένωνε τις διαφορετικές φυλές ήταν η ιεραρχία, καθώς και η αναγκαιότητα και ματαιοδοξία να εκφραστεί η δύναμη του κυρίαρχου. Για αυτό και ο κήπος συγχωνεύεται στο παλάτι και παίζει σημαντικό ρόλο στο τελετουργικό του παλατιού. Το σημαντικότερο δε είναι ότι το περίπλοκο σύστημα κήπων και παλατιών, που πολλές φορές έχει τη μορφή λαβυρίνθου, εκφράζει την ιδέα της θεϊκότητας του βασιλιά και τον κάνει απροσπέλαστο από τους υπηκόους που ζουν στην πόλη που περιβάλλει τους επίγειους παραδείσους. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι αυτού του είδους η τυπολογία στα εξουσιαστικά κτίρια διατηρείται σε όλα τα κράτη σε όλες τις εποχές. Διαφορετικά, ποιος ο λόγος τα περισσότερα πρωθυπουργικά και κυβερνητικά κτίρια του

πλανήτη να είναι συνήθως παλιά ανάκτορα ή επαύλεις και όχι σύγχρονα με όλες τις ανέσεις; Για παράδειγμα, το μέγαρο Μαξίμου και η βουλή στην Αθήνα.

Οι φυσικοί κόσμοι του «χρυσού γένους» δεν κατοικούνταν από εκλεκτούς πρωταγωνιστές και κεντρικούς ήρωες, που πρέπει να τους κερδίσουν. Απευθύνονταν σε όλους, όχι μόνο σε ανθρώπους, αλλά και σε κάθε ύπαρξη, καθώς δεν διαθέτουν πύλες εξόδου για την κόλαση, η φύση δεν έχει πύλες. Όταν πια ο πολιτισμός είχε προχωρήσει και ακόμη περισσότερο όταν απέκτησε εκσυγχρονιστικές διαθέσεις, το «χρυσούν γένος» αντικαταστάθηκε από τον παράδεισο, που μάλιστα η αξία του έγκειται στη σπανιότητα, στο ότι δεν είναι για όλους· έχει κιόλας φύλακα, είτε αυτός λέγεται Ραδάμανθυς είτε Άγιος Πέτρος. Αυτοί οι εκλεκτοί είναι και οι μόνοι ικανοί να τον αφηγηθούν. Για αυτό και οι παράδεισοι απευθύνονται στην ατομικότητα, είναι ένα προσωπικό συμβόλαιο με το θεό. Ακόμη και οι καλές πράξεις είναι οι «πιστωμένες μονάδες» που συγκεντρώνει ο πιστός για τη συνάντησή του με το θεό, είτε αυτός λέγεται Δίας είτε Γιαχβέ είτε Αλλάχ. Ο παράδεισος δεν είναι λαϊκό αφήγημα, εντάσσεται στα θεωρούμενα ιερά κείμενα· δεν τον περιγράφει ένας βοσκός, δεν τον συνθέτουν από κοινού ο αφηγητής και οι ακροατές της ιστορίας, αλλά είναι απαραβίαστα κείμενα. Γράφτηκαν από πεφωτισμένους και δεν πρέπει να αλλάξει ούτε μια λέξη τους, κάθε αλλαγή είναι «αμάρτημα». Ακόμη και στις αγιογραφίες, απεικονίζεται μεν η σκηνή του δέντρου της γνώσης, αλλά ιδιαίτερα σπάνια ο παράδεισος, ο οποίος μένει σχεδόν ασύλληπτος για τον καθένα, αλλόκοσμος, συνήθως δεν τολμά κανείς ούτε να τον φανταστεί. Είναι η θεϊκή χώρα, που πλέον διαθέτει τη δική της αδιατάρακτη και αιώνια εξουσία.

Οι παράδεισοι που υπόσχονται μία ευτυχισμένη ζωή μετά το θάνατο και επιβάλλουν έναν τρόπο ζωής σε αυτό τον κόσμο, είναι προϊόντα πολιτισμένων θρησκειών. Και ο χριστιανισμός και ο ισλαμισμός συνένωσαν ελεύθερες νομαδικές φυλές και λαούς κάτω από κεντρικές εξουσίες για τη δημιουργία κρατών, με όλο και πιο συγκεντρωτικές εξουσίες. Δημιούργησαν δίπολα και συνεχίζουν να αιματοκυλούν τον πλανήτη με τον έναν ή τον άλλο τρόπο. Έτσι, ο παράδεισος συσχετίστηκε με την ενοχή και την πτώση. Έγινε ο απωλεσθείς παράδεισος σε αυτή τη ζωή, που θα πρέπει να κερδηθεί για την επόμενη. Μία ακόμη συνέπεια αυτού του δίπολου ήταν η καθιέρωση της λογικής της προόδου και της οπισθοδρόμησης. Στην πορεία των αιώνων και υπό το βάρος των πολέμων, των διωγμών κλπ., που ουσιαστικά επιδίωκαν την κατάκτηση νέων εδαφών, η επιλογή της φυσικής ζωής ταυτίστηκε με την οπισθοδρόμηση και τον συντηρητισμό, που βρίσκεται στον αντίποδα της επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου.

Ένας μύθος που συνδέθηκε ιδιαίτερα με την αναζήτηση του δυτικού παραδείσου της προόδου ήταν αυτός του El Dorado. Προήλθε από το όνομα του αρχηγού της φυλής Muisca, που καλύφθηκε με χρυσόσκονη και σε μια ιεροτελεστία μύησης βούτηξε στη λίμνη Guatavita. Αργότερα, έγινε το μητων ζωών. Η απεικόνιση της τοποθεσίας του El Dorado στους χάρτες έκανε απλώς χειρότερα τα πράγματα, καθώς έκανε κάποιους ανθρώπους να σκεφτούν ότι έτσι επιβεβαιωνόταν η ύπαρξη της πόλης του El Dorado.

Στη μυθολογία των σημερινών Miscua η Mnya, ο χρυσός ή το χρυσό χρώμα, αντιπροσωπεύει την ενέργεια που περιέχεται στην τριάδα της Chiminigagua, που αποτελεί τη δημιουργική δύναμη που περιέχει το καθετί. Η Chiminigagua είναι, μαζί με τους Bachue, Cuza, Chibchacum, Bochica, and Nemcatacoa, ένας από τους δημιουργούς του σύμπαντος. Στο μεταξύ, το όνομα του El Dorado κατέληξε να χρησιμοποιείται μεταφορικά για κάθε περιοχή με πλούτο, που θα μπορούσε να αποκτηθεί γρήγορα. Δόθηκε ως όνομα στο El Dorado County, στην Καλιφόρνια και σε πόλεις και πολλές πολιτείες. Έχει επίσης μετατραπεί στα αγγλικά σε μία λέξη, Eldorado. Χρησιμοποιείται επίσης μεταφορικά, για να παρουσιάσει το απόλυτο βραβείο ή το «Άγιο Δισκοπότηρο», που θα μπορούσε κανείς να περάσει τη ζωή του, αναζητώντας το. Θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει την αληθινή αγάπη, τον παράδεισο, την ευτυχία ή την επιτυχία. Χρησιμοποιείται επίσης ως σχήμα λόγου κάποιες φορές, για να αντιπροσωπεύσει κάτι που μετά από μεγάλη αναζήτηση μπορεί να μην υπάρχει καν ή τουλάχιστον δεν μπορεί να βρεθεί. Η άλλη πλευρά της μεταφοράς της αναζήτησης του ιδανικού μπορεί να αντιπροσωπεύεται από το Helldorado, ένα σατιρικό παρατσούκλι που είχε δοθεί στο Tombstone (πόλη της Αριζόνα), από έναν θυμωμένο μεταλλωρύχο, που παραπονιόταν ότι πολλοί του επαγγέλματός του είχαν ταξιδέψει μακριά, για να βρουν το El Dorado, καταλήγοντας να πλένουν απλά πιάτα στα εστιατόρια. Φυσικά βοήθησε και τους ιθύνοντες της γνωστής εταιρείας εξορύξεων να βρουν «πιασιάρικο» brand name.

Ο χαμένος παράδεισος σήμερα βρήκε το υποκατάστατό του από τον επίγειο καταναλωτικό παράδεισο, που ενέχει μια διαρκή τιμωρία και μια διαρκή στέρηση. «Κάθε απόκτημα συνεπάγεται και μια νέα στέρηση», όπως λέει ο Μάρσαλ Σάλινς («Η πρωταρχική κοινωνία της αφθονίας») και συνεχίζει «αυτή η καταδίκη σε μια ζωή εξαντλητικού μόχθου που επιβλήθηκε αποκλειστικά πάνω σε μας. Η σπανιότητα αποτελεί την ποινή που ορίστηκε από την οικονομία μας – όπως επίσης ορίστηκε και το παρακάτω αξίωμα των κοινωνιών μας: η χρήση των πενιχρών μας μέσων οφείλει να γίνεται με τέτοιον τρόπο, ώστε να ικανοποιούμε τους ποικίλους σκοπούς μας και να αντλούμε τη μεγαλύτερη δυνατή ικανοποίηση κάτω από τις παρούσες συνθήκες. Από αυτήν ακριβώς την πλεονεκτική θέση, θέση υψηλή, αν και πηγή άγχους, επανεξετάζουμε τους κυνηγούς». Αυτή η παρατήρηση μάς επιστρέφει στην αρχική μας θέση για τους κυνηγούς τροφοσυλλέκτες, οι οποίοι αντιμετωπίστηκαν ως επί το πλείστον αναχρονιστικά από τους ανθρωπολόγους, οι οποίοι μελέτησαν πρώην άγριους και έκαναν έρευνα στο «πτώμα μιας κοινωνίας», όπως είπε ο Γκρέυ, υποκείμενης πλέον στον έλεγχο μιας άλλης («Κοινωνίες Μοιράσματος»). Γενικά, ο δυτικός κόσμος πολλές φορές στήριξε

ριξη ήταν μια φυσική κατάσταση, ώστε να μην καταλήξουν τροφή για τα μεγάλα ζώα που τους περιέβαλαν. Τα πράγματα άρχισαν να γίνονται συνθετότερα, όταν έπαψε ο κίνδυνος αυτός και ο ανταγωνισμός μεταξύ τους έθρεψε μια αρρώστια που εναντιώθηκε στην ίδια τους τη φύση. Και έτσι άρχισε η πτώση από την «χρυσή εποχή». **Η εναρμόνιση με τη φύση, λοιπόν, δεν είναι μια γραμμική, ήρεμη κατάσταση, το αντίθετο· εμπεριέχει βία, θάνατο, πάθος, πίστη, επιμονή, πάλη (ευτυχώς όχι ταξική!), φθορά, αναγέννηση.** Το να είσαι ένα με τα στοιχεία της φύσης σημαίνει ότι μπορείς να είσαι και συ το στοιχείο εκείνο που θα θρέψει και θα τροφοδοτήσει τον κόσμο γύρω σου, δεν κυριαρχείς και δεν κυριαρχείσαι, γίνεσαι μία ακόμη νότα στην αέναη συμπαντική μουσική.

Είναι χαρακτηριστικό ότι σήμερα συνήθως οι ελεύθερες φυλές καλύπτονται από ένα πέπλο λογοτεχνίας του φανταστικού. Ένας τέτοιος τρόπος ζωής ελεύθερης κοινοτικής συμβίωσης έχει περάσει στη σφαίρα της απραγματοποίητης επιθυμίας και τον συναντάμε σε ταινίες τύπου «Άβαταρ». Βρίσκεται στα περιφραγμένα σύνορα της φαντασίας, που εκδηλώνεται στον ελεύθερο χρόνο και στη διασκέδαση, αλλά καμία σχέση δεν έχει με την καθημερινότητα, που υπακούει στα τερτίπια του κράτους. Έτσι, ξεχνάμε ότι αυτοί οι άνθρωποι υπήρξαν και εν μέρει ακόμη υπάρχουν απομονωμένοι σε περιορισμένες πια εκτάσεις, με αποτέλεσμα να θεωρούμε τον εαυτό μας ανίκανο ή αδύναμο να ζήσει αναλόγως.

Το να αντιλαμβανόμαστε τους ελεύθερους κυνηγούς-τροφοσυλλέκτες με πολιτικούς και οικονομικούς όρους (διαχείριση εξουσίας, φτώχεια-πλούτος, κοινοκτημοσύνη, αυτοδιαχείριση, κομμουνιστική κοινωνική οργάνωση), πέρα από το ότι τους σκεπάζει με ψευδείς ετικέτες, μας στερεί τη δυνατότητα να δούμε με καθαρή ματιά την χαμένη «χρυσή εποχή» της ελευθερίας, όπου οι άνθρωποι ζούσαν στην πράξη την Αναρχία, χωρίς οι ίδιοι να νιώθουν την ανάγκη να ορίσουν με δόγματα και ιδεολογίες, θεωρητικολογώντας για την καθημερινότητά τους. Η βίωση της ελευθερίας και η απαγκίστρωση από δόγματα και επιβεβλημένες συμπεριφορές είναι μια διαρκής πορεία, μέχρι να φτάσει ο καθένας να απεκδυθεί τα ρούχα που θέλησε να του φορέσει η εξουσία. Στο επόμενο και τελευταίο μέρος, όμως, θα επιχειρήσουμε έναν συνολικότερο σχολιασμό όσων είπαμε ως τώρα.

σύντροφοι για την **Αναρχική απελευθερωτική δράση**

---

1. Η ηθική εδώ έχει την έννοια του συλλογικού κώδικα συμπεριφοράς και δεν είναι ούτε θετικά ούτε αρνητικά φορτισμένη, αλλά για το ζήτημα της ηθικής θα χρειαζόταν τουλάχιστον ένα ξεχωριστό κείμενο.

2. Κάτι έπρεπε να σκαρφιστούν οι δαιμόνιοι εξουσιαστές, όχι μόνο για να αιτιολογήσουν, αλλά να περιβάλουν και με ένα πέπλο αυ-

τομικότητα, είναι ένα προσωπικό συμβόλαιο με το θεό. Ακόμη και οι καλές πράξεις είναι οι «πιστωμένες μονάδες» που συγκεντρώνει ο πιστός για τη συνάντησή του με το θεό, είτε αυτός λέγεται Δίας είτε Γιαχβέ είτε Αλλάχ. Ο παράδεισος δεν είναι λαϊκό αφήγημα, εντάσσεται στα θεωρούμενα ιερά κείμενα· δεν τον περιγράφει ένας βοσκός, δεν τον συνθέτουν από κοινού ο αφηγητής και οι ακροατές της ιστορίας, αλλά είναι απαραβίαστα κείμενα. Γράφτηκαν από πεφωτισμένους και δεν πρέπει να αλλάξει ούτε μια λέξη τους, κάθε αλλαγή είναι «αμάρτημα». Ακόμη και στις αγιογραφίες, απεικονίζεται μεν η σκηνή του δέντρου της γνώσης, αλλά ιδιαίτερα σπάνια ο παράδεισος, ο οποίος μένει σχεδόν ασύλληπτος για τον καθένα, αλλόκοσμος, συνήθως δεν τολμά κανείς ούτε να τον φανταστεί. Είναι η θεϊκή χώρα, που πλέον διαθέτει τη δική της αδιατάρακτη και αιώνια εξουσία.

Οι παράδεισοι που υπόσχονται μία ευτυχισμένη ζωή μετά το θάνατο και επιβάλλουν έναν τρόπο ζωής σε αυτό τον κόσμο, είναι προϊόντα πολιτισμένων θρησκειών. Και ο χριστιανισμός και ο ισλαμισμός συνένωσαν ελεύθερες νομαδικές φυλές και λαούς κάτω από κεντρικές εξουσίες για τη δημιουργία κρατών, με όλο και πιο συγκεντρωτικές εξουσίες. Δημιούργησαν δίπολα και συνεχίζουν να αιματοκυλούν τον πλανήτη με τον έναν ή τον άλλο τρόπο. Έτσι, ο παράδεισος συσχετίστηκε με την ενοχή και την πτώση. Έγινε ο απωλεσθείς παράδεισος σε αυτή τη ζωή, που θα πρέπει να κερδηθεί για την επόμενη. Μία ακόμη συνέπεια αυτού του δίπολου ήταν η καθιέρωση της λογικής της προόδου και της οπισθοδρόμησης. Στην πορεία των αιώνων και υπό το βάρος των πολέμων, των διωγμών κλπ., που ουσιαστικά επεδίωκαν την κατάκτηση νέων εδαφών, η επιλογή της φυσικής ζωής ταυτίστηκε με την οπισθοδρόμηση και τον συντηρητισμό, που βρίσκεται στον αντίποδα της επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου.

Ένας μύθος που συνδέθηκε ιδιαίτερα με την αναζήτηση του δυτικού παραδείσου της προόδου ήταν αυτός του El Dorado. Προήλθε από το όνομα του αρχηγού της φυλής Muisca, που καλύφθηκε με χρυσόσκονη και σε μία ιεροτελεστία μύησης βούτηξε στη λίμνη Guatavita. Αργότερα, έγινε το όνομα μιας «Χαμένης Πόλης του Θεού», που μάγεψε τους εξερευνητές την εποχή των ισπανών κατακτητών και υποτίθεται ότι βρίσκεται στη λίμνη Parime στα υψίπεδα της Γουιάνας. Ως φανταστική τοποθεσία το El Dorado έγινε ένα βασίλειο, μια αυτοκρατορία και μία πόλη του θρυλικού Χρυσού Βασιλιά. Στην αναζήτηση του μύθου, ο Francisco Orellana και ο Gonzalo Pizarro αναχώρησαν από το Quito το 1541 σε μια αποστολή για την περιοχή του Αμαζονίου, αποτέλεσμα της οποίας ήταν ο Orellana να γίνει το πρώτο πρόσωπο που είναι γνωστό ότι έχει πλεύσει στο ποτάμι του Αμαζονίου, σε όλο το μήκος του.

Οι πόλεις των Miscua σύντομα έπεσαν στα χέρια των κατακτητών. Συγχρόνως, οι Ισπανοί άρχισαν να ακούνε ιστορίες για το El Dorado από τους αιχμάλωτους ιθαγενείς (κυρίως Ινδιάνους) και για τις τελετές που λάμβαναν χώρα στη λίμνη Guatavita. Οι ισπανοί βρήκαν επίσης πολύ χρυσό σε αυτούς τους ιθαγενείς, που τους έκανε να συμπεράνουν ότι το El Dorado ήταν κοντά. Η είδηση του χρυσού μεταδόθηκε από στόμα σε στόμα, σε βαθμό να ειπωθεί ότι ο χρυσός αυτών των ιθαγενών ήταν η απόδειξη ότι υπήρχε ένα βασίλειο τεράστιου πλούτου στο Νέο Κόσμο, στη σημερινή Νότια Αμερική.

Χρησιμοποιείται επίσης μεταφορικά, για να παρουσιάσει το απόλυτο βραβείο ή το «Άγιο Δισκοπότηρο», που θα μπορούσε κανείς να περάσει τη ζωή του, αναζητώντας το. Θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει την αληθινή αγάπη, τον παράδεισο, την ευτυχία ή την επιτυχία. Χρησιμοποιείται επίσης ως σχήμα λόγου κάποιες φορές, για να αντιπροσωπεύσει κάτι που μετά από μεγάλη αναζήτηση μπορεί να μην υπάρχει καν ή τουλάχιστον δεν μπορεί να βρεθεί. Η άλλη πλευρά της μεταφοράς της αναζήτησης του ιδανικού μπορεί να αντιπροσωπεύεται από το Helldorado, ένα σατιρικό παρατσούκλι που είχε δοθεί στο Tombstone (πόλη της Αριζόνα), από έναν θυμωμένο μεταλλωρύχο, που παραπονιόταν ότι πολλοί του επαγγελματός του είχαν ταξιδέψει μακριά, για να βρουν το El Dorado, καταλήγοντας να πλένουν απλά πιάτα στα εστιατόρια. Φυσικά βοήθησε και τους ιθύνοντες της γνωστής εταιρείας εξορύξεων να βρουν «πιασιάρικο» brand name.

Ο χαμένος παράδεισος σήμερα βρήκε το υποκατάστατό του από τον επίγειο καταναλωτικό παράδεισο, που ενέχει μια διαρκή τιμωρία και μια διαρκή στέρηση. «Κάθε απόκτημα συνεπάγεται και μια νέα στέρηση», όπως λέει ο Μάρσαλ Σάλινς («Η πρωταρχική κοινωνία της αφθονίας») και συνεχίζει «αυτή η καταδίκη σε μια ζωή εξαντλητικού μόχθου που επιβλήθηκε αποκλειστικά πάνω σε μας. Η σπανιότητα αποτελεί την ποινή που ορίστηκε από την οικονομία μας – όπως επίσης ορίστηκε και το παρακάτω αξίωμα των κοινωνιών μας: η χρήση των πενιχρών μας μέσων οφείλει να γίνεται με τέτοιον τρόπο, ώστε να ικανοποιούμε τους ποικίλους σκοπούς μας και να αντλούμε τη μεγαλύτερη δυνατή ικανοποίηση κάτω από τις παρούσες συνθήκες. Από αυτήν ακριβώς την πλεονεκτική θέση, θέση υψηλή, αν και πηγή άγχους, επανεξετάζουμε τους κυνηγούς». Αυτή η παρατήρηση μάς επιστρέφει στην αρχική μας θέση για τους κυνηγούς τροφοσυλλέκτες, οι οποίοι αντιμετωπίστηκαν ως επί το πλείστον αναχρονιστικά από τους ανθρωπολόγους, οι οποίοι μελέτησαν πρώην άγριους και έκαναν έρευνα στο «πτώμα μιας κοινωνίας», όπως είπε ο Γκρέυ, υποκείμενης πλέον στον έλεγχο μιας άλλης («Κοινωνίες Μοιράσματος»). Γενικά, ο δυτικός κόσμος πολλές φορές στήριξε τις ελπίδες του σε πολλά είδη πολιτικών παραδείσων, με χαρακτηριστικότερο τον μαρξιστικό παράδεισο του προλεταριου.

Ιδιαίτερα μετά τη δεύτερη παγκόσμια ανθρωποσφαγή, η Δύση ήταν η Γη της Επαγγελίας, ο περιφραγμένος παράδεισος, που εξακολούθησε να διέπεται από όλες τις χριστιανικές συμβάσεις και κανόνες. Λίγοι εκλεκτοί έφταναν σε αυτόν, αφού είχαν μοχθήσει και ακολουθήσει όλους τους κανόνες του κράτους, ήταν καλοί πολίτες, καλοί οικογενειάρχες, όπως και καλοί χριστιανοί. Ιδιαίτερα ο προτεσταντισμός και ο πουριτανισμός ανατροφοδότησαν με εργαλεία το νέο αυτό παράδεισο. Τα αυστηρά καθορισμένα και κλειστά σύνορα περιέφραξαν τον παράδεισο αυτό με φύλακες που σκότωναν τους λαθραίους, οι κάμερες αντικατέστησαν τον πανοπτικό έλεγχο του θεού και οι τράπεζες μάλλον έπαιξαν τον ρόλο του αγίου πνεύματος, που συμβάλλει στην καταναλωτική επιφοίτηση ή το ρόλο του άδυτου. Άλλωστε, οι τράπεζες και τα χρηματιστήρια χτίζονται συχνά, ακολουθώντας το σχήμα και τη μορφή αρχαίου ναού. Αυτό δεν είναι βέβαια τυχαίο. Σε όλες τις οργανωμένες θρησκείες, όχι μόνο υπάρχουν περιφραγμένοι παράδεισοι, αλλά και χώροι ιεροί και απροσπέλαστοι. Ιδιαίτε-

στικού. Ένας τέτοιος τρόπος ζωής ελεύθερης κοινοτικής συμβίωσης έχει περάσει στη σφαίρα της απραγματοποίητης επιθυμίας και τον συναντάμε σε ταινίες τύπου «Άβαταρ». Βρίσκεται στα περιφραγμένα σύνορα της φαντασίας, που εκδηλώνεται στον ελεύθερο χρόνο και στη διασκέδαση, αλλά καμία σχέση δεν έχει με την καθημερινότητα, που υπακούει στα τερτίπια του κράτους. Έτσι, ξεχνάμε ότι αυτοί οι άνθρωποι υπήρξαν και εν μέρει ακόμη υπάρχουν απομονωμένοι σε περιορισμένες πια εκτάσεις, με αποτέλεσμα να θεωρούμε τον εαυτό μας ανίκανο ή αδύναμο να ζήσει αναλόγως.

Το να αντιλαμβανόμαστε τους ελεύθερους κυνηγούς-τροφοσυλλέκτες με πολιτικούς και οικονομικούς όρους (διαχείριση εξουσίας, φτώχεια-πλούτος, κοινοκτημοσύνη, αυτοδιαχείριση, κομμουνιστική κοινωνική οργάνωση), πέρα από το ότι τους σκεπάζει με ψευδείς ετικέτες, μας στερεί τη δυνατότητα να δούμε με καθαρή ματιά τη χαμένη «χρυσή εποχή» της ελευθερίας, όπου οι άνθρωποι ζούσαν στην πράξη την Αναρχία, χωρίς να νιώθουν οι ίδιοι την ανάγκη να ορίσουν με δόγματα και ιδεολογίες, θεωρητικολογώντας για την καθημερινότητά τους. Η βίωση της ελευθερίας και η απαγκίστρωση από δόγματα και επιβεβλημένες συμπεριφορές είναι μια διαρκής πορεία, μέχρι να φτάσει ο καθένας να απεκδυθεί τα ρούχα που θέλησε να του φορέσει η εξουσία. Στο επόμενο και τελευταίο μέρος, όμως, θα επιχειρήσουμε έναν συνολικότερο σχολιασμό όσων είπαμε ως τώρα.

σύντροφοι για την **Αναρχική απελευθερωτική δράση**

---

1. Η ηθική εδώ έχει την έννοια του συλλογικού κώδικα συμπεριφοράς και δεν είναι ούτε θετικά ούτε αρνητικά φορτισμένη, αλλά για το ζήτημα της ηθικής θα χρειαζόταν τουλάχιστον ένα ξεχωριστό κείμενο.

2. Κάτι έπρεπε να σκαρφιστούν οι δαιμόνιοι εξουσιαστές, όχι μόνο για να αιτιολογήσουν, αλλά να περιβάλουν και με ένα πέπλο αυταξίας, πολιτικού χρέους και ιδανικών, τις όλο και πιο αιμοσταγείς ανθρωποσφαγές που συνέβαιναν προς δόξα και χάρη του εκάστοτε κρατιστών. Τι πιο ευφυές λοιπόν απ' το να πείσεις τους εξουσιαζόμενους ότι το να ξεκοιλιάζουν, ο ένας τον άλλον, είναι πλέον το μαγικό εισιτήριο για τις ιδανικές πολιτείες της αιώνιας χαράς και ηδονής. Αν αργότερα(;) ανακάλυπταν βέβαια το μέγεθος της απάτης θα ήταν πολύ αργά...

3. Το όνομά τους δηλώνει αυτούς που κατοικούν "επάνω από το βοριά", στην αντίθετη πλευρά από τους Αιθίοπες, που ζούσαν στη νοτιότερη. Η καταγωγή τους και η προέλευση του ονόματός τους είναι υπό συζήτηση. Κάποιοι υποστήριξαν ότι το β' συνθετικό της λέξης σχετίζεται με το "βόρις", που συγγενεύει με το ιλλυρικό bora και το σλαβικό gora. Υπερβόρειοι, λοιπόν, ήταν αυτοί που κατοικούσαν πέρα από τα ψηλά βουνά, αυτό θα πει, στον ουρανό.

4. Εξαίρεση αποτελεί ο αρχαιοελληνικός μύθος του Δευκαλίωνα και της Πύρρας, όπως ήδη προαναφέραμε, μιας και εμπεριέχει άφθονα πολιτισμικά στοιχεία.

5. "Γεια σας, χωράφια χαρωπά, αγροί μακαρισμένοι, γεια σου αιώνια χαρά! Η φρίκη μας προσμένει! Ζήτω η φρίκη, ζήτωσαν οι κόσμοι της αβύσσου! Κόλαση δέξου τον τόν νέο κατακτητή σου!". Ακόμη όμως και στον "Απολεσθέντα Παράδεισο", ο "επαναστάτης" Σατανάς, στο τέλος, γίνεται απλώς αφέντης σε άλλους υπηκόους...

με τον έναν ή τον άλλο τρόπο. Έτσι, ο παράδεισος συσχετίστηκε με την ενοχή και την πτώση. Έγινε ο απωλεσθείς παράδεισος σε αυτή τη ζωή, που θα πρέπει να κερδηθεί για την επόμενη. Μία ακόμη συνέπεια αυτού του δίπολου ήταν η καθιέρωση της λογικής της προόδου και της οπισθοδρόμησης. Στην πορεία των αιώνων και υπό το βάρος των πολέμων, των διωγμών κλπ., που ουσιαστικά επεδίωκαν την κατάκτηση νέων εδαφών, η επιλογή της φυσικής ζωής ταυτίστηκε με την οπισθοδρόμηση και τον συντηρητισμό, που βρίσκεται στον αντίποδα της επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου.

Ένας μύθος που συνδέθηκε ιδιαίτερα με την αναζήτηση του δυτικού παραδείσου της προόδου ήταν αυτός του El Dorado. Προήλθε από το όνομα του αρχηγού της φυλής Muisca, που καλύφθηκε με χρυσόσκονη και σε μια ιεροτελεστία μύησης βούτηξε στη λίμνη Guatavita. Αργότερα, έγινε το όνομα μιας «Χαμένης Πόλης του Θεού», που μάγεψε τους εξερευνητές την εποχή των ισπανών κατακτητών και υποτίθεται ότι βρίσκεται στη λίμνη Parime στα υψίπεδα της Γουιάνας. Ως φανταστική τοποθεσία το El Dorado έγινε ένα βασίλειο, μια αυτοκρατορία και μία πόλη του θρυλικού Χρυσού Βασιλιά. Στην αναζήτηση του μύθου, ο Francisco Orellana και ο Gonzalo Pizarro αναχώρησαν από το Quito το 1541 σε μια αποστολή για την περιοχή του Αμαζονίου, αποτέλεσμα της οποίας ήταν ο Orellana να γίνει το πρώτο πρόσωπο που είναι γνωστό ότι έχει πλεύσει στο ποτάμι του Αμαζονίου, σε όλο το μήκος του.

Οι πόλεις των Miscua σύντομα έπεσαν στα χέρια των κατακτητών. Συγχρόνως, οι Ισπανοί άρχισαν να ακούνε ιστορίες για το El Dorado από τους αιχμάλωτους ιθαγενείς (κυρίως Ινδιάνους) και για τις τελετές που λάμβαναν χώρα στη λίμνη Guatavita. Οι ισπανοί βρήκαν επίσης πολύ χρυσό σε αυτούς τους ιθαγενείς, που τους έκανε να συμπεράνουν ότι το El Dorado ήταν κοντά. Η είδηση του χρυσού μεταδόθηκε από στόμα σε στόμα, σε βαθμό να ειπωθεί ότι ο χρυσός αυτών των ιθαγενών ήταν η απόδειξη ότι υπήρχε ένα βασίλειο τεράστιου πλούτου στο Νέο Κόσμο, στη σημερινή Νότια Αμερική. Οι ισπανοί κονκισταδόρες (κατακτητές) έκαναν επίσης πολλές προσπάθειες αποξήρανσης της λίμνης Guatavita, για να βρουν τον φημολογούμενο θησαυρό στα βαθύτερα νερά της. Μια προσπάθεια τον 16ο αι. απέφερε χρυσό, πανοπλίες και πολύτιμα αντικείμενα που βρέθηκαν στην λίμνη. Αυτά τα στοιχεία δεν ήταν τίποτε σε σύγκριση με τον φημολογούμενο θησαυρό, με αποτέλεσμα οι κονκισταδόρες να συνεχίσουν την αναζήτηση. Πλέον, είναι παράνομο να προσπαθήσει κανείς να αποστραγγίξει τη λίμνη Guatavita. Η έννοια του El Dorado υπέστη πολλές μεταβολές και, συνυπολογίζοντας τον παραπάνω μύθο, συνδέθηκε με τη θρυλική πόλη. Το El Dorado δελέασε τους Ευρωπαίους εξερευνητές για δύο αιώνες. Στη διάρκεια του 16ου και 17ου αι., οι Ευρωπαίοι, μην κατορθώνοντας να φτάσουν στο Νέο Κόσμο, πίστεψαν ότι υπήρχε μία κρυμμένη πόλη τεράστιου πλούτου. Πολλοί έψαξαν για αυτό τον θησαυρό σε αποστολές που κατέληξαν στην απώλεια αναρίθμητων ανθρώπινων ζωών... αποκλειστικά πάνω σε μας. Η σπανιότητα αποτελεί την ποινή που ορίστηκε από την οικονομία μας – όπως επίσης ορίστηκε και το παρακάτω αξίωμα των κοινωνιών μας: η χρήση των πενιχρών μας μέσων οφείλει να γίνεται με τέτοιον τρόπο, ώστε να ικανοποιούμε τους ποικίλους σκοπούς μας και να αντλούμε τη μεγαλύτερη δυνατή ικανοποίηση κάτω από τις παρούσες συνθήκες. Από αυτήν ακριβώς την πλεονεκτική θέση, θέση υψηλή, αν και πηγή άγχους, επανεξετάζουμε τους κυνηγούς». Αυτή η παρατήρηση μάς επιστρέφει στην αρχική μας θέση για τους κυνηγούς τροφοσυλλέκτες, οι οποίοι αντιμετωπίστηκαν ως επί το πλείστον αναχρονιστικά από τους ανθρωπολόγους, οι οποίοι μελέτησαν πρώην άγριους και έκαναν έρευνα στο «πτώμα μιας κοινωνίας», όπως είπε ο Γκρέυ, υποκείμενης πλέον στον έλεγχο μιας άλλης («Κοινωνίες Μοιράσματος»). Γενικά, ο δυτικός κόσμος πολλές φορές στήριξε τις ελπίδες του σε πολλά είδη πολιτικών παραδείσων, με χαρακτηριστικότερο τον μαρξιστικό παράδεισο του προλεταριου.

Ιδιαίτερα μετά τη δεύτερη παγκόσμια ανθρωποσφαγή, η Δύση ήταν η Γη της Επαγγελίας, ο περιφραγμένος παράδεισος, που εξακολούθησε να διέπεται από όλες τις χριστιανικές συμβάσεις και κανόνες. Λίγοι εκλεκτοί έφταναν σε αυτόν, αφού είχαν μοχθήσει και ακολουθήσει όλους τους κανόνες του κράτους, ήταν καλοί πολίτες, καλοί οικογενειάρχες, όπως και καλοί χριστιανοί. Ιδιαίτερα ο προτεσταντισμός και ο πουριτανισμός ανατροφοδότησαν με εργαλεία το νέο αυτό παράδεισο. Τα αυστηρά καθορισμένα και κλειστά σύνορα περιέφραξαν τον παράδεισο αυτό με φύλακες που σκότωναν τους λαθραίους, οι κάμερες αντικατέστησαν τον πανοπτικό έλεγχο του θεού και οι τράπεζες μάλλον έπαιξαν τον ρόλο του αγίου πνεύματος, που συμβάλλει στην καταναλωτική επιφοίτηση ή το ρόλο του άδυτου. Άλλωστε, οι τράπεζες και τα χρηματιστήρια χτίζονται συχνά, ακολουθώντας το σχήμα και τη μορφή αρχαίου ναού. Αυτό δεν είναι βέβαια τυχαίο. Σε όλες τις οργανωμένες θρησκείες, όχι μόνο υπάρχουν περιφραγμένοι παράδεισοι, αλλά και χώροι ιεροί και απροσπέλαστοι. Ιδιαίτερα στην αρχαιότητα οι ναοί και τα ιερά ανήκαν στο θεό και οι πιστοί εκτελούσαν το τελετουργικό τους εκτός του ναού. Αντίστοιχα ο χριστιανικός ναός έχει το άδυτο-ιερό, όπου μπορεί να μπει μόνο ο ιερέας και οι βοηθοί του (μόνο άνδρες με ελάχιστες εξαιρέσεις σε κάποια δόγματα) και αντίστοιχα τα τζαμιά περιλαμβάνουν χώρο μόνο για τον ιερέα-μουεζίνη, αλλά και χώρο ξεχωριστό και απομονωμένο για τις γυναίκες.

«Είναι αφελής όποιος πιστεύει ότι θα πάει στον παράδεισο μιας θρησκείας και δεν θα διακινδυνεύσει να καταλήξει στην κόλαση μιας άλλης». (Ανώνυμος)

Πολλές φορές η αρμονία με την φύση συλλαμβάνεται ως μία αφηρημένη ιδέα, ως μια κατάσταση άυλη, πνευματική και καθόλου υλική, δημιουργώντας μια παραπλανητική εικόνα για τη συμπαντική αρμονία. Οι άνθρωποι έπρεπε να επιβιώσουν, όντας και αυτοί μικρά θηλαστικά, είχαν ανάγκη ο ένας τον άλλον για να ζήσουν. Το δέσιμο και η αλληλοϋποστή- που θέλησε να του φορέσει η εξουσία. Στο επόμενο και τελευταίο μέρος, όμως, θα επιχειρήσουμε έναν συνολικότερο σχολιασμό όσων είπαμε ως τώρα.

σύντροφοι για την **Αναρχική απελευθερωτική δράση**

---

1. Η ηθική εδώ έχει την έννοια του συλλογικού κώδικα συμπεριφοράς και δεν είναι ούτε θετικά ούτε αρνητικά φορτισμένη, αλλά για το ζήτημα της ηθικής θα χρειαζόταν τουλάχιστον ένα ξεχωριστό κείμενο.

2. Κάτι έπρεπε να σκαρφιστούν οι δαιμόνιοι εξουσιαστές, όχι μόνο για να αιτιολογήσουν, αλλά να περιβάλουν και με ένα πέπλο αυταξίας, πολιτικού χρέους και ιδανικών, τις όλο και πιο αιμοσταγείς ανθρωποσφαγές που συνέβαιναν προς δόξα και χάρη τον εκάστοτε κρατιστών. Τι πιο ευφυές λοιπόν απ' το να πείσεις τους εξουσιαζόμενους ότι το να ξεκοιλιάζουν, ο ένας τον άλλον, είναι πλέον το μαγικό εισιτήριο για τις ιδανικές πολιτείες της αιώνιας χαράς και ηδονής. Αν αργότερα(;) ανακάλυπταν βέβαια το μέγεθος της απάτης θα ήταν πολύ αργά...

3. Το όνομά τους δηλώνει αυτούς που κατοικούν "επάνω από το βοριά", στην αντίθετη πλευρά από τους Αιθίοπες, που ζούσαν στη νοτιότερη. Η καταγωγή τους και η προέλευση του ονόματός τους είναι υπό συζήτηση. Κάποιοι υποστήριξαν ότι το β' συνθετικό της λέξης σχετίζεται με το "βόρις", που συγγενεύει με το ιλλυρικό bora και το σλαβικό gora. Υπερβόρειοι, λοιπόν, ήταν αυτοί που κατοικούσαν πέρα από τα ψηλά βουνά, αυτό θα πει, στον ουρανό.

4. Εξαίρεση αποτελεί ο αρχαιοελληνικός μύθος του Δευκαλίωνα και της Πύρρας, όπως ήδη προαναφέραμε, μιας και εμπεριέχει άφθονα πολιτισμικά στοιχεία.

5. "Γεια σας, χωράφια χαρωπά, αγροί μακαρισμένοι, γεια σου αιώνια χαρά! Η φρίκη μας προσμένει! Ζήτω η φρίκη, ζήτωσαν οι κόσμοι της αβύσσου! Κόλαση δέξου τον τόν νέο κατακτητή σου!". Ακόμη όμως και στον "Απολεσθέντα Παράδεισο", ο "επαναστάτης" Σατανάς, στο τέλος, γίνεται απλώς αφέντης σε άλλους υπηκόους...

6. Στο βιβλίο των Πασιά Γ.Κ. και Παντίδη Στ. "Ευρωπαϊκή διάσταση στην Εκπαίδευση", τ. 1. (2003), οι οποίοι για το συγκεκριμένο απόσπασμα παραπέμπουν στο έργο του Wintle M. "Culture and Identity in Europe. Perceptions of divergence and unity in past and present" αναφέρεται: "Καθ' όλη τη διάρκεια του Μεσαίωνα η αναπαράσταση της Ευρώπης αποτελούσε μέρος του θεολογικού σχήματος: Δημιουργία, Παράδεισος, Γη, κόσμος, όλα σε μια ισορροπία από τη δύναμη του Θεού. Αυτή η θεολογική μεταφυσική προσέγγιση εμφανίζεται σε χαρτογράφηση του 13ου αι. μ.Χ. Η Ιερουσαλήμ είναι το κέντρο του κόσμου, ο Χριστός φανερά κυρίαρχος του κόσμου και της Γης. Η τριμερής διάκριση παραμένει. Η Ευρώπη είναι στην κάτω αριστερή γωνία. Ο χάρτης περιέχει γεωγραφικές λεπτομέρειες, αλλά ο βασικός σκοπός είναι η επικράτηση της θεολογικής αντίληψης σχετικά με την τάξη του κόσμου".

Υπάρχουν τελικά ρομά «ξανθοί άγγελοι»;

Δεν είναι η πρώτη φορά που η ελληνική ειδησεογραφία ασχολείται με ένα θέμα, που προσεγγίζεται στη μεγαλύτερη του έκταση σε ρατσιστική βάση. Παρόμοια και η στάση ξένων ειδησεογραφικών μέσων, που πολλές φορές συναγωνίστηκαν τα ντόπια ΜΜΕ στη ρατσιστική πλειοδοσία. Το θέμα της «μικρής Μαρίας» δεν είναι μια υπόθεση που ένας απλός τυπικός αστυνομικός έλεγχος έβγαλε «λαβράκι» λόγω της παρατηρητικότητας(;) μιας εισαγγελέως, αλλά η ευκαιρία για το κράτος να επιβάλλει το DNA, να εκτρέψει την επικαιρότητα, να εφαρμόσει για ακόμη μια φορά τη διάχυση της διάκρισης και των στερεοτύπων για μια συγκεκριμένη φυλετική ομάδα. Αλλά το κυριότερο γεγονός που πιστεύουμε πως δημιουργήθηκε με την υπόθεση της «μικρής Μαρίας», είναι η άλλη όψη του ρατσισμού, εκείνου που χρησιμοποιήθηκε για να «σωθεί» το παιδί. Εκείνου που έλεγε ότι «δεν μπορεί ένα ξανθό παιδί να είναι τσιγγάνικης καταγωγής» και που ταυτοχρόνως έμπαινε θέμα απαγωγής. Να τονίσουμε ότι τελικά αποδείχθηκε ότι το παιδί είναι τσιγγανάκι βουλγαρικής καταγωγής και θέμα απαγωγής δεν υφίσταται. Για να φτάσουμε όμως σε αυτή τη διαπίστωση και το θέμα να εξατμιστεί είχαμε εκπομπές, δελτία ειδήσεων σχεδόν μονοθεματικά, πολυσέλιδα ρεπορτάζ, πρωτοσέλιδα στο διεθνή τύπο και αναλύσεις επί αναλύσεων. Από την πρώτη κιόλας μέρα που βρέθηκε το κοριτσάκι στον καταυλισμό, στα Φάρσαλα, διάφοροι δημοσιογράφοι μιλούσαν για απαγωγείς και δίκτυα σωματεμπορίας έχοντας προκαταβολικά καταδικάσει τους φερόμενους ως γονείς που μεγάλωναν το κοριτσάκι, δείχνοντας πως πιο πολύ ενοχλούνται από το γεγονός ότι ήταν ένας ξανθός «άγγελος» σε έναν καταυλισμό τσιγγάνων, παρά το ότι κάποιος ενδεχομένως το άφησε εκεί. Όμως ο ρατσισμός και οι διακρίσεις α-

ο και απομακρύνουν την 15χρονη Λεονάρντα, για να απελαθεί στο Κόσσοβο με τα μέλη της οικογένειάς της. Ακολούθησαν διαδηλώσεις μαθητών που ορισμένες εξ αυτών κατέληξαν σε συγκρούσεις με την αστυνομία, πολιτική αναταραχή στο εσωτερικό του σοσιαλδημοκρατικού κόμματος, αλλά ταυτόχρονα δημοσκοπήσεις που επιβραβεύουν την τακτική των απελάσεων. Πάντως είναι οξύμωρο να παρουσιάζονται τέτοια ευρήματα στις δημοσκοπήσεις, που κατά κόρον παρατηρούμε και στις ελληνικές, ταυτόχρονα ο Ολάντ να βρίσκεται στο ναδίρ της δημοτικότητας του, με αφορμή το συγκεκρι-

κός σε θέματα τσιγγάνων, σε δηλώσεις του στον ραδιοφωνικό σταθμό «η φωνή της Ρωσίας», πάντως, δήλωσε ότι *«ο αριθμός των Ρομά που έχουν έρθει από την ανατολική Ευρώπη είναι περίπου 15.000, ενώ ο αριθμός δε των Ρομά, οι οποίοι ήρθαν στη Γαλλία νωρίτερα, π.χ., τη δεκαετία του '60 ή του '70 από τις δημοκρατίες της πρώην Γιουγκοσλαβίας, είναι πολύ μεγαλύτερος... Από την 01/01/2014 θα αρθούν περιορισμοί στην απασχόληση που υπάρχουν μέχρι σήμερα για τους πολίτες της Ρουμανίας και Βουλγαρίας.»*

Συνολικά σε όλη την Ευρώπη επιστρέφει ή εντείνεται το αρνητικό στερεότυπο των

Όμως και ο διεθνής τύπος, όχι απλά συναγωνίστηκε τον εγχώριο. αλλά ορισμένες φορές τον ξεπέρασε. Χαρακτηριστικά η Daily Mirror και η Daily Star, αφού κάνουν το θέμα πρωτοσέλιδο με την φωτογραφία της «μικρής Μαρίας» δηλώνουν: *«Το μυστήριο της Μαρίας βαθαίνει καθώς οι ελληνικές αρχές αποκάλυψαν ότι το τετράχρονο ξανθό κορίτσι που έχει «απαχθεί από τσιγγάνους» μιλάει μόνο μια δυσνόητη γλώσσα των Ρομά»*, μιλά για σπείρα τσιγγάνων σε όλη την Ευρώπη η οποία «εμπορεύεται εκατοντάδες παιδιά σε διάφορες χώρες της ηπείρου», για ένα «διεθνές κύκλωμα εγκληματιών», που αγοράζει και πουλάει παιδιά από την μια χώρα στην άλλη. Επίσης, τονίζεται ότι πολλά παιδιά, «μικρά αγόρια και κορίτσια της ηλικίας των 10 ετών» χρησιμοποιούνται από το οργανωμένο έγκλημα για απάτες. Τα παιδιά αυτά βγάζουν πάνω από 2.400 ευρώ τον μήνα, υποστηρίζει η Daily Mirror.

Αλλά και οι θεωρούμενες σοβαρές εφημερίδες της βρετανικής επικράτειας στέκονταν στο «ξανθό» του κοριτσιού και στην απαγωγή ως κάτι το δεδομένο. Και το εξωφρενικό είναι ότι ακριβώς την ίδια χρονική περίοδο, όπως αναφέρει δημοσίευμα τής ιρλανδικής Sunday World, η αστυνομία πήγε σε καταυλισμό των τσιγγάνων που βρίσκεται στην περιοχή Τάλα στο νότιο Δουβλίνο, επειδή είχε λάβει πληροφορίες από πολίτη ότι υπήρχε ένα παιδί 7 ετών περίπου, που ζούσε με μια πολυμελή οικογένεια τσιγγάνων, αλλά δεν έμοιαζε καθόλου με τα υποτιθέμενα αδέλφια του. Και στην συγκεκριμένη περίπτωση έγιναν εξετάσεις DNA που αποδείχθηκε ότι το συγκεκριμένο παιδί ήταν πράγματι παιδί των συγκεκριμένων τσιγγάνων ρουμάνικης καταγωγής. Είχαν προλάβει όμως διάφορα μέσα –ελληνικά και ξένα– να βάλουν σε εισαγωγικά τη λέξη γονείς προτρέχοντας και προδικάζοντας... Και φυσικά τι να πούμε για τον ανεκδιήγητο εισαγγελέα και έμπορο του

δεν είναι μια υπόθεση που ένας απλός τυπικός αστυνομικός έλεγχος έβγαλε «λαβράκι» λόγω της παρατηρητικότητας(;) μιας εισαγγελέως, αλλά η ευκαιρία για το κράτος να επιβάλλει το DNA, να εκτρέψει την επικαιρότητα, να εφαρμόσει για ακόμη μια φορά τη διάχυση της διάκρισης και των στερεοτύπων για μια συγκεκριμένη φυλετική ομάδα. Αλλά το κυριότερο γεγονός που πιστεύουμε πως δημιουργήθηκε με την υπόθεση της «μικρής Μαρίας», είναι η άλλη όψη του ρατσισμού, εκείνου που χρησιμοποιήθηκε για να «σωθεί» το παιδί. Εκείνου που έλεγε ότι «δεν μπορεί ένα ξανθό παιδί να είναι τσιγγάνικης καταγωγής» και που ταυτοχρόνως έμπαινε θέμα απαγωγής. Να τονίσουμε ότι τελικά αποδείχθηκε ότι το παιδί είναι τσιγγανάκι βουλγαρικής καταγωγής και θέμα απαγωγής δεν υφίσταται. Για να φτάσουμε όμως σε αυτή τη διαπίστωση και το θέμα να εξατμιστεί είχαμε εκπομπές, δελτία ειδήσεων σχεδόν μονοθεματικά, πολυσέλιδα ρεπορτάζ, πρωτοσέλιδα στο διεθνή τύπο και αναλύσεις επί αναλύσεων. Από την πρώτη κιόλας μέρα που βρέθηκε το κοριτσάκι στον καταυλισμό, στα Φάρσαλα, διάφοροι δημοσιογράφοι μιλούσαν για απαγωγείς και δίκτυα σωματεμπορίας έχοντας προκαταβολικά καταδικάσει τους φερόμενους ως γονείς που μεγάλωναν το κοριτσάκι, δείχνοντας πως πιο πολύ ενοχλούνται από το γεγονός ότι ήταν ένας ξανθός «άγγελος» σε έναν καταυλισμό τσιγγάνων, παρά το ότι κάποιος ενδεχομένως το άφησε εκεί. Όμως ο ρατσισμός και οι διακρίσεις αποτελούσαν την κυρίαρχη τάση –πλην ορισμένων εξαιρέσεων, που συνολικά τοποθετούνταν στη βάση της μη διάκρισης– ακόμη και όταν παρουσιάζονταν ως υπερασπιστές των αδυνάτων. Το μεγαλύτερο πρόβλημα σε αυτά τα ζητήματα που ανακύπτουν κατά καιρούς είναι η ωραιοποίηση και εξιδανίκευση εκείνων που δέχονται την επίθεση. Και αυτό συνιστά πρόβλημα όταν για μεγάλη διάρκεια συνυπάρχει η επίθεση από τη μια πλευρά και η εξιδανίκευση από την άλλη. Διότι και το εξιδανικευμένο δεν είναι το πραγματικό, αλλά αυτό που προσδοκούμε και θα θέλαμε να είναι. Κτίζοντας έτσι μια «θετική» διάκριση.

Θα μπορούσαμε να αφιερώσουμε πολλές σελίδες για να καταγράψουμε τους διωγμούς και τις διακρίσεις των «απολίτιστων» και «απροσάρμοστων» τσιγγάνων, όπως αυτές έχουν αποτυπωθεί ανά τους αιώνες. Έχουμε, όμως, αναφερθεί εκτενέστερα σε προηγούμενο σημείωμα μας την περίοδο

ο και απομακρύνουν την 15χρονη Λεονάρντα, για να απελαθεί στο Κόσσοβο με τα μέλη της οικογένειάς της. Ακολούθησαν διαδηλώσεις μαθητών που ορισμένες εξ αυτών κατέληξαν σε συγκρούσεις με την αστυνομία, πολιτική αναταραχή στο εσωτερικό του σοσιαλδημοκρατικού κόμματος, αλλά ταυτόχρονα δημοσκοπήσεις που επιβραβεύουν την τακτική των απελάσεων. Πάντως είναι οξύμωρο να παρουσιάζονται τέτοια ευρήματα στις δημοσκοπήσεις, που κατά κόρον παρατηρούμε και στις ελληνικές, ταυτόχρονα ο Ολάντ να βρίσκεται στο ναδίρ της δημοτικότητας του, με αφορμή το συγκεκριμένο συμβάν, αλλά να επιβραβεύεται η πολιτική του υπουργού του σχετικά με τις απελάσεις. Άλλωστε οι απελάσεις που πραγματοποιήθηκαν το περασμένο έτος από τον σοσιαλιστή υπουργό Βάλς ήταν κατά 18% περισσότερες σε σύγκριση με τον τελευταίο χρόνο διακυβέρνησης του Σαρκοζί. Όμως όταν το σοσιαλιστικό κόμμα ασκούσε αντιπολίτευση, εμφανιζόταν ως υπερασπιστής των τσιγγάνων, υποσχόμενο την μετεγκατάσταση τους σε οργανωμένους καταυλισμούς, κάτι το οποίο ξέχασε όταν ήρθε και αυτό στην εξουσία. Το ζήτημα της πολυπληθούς μετακίνησης ανθρώπων από μια γεωγραφική περιοχή σε μια άλλη και μάλιστα εντός μικρού χρονικού διαστήματος, είναι βέβαιο ότι δημιουργεί συνθήκες εξαθλίωσης για τους μετακινούμενους, αλλά και διαφοροποίηση στις σταθερά διαμορφωμένες συνθήκες επιβίωσης του ντόπιου πληθυσμού. Έχουμε δει και αυτό δύσκολα αλλάζει από πάμπολλα ι-

κός σε θέματα τσιγγάνων, σε δηλώσεις του στον ραδιοφωνικό σταθμό «η φωνή της Ρωσίας», πάντως, δήλωσε ότι *«ο αριθμός των Ρομά που έχουν έρθει από την ανατολική Ευρώπη είναι περίπου 15.000, ενώ ο αριθμός δε των Ρομά, οι οποίοι ήρθαν στη Γαλλία νωρίτερα, π.χ., τη δεκαετία του '60 ή του '70 από τις δημοκρατίες της πρώην Γιουγκοσλαβίας, είναι πολύ μεγαλύτερος... Από την 01/01/2014 θα αρθούν περιορισμοί στην απασχόληση που υπάρχουν μέχρι σήμερα για τους πολίτες της Ρουμανίας και Βουλγαρίας.»*

Συνολικά σε όλη την Ευρώπη επιστρέφει ή εντείνεται το αρνητικό στερεότυπο των τσιγγάνων, που κλέβουν γενικώς και παιδιά ειδικώς, που αν δεν φάμε το φαΐ μας θα μας πάρει ο γύφτος, που αν δεν κάτσουμε ήσυχα θα μας πάρουν οι τσιγγάνες κοκ. Παλαιότερα στην ελλαδική λαογραφία η φιγούρα του τσιγγάνου αντιμετωπίζεται κυρίως με αρνητική διάθεση είτε σε παραμύθια είτε σε τραγούδια. Αν σήμερα οι σύγχρονες τάσεις γονεϊκής διαπαιδαγώγησης παρουσιάζονται σαν αψεγάδιαστες από διαμορφώσεις στερεοτύπων, είναι η τηλεόραση εκείνη, που έχει αναλάβει το ρόλο να διαμορφώσει τις κατάλληλες συνθήκες διακρίσεων.

Στην περίπτωση της «μικρής Μαρίας» είχαμε την παρουσία και ενός άλλου ρατσισμού, εκείνου που εμφανίζεται με τις φράσεις «ξανθό αγγελούδι», «όμορφα γαλανά μάτια» κ.λπ. Διότι ένα μελαχρινό και μελαμψό παιδί με καστανά μάτια δεν θα μπορούσε να είναι για το κυρίαρχο lifestyle ούτε αγγελούδι ούτε όμορφο, κτίζοντας το

γλώσσα των Ρομά», μιλά για σπείρα τσιγγάνων σε όλη την Ευρώπη η οποία «εμπορεύεται εκατοντάδες παιδιά σε διάφορες χώρες της ηπείρου», για ένα «διεθνές κύκλωμα εγκληματιών», που αγοράζει και πουλάει παιδιά από την μια χώρα στην άλλη. Επίσης, τονίζεται ότι πολλά παιδιά, «μικρά αγόρια και κορίτσια της ηλικίας των 10 ετών» χρησιμοποιούνται από το οργανωμένο έγκλημα για απάτες. Τα παιδιά αυτά βγάζουν πάνω από 2.400 ευρώ τον μήνα, υποστηρίζει η Daily Mirror.

Αλλά και οι θεωρούμενες σοβαρές εφημερίδες της βρετανικής επικράτειας στέκονταν στο «ξανθό» του κοριτσιού και στην απαγωγή ως κάτι το δεδομένο. Και το εξωφρενικό είναι ότι ακριβώς την ίδια χρονική περίοδο, όπως αναφέρει δημοσίευμα τής ιρλανδικής Sunday World, η αστυνομία πήγε σε καταυλισμό των τσιγγάνων που βρίσκεται στην περιοχή Τάλα στο νότιο Δουβλίνο, επειδή είχε λάβει πληροφορίες από πολίτη ότι υπήρχε ένα παιδί 7 ετών περίπου, που ζούσε με μια πολυμελή οικογένεια τσιγγάνων, αλλά δεν έμοιαζε καθόλου με τα υποτιθέμενα αδέλφια του. Και στην συγκεκριμένη περίπτωση έγιναν εξετάσεις DNA που αποδείχθηκε ότι το συγκεκριμένο παιδί ήταν πράγματι παιδί των συγκεκριμένων τσιγγάνων ρουμάνικης καταγωγής. Είχαν προλάβει όμως διάφορα μέσα –ελληνικά και ξένα– να βάλουν σε εισαγωγικά τη λέξη γονείς προτρέχοντας και προδικάζοντας... Και φυσικά τι να πούμε για τον ανεκδιήγητο εισαγγελέα και έμπορο του «χαμόγελου του παιδιού» Κώστα Γιαννόπουλο, που σε δήλωση του στην Daily Mail δήλωσε για το κορίτσι, που χόρευε στο βίντεο «χορεύει γύρω-γύρω σαν εκπαιδευμένη αρκούδα για χρήματα». Να τονιστεί ότι ακόμη και όταν η ιντερπόλ απέστειλε σήμα ότι κανένα dna αγνοουμένου δεν συμπίπτει με της «μικρής Μαρίας» τα ελληνικά μέσα συνέχισαν απτόητα στο ίδιο τροπάριο.

Ποιο είναι, όμως, το δια ταύτα και τα οφέλη από αυτό το μίνι σήριαλ για το κράτος και την εξουσία, πέρα από το βέβαιο μεν τετριμμένο δε, ρατσισμό και δαιμονοποίηση των τσιγγάνων; Σίγουρα ως μεγάλη επιτυχία πιστώνεται, αφού δεν αντιληφθήκαμε κανέναν φορέα να αντιδρά, η νομοθετική ρύθμιση που θα εισαχθεί στο νομοσχέδιο για τον Μεταναστευτικό Κώδικα και «θα απαιτεί τη χρήση αδιαμφισβήτητων μέσων της τεχνολογίας, της ιατρικής και του Δικαίου για όσα παιδιά γεννιούνται ε-

σχεδόν μονοθεματικά, πολυσέλιδα ρεπορτάζ, πρωτοσέλιδα στο διεθνή τύπο και αναλύσεις επί αναλύσεων. Από την πρώτη κιόλας μέρα που βρέθηκε το κοριτσάκι στον καταυλισμό, στα Φάρσαλα, διάφοροι δημοσιογράφοι μιλούσαν για απαγωγείς και δίκτυα σωματεμπορίας έχοντας προκαταβολικά καταδικάσει τους φερόμενους ως γονείς που μεγάλωναν το κοριτσάκι, δείχνοντας πως πιο πολύ ενοχλούνταν από το γεγονός ότι ήταν ένας ξανθός «άγγελος» σε έναν καταυλισμό τσιγγάνων, παρά το ότι κάποιος ενδεχομένως το άφησε εκεί. Όμως ο ρατσισμός και οι διακρίσεις αποτελούσαν την κυρίαρχη τάση –πλην ορισμένων εξαιρέσεων, που συνολικά τοποθετούνταν στη βάση της μη διάκρισης– ακόμη και όταν παρουσιάζονταν ως υπερασπιστές των αδυνάτων. Το μεγαλύτερο πρόβλημα σε αυτά τα ζητήματα που ανακύπτουν κατά καιρούς είναι η ωραιοποίηση και εξιδανίκευση εκείνων που δέχονται την επίθεση. Και αυτό συνιστά πρόβλημα όταν για μεγάλη διάρκεια συνυπάρχει η επίθεση από τη μια πλευρά και η εξιδανίκευση από την άλλη. Διότι και το εξιδανικευμένο δεν είναι το πραγματικό, αλλά αυτό που προσδοκούμε και θα θέλαμε να είναι. Κτίζοντας έτσι μια «θετική» διάκριση.

Θα μπορούσαμε να αφιερώσουμε πολλές σελίδες για να καταγράψουμε τους διωγμούς και τις διακρίσεις των «απολίτιστων» και «απροσάρμοστων» τσιγγάνων, όπως αυτές έχουν αποτυπωθεί ανά τους αιώνες. Έχουμε, όμως, αναφερθεί εκτενέστερα σε προγενέστερο σημείωμα μας, την περίοδο που το γαλλικό κράτος αποφάσιζε να εκδιώξει τους τσιγγάνους ρουμάνικης καταγωγής, κυρίως, που κατοικούσαν στη γαλλική επικράτεια. Και η αντι-τσιγγάνικη συγχορδία των ευρωπαϊκών κρατών δεν είναι άσχετη με την είσοδο των κρατών Βουλγαρία και Ρουμανία στην ΕΕ, των οποίων σημαντικός αριθμός πολιτών είναι τσιγγάνικης καταγωγής. Περίπου την ίδια χρονική στιγμή που στον ελλαδικό χώρο εκτυλισσόταν το σήριαλ «μικρή Μαρία», στη Γαλλία μπάτσοι κατά τη διάρκεια σχολικής εκδρομής εισβάλλουν σε σχολικό λεωφορεί-

να απελαθεί στο Κόσσοβο με τα μέλη της οικογένειάς της. Ακολούθησαν διαδηλώσεις μαθητών που ορισμένες εξ αυτών κατέληξαν σε συγκρούσεις με την αστυνομία, πολιτική αναταραχή στο εσωτερικό του σοσιαλδημοκρατικού κόμματος, αλλά ταυτόχρονα δημοσκοπήσεις που επιβραβεύουν την τακτική των απελάσεων. Πάντως είναι οξύμωρο να παρουσιάζονται τέτοια ευρήματα στις δημοσκοπήσεις, που κατά κόρον παρατηρούμε και στις ελληνικές, ταυτόχρονα ο Ολάντ να βρίσκεται στο ναδίρ της δημοτικότητας του, με αφορμή το συγκεκριμένο συμβάν, αλλά να επιβραβεύεται η πολιτική του υπουργού του σχετικά με τις απελάσεις. Άλλωστε οι απελάσεις που πραγματοποιήθηκαν το περασμένο έτος από τον σοσιαλιστή υπουργό Βάλς ήταν κατά 18% περισσότερες σε σύγκριση με τον τελευταίο χρόνο διακυβέρνησης του Σαρκοζί. Όμως όταν το σοσιαλιστικό κόμμα ασκούσε αντιπολίτευση, εμφανιζόταν ως υπερασπιστής των τσιγγάνων, υποσχόμενο την μετεγκατάσταση τους σε οργανωμένους καταυλισμούς, κάτι το οποίο ξέχασε όταν ήρθε και αυτό στην εξουσία. Το ζήτημα της πολυπληθούς μετακίνησης ανθρώπων από μια γεωγραφική περιοχή σε μια άλλη και μάλιστα εντός μικρού χρονικού διαστήματος, είναι βέβαιο ότι δημιουργεί συνθήκες εξαθλίωσης για τους μετακινούμενους, αλλά και διαφοροποίηση στις σταθερά διαμορφωμένες συνθήκες επιβίωσης του ντόπιου πληθυσμού. Έχουμε δει και αυτό δύσκολα αλλάζει, από πάμπολλα ιστορικά παραδείγματα, ότι οι βίαιες μετακινήσεις είναι βούτυρο στο ψωμί των εξουσιαστών, στο να δημιουργούν πολώσεις μεταξύ φυλετικών ομάδων και να κατασκευάζουν εχθρούς αποπροσανατολίζοντας όποτε θέλουν τους ανθρώπους. Μια συχνά ιεραποστολική προσέγγιση των προβλημάτων από την αριστερά και όχι μόνο (δυστυχώς) δεν δίνει ούτε απαντήσεις ούτε λύσεις, αλλά ουσιαστικά σπρώχνει ένα κομμάτι ανθρώπων –όχι χωρίς να φέρουν και οι ίδιοι τις ευθύνες τους– στους ξενόφοβους και λαϊκιστές.

Ο Ζαν-Πιέρ Λιεζουά, συγγραφέας και ειδι-

σταθμό «η φωνή της Ρωσίας», πάντως, δήλωσε ότι «*ο αριθμός των Ρομά που έχουν έρθει από την ανατολική Ευρώπη είναι περίπου 15.000, ενώ ο αριθμός δε των Ρομά, οι οποίοι ήρθαν στη Γαλλία νωρίτερα, π.χ., τη δεκαετία του '60 ή του '70 από τις δημοκρατίες της πρώην Γιουγκοσλαβίας, είναι πολύ μεγαλύτερος... Από την 01/01/2014 θα αρθούν περιορισμοί στην απασχόληση που υπάρχουν μέχρι σήμερα για τους πολίτες της Ρουμανίας και Βουλγαρίας.*»

Συνολικά σε όλη την Ευρώπη επιστρέφει ή εντείνεται το αρνητικό στερεότυπο των τσιγγάνων, που κλέβουν γενικώς και παιδιά ειδικώς, που αν δεν φάμε το φαΐ μας θα μας πάρει ο γύφτος, που αν δεν κάτσουμε ήσυχα θα μας πάρουν οι τσιγγάνες κοκ. Παλαιότερα στην ελλαδική λαογραφία η φιγούρα του τσιγγάνου αντιμετωπίζεται κυρίως με αρνητική διάθεση είτε σε παραμύθια είτε σε τραγούδια. Αν σήμερα οι σύγχρονες τάσεις γονεϊκής διαπαιδαγώγησης παρουσιάζονται σαν αψεγάδιαστες από διαμορφώσεις στερεοτύπων, είναι η τηλεόραση εκείνη, που έχει αναλάβει το ρόλο να διαμορφώσει τις κατάλληλες συνθήκες διακρίσεων.

Στην περίπτωση της «μικρής Μαρίας» είχαμε την παρουσία και ενός άλλου ρατσισμού, εκείνου που εμφανίζεται με τις φράσεις «ξανθό αγγελούδι», «όμορφα γαλανά μάτια» κ.λπ. Διότι ένα μελαχρινό και μελαμψό παιδί με καστανά μάτια δεν θα μπορούσε να είναι για το κυρίαρχο lifestyle ούτε αγγελούδι ούτε όμορφο, κτίζοντας το μύθο του ωραίου σύμφωνα με τα δικά τους πρότυπα. Η απόκτηση παιδιού από τσιγγάνους από άτεκνους γονείς, που πραγματοποιείται εδώ και δεκαετίες στον ελλαδικό χώρο, δεν δημιούργησε –και ορθώς– την ίδια αναστάτωση παρά την βιομετρική διαφορετικότητα γονέων και τέκνου. Η συγκεκριμένη περίπτωση της «μικρής Μαρίας» δεν είναι μια περίπτωση αφύπνισης στο σωματεμπόριο ή δουλεμπόριο, αλλά κυρίως στιγματισμού κάποιων που ορισμένοι δεν πολυσυμπαθούν και τους θέλουν μόνο για να τραγουδάνε και να παίζουν κλαρίνα στα πανηγύρια.

βλίνο, επειδή είχε λάβει πληροφορίες από πολίτη ότι υπήρχε ένα παιδί 7 ετών περίπου, που ζούσε με μια πολυμελή οικογένεια τσιγγάνων, αλλά δεν έμοιαζε καθόλου με τα υποτιθέμενα αδέλφια του. Και στην συγκεκριμένη περίπτωση έγιναν εξετάσεις DNA που αποδείχθηκε ότι το συγκεκριμένο παιδί ήταν πράγματι παιδί των συγκεκριμένων τσιγγάνων ρουμάνικης καταγωγής. Είχαν προλάβει όμως διάφορα μέσα –ελληνικά και ξένα– να βάλουν σε εισαγωγικά τη λέξη γονείς προτρέχοντας και προδικάζοντας... Και φυσικά τι να πούμε για τον ανεκδιήγητο εισαγγελέα και έμπορο του «χαμόγελου του παιδιού» Κώστα Γιαννόπουλο, που σε δήλωση του στην Daily Mail δήλωσε για το κορίτσι, που χόρευε στο βίντεο «χορεύει γύρω-γύρω σαν εκπαιδευμένη αρκούδα για χρήματα». Να τονιστεί ότι ακόμη και όταν η ιντερπόλ απέστειλε σήμα ότι κανένα dna αγνοουμένου δεν συμπίπτει με της «μικρής Μαρίας» τα ελληνικά μέσα συνέχισαν απτόητα στο ίδιο τροπάριο.

Ποιο είναι, όμως, το δια ταύτα και τα οφέλη από αυτό το μίνι σήριαλ για το κράτος και την εξουσία, πέρα από το βέβαιο μεν τετριμμένο δε, ρατσισμό και δαιμονοποίηση των τσιγγάνων; Σίγουρα ως μεγάλη επιτυχία πιστώνεται, αφού δεν αντιληφθήκαμε κανέναν φορέα να αντιδρά, η νομοθετική ρύθμιση που θα εισαχθεί στο νομοσχέδιο για τον Μεταναστευτικό Κώδικα και «θα απαιτεί τη χρήση αδιαμφισβήτητων μέσων της τεχνολογίας, της ιατρικής και του Δικαίου για όσα παιδιά γεννιούνται εκτός μαιευτηρίου», τη λήψη και χρήση –με απλά λόγια– του DNA. Έτσι όσες μητέρες αποφασίζουν να γεννούν εκτός του νοσοκομειακού περιβάλλοντος, είναι υποχρεωμένες να συμμορφωθούν στη νέα βιομετρική συνθήκη. Πάνω σε ένα ανύπαρκτο θέμα, όπως αποδείχθηκε, αυτό της «μικρής Μαρίας» το κράτος κατάφερε να επωφεληθεί και να περάσει μια ακόμη χρήσιμη για αυτό διάταξη. Και οι υπόλοιποι να χαζεύουμε το δέντρο;

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

Η ύπουλη πλευρά

Παρά τη ρητορική πολλών θεσμικών περιβαλλοντικών οργανώσεων και πολλών «φιλελεύθερων περιβαλλοντολόγων», το φυσικό αέριο δεν είναι μια καθαρή ενέργεια, ειδικά αν εξεταστεί η διαδικασία παραγωγής στο σύνολό της. Όπως και τα περισσότερα αγαθά που παράγονται στον παγκόσμιο καπιταλιστικό πολιτισμό των πολυεθνικών εταιρειών, το φυσικό αέριο καταναλώνεται συχνά χωρίς πολλή γνώση για το πού παράγεται, πώς παράγεται ή για το ποιές είναι οι καταστροφικές συνέπειες που έχει στους κατοίκους και τα τοπικά περιβάλλοντα. Το φυσικό αέριο, όπως και πολλά προϊόντα που καταναλώνουμε, φαινομενικά βολεύει που βρίσκεται σε αφθονία, και χωρίς δυσάρεστες συνέπειες.

Σε αυτό το σύντομο άρθρο, θα περιγράψω την ύπουλη πλευρά του φυσικού αερίου, αφήνοντας αρκετό χώρο για τον αναγνώστη να συνεχίσει περαιτέρω την έρευνα αυτή. Θα σκιαγραφήσω τέσσερα θέματα, για το καθένα από τα οποία θα μπορούσε να γραφτεί ένα βιβλίο.

Εγκληματικές εταιρείες παραγωγοί φυσικού αερίου

Στη βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου το έγκλημα καλπάζει, όπως και σε όλους τους τομείς των μεγάλων εταιρειών. Στην πραγματικότητα, αυτό το έγκλημα σκοτώνει περισσότερους ανθρώπους και κοστίζει περισσότερα χρήματα των φορολογουμένων από ό,τι η εγκληματικότητα σε επίπεδο δρόμου στο σύνολό της. Αυτό που κάνει αυτό το γεγονός τόσο ύπουλο, είναι ότι οι εταιρείες που έχουν καταδικαστεί μπορούν να συνεχίσουν να εγκληματούν γιατί, όπως ο βαρώνος Thurlow τόσο εύγλωττα σημείωσε, *«οι εταιρείες δεν έχουν ψυχή για να τιμωρηθεί και δεν έχουν σώμα να μπει στη φυλακή»*. Θα ήθελα να προσθέσω σε αυτήν την παρατήρηση, ότι δεν έχουμε κάποιο έγκυρο νομικό σύστημα που να εκπροσωπεί τόσο τη μη ανθρώπινη όσο και την ανθρώπινη ζωή έναντι των εταιρειών-δολοφόνων του πλανήτη μας. Για τον λόγο αυτό ο πλανήτης μας χρειάζεται ανθρώπους-αγωνιστές αφοσιωμένους και εξαγριωμένους.

Από το 2009, η πρώτη δεκάδα παραγωγών φυσικού αερίου των ΗΠΑ ήταν: η BP, η Anadarko Petroleum, η XTO Energy, η Chesapeake Energy, η Devon Energy, η ConocoPhillips, η Enccana Corp, η Chevron, η ExxonMobil και η Williams Cos.

Η ExxonMobil έχει αγοράσει πρόσφατα την XTO Energy, καθιστώντας τη την μεγαλύτερη παραγωγό φυσικού αερίου στις ΗΠΑ. Αν ψάχνατε στο Google κάθε μία από αυτές τις εταιρείες, μαζί με τους όρους «πρόστιμα του αστικού και του ποινικού κώδικα», θα βρίσκατε πολλά παραδείγματα χρόνιας παραβατικής συμπεριφοράς που κυμαίνεται από εκμετάλλευση εμπιστευτικών πληροφοριών ως δωροδοκία, σε πολλά διαφορετικά είδη παραβιάσεων του Clean Water Act (ομοσπονδιακός Νόμος για την μη ρύπανση των

δρος Ντικ Τσέινι, ο πρώην διευθύνων σύμβουλος της Halliburton (μίας εταιρείας με ένα βαρύτατο ποινικό φάκελο), έπαιξε σημαντικό ρόλο στο να εξαιρεθεί η βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου από διατάξεις της Safe Drinking Water Act, (Νόμος για το Ασφαλές Πόσιμο Νερό), καθώς και πολλές άλλες εξαιρέσεις από την Clean Water Act, την Clean Air Act, την Resource Conservation and Recovery Act (Νόμος για την Διατήρηση και την Ανανέωση των Πόρων), την CERCLA (Superfund) (Comprehensive Environment Response, Compensation and Liability Act) (ομοσπονδιακός Νόμος για τον καθαρισμό μολυσμένων τοποθεσιών), και την Planning and Community Right-to-Know Act (Νόμος για την ενημέρωση σε κρατικό και τοπικό επίπεδο για πιθανούς κινδύνους από χημικά). Εκτός του ότι ο Ντικ ακριβώς είναι ένα «Dick», επειδή ζητά εξαιρέσεις από όλους αυτούς τους ομοσπονδιακούς νόμους που αποσκοπούν στην προστασία της γης, τί κρύβει η βιομηχανία φυσικού αερίου από το κοινό;

Σε μια πρόσφατη επιστολή προς την EPA (Environmental Protection Agency) από τρεις εκπροσώπους των ΗΠΑ, είχε υποστηρίξει ότι 12 *«εταιρείες ρωγμάτωσης έχουν εγχύσει πάνω από 32 εκατομμύρια γαλόνια πετρελαίου ντίζελ στο έδαφος σε 19 πολιτείες μεταξύ 2005 και 2009. Και το έκαναν χωρίς να ζητήσουν ή να λάβουν άδεια από τις ρυθμιστικές περιβαλλοντικές αρχές των κρατών αυτών.» «Η ανησυχία σχετικά με το καύσιμο ντίζελ είναι ότι περιέχει βενζόλιο, μια καρκινογόνο ουσία που έχει επιπλέον και άλλες βλαβερές επιπτώσεις στην υγεία»*, η οποία έχει ανιχνευθεί σε αποθέματα νερού κοντά σε εγκαταστάσεις γεώτρησης ντίζελ σε όλη την χώρα. Οι Ομοσπονδιακοί νομοθέτες Waxman, Markey και DeGette, ισχυρίζονται ότι οι εταιρείες πετρελαίου και φυσικού αερίου παραβίασαν το νόμο, καταπατώντας την Energy Policy Act του 2005 (Νόμος περί ενεργειακής πολιτικής), η οποία ορίζει ότι η υδραυλική ρωγμάτωση που γίνεται με χρήση καύσιμου ντίζελ υπόκειται σε ρύθμιση από την EPA στο πλαίσιο του νόμου για το Ασφαλές Πόσιμο Νερό (Safe Drinking Water Act). Η βιομηχανία δεν αρνείται ότι η EPA είχε την εξουσία να ρυθμίζει το ντίζελ στην ρωγμάτωση στο πλαίσιο του παραπάνω νόμου, αλλά ισχυρίστηκε ότι δεν υπάρχουν κανόνες που να ρυθμίζουν τη χρήση του καυσίμου ντίζελ κατά την υδραυλική ρωγμάτωση. Οι εταιρείες Halliburton, BJ Services και Schlumberger, οι τρεις μεγαλύτεροι εργολήπτες γεωτρήσεων, προχώρησαν σε μία «εθελοντική συμφωνία», σύμφωνα με την οποία θα έπαυαν να χρησιμοποιούν το καύσιμο ντίζελ κατά την υδραυλική ρωγμάτωση σε σχηματισμούς ανθρα[illegible]/στρώματα γαιανθράκων/μεθανίου το 2003, και το

πό διάφορους σχηματισμούς σχιστόλιθου. Η εξαγωγή μεθανίου από γεωλογικούς σχηματισμούς απαιτεί ένα συγκεκριμένο τύπο τεχνολογίας, γνωστή στην βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου ως υδραυλική ρωγμάτωση. Η υδραυλική ρωγμάτωση είναι μια τεχνολογία που βασίζεται στην έγχυση υπό υψηλή πίεση νερού, άμμου και διαφόρων άλλων επικίνδυνων χημικών ουσιών σε ένα συγκεκριμένο γεωλογικό σχηματισμό. Με ακραίες πιέσεις το νερό, η άμμος και οι επικίνδυνες χημικές ουσίες εγχύονται στο φρεάτιο γεώτρησης, προκαλώντας τη θραύση των γεωλογικών σχηματισμών χιλιάδες πόδια κάτω από την επιφάνεια της γης, επιτρέποντας στο αέριο να διαφύγει μέσω του ρήγμα-

παράγεται, πώς παράγεται η για το ποιες είναι οι κατα-στροφικές συνέπειες που έχει στους κατοίκους και τα τοπικά περιβάλλοντα. Το φυσικό αέριο, όπως και πολλά προϊόντα που καταναλώνουμε, φαινομενικά βολεύει που βρίσκεται σε αφθονία, και χωρίς δυσάρεστες συνέπειες. Σε αυτό το σύντομο άρθρο, θα περιγράψω την ύπουλη πλευρά του φυσικού αερίου, αφήνοντας αρκετό χώρο για τον αναγνώστη να συνεχίσει περαιτέρω την έρευνα αυτή. Θα σκιαγραφήσω τέσσερα θέματα, για το καθένα από τα οποία θα μπορούσε να γραφτεί ένα βιβλίο.

Εγκληματικές εταιρείες παραγωγοί φυσικού αερίου

Στη βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου το έγκλημα καλπάζει, όπως και σε όλους τους τομείς των μεγάλων εταιρειών. Στην πραγματικότητα, αυτό το έγκλημα σκοτώνει περισσότερους ανθρώπους και κοστίζει περισσότερα χρήματα των φορολογουμένων από ό,τι η εγκληματικότητα σε επίπεδο δρόμου στο σύνολό της. Αυτό που κάνει αυτό το γεγονός τόσο ύπουλο, είναι ότι οι εταιρείες που έχουν καταδικαστεί μπορούν να συνεχίσουν να εγκληματούν γιατί, όπως ο βαρώνος Thurlow τόσο εύγλωττα σημείωσε, *«οι εταιρείες δεν έχουν ψυχή για να τιμωρηθεί και δεν έχουν σώμα να μπει στη φυλακή»*. Θα ήθελα να προσθέσω σε αυτήν την παρατήρηση, ότι δεν έχουμε κάποιο έγκυρο νομικό σύστημα που να εκπροσωπεί τόσο τη μη ανθρώπινη όσο και την ανθρώπινη ζωή έναντι των εταιρειών-δολοφόνων του πλανήτη μας. Για τον λόγο αυτό ο πλανήτης μας χρειάζεται ανθρώπους-αγωνιστές αφοσιωμένους και εξαγριωμένους.

Από το 2009, η πρώτη δεκάδα παραγωγών φυσικού αερίου των ΗΠΑ ήταν: η BP, η Anadarko Petroleum, η XTO Energy, η Chesapeake Energy, η Devon Energy, η ConocoPhillips, η Enccana Corp, η Chevron, η ExxonMobil και η Williams Cos.

Η ExxonMobil έχει αγοράσει πρόσφατα την XTO Energy, καθιστώντας τη την μεγαλύτερη παραγωγό φυσικού αερίου στις ΗΠΑ. Αν ψάχνατε στο Google κάθε μία από αυτές τις εταιρείες, μαζί με τους όρους «πρόστιμα του αστικού και του ποινικού κώδικα», θα βρίσκατε πολλά παραδείγματα χρόνιας παραβατικής συμπεριφοράς που κυμαίνεται από εκμετάλλευση εμπιστευτικών πληροφοριών ως δωροδοκία, σε πολλά διαφορετικά είδη παραβιάσεων του Clean Water Act (ομοσπονδιακός Νόμος για την μη ρύπανση των υδάτινων πόρων) και του Clean Air Act (ομοσπονδιακός Νόμος για την μη ρύπανση του αέρα), για παραβιάσεις των πρότυπων ασφαλείας του OHSA (Occupation Health and Safety Act=Νόμος περί Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία) που οδήγησαν στον τραυματισμό και τον θάνατο εργαζομένων.

Πάρτε, για παράδειγμα, την BP, τον έναν από τους μεγαλύτερους δράστες της οικοκτονίας στον πλανήτη. Τον Οκτώβριο του 2007, η Anchorage Daily News ανέφερε, ότι *«η BP συμφώνησε να πληρώσει 50 εκατ. δολάρια για το κακούργημα της παραβίασης της Clean Air Act εξ αιτίας του οποίου σκοτώθηκαν 15 άτομα και τραυματίστηκαν πάνω από 170»*, το 2005, σε διυλιστήριο στο Τέξας. Η εφημερίδα ανέφερε, επίσης, ότι η BP κατέβαλε *«303 εκατομμύρια δο-*

ρων), την CERCLA (Superfund) (Comprehensive Environment Response, Compensation and Liability Act) (ομοσπονδιακός Νόμος για τον καθαρισμό μολυσμένων τοποθεσιών), και την Planning and Community Right-to-Know Act (Νόμος για την ενημέρωση σε κρατικό και τοπικό επίπεδο για πιθανούς κινδύνους από χημικά). Εκτός του ότι ο Ντικ ακριβώς είναι ένα «Dick», επειδή ζητά εξαιρέσεις από όλους αυτούς τους ομοσπονδιακούς νόμους που αποσκοπούν στην προστασία της γης, τί κρύβει η βιομηχανία φυσικού αερίου από το κοινό;

Σε μια πρόσφατη επιστολή προς την EPA (Environmental Protection Agency) από τρεις εκπροσώπους των ΗΠΑ, είχε υποστηρίξει ότι 12 *«εταιρείες ρωγμάτωσης έχουν εγχύσει πάνω από 32 εκατομμύρια γαλόνια πετρελαίου ντίζελ στο έδαφος σε 19 πολιτείες μεταξύ 2005 και 2009. Και το έκαναν χωρίς να ζητήσουν ή να λάβουν άδεια από τις ρυθμιστικές περιβαλλοντικές αρχές των κρατών αυτών.» «Η ανησυχία σχετικά με το καύσιμο ντίζελ είναι ότι περιέχει βενζόλιο, μια καρκινογόνο ουσία που έχει επιπλέον και άλλες βλαβερές επιπτώσεις στην υγεία»*, η οποία έχει ανιχνευθεί σε αποθέματα νερού κοντά σε εγκαταστάσεις γεώτρησης ντίζελ σε όλη την χώρα. Οι Ομοσπονδιακοί νομοθέτες Waxman, Markey και DeGette, ισχυρίζονται ότι οι εταιρείες πετρελαίου και φυσικού αερίου παραβίασαν το νόμο, καταπατώντας την Energy Policy Act του 2005 (Νόμος περί ενεργειακής πολιτικής), η οποία ορίζει ότι η υδραυλική ρωγμάτωση που γίνεται με χρήση καύσιμου ντίζελ υπόκειται σε ρύθμιση από την EPA στο πλαίσιο του νόμου για το Ασφαλές Πόσιμο Νερό (Safe Drinking Water Act). Η βιομηχανία δεν αρνείται ότι η EPA είχε την εξουσία να ρυθμίζει το ντίζελ στην ρωγμάτωση στο πλαίσιο του παραπάνω νόμου, αλλά ισχυρίστηκε ότι δεν υπάρχουν κανόνες που να ρυθμίζουν τη χρήση του καυσίμου ντίζελ κατά την υδραυλική ρωγμάτωση. Οι εταιρείες Halliburton, BJ Services και Schlumberger, οι τρεις μεγαλύτεροι εργολήπτες γεωτρήσεων, προχώρησαν σε μία «εθελοντική συμφωνία», σύμφωνα με την οποία θα έπαυαν να χρησιμοποιούν το καύσιμο ντίζελ κατά την υδραυλική ρωγμάτωση σε σχηματισμούς ανθρακαερίου/στρώματα γαιανθράκων/μεθανίου το 2003, και το Κογκρέσο με τους Ρεπουμπλικανούς έγραψε μια εξαίρεση, το λεγόμενο «Κενό Halliburton», στην Energy Policy Act του 2005, η οποία ανέφερε ότι *«η υδραυλική ρωγμάτωση δεν μπορούσε να ρυθμιστεί στο πλαίσιο του Νόμου περί ασφαλούς πόσιμου νερού»*. Ωστόσο, *«η χρήση του καυσίμου ντίζελ για ρωγμάτωση θα εξακολουθεί να πληροί τις προϋποθέσεις για τη ρύθμιση»*, στο πλαίσιο του Νόμου περί ασφαλούς πόσιμου νερού.

Παρά την «εθελοντική συμφωνία», που αναφέρει ότι η βιομηχανία δεν θα χρησιμοποιεί το καύσιμο ντίζελ και την νομική εξαίρεση, η Halliburton χρησιμοποίησε 7,2 εκατομμύρια γαλόνια καυσίμου ντίζελ και η BJ Services έγχυσε 11.555.538 γαλόνια καυσίμου ντίζελ στο έδαφος, μεταξύ του 2005 και του 2009. Η βιομηχανία του φυσικού αερίου

μος και οι επικίνδυνες χημικές ουσίες εγχύονται στο φρεάτιο γεώτρησης, προκαλώντας τη θραύση των γεωλογικών σχηματισμών χιλιάδες πόδια κάτω από την επιφάνεια της γης, επιτρέποντας στο αέριο να διαφύγει μέσω του ρήγμα-

Η ύπουλη πλευρά

τος, που συγκρατείται ανοικτό από την άμμο. Η όλη διαδικασία παραγωγής φυσικού αερίου απαιτεί χημικές ουσίες. Χημικές ουσίες εγχύονται από την αρχή της διαδικασίας γεώτρησης και χρησιμοποιούνται σε όλη την διαδικασία, καθώς την επισπεύδουν.

Η υδραυλική ρωγμάτωση απαιτεί μια απίστευτη ποσότητα νερού. Ο τύπος του γεωλογικού σχηματισμού και το βάθος των πηγαδιών καθορίζουν την ποσότητα του νερού που χρησιμοποιείται ανά φρεάτιο. Στους ταμιευτήρες γαιανθράκων στη Δύση μπορούν να χρησιμοποιηθούν από

Από το 2009, η πρώτη δεκάδα παραγωγών φυσικού αερίου των ΗΠΑ ήταν: η BP, η Anadarko Petroleum, η XTO Energy, η Chesapeake Energy, η Devon Energy, η ConocoPhillips, η Enccana Corp, η Chevron, η ExxonMobil και η Williams Cos.

Η ExxonMobil έχει αγοράσει πρόσφατα την XTO Energy, καθιστώντάς τη την μεγαλύτερη παραγωγό φυσικού αερίου στις ΗΠΑ. Αν ψάχνατε στο Google κάθε μία από αυτές τις εταιρείες, μαζί με τους όρους «πρόστιμα του αστικού και του ποινικού κώδικα», θα βρίσκατε πολλά παραδείγματα χρόνιας παραβατικής συμπεριφοράς που κυμαίνεται από εκμετάλλευση εμπιστευτικών πληροφοριών ως δωροδοκία, σε πολλά διαφορετικά είδη παραβιάσεων του Clean Water Act (ομοσπονδιακός Νόμος για την μη ρύπανση των υδάτινων πόρων) και του Clean Air Act (ομοσπονδιακός Νόμος για την μη ρύπανση του αέρα), για παραβιάσεις των πρότυπων ασφαλείας του OHSA (Occupation Health and Safety Act=Νόμος περί Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία) που οδήγησαν στον τραυματισμό και τον θάνατο εργαζομένων.

Πάρτε, για παράδειγμα, την BP, τον έναν από τους μεγαλύτερους δράστες της οικοκτονίας στον πλανήτη. Τον Οκτώβριο του 2007, η Anchorage Daily News ανέφερε, ότι *«η BP συμφώνησε να πληρώσει 50 εκατ. δολάρια για το κακούργημα της παραβίασης της Clean Air Act εξ αιτίας του οποίου σκοτώθηκαν 15 άτομα και τραυματίστηκαν πάνω από 170»*, το 2005, σε διυλιστήριο στο Τέξας. Η εφημερίδα ανέφερε, επίσης, ότι η BP κατέβαλε *«303 εκατομμύρια δολάρια σχετικά με τον έλεγχο των τιμών της αγοράς του προπανίου στις 48 όμορες Πολιτείες»* και άλλα 20 εκατομμύρια για το ομοσπονδιακό πλημμέλημα της διαρροής *«201.000 γαλονιών πετρελαίου κατ' εκτίμηση»* στη «**μεγαλύτερη πετρελαιοκηλίδα στο Βόρειο Ημισφαίριο**» τον Μάρτιο του 2006. Προσθέστε στον ποινικό φάκελο της BP την έκρηξη στον Κόλπο του Μεξικού, στην πλατφόρμα της Deep Water Horizon, η οποία κόστισε 11 ανθρώπινες ζωές και δημιούργησε τη μεγαλύτερη θαλάσσια πετρελαιοκηλίδα στην ιστορία, σκοτώνοντας αμέτρητο αριθμό θαλάσσιων πτηνών και θαλάσσιας ζωής. Μόνο οι πολυεθνικές εταιρείες και τα έθνη-κράτη μπορούν να αποφύγουν τη φυλάκιση για φόνο και οικοκτονία.

Παρά την πληθώρα των κακόβουλων εγκλημάτων κατά της γης, της ανθρώπινης και μη ανθρώπινης ζωής, οι πολυεθνικές πετρελαίου και φυσικού αερίου είναι διαβόητες για την εξαγορά των λεγόμενων ομοσπονδιακών και πολιτειακών εκπροσώπων. Είναι προφανές, ότι δεν μπορούμε να εμπιστευθούμε τις πολυεθνικές εταιρείες ότι θα τηρούν το νόμο, οπότε γιατί θα πρέπει να τους έχουμε εμπιστοσύνη για να κάνουν ο,τιδήποτε, πόσο μάλλον για να παράγουν ασφαλή και καθαρή ενέργεια; Το 2005, ο αντιπρόεδρος της ενεργειακής πολιτικής), η οποία ορίζει ότι η υδραυλική ρωγμάτωση που γίνεται με χρήση καύσιμου ντίζελ υπόκειται σε ρύθμιση από την EPA στο πλαίσιο του νόμου για το Ασφαλές Πόσιμο Νερό (Safe Drinking Water Act). Η βιομηχανία δεν αρνείται ότι η EPA είχε την εξουσία να ρυθμίζει το ντίζελ στην ρωγμάτωση στο πλαίσιο του παραπάνω νόμου, αλλά ισχυρίστηκε ότι δεν υπάρχουν κανόνες που να ρυθμίζουν τη χρήση του καυσίμου ντίζελ κατά την υδραυλική ρωγμάτωση. Οι εταιρείες Halliburton, BJ Services και Schlumberger, οι τρεις μεγαλύτεροι εργολήπτες γεωτρήσεων, προχώρησαν σε μία «εθελοντική συμφωνία», σύμφωνα με την οποία θα έπαυαν να χρησιμοποιούν το καύσιμο ντίζελ κατά την υδραυλική ρωγμάτωση σε σχηματισμούς ανθρακαερίου/στρώματα γαιανθράκων/μεθανίου το 2003, και το Κογκρέσο με τους Ρεπουμπλικανούς έγραψε μια εξαίρεση, το λεγόμενο «Κενό Halliburton», στην Energy Policy Act του 2005, η οποία ανέφερε ότι *«η υδραυλική ρωγμάτωση δεν μπορούσε να ρυθμιστεί στο πλαίσιο του Νόμου περί ασφαλούς πόσιμου νερού»*. Ωστόσο, *«η χρήση του καυσίμου ντίζελ για ρωγμάτωση θα εξακολουθεί να πληροί τις προϋποθέσεις για τη ρύθμιση»*, στο πλαίσιο του Νόμου περί ασφαλούς πόσιμου νερού.

Παρά την «εθελοντική συμφωνία», που αναφέρει ότι η βιομηχανία δεν θα χρησιμοποιεί το καύσιμο ντίζελ και την νομική εξαίρεση, η Halliburton χρησιμοποίησε 7,2 εκατομμύρια γαλόνια καυσίμου ντίζελ και η BJ Services έγχυσε 11.555.538 γαλόνια καυσίμου ντίζελ στο έδαφος, μεταξύ του 2005 και του 2009. Η βιομηχανία του φυσικού αερίου προκαλεί ανοιχτά τον ισχυρισμό του ομοσπονδιακού νομοθέτη ότι παραβίασε το νόμο, **υποστηρίζοντας ότι δεν υπάρχουν κανονισμοί σε ισχύ, παρά τη συμφωνία τους να μην χρησιμοποιούν καύσιμο ντίζελ στην ρωγμάτωση**. Στην πραγματικότητα, 32 εκατομμύρια γαλόνια καυσίμου ντίζελ χρησιμοποιήθηκαν σε 19 πολιτείες, εκ των οποίων τα μισά ήταν στο έδαφος του Τέξας και ένα εκατομμύριο γαλόνια ή και περισσότερα χρησιμοποιήθηκαν στα ακόλουθα κράτη: στην Οκλαχόμα 3,3 εκατομμύρια γαλόνια, στην Βόρεια Ντακότα 3,1 εκατομμύρια γαλόνια, στην Λουιζιάνα 2,9 εκατ. γαλόνια, στο Γουαϊόμινγκ 2,9 εκατομμύρια γαλόνια και στο Κολοράντο 1,3 εκατομμύρια γαλόνια. Είναι δύσκολο να πιστέψει κανείς ή να χαρακτηρίσει τη βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου ως ο,τιδήποτε άλλο εκτός από μια αντικοινωνική εγκληματική δράση.

Τα κρυμμένα μυστικά της υδραυλικής ρωγμάτωσης

Τίποτα δεν αποκαλύπτει τον μύθο του «καθαρού» φυσικού αερίου καλύτερα από τον τρόπο της παραγωγής του φυσικού αερίου από διάφορους γεωλογικούς σχηματισμούς. Στη Δύση το μεγαλύτερο μέρος του φυσικού αερίου έχει ληφθεί από ταμιευτήρες γαιανθράκων και στην Ανατολή α-

τος, που συγκρατείται ανοικτό από την άμμο. Η όλη διαδικασία παραγωγής φυσικού αερίου απαιτεί χημικές ουσίες. Χημικές ουσίες εγχύονται από την αρχή της διαδικασίας γεώτρησης και χρησιμοποιούνται σε όλη την διαδικασία, καθώς την επισπεύδουν.

Η υδραυλική ρωγμάτωση απαιτεί μια απίστευτη ποσότητα νερού. Ο τύπος του γεωλογικού σχηματισμού και το βάθος των πηγαδιών καθορίζουν την ποσότητα του νερού που χρησιμοποιείται ανά φρεάτιο. Στους ταμιευτήρες γαιανθράκων στη Δύση μπορούν να χρησιμοποιηθούν από 50.000 έως 350.000 γαλόνια διάφορων διεγερτικών χημικών και υγρών ρωγμάτωσης και στον σχιστόλιθο Marcellus στις ανατολικές πολιτείες των ΗΠΑ, κατά μέσο όρο 4,5 εκατομμύρια γαλόνια νερού ανά βαθύ σχιστολιθικό φρεάτιο φυσικού αερίου. Σύμφωνα με μια μελέτη της EPA, στην οποία κάνει μνεία η Earthworks, μερικά από τα υγρά ρωγμάτωσης αντλούνται από το πηγάδι σε λάκκους στην επιφάνεια ή σε δεξαμενές, κατά τη διαδικασία της εξόρυξης πετρελαίου, φυσικού αερίου και όποιου παραγόμενου νερού, αλλά οι μελέτες έχουν δείξει ότι περίπου το 20% ως 40% των υγρών ρωγμάτωσης παραμένουν στο υπέδαφος. Όταν ταξιδεύει κάποιος σε περιοχές του Γουαϊόμινγκ, δεν είναι ασυνήθιστο να δει ανοιχτούς λάκκους με το παραγόμενο από την διαδικασία νερό που περιέχει χημικές ουσίες ρωγμάτωσης. Το παραγόμενο νερό είναι το νερό που αναμειγνύεται με τις χημικές ουσίες ρωγμάτωσης, που πρέπει να αντλείται έξω από το πηγάδι, επειδή υπεισέρχεται στην παραγωγή του φυσικού αερίου.

Δύο πολύ σημαντικές επιπτώσεις της υδραυλικής ρωγμάτωσης είναι ότι το 20 έως 40% των υδραυλικών υγρών ρωγμάτωσης, τα οποία περιέχουν επικίνδυνες χημικές ουσίες, **παραμένουν στο υπέδαφος**. Η δεύτερη συνέπεια εί-

ναι ότι «*η διάσπαση των υγρών σε άνθρακα μπορεί να διεισδύσει στους γύρω σχηματισμούς... όταν η διάρρηξη σταματά και ξαναρχίζει η παραγωγή, αυτές οι χημικές ουσίες δεν μπορούν να απαντληθούν εξ ολοκλήρου από το φρεάτιο στρωμάτων γαιανθράκων μεθανίου και ...ως εκ τούτου είναι δυνατόν να μετακινηθούν μέσω του υδροφόρου ορίζοντα*». Με λίγα λόγια, το 20%-40% των επικίνδυνων χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται στην υδραυλική ρωγμάτωση μπορεί να παραμείνουν στους γεωλογικούς σχηματισμούς και υπάρχει πιθανότητα αυτά τα χημικά να μετακινηθούν προς τους υδροφόρους ορίζοντες του πόσιμου νερού.

Μία από τις πιο σοβαρές συνέπειες αυτής της διαδικασίας

του Φυσικού Αερίου

Η διαδικασία παραγωγής φυσικού αερίου δημιουργεί, επίσης, σημαντικό πρόβλημα ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Εκτός από τη διαφυγή μεθανίου, άλλοι καπνοί από κινητές και σταθερές πηγές, οι οποίες περιλαμβάνουν τα καύσιμα ντίζελ και τα κανονικά καύσιμα, παράγουν οξειδίο του αζώτου, το οποίο αναμειγνύεται με την ηλιακή ακτινοβολία και δημιουργεί όζον σε επίπεδο εδάφους. Το όζον στη στρατόσφαιρα είναι καλό, αλλά το όζον στην τροπόσφαιρα είναι επικίνδυνο τόσο για την ανθρώπινη όσο και για την μη ανθρώπινη ζωή. Όταν το όζον στην τροπόσφαιρα ή τα σωματίδια συνδυαστούν, ιδιαίτερα αν είναι μικρότερα από 2,5 μικρά (1 μικρό ισούται με ένα εκατομμυριοστό του μέτρου), δημιουργούν σοβαρή αναπνευστική ανεπάρκεια σε όσους εκτίθενται σε αυτά χρονίως. Είναι γεγονός ότι ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις παραγωγής φυσικού αερίου, που βρίσκονται στη δύση, αυξάνουν το τροποσφαιρικό όζον. Και είναι γεγονός, ότι η κυκλοφορία βαρέων οχημάτων που σχετίζονται με την παραγωγή φυσικού αερίου, από την άντληση νερού ως τη μεταφορά του εξοπλισμού γεωτρήσεων σε χωμάτινους δρόμους, παράγει τεράστιες ποσότητες αιωρούμενων σωματιδίων. Η συνεχής έκθεση σε αιωρούμενα σωματίδια και όζον (καθώς όλοι αυτοί οι άνθρωποι ζουν γύρω από τα μεγάλα σε λειτουργία σημεία άντλησης φυσικού αερίου) αυξάνει την πιθανότητα ανάπτυξης άσθματος και χρόνιας αποφρακτικής πνευμονοπάθειας, ειδικά στα παιδιά.

Όταν εξετάσει κανείς το σύνολο της διαδικασίας της παραγωγής φυσικού αερίου, βλέπει πως το φυσικό αέριο δεν είναι τόσο καθαρή πηγή ενέργειας. Στην πραγματικότητα, επειδή η διαδικασία παραγωγής φυσικού αερίου περιλαμβάνει τη χρήση επικίνδυνων χημικών ουσιών κοντά σε πηγές πόσιμου νερού και σε υδροφόρα στρώματα πόσιμου νερού, το φυσικό αέριο δεν είναι ούτε καθαρό, ούτε υγιεινό. Οι χημικές ουσίες, που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή φυσικού αερίου, έχουν πολύ σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία και θεωρούνται βιομηχανικό απόρρητο που χρησιμοποιείται κατά την κρίση των εγκληματικών εταιρειών.

Οι επιπτώσεις των Χημικών της Υδραυλικής Ρωγμάτωσης στην υγεία

Οι χημικές ουσίες ρωγμάτωσης σήμερα αντιμετωπίζονται ως βιομηχανικό απόρρητο των διαφόρων βιομηχανιών, πράγμα που σημαίνει, ότι η βιομηχανία δεν χρειάζεται να αποκαλύψει, ποιές είναι οι χημικές ουσίες που χρησιμοποιούν να συλλέγονται μέσω των στοιχείων (αριθμών) της υπηρεσίας Chemical Abstract Service (CAS). Η American Chemical Society, για τον προσδιορισμό των χημικών στοιχείων, των ενώσεων, των ισομερών, των πολυμερών, κ.λπ., έχει εκχωρήσει μοναδικούς αριθμούς αλληλουχίας, δημιουργώντας το σύστημα CAS. Με λίγα λόγια, το σύστημα CAS παρέχει μια παγκόσμια ταυτότητα για συγκεκριμένες χημικές ουσίες.

Από τις 649 χημικές ουσίες που προσδιορίζονται από την TEDX, μόνο οι 362 έχουν αριθμό CAS. Βασισμένη σε 12 κατηγορίες ως προς την επίπτωση στην υγεία, η TEDX διαπίστωσε ότι «*το 78% από τις χημικές ουσίες σχετίζονται με επιπτώσεις στο δέρμα, τα μάτια ή τα αισθητήρια όργανα, στο αναπνευστικό σύστημα και το γαστρεντερικό ή το ήπαρ. Το σύστημα του εγκεφάλου και το νευρικό σύστημα μπορεί να θιγεί από το 55% των χημικών ουσιών... άλλες επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένου του καρκίνου, της βλάβης σε όργανα, καθώς και σε βλάβες στο ενδοκρινικό σύστημα, μπορεί να μην εμφανιστούν για μήνες ή χρόνια αργότερα. Μεταξύ 22% και 47 % των χημικών ουσιών σχετίζονται με αυτές τις πιθανώς μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην υγεία*».

Όταν οι χημικές ουσίες που είχαν εντοπιστεί αξιολογήθηκαν για την διαλυτότητα και την πτητικότητα τους, η TEDX διαπίστωσε ότι «*από τις 210 χημικές ουσίες 58% είναι υδατοδιαλυτές, ενώ από τις 131 χημικές ουσίες το 36 % είναι πτητικές. Με άλλα λόγια, μπορεί να είναι αερομεταφερόμενες*». Οι επιπτώσεις στην υγεία, από αυτού του είδους την έκθεση, είναι λόγος συναγερμού.

Από αυτές τις πτητικές χημικές ουσίες, άνω του 93% μπορεί να βλάψει τα μάτια, το δέρμα, τα αισθητήρια όργανα, το αναπνευστικό σύστημα, τον γαστρεντερικό σωλήνα ή το ήπαρ. Σε σύγκριση με τις διαλυτές χημικές ουσίες, πολύ περισσότερες από αυτές τις χημικές ουσίες (86%) μπορεί να προκαλέσουν βλάβη στον εγκέφαλο και το νευρικό σύστημα. Το 72% των πτητικών χημικών ουσιών μπορεί να βλάψει το καρδιαγγειακό σύστημα και το αίμα και το 66% μπορεί να βλάψει τα νεφρά. Συνολικά, οι πτητικές χημικές ουσίες παράγουν ένα διαφορετικό προφίλ με υψηλότερα ποσοστά από ό,τι τα υδατοδιαλυτά χημικά. Επειδή μπορούν να εισπνευσθούν, να καταποθούν, καθώς επίσης να έρθουν σε επαφή με το δέρμα, η πιθανότητα έκθεσης σε πτητικές χημικές ουσίες είναι μεγαλύτερη.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί, ότι αυτές οι χημικές ουσίες είναι ακόμα πιο πιθανό να επηρεάσουν έναν απίστευτο αριθμό άγριων ζώων, τα οποία δεν μπορούν να διαβάσουν τις προειδοποιητικές πινακίδες για τις επικίνδυνες λίμνες εξάτμισης ή τις επικίνδυνες αερομεταφερόμενες χημικές ουσίες.

Έχω ακούσει, σε πολλές περιπτώσεις, τον ισχυρισμό της

μπορεί να παραμείνουν στους γεωλογικούς σχηματισμούς και υπάρχει πιθανότητα αυτά τα χημικά να μετακινηθούν προς τους υδροφόρους ορίζοντες του πόσιμου νερού.

Μία από τις πιο σοβαρές συνέπειες αυτής της διαδικα-

του Φυσικού Αερίου

σίας ήταν η μόλυνση των πηγαδιών πόσιμου νερού και των υπόγειων υδροφόρων οριζόντων. Η Earthworks αναφέρει, ότι τον Αύγουστο του 2006, «μία έκρηξη σε πηγάδι ανάγκασε την εκκένωση πάνω από 25 σπιτιών», στο Κλαρκ του Γουαϊόμινγκ. Μετά από τρεις ημέρες με ανεξέλεγκτες απελευθερώσεις συνολικού ύψους 8 εκατ. κυβικών μέτρων μεθανίου και εξατμισμένων υγρών γεώτρησης, το πηγάδι τελικά τέθηκε υπό έλεγχο και οι κάτοικοι ξαναμπήκαν στα σπίτια τους. Έχουν υπάρξει και πολλές άλλες διαρροές που καταγράφονται στην ανατολική ακτή και ειδικά στην

επικίνδυνο τόσο για την ανθρώπινη όσο και για την μη ανθρώπινη ζωή. Όταν το όζον στην τροπόσφαιρα ή τα σωματίδια συνδυαστούν, ιδιαίτερα αν είναι μικρότερα από 2,5 μικρά (1 μικρό ισούται με ένα εκατομμυριοστό του μέτρου), δημιουργούν σοβαρή αναπνευστική ανεπάρκεια σε όσους εκτίθενται σε αυτά χρονίως. Είναι γεγονός ότι ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις παραγωγής φυσικού αερίου, που βρίσκονται στη δύση, αυξάνουν το τροποσφαιρικό όζον. Και είναι γεγονός, ότι η κυκλοφορία βαρέων οχημάτων που σχετίζονται με την παραγωγή φυσικού αερίου, από την άντληση νερού ως τη μεταφορά του εξοπλισμού γεωτρήσεων σε χωμάτινους δρόμους, παράγει τεράστιες ποσότητες αιωρούμενων σωματιδίων. Η συνεχής έκθεση σε αιωρούμενα σωματίδια και όζον (καθώς όλοι αυτοί οι άνθρωποι ζουν γύρω από τα μεγάλα σε λειτουργία σημεία άντλησης φυσικού αερίου) αυξάνει την πιθανότητα ανάπτυξης άσθματος και χρόνιας αποφρακτικής πνευμονοπάθειας, ειδικά στα παιδιά.

Όταν εξετάσει κανείς το σύνολο της διαδικασίας της παραγωγής φυσικού αερίου, βλέπει πως το φυσικό αέριο δεν είναι τόσο καθαρή πηγή ενέργειας. Στην πραγματικότητα, επειδή η διαδικασία παραγωγής φυσικού αερίου περιλαμβάνει τη χρήση επικίνδυνων χημικών ουσιών κοντά σε πηγές πόσιμου νερού και σε υδροφόρα στρώματα πόσιμου νερού, το φυσικό αέριο δεν είναι ούτε καθαρό, ούτε υγιεινό. Οι χημικές ουσίες, που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή φυσικού αερίου, έχουν πολύ σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία και θεωρούνται βιομηχανικό απόρρητο που χρησιμοποιείται κατά την κρίση των εγκληματικών εταιρειών.

Οι επιπτώσεις των Χημικών της Υδραυλικής Ρωγμάτωσης στην υγεία

Οι χημικές ουσίες ρωγμάτωσης σήμερα αντιμετωπίζονται ως βιομηχανικό απόρρητο των διαφόρων βιομηχανιών, πράγμα που σημαίνει, ότι η βιομηχανία δεν χρειάζεται να αποκαλύψει, ποιές είναι οι χημικές ουσίες που χρησιμοποιεί στη διαδικασία παραγωγής φυσικού αερίου. Η Endocrine Disruption Exchange (TEDX), (βλέπε στο διαδίκτυο τη σελίδα www.endocrinedisruption.org), έχει επιτελέσει το δύσκολο έργο τού να ανακαλύψει πολλά από τα ονόματα αυτών των χημικών ουσιών. Η TEDX συνέλεξε τα δεδομένα της από διάφορες πηγές, όπως τις Environmental Impact Statements (Δηλώσεις Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων), τις Environmental Assessment Statements (Περιβαλλοντικές Δηλώσεις Αξιολόγησης), τις εκθέσεις ατυχημάτων και διαρροών και τις πληροφορίες, που λαμβάνονται από το Bureau of Land Management and the U.S. Forest Service (το Υπουργείο Διαχείρισης της Γης και την Δασική Υπηρεσία των ΗΠΑ), από κρατικές υπηρεσίες και κάποιες πληροφορίες από την ίδια την βιομηχανία.

Λόγω του απόρρητου χαρακτήρα των χημικών ουσιών

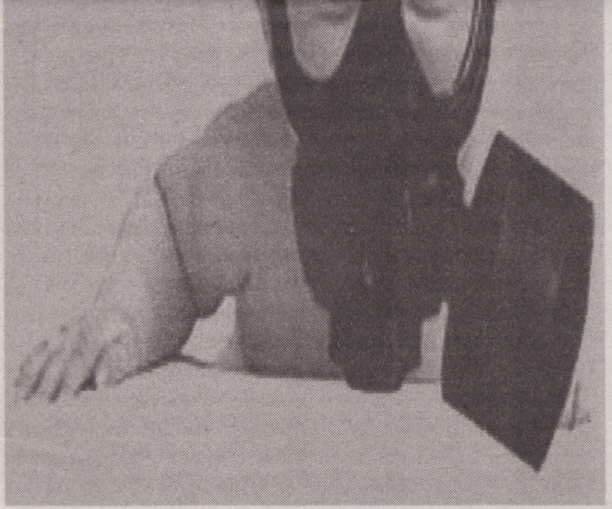
Από τις 649 χημικές ουσίες που προσδιορίζονται από την TEDX, μόνο οι 362 έχουν αριθμό CAS. Βασισμένη σε 12 κατηγορίες ως προς την επίπτωση στην υγεία, η TEDX διαπίστωσε ότι «*το 78% από τις χημικές ουσίες σχετίζονται με επιπτώσεις στο δέρμα, τα μάτια ή τα αισθητήρια όργανα, στο αναπνευστικό σύστημα και το γαστρεντερικό ή το ήπαρ. Το σύστημα του εγκεφάλου και το νευρικό σύστημα μπορεί να θιγεί από το 55% των χημικών ουσιών... άλλες επιπτώσεις, συμπεριλαμβανομένου του καρκίνου, της βλάβης σε όργανα, καθώς και σε βλάβες στο ενδοκρινικό σύστημα, μπορεί να μην εμφανιστούν για μήνες ή χρόνια αργότερα. Μεταξύ 22% και 47 % των χημικών ουσιών σχετίζονται με αυτές τις πιθανώς μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην υγεία*».

Όταν οι χημικές ουσίες που είχαν εντοπιστεί αξιολογήθηκαν για την διαλυτότητα και την πτητικότητα τους, η TEDX διαπίστωσε ότι «*από τις 210 χημικές ουσίες 58% είναι υδατοδιαλυτές, ενώ από τις 131 χημικές ουσίες το 36 % είναι πτητικές. Με άλλα λόγια, μπορεί να είναι αερομεταφερόμενες*». Οι επιπτώσεις στην υγεία, από αυτού του είδους την έκθεση, είναι λόγος συναγερμού.

Από αυτές τις πτητικές χημικές ουσίες, άνω του 93% μπορεί να βλάψει τα μάτια, το δέρμα, τα αισθητήρια όργανα, το αναπνευστικό σύστημα, τον γαστρεντερικό σωλήνα ή το ήπαρ. Σε σύγκριση με τις διαλυτές χημικές ουσίες, πολύ περισσότερες από αυτές τις χημικές ουσίες (86%) μπορεί να προκαλέσουν βλάβη στον εγκέφαλο και το νευρικό σύστημα. Το 72% των πτητικών χημικών ουσιών μπορεί να βλάψει το καρδιαγγειακό σύστημα και το αίμα και το 66% μπορεί να βλάψει τα νεφρά. Συνολικά, οι πτητικές χημικές ουσίες παράγουν ένα διαφορετικό προφίλ με υψηλότερα ποσοστά από ό,τι τα υδατοδιαλυτά χημικά. Επειδή μπορούν να εισπνευσθούν, να καταποθούν, καθώς επίσης να έρθουν σε επαφή με το δέρμα, η πιθανότητα έκθεσης σε πτητικές χημικές ουσίες είναι μεγαλύτερη.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί, ότι αυτές οι χημικές ουσίες είναι ακόμα πιο πιθανό να επηρεάσουν έναν απίστευτο αριθμό άγριων ζώων, τα οποία δεν μπορούν να διαβάσουν τις προειδοποιητικές πινακίδες για τις επικίνδυνες λίμνες εξάτμισης ή τις επικίνδυνες αερομεταφερόμενες χημικές ουσίες.

Έχω ακούσει, σε πολλές περιπτώσεις, τον ισχυρισμό της βιομηχανίας ότι οι χημικές ουσίες ρωγμάτωσης δεν είναι τίποτα περισσότερο από τις χημικές ουσίες, που βρίσκονται σε καθαριστικά οικιακής χρήσης. Δεν είμαι σίγουρος ποιο ακριβώς είναι το επιχείρημα τους, επειδή τα περισσότερα από αυτά τα χημικά είναι εξίσου επικίνδυνα για την υγεία μας, εκτός αν χρησιμοποιείτε μη τοξικά καθαριστικά οικιακής χρήσης. Φυσικά, αυτό είναι μόνο ντρίπλα της βιομηχανίας, διότι η συντριπτική πλειονότητα αυτών των χημικών δεν χρησιμοποιούνται σε προϊόντα οικιακής χρήσης, απλώς και μόνο λόγω της τοξικότητάς τους. Μπορεί κανείς να βρει μια καταγραφή στον Κατάλογο χημικών με όλες τις χημικές ουσίες, που χρησιμοποιούνται στην ρωγμάτωση στο www.endocrinedisruption.com/chemicals.multistate. php. Συγκρίνετε αυτές τις λίστες με τα καθαριστικά οικιακής χρήσης σας.

σίας ήταν η μόλυνση των πηγαδιών πόσιμου νερού και των υπόγειων υδροφόρων οριζόντων. Η Earthworks αναφέρει, ότι τον Αύγουστο του 2006, «μία έκρηξη σε πηγάδι ανάγκασε την εκκένωση πάνω από 25 σπιτιών», στο Κλαρκ του Γουαϊόμινγκ. Μετά από τρεις ημέρες με ανεξέλεγκτες απελευθερώσεις συνολικού ύψους 8 εκατ. κυβικών μέτρων μεθανίου και εξατμισμένων υγρών γεώτρησης, το πηγάδι τελικά τέθηκε υπό έλεγχο και οι κάτοικοι ξαναμπήκαν στα σπίτια τους. Έχουν υπάρξει και πολλές άλλες διαρροές που καταγράφονται στην ανατολική ακτή και ειδικά στην Πενσυλβάνια. Στο Κολοράντο, μεταξύ 2002 και 2006, υπήρχαν 924 διαρροές χημικών ουσιών και αποβλήτων, άνω των 5 γαλονιών που καταγράφηκαν από την Επιτροπή Διατήρησης πετρελαίου και φυσικού αερίου του Κολοράντο. Είκοσι τοις εκατό των εν λόγω διαρροών επιμόλυναν το νερό, ενώ τα 14% επιμόλυναν τα υπόγεια ύδατα. (Επισκεφθείτε τη σελίδα www.mineralspolicy.org/COtoxics.cfm). Τα ντοκυμαντέρ Gas Land και Split Estate κατέγραψαν συνεντεύξεις από πολλά άτομα, των οποίων η υγεία έχει επηρεαστεί από τις επικίνδυνες χημικές ουσίες που χρησιμοποιούνται κατά την υδραυλική ρωγμάτωση, είτε μέσω του μολυσμένου νερού στα πηγάδια, είτε μέσω της εισπνοής των αναθυμιάσεων από τις κοντινές λίμνες με τα λύματα που προέρχονται από την διαδικασία αυτή. Παρ' όλα αυτά, τα αποδεικτικά στοιχεία της βλάβης που επιτελείται, οι εκπρόσωποι των βιομηχανιών ισχυρίζονται ότι δεν υπήρξαν τεκμηριωμένες περιπτώσεις μόλυνσης των υπογείων υδάτων ή επιπτώσεις ως αποτέλεσμα της υδραυλικής ρωγμάτωσης. Η βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου είναι διαβόητη για την εξαγορά και στη συνέχεια την φίμωση των θυμάτων της, όπως φαίνεται στο ντοκυμαντέρ Split Estate.

γές πόσιμου νερού και σε υδροφόρα στρώματα πόσιμου νερού, το φυσικό αέριο δεν είναι ούτε καθαρό, ούτε υγιεινό. Οι χημικές ουσίες, που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή φυσικού αερίου, έχουν πολύ σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην υγεία και θεωρούνται βιομηχανικό απόρρητο που χρησιμοποιείται κατά την κρίση των εγκληματικών εταιρειών.

Οι επιπτώσεις των Χημικών της Υδραυλικής Ρωγμάτωσης στην υγεία

Οι χημικές ουσίες ρωγμάτωσης σήμερα αντιμετωπίζονται ως βιομηχανικό απόρρητο των διαφόρων βιομηχανιών, πράγμα που σημαίνει, ότι η βιομηχανία δεν χρειάζεται να αποκαλύψει, ποιές είναι οι χημικές ουσίες που χρησιμοποιεί στη διαδικασία παραγωγής φυσικού αερίου. Η Endocrine Disruption Exchange (TEDX), (βλέπε στο διαδίκτυο τη σελίδα www.endocrinedisruption.org), έχει επιτελέσει το δύσκολο έργο τού να ανακαλύψει πολλά από τα ονόματα αυτών των χημικών ουσιών. Η TEDX συνέλεξε τα δεδομένα της από διάφορες πηγές, όπως τις Environmental Impact Statements (Δηλώσεις Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων), τις Environmental Assessment Statements (Περιβαλλοντικές Δηλώσεις Αξιολόγησης), τις εκθέσεις ατυχημάτων και διαρροών και τις πληροφορίες, που λαμβάνονται από το Bureau of Land Management and the U.S. Forest Service (το Υπουργείο Διαχείρισης της Γης και την Δασική Υπηρεσία των ΗΠΑ), από κρατικές υπηρεσίες και κάποιες πληροφορίες από την ίδια την βιομηχανία.

Λόγω του απόρρητου χαρακτήρα των χημικών ουσιών ρωγμάτωσης, είναι σχεδόν αδύνατο να εντοπιστούν όλες οι χημικές ουσίες που χρησιμοποιούνται σ' αυτήν την διαδικασία. Η TEDX εντόπισε 980 προϊόντα που σχετίζονται με την παραγωγή φυσικού αερίου, που περιέχουν 649 διαφορετικές χημικές ουσίες. Μετά τον εντοπισμό των παραγόμενων προϊόντων, οι ερευνητές της TEDX βρήκαν τα λεγόμενα Δελτία Δεδομένων Ασφαλείας Υλικού (MSDS) για κάθε ένα από τα προϊόντα. Τα δελτία αυτά έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν αυτούς που εργάζονται με αυτά τα προϊόντα ώστε να γνωρίζουν τα βασικά τους περιεχόμενα σε περίπτωση τυχαίας έκχυσης ή τραυματισμό που σχετίζεται με το προϊόν. Δυστυχώς, οι περισσότεροι νόμοι των ΗΠΑ έχουν ως κύριο δικαιούχο τους την εταιρία, ως δευτερεύον δικαιούχο τον καταναλωτή και ως τριτογενή δικαιούχο τον εργαζόμενο. Με λίγα λόγια, η πλειοψηφία των δελτίων δεδομένων ασφαλείας υλικού δεν περιέχουν την πλήρη αποκάλυψη της σύνθεσης του προϊόντος, ούτε αποκαλύπτουν συγκεκριμένα συστατικά του κάθε προϊόντος. Έτσι, για παράδειγμα, το MSDS μπορεί να είναι σκόπιμα ασαφές, απαριθμώντας ένα συστατικό απλά ως βιοκτόνο χωρίς να λέει ποια είναι τα συγκεκριμένα συστατικά του βιοκτόνου. Πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένες χημικές ουσίες μπο-

βλάψει το καρδιαγγειακό σύστημα και το αίμα και το 66% μπορεί να βλάψει τα νεφρά. Συνολικά, οι πτητικές χημικές ουσίες παράγουν ένα διαφορετικό προφίλ με υψηλότερα ποσοστά από ό,τι τα υδατοδιαλυτά χημικά. Επειδή μπορούν να εισπνευσθούν, να καταποθούν, καθώς επίσης να έρθουν σε επαφή με το δέρμα, η πιθανότητα έκθεσης σε πτητικές χημικές ουσίες είναι μεγαλύτερη.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί, ότι αυτές οι χημικές ουσίες είναι ακόμα πιο πιθανό να επηρεάσουν έναν απίστευτο αριθμό άγριων ζώων, τα οποία δεν μπορούν να διαβάσουν τις προειδοποιητικές πινακίδες για τις επικίνδυνες λίμνες εξάτμισης ή τις επικίνδυνες αερομεταφερόμενες χημικές ουσίες.

Έχω ακούσει, σε πολλές περιπτώσεις, τον ισχυρισμό της βιομηχανίας ότι οι χημικές ουσίες ρωγμάτωσης δεν είναι τίποτα περισσότερο από τις χημικές ουσίες, που βρίσκονται σε καθαριστικά οικιακής χρήσης. Δεν είμαι σίγουρος ποιο ακριβώς είναι το επιχείρημα τους, επειδή τα περισσότερα από αυτά τα χημικά είναι εξίσου επικίνδυνα για την υγεία μας, εκτός αν χρησιμοποιείτε μη τοξικά καθαριστικά οικιακής χρήσης. Φυσικά, αυτό είναι μόνο ντρίμπλα της βιομηχανίας, διότι η συντριπτική πλειονότητα αυτών των χημικών δεν χρησιμοποιούνται σε προϊόντα οικιακής χρήσης, απλώς και μόνο λόγω της τοξικότητάς τους. Μπορεί κανείς να βρει μια καταγραφή στον Κατάλογο χημικών με όλες τις χημικές ουσίες, που χρησιμοποιούνται στην ρωγμάτωση στο www.endocrinedisruption.com/chemicals.multistate. php. Συγκρίνετε αυτές τις λίστες με τα καθαριστικά οικιακής χρήσης σας.

Έχει προταθεί η θέσπιση ομοσπονδιακής νομοθεσίας (Frack Act), που να απαιτεί η βιομηχανία να παρέχει την πλήρη αποκάλυψη των χημικών ουσιών, που χρησιμοποιούνται στην διαδικασία ρωγμάτωσης. Φυσικά, η βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου δεν είναι πρόθυμη να παράσχει την πλήρη αποκάλυψη, γιατί θα τους ρίξουν την πλήρη ευθύνη σε περίπτωση, που αυτές οι χημικές ουσίες εντοπιστούν αργότερα στο νερό των γεωτρήσεων, στους υπόγειους υδροφόρους ή τα δημοτικά αρδευτικά συστήματα. Και όπως όλοι γνωρίζουμε, η βιομηχανία δεν θα επιτρέψει στο νομοθέτη να της επιρρίπτει ευθύνες για την μόλυνση του περιβάλλοντος. Σε ένα βαθύτερο και ακόμη πιο παράλογο επίπεδο, γιατί να θέλει ένας λογικός άνθρωπος να επιτρέπει στην τάξη των εγκληματιών εταιριών να εισάγει τυχόν επικίνδυνα χημικά στο υπέδαφός της;

Το φυσικό αέριο προπαγανδίζεται τώρα ως μεταβατικό καύσιμο, και χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και ως καύσιμο για την κίνηση των αυτοκινήτων του μέλλοντος, δύο πράγματα που χρειαζόμαστε πολύ λιγότερο σε αυτόν τον πολιτισμό. Ακόμα κι αν χρησιμοποιούμε φυσικό αέριο για τη θέρμανση και για να μαγειρεύουμε, θα πρέπει να ξέρουμε ότι αυτό είναι

ένα αέριο του θερμοκηπίου και πως είναι ένας πεπερασμένος πόρος.

Η συμβολή του φυσικού αερίου στην Κλιματική Αλλαγή

Το έτος 2010 παρουσίαζε ενδιαφέρον για όλους όσους δίνουν προσοχή στις καιρικές συνθήκες. Όπως έχουν προβλέψει από το 1980 οι επιστήμονες του κλίματος, οι αλλαγές στον καιρό γίνονται όλο και πιο ακραίες και απρόβλεπτες. Ακραίες πλημμύρες, ακραία ξηρασία και ακραίοι χειμώνες έχουν εξαπλωθεί στις τέσσερις γωνιές του πλανήτη. Ακραίες πλημμύρες στο Πακιστάν οδήγησαν στην εκτόπιση 20 εκατομμύριων ανθρώπων. Ακραία ξηρασία με θερμότητα ρεκόρ στη Ρωσία προκάλεσε μεγάλες δασικές πυρκαγιές, πνιγμούς από την κάπνα και το θάνατο χιλιάδων ανθρώπων αυτό το καλοκαίρι. Πρωτοφανείς καταιγίδες το χειμώνα στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ δείχνουν ότι οι καιρικές συνθήκες είναι κάτι πολύ περισσότερο από μια ανώμαλη εκπομπή σήματος υψηλής συχνότητας στο ραντάρ. Στην πραγματικότητα, οι καιρικές συνθήκες, οι οποίες ανατρέπουν τα προηγούμενα ρεκόρ του κλίματος, είναι ακριβώς αυτό που οι επιστήμονες του κλίματος είχαν πει ότι θα συμβεί όταν τα επίπεδα διοξειδίου του άνθρακα, θα άρχιζαν να αυξάνονται. **Οι ακραίες αλλαγές που αρχίζουν να συμβαίνουν στο κλίμα απειλούν τη σταθερότητα της παγκόσμιας παραγωγής τροφίμων.** Στην πραγματικότητα, τα τρόφιμα αρχίζουν να σπανίζουν σε όλο τον κόσμο και αυτό είναι ένα άμεσο αποτέλεσμα της διαταραχής του κλίματος. Ο τύπος των σποραδικών διαταραχών του κλίματος που βλέπουμε είναι κάτι περισσότερο από ένα φυσικό κύκλο. **Είναι αποτέλεσμα της ανθρωπογενούς πηγής διοξειδίου του άνθρακα.**

Η κυβέρνηση των ΗΠΑ, σε συνεργασία με τη βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου, ετοιμάζεται να δημιουργήσει το πλαίσιο για τον επόμενο μεγάλο εθισμό μας, το φυσικό αέριο. Με τις πρόσφατες ανακαλύψεις φυσικού αερίου στο Τέξας, τη Νέα Υόρκη και την Πενσυλβάνια και φυσικά, σε όλη τη Δύση, η ενεργειακή πολιτική των ΗΠΑ χτίζεται γύρω από την πεποίθηση ότι το φυσικό αέριο είναι ένα καθαρότερο, μεταβατικό καύσιμο. Αλλά πόσο ακριβώς καθαρότερο είναι το φυσικό αέριο; Και για τί είδους μετάβαση μιλάμε;

Πρόσφατες έρευνες της EPA δείχνουν ότι **η ρύπανση που προκαλείται από τον πλήρη κύκλο της παραγωγής φυσικού αερίου, δεν είναι τόσο χαμηλή όσο νομίζαμε μέχρι σήμερα.** Προπαγανδίζεται συχνά από τη βιομηχανία φυσικού αερίου ότι το προϊόν τους είναι 50% πιο καθαρό από άνθρακα, αλλά οι εκτιμήσεις αυτές, όπως θα περίμενε κανείς από μια βιομηχανία που δεν είναι γνωστή για την ειλικρίνεια της, είναι πάρα πολύ καλές για να είναι αληθινές,

οποία θα πρέπει να κάνουμε μεταστροφή.

Εδώ έγκειται η δυσκολία, **δεν μπορούμε να συνεχίσουμε να ζούμε με τον ίδιο τρόπο. Δεν υπάρχει μεταβατικό ορυκτό καύσιμο που να είναι ασφαλές ή καθαρό, ειδικά αν η επιλογή μας είναι να συνεχίσουμε να ζούμε με αυτόν τον τρόπο στη βιομηχανική κοινωνία.** Η υπερβολική χρήση των ορυκτών καυσίμων πλησιάζει στο τέλος από αναπόφευκτη σπανιότητα και μη αναστρέψιμη αστάθεια του κλίματος. Ωστόσο, η ενεργειακή πολιτική των ΗΠΑ κινείται προς την κατεύθυνση της αύξησης της εξάρτησής μας από το φυσικό αέριο, με νέους σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που λειτουργούν με φυσικό αέριο, οχήματα που κινούνται με φυσικό αέριο και με πολλές άλλες βιομηχανικές χρήσεις. Στην καλύτερη περίπτωση, η συνεχιζόμενη εξάρτηση από το φυσικό αέριο θα μετριάσει τις εκπομπές που δημιουργούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου τόσο λίγο, με τον κίνδυνο να μολύνει τους ολοένα μειούμενους πόρους πόσιμου νερού και να αυξήσει το επίπεδο της ατμοσφαιρικής ρύπανσης της τροπόσφαιρας. Εντελώς απαράδεκτη είναι η αύξηση των επικίνδυνων χημικών που εισάγονται στο υπέδαφος μέσω της μεθόδου της υδραυλικής ρωγμάτωσης. Η αυξημένη εξάρτηση από το φυσικό αέριο είναι μια κακή ιδέα και αγνοεί τον ελέφαντα στο δωμάτιο, που είναι ο βιομηχανικός τρόπος ζωής μας.

Το μέλλον μας δεν έγκειται στην πυρηνική ενέργεια, το φυσικό αέριο, το πετρέλαιο ή τον άνθρακα. Το μέλλον μας εξαρτάται από τη ριζική απλοποίηση του τρόπου ζωής στον πλανήτη. Χρειαζόμαστε λιγότερη και όχι περισσότερη ενέργεια. Η ενέργεια του μέλλοντος, εάν υπάρχει μέλλον για μας, πρέπει να είναι μη κεντροποιημένη, χωρίς να βασίζεται σε ορυκτά καύσιμα και πρέπει να συνδεθεί με τον κατάλληλο αρχιτεκτονικό σχεδιασμό.

Πρέπει να ξυπνήσουμε. Δεν έχουμε πολύ χρόνο, αν έχουμε πια έστω και λίγο. Οι εγκληματικές εταιρείες καταστρέφουν τον πλανήτη, ώστε να μπορούν να μας πουλήσουν έναν απερίσκεπτο καταναλωτικό τρόπο ζωής, που δεν είναι ούτε βιώσιμος, ούτε μας πληροί σε προσωπικό επίπεδο. Οι εταιρείες που συμμετέχουν στη βιομηχανική παραγωγή ενέργειας μολύνουν τους ωκεανούς, την ατμόσφαιρα και τη γη, που συντηρούν όλα τα ανθρώπινα και μη είδη ζωής. Πρέπει να τους σταματήσουμε, αν πρόκειται να

τό σημαίνει ότι πρέπει να αποποιηθούμε πολλά από τα φρούτα του βιομηχανικού πολιτισμού, που περιλαμβάνουν πολλές από τις ηλεκτρονικές συσκευές που εμείς θεωρούμε δεδομένες και όλες απαιτούν ηλεκτρική ενέργεια, είτε για να φορτίσουμε τις μπαταρίες, είτε για να τις βάλουμε στην πρίζα. Έχουμε παραδείγματα κοινωνιών που επί χιλιάδες χρόνια εξελίσσονταν χωρίς καμία ηλεκτρονική τεχνολογία και χωρίς τον καταναλωτικό τρόπο ζωής που εμείς θεωρούμε δεδομένο. Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, αυτό δεν πρόκειται να συμβεί. Μια εθελοντική επιλογή μάς δίνει τη δυνατότητα να είμαστε οι φορείς της αλλαγής.

Είναι καιρός να είμαστε έτοιμοι για να προβάλουμε δημιουργικές αντιστάσεις, δολιοφθορές, για την οικοδόμηση της μετα-βιομηχανικής κοινωνίας. Ο βιομηχανικός πολιτισμός μπορεί να επιζήσει για ακόμη 50 χρόνια, αλλά στο τέλος δεν θα μείνει τίποτα. Θα υπάρχουν ωκεανοί γεμάτοι με τοξίνες και πλαστικά και όχι υδρόβια ζωή, θα υπάρχει ανείπωτη εξαφάνιση ειδών, αφάνταστες γενετικές μεταλλά-

θρώπων αυτό το καλοκαίρι. Πρωτοφανείς καταιγίδες το χειμώνα στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ δείχνουν ότι οι καιρικές συνθήκες είναι κάτι πολύ περισσότερο από μια ανώμαλη εκπομπή σήματος υψηλής συχνότητας στο ραντάρ. Στην πραγματικότητα, οι καιρικές συνθήκες, οι οποίες ανατρέπουν τα προηγούμενα ρεκόρ του κλίματος, είναι ακριβώς αυτό που οι επιστήμονες του κλίματος είχαν πει ότι θα συμβεί όταν τα επίπεδα διοξειδίου του άνθρακα, θα άρχιζαν να αυξάνονται. **Οι ακραίες αλλαγές που αρχίζουν να συμβαίνουν στο κλίμα απειλούν τη σταθερότητα της παγκόσμιας παραγωγής τροφίμων.** Στην πραγματικότητα, τα τρόφιμα αρχίζουν να σπανίζουν σε όλο τον κόσμο και αυτό είναι ένα άμεσο αποτέλεσμα της διαταραχής του κλίματος. Ο τύπος των σποραδικών διαταραχών του κλίματος που βλέπουμε είναι κάτι περισσότερο από ένα φυσικό κύκλο. **Είναι αποτέλεσμα της ανθρωπογενούς πηγής διοξειδίου του άνθρακα.**

Η κυβέρνηση των ΗΠΑ, σε συνεργασία με τη βιομηχανία πετρελαίου και φυσικού αερίου, ετοιμάζεται να δημιουργήσει το πλαίσιο για τον επόμενο μεγάλο εθισμό μας, το φυσικό αέριο. Με τις πρόσφατες ανακαλύψεις φυσικού αερίου στο Τέξας, τη Νέα Υόρκη και την Πενσυλβάνια και φυσικά, σε όλη τη Δύση, η ενεργειακή πολιτική των ΗΠΑ χτίζεται γύρω από την πεποίθηση ότι το φυσικό αέριο είναι ένα καθαρότερο, μεταβατικό καύσιμο. Αλλά πόσο ακριβώς καθαρότερο είναι το φυσικό αέριο; Και για τί είδους μετάβαση μιλάμε;

Πρόσφατες έρευνες της ΕΡΑ δείχνουν ότι **η ρύπανση που προκαλείται από τον πλήρη κύκλο της παραγωγής φυσικού αερίου, δεν είναι τόσο χαμηλή όσο νομίζαμε μέχρι σήμερα.** Προπαγανδίζεται συχνά από τη βιομηχανία φυσικού αερίου ότι το προϊόν τους είναι 50% πιο καθαρό από άνθρακα, αλλά οι εκτιμήσεις αυτές, όπως θα περίμενε κανείς από μια βιομηχανία που δεν είναι γνωστή για την ειλικρίνεια της, είναι πάρα πολύ καλές για να είναι αληθινές. Οι εκτιμήσεις της βιομηχανίας εμπεριέχουν μόνο αμυδρά κάποια αλήθεια, αν λάβουμε υπ' όψη τις εκπομπές από τα φουγάρα ή τις εξατμίσεις, αλλά αν υπολογίσει κανείς τις εκπομπές από τις διεργασίες παραγωγής είναι πολύ υψηλότερες. Νέα ανάλυση της ΕΡΑ διπλασιάζει το εκτιμώμενο ποσό των εκπομπών αερίων μεθανίου, που διαρρέεται από χαλαρά εξαρτήματα σωληνώσεων και από τον εξαερισμό που προκύπτει από τα πηγάδια φυσικού αερίου. *«Οι υπολογισμοί για κάποια αέρια στον τομέα των εκπομπών αυξήθηκαν κατά αρκετές εκατοντάδες τοις εκατό. Τα επίπεδα του μεθανίου από την υδραυλική ρωγμάτωση του σχιστολιθικού φυσικού αερίου ήταν κατά 9.000 φορές υψηλότερη από ό,τι είχε αναφερθεί στο παρελθόν. Όταν αυτές οι νέες εκτιμήσεις εξετάστηκάν, το φυσικό αέριο μπορεί να είναι μόνο κατά 25% καθαρότερο από τον άνθρακα, ίσως και λιγότερο».*

Σύμφωνα με την ΕΡΑ, η διαρροή από σωληνώσεις, βαλβίδες και εξαερισμό μεθανίου από μεμονωμένες γεωτρήσεις φυσικού αερίου είναι ισοδύναμες με τις ετήσιες εκπομπές 35 εκατομμυρίων αυτοκινήτων. Λάβετε υπ' όψη ότι το μεθάνιο είναι ένα πιο ισχυρό αέριο από το διοξείδιο του άνθρακα κατά ένα συντελεστή 21 φορών, πράγμα που σημαίνει, ότι ένας τόνος μεθανίου είναι ισοδύναμος με 21 τόνους

που λειτουργούν με φυσικό αέριο, οχήματα που κινούνται με φυσικό αέριο και με πολλές άλλες βιομηχανικές χρήσεις. Στην καλύτερη περίπτωση, η συνεχιζόμενη εξάρτηση από το φυσικό αέριο θα μετριάσει τις εκπομπές που δημιουργούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου τόσο λίγο, με τον κίνδυνο να μολύνει τους ολοένα μειούμενους πόρους πόσιμου νερού και να αυξήσει το επίπεδο της ατμοσφαιρικής ρύπανσης της τροπόσφαιρας. Εντελώς απαράδεκτη είναι η αύξηση των επικίνδυνων χημικών που εισάγονται στο υπέδαφος μέσω της μεθόδου της υδραυλικής ρωγμάτωσης. Η αυξημένη εξάρτηση από το φυσικό αέριο είναι μια κακή ιδέα και αγνοεί τον ελέφαντα στο δωμάτιο, που είναι ο βιομηχανικός τρόπος ζωής μας.

Το μέλλον μας δεν έγκειται στην πυρηνική ενέργεια, το φυσικό αέριο, το πετρέλαιο ή τον άνθρακα. Το μέλλον μας εξαρτάται από τη ριζική απλοποίηση του τρόπου ζωής στον πλανήτη. Χρειαζόμαστε λιγότερη και όχι περισσότερη ενέργεια. Η ενέργεια του μέλλοντος, εάν υπάρχει μέλλον για μας, πρέπει να είναι μη κεντροποιημένη, χωρίς να βασίζεται σε ορυκτά καύσιμα και πρέπει να συνδεθεί με τον κατάλληλο αρχιτεκτονικό σχεδιασμό.

Πρέπει να ξυπνήσουμε. Δεν έχουμε πολύ χρόνο, αν έχουμε πια έστω και λίγο. Οι εγκληματικές εταιρείες καταστρέφουν τον πλανήτη, ώστε να μπορούν να μας πουλήσουν έναν απερίσκεπτο καταναλωτικό τρόπο ζωής, που δεν είναι ούτε βιώσιμος, ούτε μας πληροί σε προσωπικό επίπεδο. Οι εταιρείες που συμμετέχουν στη βιομηχανική παραγωγή ενέργειας μολύνουν τους ωκεανούς, την ατμόσφαιρα και τη γη, που συντηρούν όλα τα ανθρώπινα και μη είδη ζωής. Πρέπει να τους σταματήσουμε, αν πρόκειται να υπάρξει κάποιο μέλλον για τη ζωή, όπως την ξέρουμε.

Όταν πρόκειται για την ενέργεια, δεν υπάρχει δωρεάν γεύμα. Αν δεν θέλουμε να είμαστε μολυσμένοι με επικίνδυνες χημικές ουσίες, ακτινοβολία, τοξικό αέρα και νερό, τότε θα πρέπει να σταματήσει ο βιομηχανικός πολιτισμός και να αρχίσει η δημιουργία των κοινωνιών του μέλλοντος. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αποποιηθούμε πολλά από τα φρούτα του βιομηχανικού πολιτισμού, που περιλαμβάνουν πολλές από τις ηλεκτρονικές συσκευές που εμείς θεωρούμε δεδομένες και όλες απαιτούν ηλεκτρική ενέργεια, είτε για να φορτίσουμε τις μπαταρίες, είτε για να τις βάλουμε στην πρίζα. Έχουμε παραδείγματα κοινωνιών που επί χιλιάδες χρόνια εξελίσσονταν χωρίς καμία ηλεκτρονική τεχνολογία και χωρίς τον καταναλωτικό τρόπο ζωής που εμείς θεωρούμε δεδομένο. Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, αυτό δεν πρόκειται να συμβεί. Μια εθελοντική επιλογή μάς δίνει τη δυνατότητα να είμαστε οι φορείς της αλλαγής.

Είναι καιρός να είμαστε έτοιμοι για να προβάλουμε δημιουργικές αντιστάσεις, δολιοφθορές, για την οικοδόμηση της μετα-βιομηχανικής κοινωνίας. Ο βιομηχανικός πολιτισμός μπορεί να επιζήσει για ακόμη 50 χρόνια, αλλά στο τέλος δεν θα μείνει τίποτα. Θα υπάρχουν ωκεανοί γεμάτοι με τοξίνες και πλαστικά και όχι υδρόβια ζωή, θα υπάρχει ανείπωτη εξαφάνιση ειδών, αφάνταστες γενετικές μεταλλάξεις, ανεξιχνίαστη αποψίλωση των δασών, καθώς και ένα εντελώς απρόβλεπτο κλίμα. Το μόνο ενεργειακό πρόβλημα που έχουμε, είναι ο βιομηχανικός πολιτισμός. Η μόνη λύση για τα ενεργειακά προβλήματα μας είναι να απαλλαγούμε από τον βιομηχανικό πολιτισμό.

Raging Yeti

ερίου στο Τέξας, τη Νέα Υόρκη και την Πενσυλβάνια και φυσικά, σε όλη τη Δύση, η ενεργειακή πολιτική των ΗΠΑ χτίζεται γύρω από την πεποίθηση ότι το φυσικό αέριο είναι ένα καθαρότερο, μεταβατικό καύσιμο. Αλλά πόσο ακριβώς καθαρότερο είναι το φυσικό αέριο; Και για τι είδους μετάβαση μιλάμε;

Πρόσφατες έρευνες της EPA δείχνουν ότι **η ρύπανση που προκαλείται από τον πλήρη κύκλο της παραγωγής φυσικού αερίου, δεν είναι τόσο χαμηλή όσο νομίζαμε μέχρι σήμερα.** Προπαγανδίζεται συχνά από τη βιομηχανία φυσικού αερίου ότι το προϊόν τους είναι 50% πιο καθαρό από άνθρακα, αλλά οι εκτιμήσεις αυτές, όπως θα περίμενε κανείς από μια βιομηχανία που δεν είναι γνωστή για την ειλικρίνεια της, είναι πάρα πολύ καλές για να είναι αληθινές. Οι εκτιμήσεις της βιομηχανίας εμπεριέχουν μόνο αμυδρά κάποια αλήθεια, αν λάβουμε υπ' όψη τις εκπομπές από τα φουγάρα ή τις εξατμίσεις, αλλά αν υπολογίσει κανείς τις εκπομπές από τις διεργασίες παραγωγής είναι πολύ υψηλότερες. Νέα ανάλυση της EPA διπλασιάζει το εκτιμώμενο ποσό των εκπομπών αερίων μεθανίου, που διαρρέεται από χαλαρά εξαρτήματα σωληνώσεων και από τον εξαερισμό που προκύπτει από τα πηγάδια φυσικού αερίου. *«Οι υπολογισμοί για κάποια αέρια στον τομέα των εκπομπών αυξήθηκαν κατά αρκετές εκατοντάδες τοις εκατό. Τα επίπεδα του μεθανίου από την υδραυλική ρωγμάτωση του σχιστολιθικού φυσικού αερίου ήταν κατά 9.000 φορές υψηλότερη από ό,τι είχε αναφερθεί στο παρελθόν. Όταν αυτές οι νέες εκτιμήσεις εξετάστηκαν, το φυσικό αέριο μπορεί να είναι μόνο κατά 25% καθαρότερο από τον άνθρακα, ίσως και λιγότερο».*

Σύμφωνα με την EPA, η διαρροή από σωληνώσεις, βαλβίδες και εξαερισμό μεθανίου από μεμονωμένες γεωτρήσεις φυσικού αερίου είναι ισοδύναμες με τις ετήσιες εκπομπές 35 εκατομμυρίων αυτοκινήτων. Λάβετε υπ' όψη ότι το μεθάνιο είναι ένα πιο ισχυρό αέριο από το διοξείδιο του άνθρακα κατά ένα συντελεστή 21 φορών, πράγμα που σημαίνει, ότι ένας τόνος μεθανίου είναι ισοδύναμος με 21 τόνους διοξειδίου του άνθρακα. Ο 21 φορές πιο ισχυρός παράγοντας που υπολογίζεται από την EPA αφορούσε ένα διάστημα 100 χρόνων, αλλά μερικοί επιστήμονες υποστηρίζουν ότι οι επιπτώσεις των εκπομπών μεθανίου θα πρέπει να υπολογίζονται για μικρότερο χρονικό διάστημα, επειδή **το μεθάνιο διασπάται πιο γρήγορα από ό,τι το διοξείδιο του άνθρακα.** Μερικοί επιστήμονες πιστεύουν ότι η επίδραση του μεθανίου στο κλίμα θα πρέπει να υπολογίζεται σε διάστημα 20 χρόνων, πράγμα που θα αυξήσει την ισχύ του κατά 72 φορές περισσότερο από ό,τι το διοξείδιο του άνθρακα. Με λίγα λόγια, **ένας τόνος μεθανίου θα είναι ισοδύναμος με 72.000 τόνους διοξειδίου του άνθρακα.** Αν λάβουμε υπ' όψη τον πλήρη κύκλο της παραγωγής φυσικού αερίου γίνεται φανερό ότι δεν είναι ούτε ένα καθαρό καύσιμο, ούτε ένα καλό μεταβατικό καύσιμο, όποια και αν είναι αυτά στα

στον πλανήτη. Χρειαζόμαστε λιγότερη και όχι περισσότερη ενέργεια. Η ενέργεια του μέλλοντος, εάν υπάρχει μέλλον για μας, πρέπει να είναι μη κεντροποιημένη, χωρίς να βασίζεται σε ορυκτά καύσιμα και πρέπει να συνδεθεί με τον κατάλληλο αρχιτεκτονικό σχεδιασμό.

Πρέπει να ξυπνήσουμε. Δεν έχουμε πολύ χρόνο, αν έχουμε πια έστω και λίγο. Οι εγκληματικές εταιρείες καταστρέφουν τον πλανήτη, ώστε να μπορούν να μας πουλήσουν έναν απερίσκεπτο καταναλωτικό τρόπο ζωής, που δεν είναι ούτε βιώσιμος, ούτε μας πληροί σε προσωπικό επίπεδο. Οι εταιρείες που συμμετέχουν στη βιομηχανική παραγωγή ενέργειας μολύνουν τους ωκεανούς, την ατμόσφαιρα και τη γη, που συντηρούν όλα τα ανθρώπινα και μη είδη ζωής. Πρέπει να τους σταματήσουμε, αν πρόκειται να υπάρξει κάποιο μέλλον για τη ζωή, όπως την ξέρουμε.

Όταν πρόκειται για την ενέργεια, δεν υπάρχει δωρεάν γεύμα. Αν δεν θέλουμε να είμαστε μολυσμένοι με επικίνδυνες χημικές ουσίες, ακτινοβολία, τοξικό αέρα και νερό, τότε θα πρέπει να σταματήσει ο βιομηχανικός πολιτισμός και να αρχίσει η δημιουργία των κοινωνιών του μέλλοντος. Αυ-

για να φορτίσουμε τις μπαταρίες, είτε για να τις βάλουμε στην πρίζα. Έχουμε παραδείγματα κοινωνιών που επί χιλιάδες χρόνια εξελίσσονταν χωρίς καμία ηλεκτρονική τεχνολογία και χωρίς τον καταναλωτικό τρόπο ζωής που εμείς θεωρούμε δεδομένο. Με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, αυτό δεν πρόκειται να συμβεί. Μια εθελοντική επιλογή μάς δίνει τη δυνατότητα να είμαστε οι φορείς της αλλαγής.

Είναι καιρός να είμαστε έτοιμοι για να προβάλουμε δημιουργικές αντιστάσεις, δολιοφθορές, για την οικοδόμηση της μετα-βιομηχανικής κοινωνίας. Ο βιομηχανικός πολιτισμός μπορεί να επιζήσει για ακόμη 50 χρόνια, αλλά στο τέλος δεν θα μείνει τίποτα. Θα υπάρχουν ωκεανοί γεμάτοι με τοξίνες και πλαστικά και όχι υδρόβια ζωή, θα υπάρχει ανείπωτη εξαφάνιση ειδών, αφάνταστες γενετικές μεταλλάξεις, ανεξιχνίαστη αποψίλωση των δασών, καθώς και ένα εντελώς απρόβλεπτο κλίμα. Το μόνο ενεργειακό πρόβλημα που έχουμε, είναι ο βιομηχανικός πολιτισμός. Η μόνη λύση για τα ενεργειακά προβλήματα μας είναι να απαλλαγούμε από τον βιομηχανικό πολιτισμό.

Raging Yeti